

บทวิเคราะห์
การพัฒนาการศึกษา
อันเป็นผลมาจาก
สถานการณ์โควิด - 19

บทวิเคราะห์
การพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจาก
สถานการณ์โควิด - 19

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

379.59307

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส 691 บ

บทวิเคราะห์การพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจาก
สถานการณ์โควิด-19

กรุงเทพฯ : บริษัท ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด, 2564.

230 หน้า

ISBN : 978-616-270-344-7

1. แนวทางการพัฒนาการศึกษา
2. สถานการณ์โควิด - 19
3. ข้อเสนอแนวทางการพัฒนา

บทวิเคราะห์การพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 68/2564

ISBN

978-616-270-344-7

พิมพ์ครั้งที่ 1

พฤศจิกายน 2564

จำนวน

1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

99/20 ถนนสุขุขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0 2668 7123

โทรสาร 0 2243 2787

เว็บไซต์ <http://www.onec.go.th>

ผู้พิมพ์

บริษัท ทริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด

95 ซอยแจ้งวัฒนะ 6 แขวงตลาดบางเขน

เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10120

โทรศัพท์ 0 2521 8420

คำนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างพลิกผันและรวดเร็วจากภายนอกประเทศอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ได้ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ภายในประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งการแพร่ระบาดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายหรือโอกาสในการพัฒนาประเทศ รวมไปถึงมิติทางการพัฒนาการศึกษา ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศในภาวะวิกฤติและความไม่แน่นอนจึงมีความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ให้บรรลุสู่เป้าหมายของการจัดศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ รวมทั้งสามารถพร้อมรับและปรับตัวให้อยู่รอดได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางสภาวะวิกฤติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนและนโยบายการศึกษาของประเทศ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษานำไปปฏิบัติ ได้เห็นความสำคัญของสภาวะการณ์ปัจจุบันที่ทุกประเทศทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยกำลังประสบปัญหาภัยกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาทั้งทางบวกและทางลบ จึงได้จัดทำรายงานการศึกษาระดับนี้ขึ้น โดยศึกษา รวบรวม สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์แพร่ระบาดที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการและแนวทางต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

และเสนอแนะเป็นแนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย
ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สำนักงานฯ หวังเป็นเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์
ต่อหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ที่สนใจทั่วไป
จะได้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในมิติที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
การศึกษาของประเทศไทยให้สามารถพร้อมรับ ปรับตัว และเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อม
เติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

(นายอรธพล สังขวาสี)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำ “บทวิเคราะห์ การพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19” มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ ได้แก่ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย (2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของประเทศไทยกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ และกรณีศึกษา ของต่างประเทศ และ (3) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาการศึกษา อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ของประเทศไทย การดำเนินงานใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์ ของทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และเปรียบเทียบ และได้นำเสนอต่อคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการปฏิรูป การศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับใหม่ เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้เนื้อหา มีความสมบูรณ์ถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยสามารถสรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

สภาพปัจจุบันปัญหาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 ที่ส่งผลกระทบต่อ การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -19 ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา การศึกษาของประเทศทั่วโลกและประเทศไทยตั้งแต่ช่วงปลายปี 2562 จนถึง ปัจจุบัน ทั้งนี้สภาพปัจจุบันปัญหาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยทั้งทางบวกและทางลบ ที่สำคัญ ดังนี้

◆ ผลกระทบทางบวก

1) การปรับปรุงแบบการจัดการเรียนการสอน จากการเรียนในชั้นเรียนที่สถานศึกษามาเป็นการเรียนการสอน 5 รูปแบบ ได้แก่ (1) การเรียนในชั้นเรียน (On Site) (2) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On Air) (3) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) (4) การเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (On Demand) และ (5) การเรียนการสอนแบบให้ที่บ้านไปทำที่บ้าน (On Hand) โดยมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น

2) การปรับแนวทางการทดสอบ การวัดและประเมินผล จากการเน้นการทดสอบมาเป็นการมุ่งเน้นการวัดประเมินผลจากสภาพจริง การปฏิบัติจริง และแฟ้มสะสมผลงาน โดยมีการกำหนดมาตรการไม่ให้นำผลการทดสอบ O-NET มาใช้เป็นเกณฑ์ในการรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 เช่นเดียวกับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่จะไม่มีการนำคะแนน O-NET มาประกอบการคัดเลือก

◆ ผลกระทบทางลบ

1) ผู้เรียนหลุดออกนอกระบบการศึกษา พบปัญหาเด็กหลุดออกนอกระบบมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากผลกระทบเชิงลบทางเศรษฐกิจ ทำให้หลายครอบครัวมีรายได้ครัวเรือนลดลง ส่งผลทำให้ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนออนไลน์ และขาดการเชื่อมต่อกับระบบการศึกษาเป็นระยะเวลานาน

2) สุขภาพจิตและการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน วิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลให้ผู้เรียนต้องประสบปัญหาด้านสุขภาพจิตที่เกิดจากความเครียดอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ทั้งจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและวิถีการดำรงชีวิตแบบปกติใหม่

ส่งผลให้ผู้เรียนบางกลุ่มไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา เกิดสภาวะถดถอยและสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ ทำให้พัฒนาการของผู้เรียนช้ากว่าปกติ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศในระยะยาว ที่อาจจะได้แรงงานที่มีทักษะและศักยภาพไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน

สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของประเทศไทยกับองค์การระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ

◆ องค์การระหว่างประเทศ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ขององค์การระหว่างประเทศจำนวน 5 องค์การ คือ องค์การสหประชาชาติ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ธนาคารโลก และยูเนสโก พบว่าแต่ละองค์การได้เสนอนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาในช่วงสภาวะวิกฤติที่เกิดจากทั้งภายในองค์กร และเกิดจากความร่วมมือระหว่างองค์กร เพื่อให้ประเทศทั่วโลกพร้อมรับและสามารถจัดการกับสภาวะวิกฤติดังกล่าว โดยยังคงรักษาคุณภาพและสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบใหม่ รองรับการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาเรื่องโอกาสในการเรียนรู้ที่สูญหายไปให้สามารถล้นแล้วลูกไว และพร้อมรับกับวิกฤติการณ์ในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ยืดหยุ่น ครอบคลุม และทั่วถึง

◆ กรณีศึกษาของต่างประเทศ

การศึกษาบทเรียนการพัฒนาการศึกษาของต่างประเทศอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของต่างประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ เปรียบเทียบกับประเทศไทยใน 4 ประเด็นหลัก รายละเอียดดังนี้

1) **มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา** พบว่ามาตรการทางกายภาพของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีมาตรการการจัดการศึกษาควบคู่กับมาตรการทางด้านสาธารณสุข เช่น การสวมใส่หน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่าง การดูแลรักษาความสะอาด พื้นที่และสถานศึกษา การระบายอากาศ และการส่งเสริมการฉีดวัคซีนให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และมีจุดร่วมสำคัญ คือ การปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนในชั้นเรียนมาเป็นการเรียนการสอนทางไกลโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ครอบครัวและชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบกับการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลาน รวมทั้งนำไปสู่การปรับโครงสร้างพื้นฐานของรัฐด้านการบริการอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพให้ทั่วถึงและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่เพิ่มมากขึ้น แต่พบข้อสังเกตสำคัญในมาตรการการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยกับต่างประเทศ คือ มาตรการด้านสุขภาวะทางด้านจิตใจและอารมณ์ ที่ต่างประเทศส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ เพื่อบรรเทาปัญหาและลดภาวะความเครียดของผู้เรียนและผู้ปกครองจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนและวิถีการดำรงชีวิตใหม่ที่เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการด้านสุขภาวะทางด้านอารมณ์และจิตใจที่ชัดเจน

2) **มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ** พบว่าเกือบทุกประเทศกำหนดมาตรการแนวทางที่คล้ายคลึงกัน เช่น การบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดบริการอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อการสอนรูปแบบใหม่ และให้ความสำคัญกับมาตรการช่วยเหลือเยียวยาทางด้านสุขภาพและอารมณ์ ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการดังกล่าวที่ชัดเจน และมาตรการที่แตกต่างอีกประการหนึ่ง คือ การจัดสรรเงินเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอน พบว่าต่างประเทศมีการจัดสรรเงินให้ผู้เรียนไม่เท่าเทียมกัน โดยมีการพิจารณาจัดสรรเพิ่มเติมตามระดับและประเภทการศึกษา และจัดสรรเพิ่มเติมให้กับเด็กยากจนและเด็กกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

3) **มาตรการและแนวทางในการเปิดเรียน** พบว่าทุกประเทศต่างให้ความสำคัญกับมาตรการและแนวทางการเปิดภาคเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้สามารถเปิดเรียนในสถานศึกษาได้อย่างเร็วที่สุด อย่างไรก็ตาม ยังคงให้ความสำคัญและพิจารณาสถานการณ์การแพร่ระบาดที่แตกต่างของแต่ละพื้นที่เป็นหลัก โดยมีข้อสังเกตคือ บางประเทศยังไม่ได้กำหนดมาตรการและแนวทางการเปิดภาคเรียนที่ชัดเจน เนื่องจากยังไม่มั่นใจกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่อาจมีสถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกใหม่เกิดขึ้นได้

4) **แนวทางการฟื้นฟูและการพัฒนาการศึกษา** พบว่าหลายประเทศมีแนวทางการพัฒนาและฟื้นฟูการศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เป็นการเตรียมการเพื่อพร้อมรับ และปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้เป็นบทเรียน และพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสในการพัฒนาการศึกษาเพื่อมุ่งเน้น

การลงทุนมนุษย์ในอนาคต โดยในส่วนของประเทศไทยนับว่าได้รับบทเรียนที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาจากสถานการณ์ดังกล่าวทั้งในด้านการจัดบริการโครงสร้างพื้นฐาน การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ รวมไปถึงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งทางด้านวิชาการ และสุขภาวะทางจิตใจและอารมณ์ที่จะต้องมีการกำหนดแนวนโยบายให้ชัดเจน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 และยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้ และมีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและความถนัดเพื่อเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญ (Human Capital) ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว

ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19

1) ในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉินหรือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ รัฐบาลต้องมีการสื่อสารและสร้างความรู้ความเข้าใจด้านข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับมาตรการและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และชัดเจนให้นักเรียนและผู้ปกครองรับรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นเอกภาพ โดยมีการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความสับสนหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้

2) รัฐบาลต้องมีนโยบายและมาตรการแนวทางที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างเท่าเทียมกันโดย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” โดยมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

3) รัฐบาลควรพิจารณาทบทวนนโยบายการจัดบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีคุณภาพให้ผู้เรียนและครูทุกคนได้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตแบบไม่มีค่าใช้จ่ายให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่

4) กระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อรองรับนักเรียนที่กลับเข้ามาเรียนในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดรูปแบบการสอนเสริมการปรับพื้นฐานรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามความต้องการเพื่อแก้ปัญหา นักเรียนหลุดออกจากระบบ รวมทั้งพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สูญเสียไปของผู้เรียน เพื่อสามารถระบุปัญหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้

5) กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญกับสุขภาวะทางจิตใจและอารมณ์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการฟื้นฟูการศึกษา โดยควรเพิ่มช่องทางการสื่อสาร เช่น Hotline/สายด่วน ในการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อผ่อนคลายจากภาวะความเครียดอันเกิดจากความวิตกกังวลต่อการเรียนรู้และความเสี่ยงที่เกิดจากสังคมออนไลน์ และความรู้สึกโดดเดี่ยวจากผลกระทบจากการระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่เกิดจากการกักตัวเมื่อติดเชื้อ หรือการสูญเสียคนในครอบครัวจากสถานการณ์ดังกล่าว

6) กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรร่วมมือกันผลิตและพัฒนาครูให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนและรองรับการเรียนการสอน

รูปแบบใหม่ในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งการสร้างทักษะในการให้คำปรึกษา และแนะนำผู้เรียนด้านสุขภาวะทางจิตใจและอารมณ์

7) กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรปรับการจัดการเรียนการสอนที่ไม่มีคุณวุฒิ และพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น (Reskill และ Upskill) ให้หลากหลายเพื่อยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้มีทักษะในการรองรับอาชีพใหม่ในอนาคต รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริมการใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

8) กระทรวงศึกษาธิการต้องจัดทำและเชื่อมโยงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ และจัดการเนื้อหารายวิชาให้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย รวมทั้งเชื่อมโยงการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เพื่อลดการชะลอหรือหยุดการเรียนรู้ให้มากที่สุด รวมทั้งรองรับการจัดการศึกษาในอนาคต

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับสถานการณ์และความจำเป็นในแต่ละช่วงเวลาและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สามารถแบ่งแนวทางการพัฒนาการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

◆ ระยะเร่งด่วน (1 – 3 ปี)

1) สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมผ่านช่องทางการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยพัฒนาประสิทธิภาพในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีคุณภาพ และครอบคลุมทุกพื้นที่ควบคู่กับการเร่งรัดการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต รวมทั้งมีศักยภาพการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

2) เร่งรัดการปรับปรุงแบบการเรียนรู้โดยพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทางไกลให้มีประสิทธิภาพและสะดวกต่อการเข้าถึงของผู้เรียนทุกระดับ รวมทั้งเร่งรัดการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3) เร่งรัดการดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค

4) เร่งรัดการพัฒนาให้ครูมีทักษะ ความเชี่ยวชาญที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะทักษะการใช้เทคโนโลยีที่มีคุณภาพและระบบการเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid teaching) และเยียวยาผู้เรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรจากผลกระทบ เช่น ประเมินความพร้อมแต่ละบุคคล ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน และงบประมาณเพื่อใช้จัดการด้านสาธารณสุขของแต่ละบุคคล

5) บรรจุเพิ่มสาระการเรียนรู้ด้านสุขภาวะทางอารมณ์และจิตใจลงในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งจัดให้มีครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำด้านสุขภาวะทางอารมณ์และจิตใจ

6) เร่งรัดการสร้างการรับรู้แนวทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จัดทำคู่มือสำหรับชุมชนและผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมเด็ก และแนะแนวเด็กเพื่อป้องกันการเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของเด็กในช่วงเวลาที่ไม่สามารถเข้าเรียนตามปกติ รวมทั้งมีบริหารช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและนักเรียนอย่างเหมาะสม เช่น สายด่วนการศึกษา เป็นต้น

◆ ระยะเวลา (3- 5 ปี)

1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และหลักสูตรการเรียนการสอนแบบวิถีใหม่ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่บ้าน และส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยผสมผสานรูปแบบ Online/ On Air/ On Site / On Hand / On Demand และปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีความยืดหยุ่น โดยสามารถสะสมและเทียบโอนหน่วยกิตได้ตามความเหมาะสม

2) สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอบรม ทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่เน้นการสร้างและพัฒนาทักษะ สมรรถนะที่จำเป็นในตลาดงาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อสร้างโอกาสในยุคหลังโควิด-19 รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาทักษะ ปรับทักษะ และสร้างทักษะใหม่ ให้กับวัยแรงงาน ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายตามความต้องการของตลาดงานในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรค

3) พัฒนาระบบการทดสอบ วัดและประเมินความรู้ ทักษะ และเทียบโอนประสบการณ์ให้มีความยืดหยุ่น หลากหลาย สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และตลอดเวลา สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ

4) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมกับการพัฒนาประสิทธิภาพด้านสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพและเหมาะสมตามบริบท มีความเสถียรในการจัดการเรียนการสอน เพื่อไม่ให้เกิดการชะงักทางการเรียนรู้

5) พัฒนาระบบฐานข้อมูลพื้นฐาน เช่น ฐานข้อมูลครัวเรือน ฐานข้อมูลรายได้ ฯลฯ รวมทั้งฐานข้อมูลทางการศึกษาให้มีความสะดวกต่อการใช้งานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุม ป้องกัน และใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน

6) การจัดสรรงบประมาณด้านสาธารณสุขของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษา เพื่อไม่ให้เป็นการระดมของผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว และงบประมาณในการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านจิตวิทยา เพื่อรองรับการแก้ปัญหาการศึกษาและการเรียนรู้ที่เกิดจากความผันผวนทางด้านอารมณ์และสังคมของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์ในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองและโรงเรียน

7) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่และภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม เพื่อช่วยติดตามตรวจสอบ และเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทพื้นที่และชุมชน รวมทั้งเปิดให้มีเวทีรับฟังความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาาร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

◆ ระยะเวลา (5 -10 ปี)

1) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างและพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน แบบวิถีใหม่ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่บ้าน และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งพัฒนาช่องทางการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ในรูปแบบที่หลากหลาย

2) พัฒนาหลักสูตรการอบรมที่หลากหลายเพื่อเตรียมครู ให้มีความในเชี่ยวชาญในเรื่องดิจิทัลแพลตฟอร์มทั้งในด้านการพัฒนาสื่อ เนื้อหา ในการจัดการเรียนการสอน ควบคู่กับการบริหารจัดการด้านสุขภาวะ และ สุขภาพจิตให้กับตนเองและผู้เรียน

3) ปรับเปลี่ยนสถานะของผู้สอนเป็น Facilitator เพื่อต่อยอดและแนะนำผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความถนัดและความต้องการมากกว่าการแสวงหาความรู้จากครูผู้สอน หรือในสถานศึกษาเท่านั้น

4) จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในทุกรูปแบบ เช่น การจัดหาวีสดูครุภัณฑ์และทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทั่วถึง Free Wi-Fi โทรศัพท์ที่รองรับ DLTV พร้อมทั้งวางแนวทางหรือกรอบการคัดเลือกและประเมินทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอนซอฟต์แวร์ สื่อ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน

5) พัฒนารูปแบบการสะสม เทียบโอนหน่วยกิต และกรอบคุณวุฒิแห่งชาติให้สามารถดำเนินการได้ในทุกสถาบันการศึกษาทั้งในและนอกประเทศ รวมทั้งการนำทักษะ ความเชี่ยวชาญทางด้านอาชีพมาเทียบเป็นวุฒิการศึกษา โดยเน้นความสอดคล้องกับตลาดแรงงานเป็นสำคัญ

6) เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลทางการศึกษา ฐานข้อมูลครัวเรือน ฐานข้อมูลรายได้ ฯลฯ ให้มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการเข้าถึงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีศูนย์ประสานงานเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สะดวกต่อผู้รับบริการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย	9
2.1 กฎหมาย แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้อง	10
2.2 แนวคิดและการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา ของประเทศไทย	15
2.3 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 (โควิด - 19) ของทั่วโลก และประเทศไทย	21
2.4 ผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19	33
2.5 นโยบาย มาตรการ และแนวทางการจัด การศึกษาตามระดับและประเภทการศึกษา	47
บทที่ 3 แนวทางการพัฒนาการศึกษาขององค์การ ระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ	75
3.1 สหรัฐอเมริกา	87
3.2 สหราชอาณาจักร	94
3.3 ออสเตรเลีย	103

3.4 สาธารณรัฐประชาชนจีน	114
3.5 สิงคโปร์	126
บทที่ 4 บทวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการศึกษา อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ของประเทศไทยกับองค์การระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ	139
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนวทางการพัฒนา การศึกษาของประเทศไทย	175
บรรณานุกรม	197
คณะผู้จัดทำ	212

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ท่ามกลางความปั่นป่วนและการเปลี่ยนแปลงล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทการพัฒนาใหม่ของประเทศยิ่งขึ้น โดยมีประเด็นที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการ เพื่อให้สามารถรับมือและเตรียมความพร้อมในการเยียวยาช่วยเหลือผู้เรียนซึ่งได้รับผลกระทบ และฟื้นฟูการศึกษาให้เข้าสู่ภาวะปกติ ภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อเปลี่ยนแปลงมาเป็น “จุดเปลี่ยน” ในการขับเคลื่อนการพัฒนาศึกษาของประเทศไปสู่เป้าหมายใหม่ที่ดีกว่าในอนาคต การกำหนดทิศทางการพัฒนาศึกษาของประเทศไทยเพื่อให้มีความเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงสามารถรับและลดความเสี่ยง ขณะเดียวกันมีศักยภาพในการสร้างสรรค์ประโยชน์และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพการศึกษาของประเทศไทยให้สามารถ “ล้มแล้วลุกไว” (Resilience) ตามหลักการของแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ อันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 พ.ศ. 2564 – 2565 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563) ซึ่งประกอบด้วยมิติการพัฒนา 3 ประการ ได้แก่ (1) การพร้อมรับ (Cope) หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการภายใต้สภาวะวิกฤติให้สามารถยืนหยัดและต้านทานความยากลำบาก รวมถึงฟื้นคืนกลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว (2) การปรับตัว (Adapt) หมายถึง การปรับทิศทาง รูปแบบ และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง พร้อมกระจายความเสี่ยงและปรับตัวอย่างเท่าทันเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสิ่งที่เกิดขึ้น และ (3) การเปลี่ยนแปลงเพื่อพร้อมรับการเติบโตอย่างยั่งยืน (Transform) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสสำหรับการพัฒนาศึกษา

เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (Human Capital) โดยการยกระดับและปรับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและโครงสร้างเศรษฐกิจที่ปรับเปลี่ยนไป พร้อมทั้งเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติ และจัดสวัสดิการทางการศึกษาให้เหมาะสม เพียงพอกับความจำเป็นในการดำรงชีวิตและสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่เกิดขึ้นทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย เริ่มต้นจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน ทำให้ประเทศไทยเริ่มดำเนินการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อโควิด -19 ตั้งแต่วันที่ 3 มกราคม พ.ศ.2563 เป็นต้นมา รัฐบาลจึงได้ประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อป้องกันและควบคุมโรคโควิด-19 โดยการค้นหาและการตรวจคัดกรองผู้ติดเชื้อ การเร่งเสริมสร้างศักยภาพการให้บริการด้านสาธารณสุขเพื่อรองรับผู้ติดเชื้อ โดยการจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม การจัดระบบการรักษาพยาบาลผู้ติดเชื้อที่แยกกักตัวที่บ้านและแยกกักตัวในชุมชน การเร่งจัดตั้งศูนย์พักคอยเพื่อส่งต่อผู้ป่วยเร่งรัดจัดหาวัดขึ้นที่มีประสิทธิภาพให้ได้จำนวนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และกำหนดให้การฉีดวัคซีนเป็นวาระแห่งชาติเพื่อให้สามารถฉีดวัคซีนได้กว้างขวางมากที่สุด เพื่อป้องกันโรคและลดอาการเจ็บป่วยรุนแรงและการเสียชีวิต จำกัดการเคลื่อนย้ายการเดินทางของบุคคล เพื่อสกัดกั้นการระบาดให้อยู่ในวงจำกัด และอยู่ในระดับที่ระบบสาธารณสุขสามารถรองรับได้ ทั้งนี้จากการประกาศใช้พระราชกำหนดฯ ดังกล่าว ส่งผลให้ประชาชนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ เนื่องจากการปิดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการรวมตัวในหลายประเภท เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรค จึงส่งผลให้การพัฒนาประเทศได้รับผลกระทบในทุกมิติ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษาและสุขภาวะของประชาชน

การศึกษาซึ่งเป็นมิติทางสังคมที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว และนับเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนต้องได้รับอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เริ่มต้นจากข้อจำกัดในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่อาจเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยเฉพาะมาตรการปิดสถานศึกษาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการศึกษาทางไกลเป็นหลัก ดังนั้นประเทศจึงจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาการหยุดชะงักการเรียนรู้ของผู้เรียนและประชาชน อันเนื่องจากการปิดสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของประเทศและเท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของโลก รวมทั้งตอบสนองต่อข้อจำกัดใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค โควิด-19

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะองค์กรกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการเสนอนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาแห่งชาตินโยบายและแผนในการสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา การประเมินผล การจัดการศึกษา การพิจารณาให้ความเห็นและคำแนะนำเกี่ยวกับกฎหมายการศึกษา ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาของการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับต่างประเทศ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย การพัฒนาการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายและการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ให้สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษา จึงได้จัดทำ “บทวิเคราะห์ การพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19” ขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของประเทศไทยกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 ของประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับ

1) ได้ข้อมูลองค์ความรู้ในการพัฒนาการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 ของประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องและขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1.1) สภาพปัจจุบันปัญหาด้านการพัฒนาการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ของประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนและประชาชนทุกช่วงวัยได้เข้าถึงการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึง และเท่าเทียม ผ่านรูปแบบการจัดการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19

1.2) รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่ รวมถึงมาตรการ แนวทางที่ใช้ในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้เรียนและประชาชนทุกช่วงวัย โดยการพัฒนาศักยภาพ ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ทักษะด้านวิชาชีพ ชีตความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนา

ประเทศเอื้อต่อการแก้ไขสถานการณ์ โดยครอบคลุมถึงสุขอนามัยและความปลอดภัยต่อบุคลากรและประชาชนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค

2. ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเพื่อเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพปัจจุบันปัญหาของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย ในที่นี้หมายถึง ผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาในด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การทดสอบ การวัดและประเมินผล การหลุดออกนอกระบบการศึกษาของผู้เรียน รวมถึงสุขภาพจิตและการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. การพัฒนาการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและประชาชนทุกช่วงวัยให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะอาชีพ และทักษะการดำรงชีวิต เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพและพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

3. การศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของประเทศไทยกับองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ

การศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาการพัฒนาการศึกษาขององค์การระหว่างประเทศ 5 องค์การ ได้แก่ องค์การแห่งสหประชาชาติ (UN) องค์การทุนเด็กเพื่อสหประชาชาติ (UNICEF) องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ธนาคารโลก (World Bank) และยูเนสโก (UNESCO) และกรณีศึกษาของต่างประเทศ ประกอบด้วย 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบมิติการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ (1) มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา (2) มาตรการเยียวยาช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบ (3) มาตรการ/แนวทางการเปิดภาคเรียน และ (4) แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา

บทที่ 2

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19
ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย

ช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลาเกือบสองปีที่ประเทศไทยและทั่วโลกต้องประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ซึ่งเริ่มมีการระบาดครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยได้มีการแพร่ระบาดไปทั่วโลกอย่างรวดเร็วโดยไม่มีใครคาดคิด โดยเฉพาะอัตราการติดเชื้อและจำนวนผู้ติดเชื้อที่พุ่งสูงเป็นประวัติการณ์ และทำให้เกิดผู้เสียชีวิตจำนวนมาก สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ รวมถึงมิติด้านการพัฒนาการศึกษาของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในบทนี้จึงเป็นการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 2.1 กฎหมาย แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 แนวคิดและการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย
- 2.3 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ของทั่วโลกและประเทศไทย
- 2.4 ผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด -19
- 2.5 นโยบาย มาตรการ และแนวทางการจัดการศึกษาตามระดับและประเภทการศึกษา

2.1 กฎหมาย แผนและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์สอดคล้องเชื่อมโยงกับกฎหมาย แผน และนโยบายที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1) **ยุทธศาสตร์ชาติ** เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้อง

และบูรณาการกัน ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับมิติทางการศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 และสังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ซึ่งมีเป้าหมายให้สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ และเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ โดยภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีแผนแม่บทย่อยภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และด้านการพัฒนาการเรียนรู้ โดยแผนแม่บทด้านการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่วนแผนแม่บทย่อยด้านการพัฒนาการเรียนรู้ มีเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนาคนไทยให้มีการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถแก้ปัญหาปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และคนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น

2) แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 พ.ศ. 2564 – 2565 ใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงปัจจัยพื้นฐานให้พร้อมต่อการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศในอนาคต การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ได้เร่งให้ประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัลในอัตราที่รวดเร็วยิ่งขึ้น โดยประเด็นการพัฒนาประเทศที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษในระยะเวลา 2 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2564 - 2565) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการฟื้นฟูและขับเคลื่อนประเทศให้สามารถ “ล้มแล้วลุกไว” (Resilience) โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ “คนสามารถยังชีพอยู่ได้ มีงานทำ กลุ่มเปราะบางได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง สร้างอาชีพและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เศรษฐกิจประเทศฟื้นตัวเข้าสู่ภาวะปกติ และมีการวางรากฐานเพื่อรองรับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่” ประกอบด้วย 4 ประเด็นการพัฒนา โดยประเด็นที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับมิติด้านการศึกษาโดยตรง คือ แนวทางการพัฒนาด้านที่ (3) การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (Human Capital) โดยมุ่งยกระดับทักษะ ปรับทักษะ และส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยการส่งเสริมแรงงานที่อยู่ในภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบให้มีศักยภาพที่เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจ และโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง การช่วยเหลือเยียวยา และชดเชยคนยากจน กลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบ และการเสริมสร้างความมั่นคงทางสุขภาพด้วยการพัฒนาระบบรับมือ ปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ สร้างภูมิคุ้มกันทั้งทางร่างกายและจิตใจ

3) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีวัตถุประสงค์ 4 ด้าน ได้แก่

- (1) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา
- (2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา
- (3) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และ

(4) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล มีแผนงานเพื่อการปฏิรูป 7 เรื่อง ได้แก่ (1) การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ (2) การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน (3) การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (4) การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ (5) การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 (6) การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา และ (7) การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล ต่อมาได้มีแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) กล่าวถึงกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชน 5 ประการ ได้แก่ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสู่การเรียนรู้ฐานสมรรถนะเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและระบบอื่นๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบนำไปสู่การจ้างงานและการสร้างงาน และการปฏิรูปบทบาทการวิจัยและระบบธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศออกจากกับดักรายได้ปานกลางอย่างยั่งยืน

4) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีระบบเศรษฐกิจที่มีโครงสร้างที่เข้มแข็ง มีเสถียรภาพ

แข่งขันได้ ยั่งยืน มีความมั่นคงทางพลังงาน มีการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค มีโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากล รักษาทุนธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลของระบบนิเวศ สร้างความมั่นคงภายในประเทศ ป้องกันและลดผลกระทบจากภัยคุกคามข้ามชาติ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญต่อความร่วมมือในการพัฒนาภายใต้กรอบข้อตกลงต่าง ๆ ในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ทำให้ภาครัฐมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทัวถึง ตรวจสอบได้ และปราศจากคอร์รัปชั่น ซึ่งได้กำหนดให้การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการขับเคลื่อนแผนให้บรรลุเป้าหมาย

5) **แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2560 - 2579** มุ่งพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้เป็น “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีเป้าหมายของการจัดการศึกษา 5 ประการ ดังนี้ (1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างทั่วถึง (2) ผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างเท่าเทียม (3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถเต็มตามศักยภาพ (4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อกาลลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย และ (5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง และมีเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักการศึกษาเพื่อปวงชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.2 แนวคิดและการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย

ประเทศไทยมีการพัฒนาการศึกษาพร้อมกับการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ โดยมีเครื่องมือกำกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งประเทศไทยใช้เป็นแผนแม่บทหรือกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ รายละเอียด ดังนี้

2.2.1 กรอบแนวคิดในการพัฒนาการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดบทบัญญัติด้านการศึกษาไว้ในมาตรา 54 พร้อมกับกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไว้ในมาตรา 258 จ. ด้านการศึกษา สรุปลงเป็นประเด็นแนวนโยบายและแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ดังนี้

- 1) รัฐต้องจัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
- 2) รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา (เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 3 ปี) เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 3) รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ
- 4) รัฐต้องดำเนินการส่งเสริมประชาชนให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 5) การจัดการศึกษาทุกระดับให้มีการร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

6) รัฐต้องมีการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

7) การจัดการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

8) ในการดำเนินการเพื่อให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา หรือประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบ ต่าง ๆ รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่าย ในการศึกษาตามความถนัด

9) ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและ ประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการ หรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ ในการลดหย่อนภาษีตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้อง กำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระ และกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงิน กองทุนเพื่อบรรลุมัตถุประสงค์

10) ครู อาจารย์ มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนา ผู้ประกอบวิชาชีพรูและอาจารย์ให้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความ รู้ ความสามารถอย่างแท้จริง ให้ครูและอาจารย์ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม กับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน และมีกลไกสร้างระบบคุณธรรม ในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพรู

11) การจัดการเรียนการสอนให้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้าง

ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายการปรับปรุงการเรียนการสอน โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

การปฏิรูปการศึกษาและแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

การปฏิรูปการศึกษามีเป้าหมายในการพลิกโฉมการศึกษาไทยที่เกิดขึ้นตามสภาวะการณ์และวิกฤติการณ์สำคัญของประเทศในด้านต่าง ๆ ตามยุคสมัย ส่งผลให้เกิดพัฒนาการศึกษาจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยประเทศไทยมีการปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีหลักการและความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาในแต่ละยุคสมัย เช่น สมัยรัชกาลที่ 5 มีการปฏิรูปประเทศทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก มุ่งสร้างความทันสมัยและธำรงความเป็นเอกราชของชาติ อันเนื่องมาจากการคุกคามของจักรวรรดินิยมตะวันตก การปฏิรูปการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2542 เป็นการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 1 มีการตรากฎหมายการศึกษาแห่งชาติหรือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นการมุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในกระแสโลกาภิวัตน์ควบคู่ไปกับการยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การปฏิรูปการศึกษาเมื่อ พ.ศ. 2542 หรือเรียกว่าการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียมกันในทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา จนมาถึงการปฏิรูปการศึกษาในปี พ.ศ. 2560 ที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 258 จ. กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และมาตรา 261 ทำให้เกิดคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ทำหน้าที่ในการดำเนินการศึกษา

และจัดทำข้อเสนอแนะร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2562 เพื่อใช้เป็นแผนในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ มีวัตถุประสงค์ 4 ด้าน และแผนงานเพื่อการปฏิรูป 7 เรื่อง และต่อมาในปี พ.ศ. 2563 ได้มีแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง) ที่เกิดขึ้นโดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ที่ต้องการให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาตามกิจกรรมปฏิรูปที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชน 5 ประการในช่วงระยะเวลา 5 ปี รายละเอียดปรากฏตามที่กล่าวแล้วข้างต้น

แผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ประเทศไทยมีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยภายหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 รัฐบาลได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับต่าง ๆ ตั้งแต่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 ที่เน้นการศึกษา 3 ส่วน คือ จริยศึกษา เป็นการอบรมศีลธรรม อันดีงาม พุทธศึกษา การให้ปัญญาความรู้ และพลศึกษา เป็นการฝึกหัดให้เป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์จนมาถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ซึ่งเป็นแผนระยะยาว 20 ปีที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มุ่งพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้เป็น “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” และมีเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักการการศึกษาเพื่อปวงชน และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

นอกจากแผนการศึกษาแห่งชาติแล้ว ประเทศไทยยังได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแผนกำหนดทิศทาง และขอบเขต

ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ โดยกำหนดเป็นแผนระยะปานกลาง 5 ปี รวมทั้งสิ้น 9 ฉบับ เริ่มต้นจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 – 2509) จนถึงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)

2.2.2 สถานการณ์ที่มีความท้าทายต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน และอนาคต

การพัฒนาการศึกษาของประเทศนอกจากมีกรอบแนวทาง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ เป็นหลักการสำคัญแล้ว ยังประกอบด้วยปัจจัยด้านสถานการณ์และบริบทแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของประเทศในแต่ละยุคสมัย โดยมีปัจจัยที่สำคัญในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีแนวโน้มส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาในอนาคต ดังนี้

1) ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีแบบพลิกผันหรือก้าวกระโดด (Disruptive Technology) ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ต้องเผชิญกับเทคโนโลยีดิจิทัลในชีวิตประจำวัน ทั้งทางด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการ การทำงาน ดังนั้น เยาวชนรุ่นใหม่ จึงจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจเทคโนโลยีเพื่อสามารถรู้เท่าทันและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ซึ่งเป็นบทบาทของการศึกษา ที่จะต้องพัฒนาเยาวชนหรือผู้เรียนให้มีทักษะความรู้ เพื่อพร้อมรองรับ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันและอนาคต

2) การพัฒนาทักษะของประชากรในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนผนวกกับความ ก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด ส่งผลต่อการพัฒนามนุษย์ที่จำเป็นต้อง มีทักษะชีวิตมากขึ้นนอกเหนือจากทักษะขั้นพื้นฐานที่ทุกคนพึงมี คือ อ่านออก

เขียนได้ คิดคำนวณเป็นแล้ว จำเป็นต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น การพัฒนาการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนและตอบสนองการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือ P21 (The Partnership for 21st Century Learning) ประกอบด้วย (1) ทักษะด้านการเรียนรู้เนื้อหาสาระหลักหรือพื้นฐานการเรียนรู้สาระวิชาหลัก (3Rs & 21 Century Themes) (2) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning & Innovation Skills – 4Cs) (3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media & Technology Skills) และ (4) ทักษะชีวิตและงานอาชีพ (Life & Career Skills)

3) การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบสาธารณสุข การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติอันเกิดจากจากสภาวะโลกร้อนที่ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น การขยายตัวทางเศรษฐกิจและชุมชนเมืองส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมไปถึงปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพโดยตรง รวมทั้งปัญหาขยะพลาสติก ปัญหาขยะในท้องทะเล ปัญหาอุณหภูมิโลกที่สูงขึ้น ปัญหาความแห้งแล้ง ล้วนแต่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยในปัจจุบันทั่วโลกและประเทศไทย กำลังเผชิญกับปัญหาอันเกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด -19) ซึ่งนับเป็นโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ที่สร้างผลกระทบต่อทั่วโลกอย่างรุนแรงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมไปถึงวิถีการดำรงชีวิต จนทำให้เกิดวิถีความปกติใหม่ (New Normal) และเกิดมาตรการระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) โดยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าว ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอน

การปรับเปลี่ยนหลักสูตร การพัฒนาและเตรียมความพร้อมของครู การผลิตครูใหม่ที่มีสมรรถนะสูงตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อให้สามารถถ่ายทอดกระบวนการเรียนรู้ไปสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถคิดวิเคราะห์เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ มีความรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) บริหารจัดการพัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

4) สัญญาประชาคมโลก หรือเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) ที่ทุกประเทศมีเป้าหมายร่วมกันที่จะบรรลุเป้าหมายทั้ง 17 เป้าหมาย โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 4 ที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อความเท่าเทียม โดยการสร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และได้รับการสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงนับเป็นความท้าทายที่สำคัญของทุกประเทศที่จะต้องพัฒนาการศึกษาเพื่อสามารถปรับตัวให้พร้อมรองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว รวมทั้งดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายตามพันธะสัญญาประชาคมโลกได้อย่างยั่งยืน

2.3 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ของทั่วโลกและประเทศไทย

2.3.1 รายงานสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของทั่วโลกและประเทศไทย สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน และเริ่มมีการระบาดในประเทศไทย เมื่อต้นปี พ.ศ. 2563 จนถึงปัจจุบัน และเมื่อวันที่ 30 มกราคม 2563 องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้การระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019

เป็น “ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ” (Public Health Emergency of International Concern) ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 จากเหตุการณ์การแพร่ระบาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยหลาย ๆ ด้าน อาทิ ด้านสังคม การศึกษา การดำเนินชีวิต สุขภาพ และเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้รัฐบาลได้มีการจัดตั้ง “ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) หรือศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19 (ศบค.)” และมีการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการด้านต่าง ๆ เพื่อบริหารสถานการณ์ กำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาด มาตรการด้านการแพทย์และสาธารณสุข มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ ทำให้ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับจากสถาบันโลว์ (Lowy Institute ณ วันที่ 28 มกราคม 2564) เป็นประเทศที่สามารถบริหารจัดการสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด - 19 อยู่ในอันดับที่ 4 ของโลก จากประเทศที่สำรวจทั้งหมด 98 ประเทศ รวมทั้ง Global โควิด - 19 Index (GCI) จัดให้ประเทศไทยเป็นอันดับ 1 ในการฟื้นตัวจากสถานการณ์ของโรคติดเชื้อโควิด -19 จาก 184 ประเทศทั่วโลก ด้วยคะแนนรวม 82.27 และจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่บรรเทาการระบาดของไวรัสได้ก้าวหน้าที่สุดในโลก (ที่มา : Facebook Fanpage ไทยคู่ฟ้า, 30 กรกฎาคม 2563)

เมื่อต้นปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยและทั่วโลกได้เผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ในการระบาดระลอกใหม่และเป็นการแพร่ระบาดของสายพันธุ์ใหม่ โดยในประเทศไทยเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกใหม่เมื่อเดือนธันวาคม 2563 - เมษายน 2564 และพบสายพันธุ์เดลต้าในช่วงเดือนมิถุนายน 2564 ซึ่งเป็นสถานการณ์การแพร่ระบาดที่รุนแรงและลุกลามไปทั่วประเทศ เป็นการติดเชื้อในสถานประกอบการ โรงงาน ตลาด

ชุมชน และครอบครัว ทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องกระจายไปทั่วประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล เป็นพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดอย่างมากและกระจายเป็นวงกว้าง นายกรัฐมนตรีในฐานะ ผอ.ศบค. จึงได้จัดตั้ง “ศูนย์บูรณาการแก้ไขสถานการณ์โควิด - 19 ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล” ภายใต้อำนวยการบริหารสถานการณ์โควิด - 19 เพื่อกำหนดแนวทางการบูรณาการ ขับเคลื่อน เร่งรัด และติดตามการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลให้คลี่คลายโดยเร็ว โดยรัฐบาลและศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 ได้มีการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) รายงานและติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างใกล้ชิดเป็นประจำทุกวัน โดยมีการรายงานข้อมูลสถานการณ์การแพร่ระบาดของทั่วโลกและประเทศไทยประกอบการพิจารณากำหนดมาตรการในด้านต่าง ๆ รายละเอียด ดังนี้

- 1.1) สถานการณ์ทั่วโลก (ณ วันที่ 25 กรกฎาคม 2564)
 - พบผู้ติดเชื้อโควิด - 19 เพิ่มขึ้น 490,698 ราย
 - รวมสะสม 194,410,034 ราย
 - ยอดผู้เสียชีวิต ประมาณ 4,168,459 ราย (อัตราเสียชีวิต ประมาณร้อยละ 2.14)
 - รักษาหายประมาณ 176,469,967 ราย (คิดเป็นร้อยละ 90.77 ของผู้ติดเชื้อทั้งหมด)
- 1.2) ลำดับประเทศที่มีผู้ติดเชื้อสะสม
 - ประเทศสหรัฐอเมริกา (35,184,671 ราย)
 - ประเทศอินเดีย (31,371,486 ราย)

- ประเทศบราซิล (19,670,534 ราย)
- ประเทศรัสเซีย (6,102,469 ราย)
- ประเทศฝรั่งเศส (5,978,695 ราย)
- ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 47 มีผู้ติดเชื้อสะสม จำนวน **497,302 ราย**

1.3) สถานการณ์การแพร่ระบาดในประเทศไทย ณ วันที่ 25 กรกฎาคม 2564 มีผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อโควิด - 19 รายใหม่จำนวน 15,335 ราย เป็นการรายงานจากระบบบริการ 14,675 ราย ผู้ต้องขังในทัณฑสถาน/เรือนจำ 641 ราย และมาจากต่างประเทศ 19 ราย รวมผู้ติดเชื้อยืนยันสะสม 497,302 ราย ผู้ป่วยหายป่วยแล้วรวม 334,693 ราย เพิ่มขึ้น 6,904 ราย และผู้ป่วยเสียชีวิตรวม 4,059 ราย เพิ่มขึ้น 129 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.82

2) การกำหนดมาตรการสำคัญในช่วงการแพร่ระบาด ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2564

2.1) มาตรการสำคัญของรัฐบาล จากการที่สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 ที่มีการกลายพันธุ์เป็นหลายสายพันธุ์ ยังคงทวีความรุนแรงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนเสี่ยงที่จะเกิดภาวะวิกฤติด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ดังนั้น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องยกระดับความเข้มข้นของมาตรการและการบังคับใช้ อย่างจริงจังเพิ่มเติมขึ้นจากข้อกำหนดที่ได้ประกาศไว้ก่อนหน้านี้ เพื่อเร่งแก้ไขและบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินให้คลี่คลายลงโดยเร็วที่สุด นายกรัฐมนตรีในฐานะ ผอ.ศบค. ได้ออกข้อกำหนดและข้อปฏิบัติฯ ตั้งแต่วันที่ 20 กรกฎาคม 2564 เป็นเวลาอย่างน้อย 14 วัน สรุปสาระสำคัญ ได้แก่ กำหนดเพิ่มพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวดเป็น 13 จังหวัด การลดและจำกัดการเคลื่อนย้ายเดินทาง โดยเฉพาะการเข้าออกพื้นที่ 13 จังหวัด การห้ามออกนอกเคหสถาน ตั้งแต่ 21.00 - 04.00 น.

ให้เปิดกิจการ/กิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวันเท่านั้น โดยให้มีมาตรการทางสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด และการปฏิบัติงานนอกสถานที่ตั้ง (Work From Home) ขั้นสูงสุดเต็มจำนวน เป็นต้น โดยจะมีการปรับมาตรการ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดตลอดเวลา

2.1.1) มาตรการการรักษาพยาบาล จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส -19 ในประเทศไทยที่มีแนวโน้มการระบาดเพิ่มขึ้น และพบผู้ป่วยเสียชีวิตจำนวนมาก โดยในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตจำนวนมากในพื้นที่ และพบการระบาดของโรคในชุมชน ครอบครัวเป็นวงกว้าง และในต่างจังหวัดยังพบผู้ติดเชื้อเดินทางกลับภูมิลำเนาอย่างต่อเนื่อง การคาดการณ์สถานการณ์เตียงเพื่อรองรับผู้ป่วยโควิด - 19 และอัตราการครองเตียงที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ไม่เพียงพอต่อการรองรับผู้ป่วยในอนาคต ศบค. โดยกระทรวงสาธารณสุข จึงมีการปรับรูปแบบและวิธีการการดูแลรักษาผู้ป่วย โดยการจัดระบบบริการดูแลผู้ป่วยโควิด - 19 ที่ไม่มีอาการหรือกลุ่มที่มีอาการน้อยแยกกักกันที่บ้าน (Home Isolation: HI) หรือโรงพยาบาลสนามในชุมชน (Community Isolation: CI) เพื่อปรับให้เตียงรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลมีความเพียงพอต่อการให้การรักษากลุ่มผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงมีอาการปานกลาง และมีอาการรุนแรงที่มีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิต พร้อมทั้งจัดระบบการรักษาพยาบาลในภูมิภาครองรับการส่งต่อผู้ป่วยจากพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกลับไปรักษาที่ยังภูมิลำเนา นอกจากนี้ได้มีการจัดตั้งโรงพยาบาลสนาม โดยได้จัดตั้งโรงพยาบาลบุษราคัมเป็นศูนย์กลางการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อโควิด -19 เกณฑ์สีเขียว (อาการปานกลาง) และขยายการบริการจนทำให้โรงพยาบาลบุษราคัมสามารถรองรับผู้ป่วยได้จำนวนมากขึ้น

2.1.2) ความพร้อมด้านเวชภัณฑ์และยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้อนุมัติทะเบียนยาและการใช้ยา Favipiravir โดยให้องค์การเภสัชกรรมผลิตเองได้ และมีแผนการจัดซื้อยา Remdesivir เพิ่มเติมเนื่องจากการพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อโควิด - 19 ที่มีอาการรุนแรงมากขึ้น โดยรัฐบาลได้สนับสนุนการใช้พิซสมุนไพโรไทยโดยเฉพาะยาฟ้าทะลายโจร ให้ผู้ป่วยที่ไม่มีอาการหรืออาการน้อย (สีเขียว) โดยให้บรรจุอยู่ในชุด Home Isolation Set ด้วย และได้มีการใช้ยาฟ้าทะลายโจรในกลุ่มผู้ป่วยในเรือนจำ ในช่วงที่ผ่านมา รวมถึงสถานการณ์ด้านเวชภัณฑ์ มีหน้ากากอนามัย (Surgical mask) เป็นเวชภัณฑ์ที่มีสำรองคงคลังมากที่สุด นอกจากนี้ รัฐบาลได้อนุมัติให้องค์การเภสัชกรรมออกประกาศให้สถานพยาบาลและประชาชนทั่วไปสามารถใช้ชุดตรวจไว (Antigen Test Kit - ATK) สำหรับการตรวจหาโปรตีนของเชื้อไวรัสโควิด -19 ซึ่งใช้เวลาในการตรวจเร็วกว่าวิธีการตรวจแบบ RT-PCR (Real Time Polymerase Chain Reaction) เป็นแค่เพียงการคัดกรองเบื้องต้นเท่านั้น โดยรัฐบาลได้มอบให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) จัดหาชุดตรวจ ATK จำนวน 8,500,000 ชุด ให้ประชาชนโดยไม่มีค่าใช้จ่ายด้วย

2.1.3) มาตรการด้านวัคซีน กำหนดยุทธศาสตร์วัคซีนสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ (1) การนำวัคซีนต้นแบบที่มีศักยภาพสูงจากต่างประเทศมาทดสอบในประเทศไทย และขอรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการผลิต และ (2) พัฒนาวัคซีนต้นแบบในประเทศไทยตั้งแต่ต้นน้ำ ในการบรรลุเป้าหมายการเข้าถึงวัคซีนให้ทันทั่วถึง โดยได้มีกำหนดแผนการฉีดวัคซีนของประเทศไทย ให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างน้อยร้อยละ 70 ได้รับการฉีดวัคซีนโควิด - 19 เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันหมู่ให้สูงเพียงพอต่อการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ โดยมีกลุ่มเป้าหมายการรับวัคซีนในระยะแรกที่มีวัคซีนปริมาณจำกัด ได้แก่ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขด่านหน้า บุคคลที่มี

โรคประจำตัว ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมโรคที่มีโอกาสสัมผัสผู้ป่วย สำหรับในระยะเวลาที่สองเมื่อมีวัคซีนมากขึ้นและเพียงพอได้ขยายกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ตามจำนวนวัคซีนที่ได้รับมอบ ในส่วนการจัดหาวัคซีน ประเทศไทยมีวัคซีนโควิด - 19 ให้บริการรวม 3 ชนิด ได้แก่ Sinovac AstraZeneca และ Sinopharm โดยรัฐบาลปรับกรอบการกำหนดเป้าหมายการจัดหาวัคซีนจาก 100 ล้านโดส ภายในปี 2564 เป็นจำนวน 150 ล้านโดส ภายในปี 2565 เพื่อให้ครอบคลุมประชาชนและกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น รวมทั้งรองรับการใช้วัคซีนเพื่อการกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรคหรือกรณีอื่นใดที่ต้องมีการใช้วัคซีนเพิ่มเติม (ที่มา : สรุปผลการประชุม สบค. ครั้งที่ 8/2564 วันที่ 18 มิ.ย. 2564) โดยมีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือการพัฒนาวัคซีนโควิด - 19 ในประเทศไทยร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาวัคซีนในการป้องกันโรคติดเชื้อโควิด - 19 และโรคอุบัติใหม่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ มีการติดตามอาการข้างเคียงจากการฉีดวัคซีน และการเฝ้าระวังผู้ได้รับผลกระทบจากการฉีดวัคซีน รัฐบาลมีนโยบายช่วยเหลือเยียวยาช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีอาการไม่พึงประสงค์หลังรับวัคซีนโควิด - 19 เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชน

2.1.4) มาตรการป้องกันและยับยั้งการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 มีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ ปฏิบัติการสกัดกั้นการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย โดยเข้าตรวจโรงงาน และสถานประกอบการต่าง ๆ โดยใช้กำลังตำรวจเป็นหลักในการกวดขัน สืบสวน สอบสวน จับกุมกลุ่มผู้กระทำความผิด/ผู้ลักลอบเข้าเมือง/ผู้นำพา การป้องกันและสกัดกั้นการนำเข้าเชื้อจากต่างประเทศ และการเข้มงวดกวดขันและเฝ้าระวังพื้นที่ชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีการแพร่ระบาด เพื่อป้องกันการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและไม่ผ่านการคัดกรองโรค รวมถึงการสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับพื้นที่กักกันโรคแห่งรัฐ (State Quarantine) และสถานที่กักกันโรคระดับพื้นที่ (Local Quarantine)

โดยได้จัดบุคลากรทางการแพทย์และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ในการควบคุมและดูแล ผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศทางอากาศยานและเข้ารับการกักกันตัว ณ พื้นที่กักกันโรคแห่งรัฐ (SQ) ตามห้วงระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้งได้จัดตั้งสถานกักกันโรคในหน่วยทหารเป็นพื้นที่กักกันโรคแห่งรัฐ

นอกจากนั้น รัฐบาลได้ประกาศบังคับใช้มาตรการป้องกันโรค การห้ามออกนอกเคหสถาน และห้ามรวมกลุ่มชุมนุมมั่วสุม โดยการตั้งจุด/ด่านตรวจร่วมตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เพื่อควบคุม/จำกัดการเคลื่อนย้าย/การอำนวยความสะดวก/รณรงค์ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือประชาชนในการตระหนักและปฏิบัติตามมาตรการป้องกันโรคอย่างเข้มงวด รวมทั้งการจัดชุดสายตรวจร่วม ลาดตระเวน และเฝ้าตรวจพื้นที่เสี่ยง/ล่อแหลมต่อการรวมกลุ่ม/มั่วสุมเพื่อกระทำความผิดที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดและการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ โดยการปฏิบัติจะเน้นการตักเตือน ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจ การยกระดับการบังคับใช้มาตรการควบคุมในการตรวจคัดกรอง การชะลอ หรือสกัดกั้นการเดินทางของประชาชน ในพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัดจากพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวดไปยังพื้นที่จังหวัดอื่นๆ จำนวน 13 จังหวัด โดยได้เข้มงวดกวดขันการเดินทางข้ามจังหวัดเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งขอความร่วมมือจากประชาชนในการดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด

2.1.5) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ โดยมีการดำเนินการพัฒนาระบบ IT/AI เพื่อนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนทั้งการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ ตลอดจนสนับสนุนการใช้ชีวิตในสมดุวิถีใหม่ และเมื่อสถานการณ์เริ่มควบคุมการแพร่ระบาดได้ จึงมีการสนับสนุนการวิจัยเพื่อติดตามผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจจากการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 รวมทั้งยังสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้าง

ความมั่นคงด้านสาธารณสุขของประเทศที่ยังมีความจำเป็นต้องดำเนินการ เช่น การพัฒนาห้องความดันลบ โรงพยาบาลสนาม และหุ่นยนต์ทางการแพทย์ เป็นต้น โดยผลการวิจัยสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ในด้านการติดตามเฝ้าระวังและพัฒนานวัตกรรมด้านการแพทย์ และสาธารณสุข การแก้ไขปัญหาด้านสังคม และเศรษฐกิจในช่วงเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 และในระยะหลังวิกฤติโควิด - 19

2.1.6) การประชาสัมพันธ์แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน แบ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ปฏิบัติการด้านข้อมูลมาตรการแก้ไขปัญหาจากโรคติดเชื้อโควิด - 19 (ศบค.) ได้แก่ จัดแถลงข่าว ศบค. ประจำวัน โดยโฆษก ศบค. และตอบคำถามผู้สื่อข่าวในประเด็นที่เกี่ยวข้องผลิตข่าวแจกสื่อมวลชนต่าง ๆ ถ่ายทอดการแถลงข่าว ศบค. ช่องทางโทรทัศน์/สื่อออนไลน์ ถ่ายทอดสดทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย Facebooks live : Live NBT 2HD และสำนักข่าวไทย สร้างการรับรู้ผ่านสื่อออนไลน์ของกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงจัดทำ Facebook ศูนย์ข้อมูลโควิด -19 ผลิตคลิปแถลงข่าวจากข้อมูล ศบค. เพื่อเผยแพร่ผ่านเพจศูนย์ข้อมูลข่าวสารโควิด-19 และสื่อออนไลน์ของกรมประชาสัมพันธ์ รวมทั้ง กสทช. ผลิตสื่อโทรทัศน์และสื่อออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ในช่องทางผ่านเครือข่ายต่าง ๆ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมตรวจสอบ Fake news ได้ทันสถานการณ์

นอกจากนี้ ในส่วนการประชาสัมพันธ์ของศูนย์ปฏิบัติการด้านการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (ศบค.วช.) ได้มีการรายงานสถานการณ์โควิด - 19 ต่อเนื่องทุกวันให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ และช่องทางการสื่อสารแบบทางการและไม่เป็นทางการ สร้างการเข้าถึงการรับรู้ของประชาชนได้อย่างทั่วถึง มีการนำเสนอสรุปสถานการณ์ในรูปแบบกราฟ จากแบบจำลองเพื่อคาดการณ์

การระบาด จำนวนผู้ติดเชื้อ ระยะเวลา เพื่อวางแผนจัดการและประเมินผลของมาตรการที่ใช้ และผลจากการวิจัยด้านสังคม การรับรู้ข้อมูล ผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ และแนวทางการฟื้นฟู ทำให้ประชาชนได้รับความรอบรู้ทางสุขภาพ (Health literacy) ในการป้องกันตนเอง สามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ ความเข้าใจเพื่อวิเคราะห์ ประเมินและจัดการตนเอง รวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล ครอบครัวและชุมชน เพื่อสุขภาพที่ดีจากสื่อเผยแพร่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย (Infographic) และคลิปวิดีโอ และพัฒนาแบบคัดกรองตนเองในรูปแบบออนไลน์มี 3 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ ใช้คัดกรองสำหรับผู้สงสัยว่าจะติดเชื้อ ช่วยลดความเสี่ยงและลดเวลาในการเดินทางของประชาชนได้ รวมทั้งสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศติดตามและสำรวจความคิดเห็นต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 โดยผลสำรวจได้นำเสนอต่อ ศบค. ใช้เป็นข้อมูลที่สะท้อนความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณามาตรการเข้มงวดและมาตรการผ่อนคลายเป็นต่าง ๆ ของ ศบค.

2.3.2 อัตราการติดเชื้อของครูและนักเรียน และรายงาน

ความก้าวหน้าการฉีดวัคซีนของครูและนักเรียน แม้ว่ารัฐบาลจะมีการบังคับใช้มาตรการป้องกันควบคุมโรคในหลายมาตรการ แต่ยังคงไม่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้เท่าที่ควร และยังคงไม่สามารถคาดเดาได้ถึงสถานการณ์สิ้นสุด อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้มีการผลิตวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อป้องกันการเจ็บป่วยรุนแรงและการเสียชีวิตจากโรคดังกล่าว ซึ่งทั่วโลกได้เร่งดำเนินการจัดสรรการฉีดวัคซีนให้ประชาชนโดยเร็วที่สุด เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้วิถีชีวิตประจำวันและสามารถขับเคลื่อนประเทศได้เช่นเดิม เช่นเดียวกันกับการดำเนินงานด้านการศึกษา สถานศึกษาจะสามารถกลับมาเปิดบริการจัดการเรียนการสอนได้อย่างปลอดภัยอีกครั้ง เมื่อครู อาจารย์ บุคลากร และผู้เรียนได้รับการจัดสรรวัคซีนได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็วที่สุด เพื่อป้องกัน

ความเสี่ยงต่อการเกิดการแพร่ระบาดของโรคในสถานศึกษา และเกิดการแพร่ระบาดในวงกว้างจากต้นเหตุการแพร่เชื้อภายในสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 กระทรวงศึกษาธิการ (ศบค.ศธ.) เพื่อรายงานความก้าวหน้าการจัดสรรวัคซีนให้แก่ครูและบุคลากร รวมทั้งติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบ Realtime เช่น อัตราการติดเชื้อ การรักษาของครู นักเรียน และบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการ การประเมินความพร้อมของสถานศึกษา ปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา ฯลฯ เพื่อใช้ข้อมูลในการประเมินสถานการณ์และแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) โดยข้อมูลอัตราการติดเชื้อของครูและนักเรียน ณ วันที่ 19 ตุลาคม 2564 ดังนี้

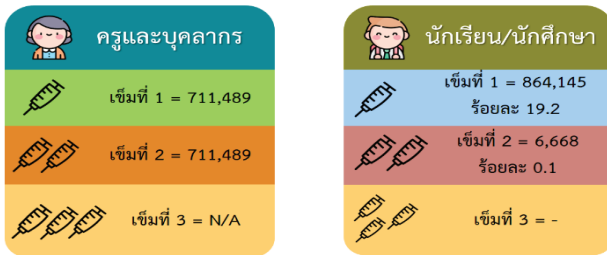
	ผู้ป่วยสะสม	ผู้ป่วยรายใหม่	กำลังรักษาตัว	หายแล้ว
นักเรียน	20,175 ราย	62 ราย	20,070 ราย	12,018 ราย
ครู	2,419 ราย	6 ราย	2,386 ราย	1,416 ราย
บุคลากร	825 ราย	3 ราย	799 ราย	1,193 ราย
รวม	23,419 ราย	71 ราย	23,255 ราย	14,627 ราย

ในส่วนของการจัดสรรและดำเนินการฉีดวัคซีน รัฐบาลมีนโยบายให้เร่งฉีดวัคซีนให้ครูและบุคลากรควบคู่กับการจัดสรรวัคซีน Pfizer สำหรับนักเรียน/นักศึกษาอายุ 12 ปี ขึ้นไป ที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า เพื่อให้มีภูมิคุ้มกันต่อโรคติดเชื้อโควิด -19 โดยกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดมีหน้าที่กำกับติดตามการดำเนินงานให้วัคซีนนักเรียนตามนโยบายของประเทศ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลนักเรียนและแจ้งแก่สำนักงาน

สาธารณสุขจังหวัด/กรุงเทพมหานครเพื่อดำเนินการจัดสรรวัคซีนต่อไป ในส่วนของสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการสำรวจจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ประสงค์จะรับวัคซีน ควบคู่กับการชี้แจงผู้ปกครองเพื่อสร้างความเข้าใจในการรับวัคซีน และจัดส่งคำแนะนำให้นักเรียน/นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 หรือเทียบเท่า (กรมควบคุมโรค, 2564)

ทั้งนี้ จากการรายงานความก้าวหน้าการให้บริการฉีดวัคซีนโควิด 19 โดยคณะกรรมการอำนวยการบริหารจัดการให้วัคซีนโควิด 19 ได้รายงานข้อมูล ณ วันที่ 14 ตุลาคม 2564 ว่ามีจำนวนประชากรที่ได้รับการฉีดวัคซีนสะสม 63,614,352 โดส แบ่งออกเป็น (1) วัคซีนเข็มที่ 1 สะสม 36,721,779 ราย (2) วัคซีนเข็มที่ 2 สะสม 25,012,380 ราย และ (3) วัคซีนเข็มที่ 3 สะสม 1,880,193 ราย โดยมีจำนวนครู บุคลากร และนักเรียน/นักศึกษา อายุ 12 – 17 ปี ที่ได้รับการฉีดวัคซีน ดังนี้

จำนวนการได้รับวัคซีนของครู บุคลากร และนักเรียน/นักศึกษา

ที่มา : ฐานข้อมูลกระทรวงสาธารณสุข (MOPH Immunization Center) และศบค.ศส.

ทั้งนี้ที่ประชุมศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข (Emergency Operation Center: EOC) ได้มีข้อเสนอให้เร่งดำเนินการฉีดวัคซีนอย่างน้อย 1 เข็มให้แก่เรียน/นักศึกษา (อายุ 12 – 17 ปี) โดยมีจำนวน

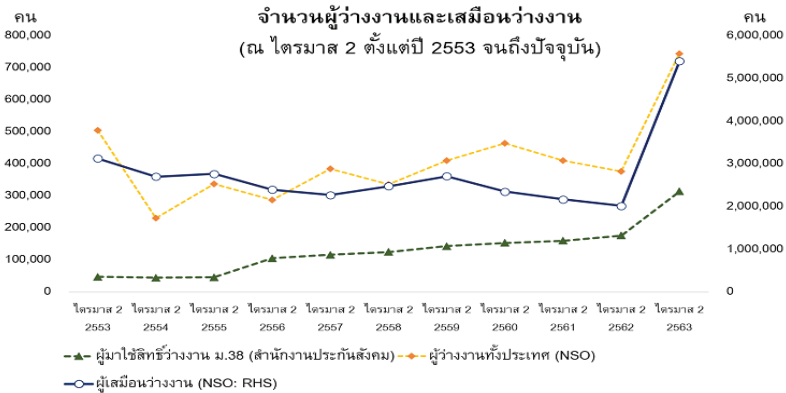
เป้าหมาย 4,500,000 ราย เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของเชื้อ ในสถานศึกษาและอาจส่งผลกระทบต่อผู้ที่เรียนนำเชื้อกลับไปแพร่ต่อผู้ปกครอง หรือครอบครัว (กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค, 2564) สำหรับผู้เรียนที่มี อายุต่ำกว่า 12 ปี ยังไม่มีวัคซีนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไม่ว่าจะในประเทศไทย หรือต่างประเทศ โดยปัจจุบันยังอยู่ในระยะทำการวิจัยเพื่อดูประสิทธิภาพ และความปลอดภัย (มติชนออนไลน์, 2564)

2.4 ผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศอันเนื่องมาจาก สถานการณ์โควิด -19

มาตรการของภาครัฐและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปของคนในสังคม ย่อมส่งผลกระทบในวงกว้างทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือประชาชนล้วน ได้รับผลกระทบทางใดทางหนึ่งไม่มากก็น้อย ซึ่งผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ โควิด-19 เป็นผลให้เกิดการชะลอตัวของการพัฒนาและการขับเคลื่อนประเทศในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.4.1 ผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวม

ด้านการจ้างงาน จากข้อมูลการสำรวจสถานะการมีงานทำของ ประชากรโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2563) พบว่ามีผู้ว่างงานกว่า 7.5 แสนคน ซึ่งสูงกว่าปีก่อนในช่วงเวลาเดียวกันถึงเกือบเท่าตัว ส่วนผู้ประกันตนในระบบ ประกันสังคมที่ขอรับสิทธิประโยชน์กรณีว่างงานตามมาตรา 38 เพิ่มสูงขึ้นไปที่ ประมาณ 3 แสนคน เนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วประเทศ ผู้ประกอบการ มีกำลังในการจ้างแรงงานลดลง ส่งผลให้การจ้างงานต้องเป็นไปอย่างคุ่มค่า มากที่สุด กล่าวคือ แรงงาน 1 อัตรา จำเป็นต้องมีทักษะ ศักยภาพในการทำงาน ได้หลากหลายกว่าเดิม

หมายเหตุ: ผู้เสมือนว่างงาน หมายถึงแรงงานที่ทำงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน
ที่มา: ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม ณ ไตรมาสสอง 2563

*หมายเหตุ : ผู้เสมือนว่างงาน หมายถึง แรงงานที่ทำงานน้อยกว่า 4 ชั่วโมงต่อวัน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานประกันสังคม ณ ไตรมาสที่ 2, 2563

สถานการณ์ดังกล่าวทำให้แรงงานต้องยกระดับทักษะ (Upskill) และปรับทักษะ (Reskill) โดยภาครัฐควรออกแบบนโยบายยกระดับศักยภาพแรงงานควบคู่ไปกับการออกมาตรการเยียวยาและให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน ซึ่งจะไม่เพียงประคับประคองให้แรงงานอยู่รอดได้ท่ามกลางวิกฤติ แต่จะทำให้แรงงานสามารถปรับตัวเข้ากับทักษะใหม่ที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานในยุคปกติใหม่ ผ่านการพิจารณาหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของนายจ้าง และสามารถต่อยอดพื้นฐานทักษะของแรงงาน

ด้านเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และการส่งออก จากการที่ประเทศต้องประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลต่องบประมาณและเศรษฐกิจของประเทศอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยว และการส่งออก จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2563

มีอัตราการลดลงถึงร้อยละ 79.46 % โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศจีน ลดลงไปถึงร้อยละ 86.64 สาเหตุหลักมาจากการปิดประเทศ ทำให้สายการบินต่าง ๆ ไม่สามารถขึ้นบินได้ตามปกติ และแม้ว่ารัฐบาลจะออกนโยบายที่มีเป้าหมายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว แต่จากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคภายในประเทศยังคงมีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง จึงยังคงไม่สามารถบรรเทาผลกระทบดังกล่าวได้ ในขณะที่เดียวกันด้านการส่งออกของประเทศก็ได้รับผลกระทบจากการหดตัวของเศรษฐกิจและการหดตัวของอัตราการส่งออกสินค้า โดยเฉพาะการขนส่งทั้งทางอากาศและทางทะเล ซึ่งเกิดการชะงักตัวลงตามมาตรการล็อกดาวน์ของแต่ละประเทศ ข้อมูลจากธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย หรือ EXIM BANK ได้สะท้อนมูลค่าส่งออกในเดือนพฤษภาคม 2563 ที่หดตัวถึงร้อยละ 22.5 ต่ำสุดในรอบกว่า 10 ปี การส่งออก 5 เดือนแรกของปี 2563 มีอัตราการหดตัวถึงร้อยละ 3.7

ด้านสุขภาพ ผลกระทบด้านสุขภาพเป็นปัญหาโดยตรงจากการระบาดของโควิด-19 โดยมียอดผู้ติดเชื้อทั่วโลกมากกว่า 158 ล้านคน ยอดเสียชีวิตเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 3 ล้านคน ส่งผลให้เกิดมาตรการภาครัฐในการควบคุมการแพร่ระบาด รวมทั้งการปรับตัวของผู้คนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนทั่วโลก รวมทั้งกิจกรรมหลายอย่างในชีวิตประจำวันไม่สามารถกระทำได้ในช่วงการระบาด โดยเฉพาะกิจกรรมที่ต้องใกล้ชิดกัน รวมกลุ่มกันจำนวนมาก อาทิ จัดประชุม การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพราะมีโอกาสนำง่ายต่อการแพร่กระจายของเชื้อโควิด-19 มากที่สุด นอกจากนี้ จากการระบาดที่ยาวนาน ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจการเงิน ทำให้ประชาชนเกิดปัญหาสุขภาพจิตใน 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ภาวะเครียด (Stress) (2) ภาวะเหนื่อยล้าหมดไฟ (Burnout) (3) โรคซึมเศร้า (Depression) และ (4) การฆ่าตัวตาย (Suicide) โดยกรมสุขภาพจิตได้ทำการสำรวจภาวะ

ความเครียดพบว่า ในช่วงโควิด - 19 ระบาด ประชาชนอาจเกิดความเครียดเพิ่มขึ้นและอาจเจ็บป่วยด้วยโรคทางจิตเวช เช่น โรคซึมเศร้าและการฆ่าตัวตาย มีแนวโน้มที่สูงขึ้นด้วย

2.4.2 ผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ ผลกระทบที่เห็นได้เด่นชัดมากที่สุดคือ การเลื่อนการเปิดภาคเรียน ตลอดจนการสั่งปิดสถานศึกษา ด้วยเหตุผลการเป็นจุดรวมตัวที่มีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาด ซึ่งส่งผลกระทบอย่างต่อเนื่อง จากการสำรวจข้อมูลของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) พบว่ามีจำนวนนักเรียนยากจนพิเศษลงทะเบียนเพื่อขอรับการจัดสรรทุนเสมอภาค ในปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นช่วงผลกระทบจากสถานการณ์โควิด - 19 มีจำนวนนักเรียนที่สมัครคัดกรองเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ถึงร้อยละ 17.5 สะท้อนให้เห็นว่าครัวเรือนยากจนมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน และอาจส่งผลกระทบต่อปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่จะทวีความรุนแรงและมีแนวโน้มที่เด็กจะมีความเสี่ยงหลุดออกนอกระบบมากขึ้น เนื่องด้วยเด็กแต่ละคนจะมีค่าใช้จ่ายรายการต่าง ๆ สูงขึ้น เช่น ค่าเดินทางไปโรงเรียน ค่าธรรมเนียม ค่าเครื่องแบบ ค่าหนังสือ ค่าอุปกรณ์การเรียน และจะมีค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาสูงขึ้นกว่าเดิมเมื่อมีการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งอาจมากกว่า 3 - 4 เท่าของรายได้ครัวเรือน ส่งผลให้เด็กอาจจะออกนอกระบบการศึกษามากขึ้นเพื่อลดปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา

นอกจากนี้ ผลกระทบที่สำคัญอีกด้าน คือ ผลกระทบด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นผลมาจากการปิดเรียนอันยาวนาน งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปิด - ปิดโรงเรียนล่าช้า พบว่า การออกจากโรงเรียนประมาณ 6 สัปดาห์ อาจจะทำให้ความรู้ของเด็กหายไปถึงครึ่งปีการศึกษา ซึ่งสภาวะการถดถอยของทุนมนุษย์ อาจจะนำไปสู่การถดถอยของการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ด้วย ทั้งนี้ จากการศึกษารูปแบบการจัด

การเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) พบว่าโควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบ ดังนี้

ผลกระทบทางบวก

1) ด้านระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ก่อให้เกิดนวัตกรรมการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพที่ดี เหมาะสมกับบริบทพื้นที่และประเทศ ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน มีการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสนับสนุนมากยิ่งขึ้น มีการปรับลดขนาดห้องเรียนเพื่อลดความแออัดในห้องเรียน และป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค ทำให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น รวมทั้งจากปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้ภาครัฐได้เห็นปัญหาด้านความไม่ทั่วถึงของสัญญาณอินเทอร์เน็ต และสามารถนำมาเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดยิ่งขึ้น

2) ด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู พบว่าผู้บริหารและครูได้มีการพัฒนาตนเองในด้านเทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษา รวมทั้งทำให้มีความกระตือรือร้นในการปรับรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งสถานศึกษา ครู ชุมชน และครอบครัวของนักเรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤตจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

3) ด้านผู้เรียน พบว่าการที่นักเรียนไม่สามารถเรียนในสถานศึกษาได้ ทำให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและครอบครัวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้พัฒนาขีดความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีโดยการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนรู้ทางไกลรูปแบบใหม่ เช่น การเรียนรู้

รูปแบบ Online /On Air/ On Demand เป็นต้น นอกจากนี้ การเรียนรู้ผ่านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสภาวะที่ไม่สามารถเปิดสถานศึกษาได้ ยังเป็นการฝึกให้นักเรียนมีวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ฝึกการต่อยอดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นการกระตุ้นความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ผลกระทบทางลบ

1) ด้านระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่าคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนลดลง เนื่องจากการเรียนรู้ที่เป็นที่นิยมของสถานศึกษาในยุคโควิด - 19 คือการเรียนผ่านระบบออนไลน์แต่พบว่ามีปัญหาในด้านของความเหลื่อมล้ำดิจิทัล (digital divide) เช่น การเข้าถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต ทักษะความรู้ของครูและผู้ปกครอง ในการช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก เป็นต้น รวมทั้งสถานศึกษาได้รับงบประมาณล่าช้า และไม่เพียงพอต่อการใช้แก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เช่น ค่าเดินทางไปพบนักเรียน ค่ากล่องรับสัญญาณ DLTV ค่าอินเทอร์เน็ต ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ด้านสาธารณสุข ฯลฯ

2) ด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครู จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทำให้ครูมีภาระงานมากยิ่งขึ้น นอกจากต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ ยังต้องดูแลด้านสาธารณสุขให้กับนักเรียน เตรียมความพร้อมให้นักเรียนก่อนเปิดเรียน แก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งต้องจัดทำข้อมูลเพื่อรายงานให้กับหน่วยงาน ฯลฯ ส่งผลให้ครูบางส่วนเกิดความเครียด เนื่องด้วยความกังวลในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป และการขาดทักษะและความไม่คุ้นเคยในการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านผู้เรียน ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษา เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของจำนวนครัวเรือนนักเรียนยากจนพิเศษกว่าร้อยละ 18 ส่งผลให้ขาดกำลังทรัพย์ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน อาทิ ค่าครองชีพในการมาเรียน ค่าใช้จ่ายในการซื้อหนังสือ อนามัยหรืออุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อ ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์เพื่อใช้ในการเรียน Online/On Air/On Demand ส่งผลต่อภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ในทุกด้าน (ด้านภาษา/ด้านการคำนวณ/ด้านสติปัญญา) โดยเฉพาะในเด็กปฐมวัยและประถมศึกษา ที่ทำให้เด็กไม่ได้รับการดูแลเรื่องพัฒนาการการเรียนรู้เพียงพอและเหมาะสม เนื่องจากผู้ปกครองต้องรับภาระในการหาเงินในการดำรงชีพในภาวะเศรษฐกิจถดถอย จึงจำเป็นต้องมีการจัดสรรเวลา ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการดูแลพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการเสียโอกาสในการเรียนรู้จากการฝึกทดลองและการปฏิบัติจริงจากกิจกรรมในห้องเรียน รวมทั้งการที่เด็กไม่สามารถไปเรียนในสถานศึกษาทำให้เด็กขาดทักษะทางสังคม ขาดการปฏิสัมพันธ์กับครู และเพื่อนในสถานศึกษา เนื่องจากการเรียนรู้ผ่านทางหน้าจอเพียงอย่างเดียว ทำให้ยากต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยพบปัญหาต่อเนื่องที่สำคัญใน 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

3.1) ผู้เรียนหลุดออกนอกระบบการศึกษา ในช่วงเวลากว่า 1 ปีที่ผ่านมา ทั่วโลกและประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านการศึกษา พบปัญหาเด็กหลุดออกนอกระบบมีอัตราเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากผลกระทบเชิงลบทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาความยากจนซ้ำซ้อน ปัญหายากจนเฉียบพลัน ปัญหาการเพิ่มขึ้นของภาระหนี้สิน เป็นต้น ทำให้หลายครอบครัวมีรายได้ครัวเรือนลดลง ส่งผลทำให้ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนออนไลน์ รวมทั้งค่าใช้จ่ายแฝงอื่น ๆ เช่น ค่าเดินทาง

ค่าอาหาร ค่าเสื้อผ้า ฯลฯ ส่งผลต่อความเสี่ยงให้เด็กหายไปจากระบบการศึกษา เพื่อลดปัญหาค่าใช้จ่ายที่อาจเพิ่มมากขึ้น (กรุงเทพฯธุรกิจ, 2564)

ข้อมูลล่าสุดปีการศึกษา 1/2564 จากกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) (2564) พบว่า มีเด็กยากจนและยากจนพิเศษรวมประมาณ 1.9 ล้านคน จากเด็กช่วงวัยเรียนการศึกษาภาคบังคับทั้งหมดที่มีประมาณ 9 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 10 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่สูงมาก โดยข้อมูลจากระบบ iSEE หรือฐานข้อมูลเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ระบุว่า ภาคการศึกษาที่ 1/2564 มีนักเรียนกลุ่มยากจนพิเศษ 1,302,968 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นจากภาคการศึกษาที่ 2/2563 ถึง 128,524 คน โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในช่วงชั้นรอยต่อในระบบการศึกษานับเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงต่อการหลุดออกนอกระบบการศึกษา

ที่มา : กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564

ที่ผ่านมา นักเรียนในครัวเรือนยากจนมีโอกาสดูแลต่อในระดับ ม.ปลายเพียงร้อยละ 53 และเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้เพียงร้อยละ 10 เท่านั้น แม้ว่า กสศ. ได้พยายามเข้าไปช่วยในการสนับสนุนทุนการศึกษาเพิ่ม และพยายามชักจูงให้ผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงหลุดออกนอกระบบ

โดยเฉพาะนักเรียนยากจนพิเศษกลับเข้าเรียนได้ถึงร้อยละ 82.82 (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2564) แต่ยังมีผู้เรียนอีกร้อยละ 14.6 ที่ยังคงไม่พบข้อมูลว่าได้กลับเข้ามาเรียนต่อ โดยส่วนใหญ่เป็นผู้เรียนที่อยู่ในระดับ ม.3 และ ป.6 และเมื่อมีการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ส่งผลให้จำนวนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษสูงขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนออกจากระบบการศึกษาหลังสำเร็จการศึกษาภาคบังคับเพื่อประกอบอาชีพและหาเลี้ยงครอบครัว (ผู้จัดการออนไลน์, 2564)

ทั้งนี้ การบูรณาการการดำเนินการร่วมกันของทุกภาคส่วนในการร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น เข้าถึงได้ง่าย สะดวก มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อทักษะการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และตรงความต้องการของผู้เรียน สามารถเรียนควบคู่กับการประกอบอาชีพได้ โดยไม่มีข้อจำกัดการเรียนรู้เพียงในสถานศึกษา เพื่อให้เด็ก เยาวชน ผู้เรียนในระดับต่าง ๆ มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และลดความเสี่ยงที่จะหลุดออกนอกระบบ โดยในปัจจุบันประเทศไทยได้เริ่มบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อทดลองต้นแบบระบบการศึกษาทางเลือกใหม่ (Alternative Education) โดย 5 หน่วยงาน ประกอบด้วย กองทุนเสมอภาคเพื่อการศึกษา ธุรกิจด้านแอปพลิเคชันด้านการศึกษา StartDee บริษัท ทูร คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยซัมซุง อิเลคโทรนิคส์ จำกัด และ บริษัท เคอร์รี่ เอ็กซ์เพรส (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ได้ดำเนินการโครงการ “Free School-in-a-Box” มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาวิธีการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์โควิด - 19 โดยการระดมทรัพยากรกำลังเพื่อช่วย “บรรเทาผลกระทบ” และ “เสริมแรง” ครูและผู้ปกครองในการดูแลเด็กเยาวชนในช่วงสถานการณ์วิกฤติ โดยเฉพาะการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตที่มีความเสมอภาค รวมถึงการมีแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและไม่จำกัดเพียงแคในสถานศึกษา จึงเป็น

โอกาสสำคัญที่จะทำให้การศึกษาสามารถเข้าถึงผู้เรียนทุกคนได้และจะช่วยลด ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ โดยแนวคิด “Free School-in-a-Box” เป็นรูปแบบการศึกษาทางเลือกใหม่ เพื่อช่วยเหลือเด็กหลุดนอกระบบการศึกษา ในช่วงวิกฤติโควิด-19 ให้กลับมาเรียนอีกครั้ง เป็นการจัดส่งกล่องการเรียนรู้ ในรูปแบบโรงเรียนหลังที่สองให้กับนักเรียนจำนวน 6,500 คนที่หลุดจากระบบ การศึกษาไปแล้ว เพื่อให้กลับเข้าสู่ระบบอีกครั้ง โดยภายในกล่อง Free School-in-a-Box ประกอบด้วย (1) แพคเกจการเรียนของ StartDee ตลอดปีการศึกษา มีเนื้อหาครอบคลุมทุกบทเรียนในทุกวิชาหลัก ตั้งแต่ ป.4 ถึง ม.6 ด้วยคลิปวิดีโอ บทเรียนจำนวนกว่า 10,000 คลิป โดยการออกแบบบทเรียนจะเป็นการบูรณาการ การทำงานร่วมกันของ กสศ.ร่วมกับ StartDee ในการระดมครูอาสาสมัคร ที่จะคอยช่วยสนับสนุน จัดคู่มือการเรียน ให้คำแนะนำ วางแผนการเรียน รวมทั้ง การสอบนอกระบบให้กับผู้เรียน (2) ซิมการ์ดจากทรู เพื่อสนับสนุนเรียนออนไลน์ และท่องโลกการเรียนรู้โดยไม่เสียค่าอินเทอร์เน็ต และสิทธิพิเศษกดรับสิทธิ ในการใช้งานแอปพลิเคชัน StartDee โดยไม่มีค่าบริการอินเทอร์เน็ต 12 เดือน (3) มือถือสมาร์ตโฟน หรือแท็บเล็ตมือสองจากการรับบริจาคจากประชาชน ให้กับผู้เรียนที่ขาดแคลนอุปกรณ์ และมีบริการจัดส่งทั่วประเทศ โดยบริษัท ขนส่งเอกชน Kerry Express และ (4) ทีมครูอาสา เพื่อช่วยเหลือผู้เรียน พุดคุย ให้คำปรึกษา และแนะนำเรื่องการเรียนรู้ รวมทั้งแนวทางการกลับเข้าสู่ระบบ การเรียนรู้ได้อีกครั้ง (ผู้จัดการออนไลน์, 2564)

3.2) สุขภาพจิตและการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้

วิถีชีวิตประจำวันที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อปัญหาด้านสุขภาพจิตของประชาชน ทุกช่วงวัยอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก การสร้างความตระหนักรู้ด้านสุขภาพจิต จึงเป็น แนวป้องกันแรกสำหรับนักเรียน เนื่องจากผลกระทบที่เกิดจากสุขภาพจิตของ นักเรียนมีต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ส่งผลให้การตระหนักรู้

ด้านสุขภาพจิตกลายเป็นส่วนสำคัญต่อการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ควบคู่กับการพัฒนารูปแบบและหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน สถานการณ์วิกฤติได้ส่งผลกระทบต่อด้านสุขภาพจิตที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุด คือ ปัญหาเด็กออกกลางคันและปัญหาด้านการสะสมความเครียด การปิดสถานศึกษา เป็นระยะเวลาชานานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 การจัดการเรียนการสอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนเป็นการจัดการศึกษาทางไกล ผ่านช่องทางต่าง ๆ แทนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้เรียนบางกลุ่ม ไม่มีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในช่วงเกิดวิกฤติจากการขาดแคลนอุปกรณ์ในการเรียนทางไกล เช่น โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนเหล่านั้นขาดการเชื่อมต่อกับระบบการศึกษา เป็นระยะเวลาชานาน รวมทั้งปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวด้านอื่น ๆ เช่น ความจำเป็นต้องช่วยผู้ปกครองทำงาน ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อการศึกษา ความกลัวต่อการแพร่ระบาดของโรค ความรู้สึกท้อแท้กับความยากลำบากในการเรียนทางไกล ที่ศนคติเชิงลบต่อสถานศึกษา ฯลฯ ส่งผลต่อการตัดสินใจ กลับเข้าสู่ภาคการศึกษาของผู้เรียนและผู้ปกครอง ดังนั้น หน่วยงานด้านการศึกษา อาทิ กระทรวงที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานรวมทั้งบุคลากรด้านการศึกษา จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจและหาแนวทางแก้ไขที่มีประสิทธิภาพอย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อดึงผู้เรียนกลุ่มเปราะบางเหล่านั้น ให้กลับเข้าสู่สถานศึกษา จัดการกับความกังวลและทัศนคติเชิงลบของทั้งผู้เรียนและผู้ปกครอง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับปัญหาด้านสุขภาพจิตของเด็กที่เกิดจากผลกระทบของสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา โดยการร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูและบุคลากร (Howard Adelman, 2021)

นอกจากนั้น วิกฤติการณ์ดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อผู้เรียน

ในด้านการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ ทำให้เกิดสภาวะการเรียนรู้ถดถอย และส่งผลให้พัฒนาการผู้เรียนช้ากว่าปกติ เนื่องจากการปรับรูปแบบการเรียน การสอนทางออนไลน์ อาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (แนวหน้า, 2564) นำเสนอ ข้อมูลว่าจากสถานการณ์โควิด - 19 ทำให้นักเรียนไทยไม่สามารถไปโรงเรียน เป็นเวลาถึง 3 ใน 4 ของภาคการศึกษา และเมื่อคำนวณแล้วนักเรียนไทย จะสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ประมาณร้อยละ 28 ของภาคการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนให้มีพัฒนาการ ที่ล่าช้ากว่ามาตรฐาน และในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ทรรศการมนุษย์ที่อาจจะได้แรงงานที่มีทักษะและศักยภาพไม่เป็นไปตาม ความต้องการของตลาดแรงงาน

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงที่มีหน้าที่จัด

การศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษา สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรหารือร่วมกันปรับรูปแบบการเรียนการสอนหลังจากที่สามารถเปิดสถานศึกษาได้ ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยต้องคำนึงถึงการที่ผู้เรียนต้องได้รับการชดเชย ในความรู้ที่สูญเสียไปในช่วงที่เรียนออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ตามพัฒนาการ นอกจากนั้น ยังต้องทำความเข้าใจและหาแนวทางแก้ไข ที่มีประสิทธิภาพอย่างรวดเร็วที่สุด เพื่อดึงผู้เรียนกลุ่มเปราะบางเหล่านั้น ให้กลับเข้าสู่สถานศึกษา จัดการกับความกังวลและทัศนคติเชิงลบของทั้งผู้เรียน และผู้ปกครอง รวมทั้งการให้ความสำคัญกับปัญหาด้านสุขภาพจิตของเด็ก ที่เกิดจากผลกระทบของสภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาโดยการร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูและบุคลากร (Howard Adelman, 2021)

Unicef (ม.ป.ป.) ได้เสนอ 8 แนวทางปฏิบัติสำหรับครูผู้สอน ในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนด้านสุขภาพจิตเมื่อการจัดการเรียนการสอนกลับสู่สถานศึกษาอีกครั้ง ดังนี้

1) รับฟังข้อกังวลและปัญหาของผู้เรียน สถานศึกษาควรมีช่วงเวลา และจัดสรรสถานที่หรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้สนทนาแบบตัวต่อตัวกับครูผู้สอนที่วางใจ

2) ตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้เรียนบางส่วนอาจมีปัญหา ในการจดจ่อกับบทเรียนในช่วงแรก เนื่องจากขาดจากกิจวัตรการเรียนรู้อยู่มากเป็นเวลานาน ครูและบุคลากรควรใช้เวลาตรวจสอบพฤติกรรมของผู้เรียน โดยอาจเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีระยะเวลาในการพัก และมีปฏิสัมพันธ์ พูดคุยแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ อีกครั้ง

3) ให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับโรคติดเชื้อโควิด -19 ผู้เรียนสมควรได้รับข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและเข้าใจง่ายเหมาะสม กับช่วงวัย พร้อมกับเน้นย้ำถึงการปฏิบัติตัวของเด็ก ข้อควรระวังที่ควรทำ เพื่อลดความเสี่ยงในติดเชื้อ รวมถึงสิ่งที่ควรทำในกรณีที่ตรวจพบผู้ป่วย ในห้องเรียน

4) แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนในการสร้างห้องเรียน ที่อบอุ่น ปลอดภัย และสะดวกสบาย การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในการสร้างห้องเรียน เช่น ช่วยตกแต่งผนังห้องเรียนโดยทำงานเป็นกลุ่มเล็ก ๆ จะเป็นการทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้ร่วมกันผ่านการทำกิจกรรม รวมทั้งสามารถส่งเสริมความรู้สึกปลอดภัย และพัฒนาความสัมพันธ์เชิงบวก ให้กับนักเรียนแต่ละคนได้

5) สังเกตสัญญาณเตือนจากพฤติกรรมของผู้เรียนที่อาจ ชัดขวางความสามารถในการเรียนรู้ ครูสามารถให้การสนับสนุนได้จากพฤติกรรม

ในการเรียนรู้หรือการเล่นของเด็ก ทั้งนี้หากสถานศึกษาและครูวิเคราะห์แล้วว่าเด็กสมควรได้รับการปรึกษาเป็นการเฉพาะ ควรส่งต่อเด็กไปยังหน่วยงานที่ให้บริการคุ้มครองเด็ก มีที่ปรึกษาแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตเพื่อขอคำแนะนำต่อไป

6) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมนันทนาการประเภทต่าง ๆ เช่น กีฬา การเล่น ดนตรี ฯลฯ เพื่อส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน โดยเมื่อเด็กสามารถกลับสู่สถานศึกษา ควรได้รับโอกาสในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ เช่น การเล่น การสนทนาแลกเปลี่ยน โดยจะต้องอยู่ในการควบคุมมาตรฐานความปลอดภัยและสอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา

7) ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีต่อการเผชิญปัญหา เช่น ใจเย็น ซื่อสัตย์ เอาใจใส่ เป็นต้น ครูจำเป็นต้องสามารถปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนจะเรียนรู้และเลียนแบบจากพฤติกรรม ทักษะที่ครูปฏิบัติเพื่อจัดการกับสถานการณ์ที่ตึงเครียด ด้วยความใจเย็น ซื่อสัตย์ เอาใจใส่ และแสดงทัศนคติในแง่บวก ซึ่งจะส่งผลดีต่อพฤติกรรมและสุขภาพจิตของเด็กในสภาวะวิกฤติ

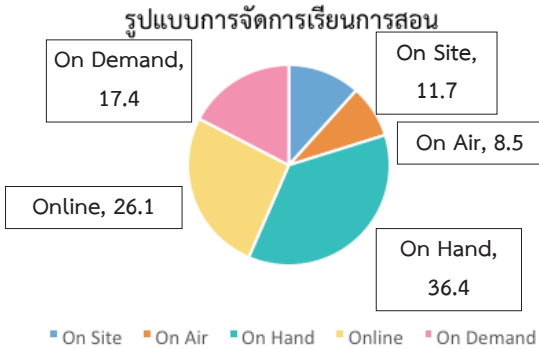
8) ดูแลตัวเองและรู้ขีดจำกัดของตัวเอง การจัดการเรียนการสอนจะเป็นไปได้อย่างราบรื่นและได้ประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อครูและบุคลากรมีสุขภาพที่พร้อมในการทำงาน ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการปกป้องสุขภาพร่างกายและจิตใจเป็นอีกปัจจัยที่สำคัญ เช่น ดูแลรักษาสุขภาพเรื่องการกิน การนอน การพักผ่อน การออกกำลังกาย การติดต่อกับเพื่อน ครอบครัว และเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น รวมทั้งการมีแนวทางในการขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญเมื่อสังเกตเห็นว่าตัวเองกำลังประสบปัญหาด้านร่างกายและสุขภาพจิต

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าความตระหนักด้านสุขภาพจิตเป็นประเด็นสำคัญที่ครูและผู้บริหารจำเป็นต้องทำงานร่วมกับกับชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ให้กับผู้เรียน ดังนั้นครูและนักเรียนควรได้รับวิธีการรับรู้ถึงสัญญาณของปัญหาด้านสุขภาพจิต และควรมีโอกาสที่จะตระหนักและมีแนวทางในการจัดการวิกฤติสุขภาพจิต เช่น ความเครียด ภาวะซึมเศร้า และพฤติกรรมด้านลบอื่น ๆ โดยการบูรณาการบริการและการสนับสนุนที่ครอบคลุมผู้เรียนทุกระดับชั้น การประเมินความต้องการด้านสุขภาพจิต การเข้าถึงบริการและโปรแกรมด้านพฤติกรรมและสุขภาพจิต รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวและชุมชนของนักเรียน (Barile, ม.ป.ป.)

2.5 นโยบาย มาตรการ และแนวทางการจัดการศึกษาตามระดับและประเภทการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการโดยศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 กระทรวงศึกษาธิการ (ศบค.ศธ.) ได้ประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในและนอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวม 1,427 แห่ง ประกอบด้วย (1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (3) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (4) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (5) โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (6) สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (7) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (8) สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (9) สถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ โดยแบ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ On Site On Air Online On Demand และ

On Hand เพื่อให้เกิดความหลากหลายและสถานศึกษาสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ให้ได้มากที่สุด

(ร้อยละของสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ข้อมูล ศคบ.ศธ. ณ วันที่ 23 สิงหาคม 2564)

ศคบ. ศธ. ได้มีการสำรวจปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ เช่น ขาดงบประมาณ เวลาเรียนไม่เพียงพอ ขาดความตระหนัก ขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน Online ครูผู้สอนไม่ได้รับวัคซีน เป็นต้น โดยให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคผ่านช่องทางต่าง ๆ นอกจากนั้น กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ได้ศึกษาผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ในประเทศไทย โดยได้จัดทำรายงานสถานการณ์ **ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา** จากมาตรการปิดสถานศึกษา 28 จังหวัดรวม 7,053 โรงเรียน ซึ่งผลสำรวจผลในปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบจากการปิดสถานศึกษา เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในพื้นที่เสี่ยงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออัตราเสี่ยงในการแพร่ระบาดเชื้อถึงนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ทำให้รายได้เฉลี่ย

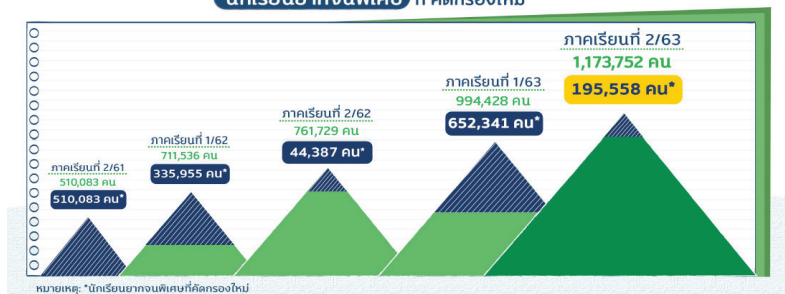
ครัวเรือนลดลง ส่งผลให้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 มีอัตรานักเรียนยากจนพิเศษเพิ่มขึ้นกว่า ร้อยละ 18 ซึ่งเป็นการขยายช่องว่างของความเหลื่อมล้ำให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผู้ปกครองบางส่วนรายได้ลดลง ทำให้ขาดค่าใช้จ่ายในการมาเรียนของนักเรียน รวมทั้งไม่มีงบประมาณในการจัดหาหน้ากากอนามัยหรืออุปกรณ์ป้องกัน และอุปกรณ์การเรียนให้กับบุตรหลาน ทั้งยังไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอสำหรับการดูแลและให้คำแนะนำกับบุตรหลานตนเองในการเรียนที่บ้านได้

จากผลกระทบของสถานการณ์ COVID-19

ส่งผลให้จำนวนกลุ่มเป้าหมาย กสศ. ในภาคเรียนที่ 2/2563 เพิ่มขึ้นกว่า 18% ต่อเนื่องจากการเพิ่มขึ้นในภาคเรียนที่ 1/2563

นักเรียนยากจนพิเศษ ที่ คัดกรองใหม่

ที่มา : รายงานความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาล่าสุด ภาคเรียนที่ 2/2563 และข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ภาวะที่เด็กต้องเจอจากสถานการณ์การแพร่ระบาด ได้แก่ การที่เริ่มรู้สึกเหนื่อยล้าจากชีวิตที่ถูก Disrupt จากโควิด-19 ตลอดเวลา ส่งผลให้เกิดภาวะสมองเต็ม (Cognitive Overload) จากความเครียดที่เกิดอาจทำให้รู้สึกเหนื่อยล้า ซึ่เกียจ เบื่อ ไม่มีสมาธิ ไม่สามารถเรียนรู้ได้ มีปัญหาในการจัดการตนเอง เนื่องจากไม่สามารถสื่อสารความรู้สึกหรือความวิตกกังวลออกมาได้ ทั้งนี้ผู้ปกครองและครูสามารถช่วยเหลือได้โดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้สึก

ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์วิกฤติ และเปิดเวทีให้เด็กสามารถระบายความรู้สึกหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อคลายความกังวลที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้ กสศ.ได้ดำเนินการจัดเวทีเสวนาวิชาการ Equity Forum หัวข้อ “โรงเรียนต้องปรับตัวอย่างไร เมื่อโควิด-19 รุกรานการศึกษา” และได้ข้อสรุปรวม 10 ข้อเสนอเพื่อรับมือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ดังนี้ (1) มาตรการทางการเงินเพื่อเยียวยาครอบครัวนักเรียน เช่นเดียวกับภาคธุรกิจ (2) โปรแกรมฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้กลับคืนเร็วที่สุด (3) ประเมินความพร้อมและความรู้ของนักเรียนเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (4) สนับสนุนระบบอาสาสมัครการศึกษาของชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระครูโดยเฉพาะพื้นที่ที่ไม่สามารถเปิดเรียนได้ (5) จัดอาหารเข้าช่วยเด็กยากจน เด็กด้อยโอกาสที่ได้รับผลกระทบ (6) จัดโปรแกรมฟื้นฟูสุขภาพ ใจ อารมณ์ให้เด็ก (7) จัดหาโครงสร้างพื้นฐานสัญญาณอินเทอร์เน็ตในพื้นที่ห่างไกล (8) ร่วมมือกับเอกชนช่วยสอนเสริมนักเรียนเพื่อลดช่องว่างทางการศึกษา (Learning Gap) (9) ส่งต่อข้อมูลโดยการสร้าง Team Teaching เติมเต็มความรู้หลังเลื่อนระดับชั้น และ (10) ให้ภาคการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการปิดโรงเรียนร่วมกับศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.)

จากรายงานการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) พบว่าจากการดำเนินงานในระยะแรกที่มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอน การกำหนดนโยบายการจัดการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ยังขาดความชัดเจน ไม่ทันต่อสถานการณ์ และขาดความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ตามบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งขาดการสื่อสารนโยบายที่เร่งด่วนทันต่อสถานการณ์ ส่งผลต่อความเข้าใจ

ที่ไม่ตรงกันของบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ และประชาชน ก่อให้เกิดความไม่พร้อมของสถานศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ลดลงในช่วงสถานการณ์โควิด - 19 เนื่องมาจากการขาดแคลนอุปกรณ์ สื่อที่ทันสมัย ซึ่งเป็นการขาดระบบและกลไกในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังทำให้ครูมีภาระงานเพิ่มขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไป และพบว่าปัญหาหลักที่พบในการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาในระยะแรก คือสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมจากสถานการณ์โควิด - 19 ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน ส่งผลทางลบต่อคุณภาพการศึกษา ดังนั้นจึงควรมีการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาตามความต้องการจำเป็นของแต่ละสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรรองรับสถานการณ์วิกฤติให้มีความยืดหยุ่นเพื่อสามารถจัดการเรียนรู้ได้ รวมทั้งสนับสนุน อำนวยความสะดวก นิเทศ แนะนำ ช่วยเหลือสถานศึกษา และครูให้มีความสะดวกต่อการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์วิกฤติ

ผลการวิจัยด้านความต้องการของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2564) พบว่าควรมีการบริหารจัดการสถานศึกษาในเชิงการป้องกัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ มีการจัดสรรเวลาเรียนรู้ อาคารสถานที่ และช่องทางการสื่อสารให้มีความสะดวกและเหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ หน่วยงานจำเป็นต้องวางแผนทางเพื่อพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส เนื่องจากสถานการณ์วิกฤติเปรียบเสมือนตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาในหลายมิติ ได้แก่ (1) ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาครูให้สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ (2) นักเรียนจำเป็นต้องมีความพร้อมสำหรับการเรียนผ่านรูปแบบ Online/On Air

แต่จากการศึกษายังพบปัญหาการขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้รูปแบบใหม่ เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ท กล้องรับสัญญาณ DTV อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับการเรียน ฯลฯ ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส กลุ่มชายขอบ/พื้นที่ห่างไกล ขาดความพร้อมเชิงเศรษฐกิจและได้รับผลกระทบมากกว่ากลุ่มอื่น และจากสถานการณ์วิกฤติ ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ขาดหายไปของผู้เรียน ทำให้สถานศึกษาต้องมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียน เพื่อเติมเต็มการเรียนรู้ที่ขาดหายไป ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ On Hand โดยการเข้าเยี่ยมบ้านนักเรียน มีเอกสารใบงานและให้คำแนะนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการ ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2.5.1 นโยบายการจัดการศึกษา นโยบายสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการเร่งดำเนินการ คือ การออกมาตรการผ่อนคลายภาวะด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสำรวจความต้องการอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ให้สามารถดำเนินการช่วยเหลือได้ตามความเหมาะสม เพื่อลดความเครียดของประชาชนในสถานการณ์วิกฤติ ควบคู่กับการกำหนดให้สถานศึกษาปรับปรุงแผนการสอนให้มีความยืดหยุ่นโดยแบ่งสาระสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็น “**เรื่องที่ต้องรู้**” และ “**เรื่องที่ควรรู้**” เพื่อลดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้เหลือเท่าที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต รวมทั้งให้ลดเวลาเรียนด้านวิชาการ ลดการบ้านที่ไม่จำเป็น แทนที่ด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านการฝึกปฏิบัติมากขึ้น และการทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว

แนวทางการทดสอบ การวัดและประเมินผล มีการกำหนดปรับลดการทดสอบ ให้เน้นการวัดประเมินผลจากสภาพจริง การปฏิบัติจริง และแฟ้มสะสมผลงาน ในส่วนของการทดสอบเพื่อรับนักเรียนในการเข้าศึกษาต่อ

จะดำเนินการในรูปแบบใหม่โดยไม่ให้นำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ
ขั้นพื้นฐาน (O-NET) มาใช้เป็นเกณฑ์ในการรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำหรับการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับ
อุดมศึกษา จะพิจารณาดำเนินการเพิ่มสัดส่วนการคัดเลือกในรอบแฟ้มสะสม
ผลงาน (Portfolio) และรอบโควตาให้มากขึ้น ส่วนรอบแอดมิชชั่น (Admission)
จะไม่นำคะแนน O-NET มาประกอบการคัดเลือก และให้ปรับปรุงข้อสอบที่ใช้
ในการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และการทดสอบความถนัดทางวิชาการ/
วิชาชีพ (PAT) โดยคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ที่ถูกปรับให้เข้ากับสถานการณ์

ส่วนมาตรการสำหรับการช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่าย
ด้านการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ให้กับประชาชน
เพื่อให้ผู้เรียนทุกกลุ่มได้รับความช่วยเหลือและสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง
กับการเรียนและการดำรงชีวิต ทำให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนในช่วง
สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ควบคู่กับการสนับสนุน
การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้
เพื่อลดช่องว่างการเรียนรู้ และผลกระทบด้านความรู้ของนักเรียน นักศึกษา
ที่ขาดหายไป โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ
ดังนี้

1) ลดภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ โดยให้ความช่วยเหลือนักเรียน
นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัด ศธ. และสถานศึกษานอกสังกัด ศธ.
ทั้งภาครัฐและเอกชน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชั้นอนุบาล -
มัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับอาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.) ในอัตรา 2,000 บาท
ต่อคน โดยให้จัดสรรผ่านทางสถานศึกษา และให้สถานศึกษาจัดสรรให้ผู้เรียน
หรือผู้ปกครองโดยตรง

2) การขอความร่วมมือให้กลุ่มโรงเรียนเอกชนที่ไม่รับการอุดหนุนจากรัฐ และกลุ่มโรงเรียนนานาชาติ ให้ดำเนินการลดหรือตรึงค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากผู้ปกครองให้เท่ากับปีการศึกษา 2563 เพื่อไม่ให้เป็นการเพิ่มภาระแก่ประชาชนเกินสมควร และจัดตั้งศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในโรงเรียนเอกชนกลุ่มโรงเรียนเอกชนที่ไม่รับการอุดหนุนจากรัฐและกลุ่มโรงเรียนนานาชาติ โดยให้เป็นการพิจารณาความจำเป็นเป็นรายกรณี

3) เป็นการลดช่องว่างการเรียนรู้ (Learning Gaps) และลดผลกระทบด้านความรู้ที่ขาดหายไป (Learning Loss) โดยให้สถานศึกษาสามารถถัวจ่ายเงินที่ได้รับจัดสรรตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ใน 5 รายการ ได้แก่ ค่าเล่าเรียน หนังสือเรียน อุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในปีการศึกษา 2564 ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้เพิ่มมาตรการเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนภาครัฐและประชาชนลดวิกฤติจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระลอกใหม่ ได้แก่ สนับสนุนแพ็คเกจอินเทอร์เน็ตสำหรับนักเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา นักเรียนระดับ ปวช. และการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ส่งกวดกระหวงศึกษาธิการที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ โดยนักเรียน นักศึกษาสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ตมือถือ (Mobile Broadband) ได้ไม่จำกัด โดยเฉพาะแอปพลิเคชันเพื่อการเรียน ได้แก่ Microsoft Teams, Google Meet, Zoom, Cisco Meeting, Webex และ Line Chat หรือหากเลือกใช้งานเน็ตบ้านในการเรียน (Fixed Broad band) กสทช. จะสนับสนุนค่าอินเทอร์เน็ตให้เดือนละ 79 บาท (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม) จำนวน 2 รอบบิลหรือ 2 เดือน เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายและเป็นการสนับสนุน

ช่องทางให้ผู้เรียนสามารถเรียนออนไลน์ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น

2.5.2 มาตรการการจัดการศึกษา รัฐบาลกำหนดมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยสูงสุดของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องดำเนินการควบคู่กับการพิจารณาสถานการณ์ทางสาธารณสุขร่วมด้วย จึงแบ่งมาตรการการจัดการศึกษาออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

◆ **มาตรการก่อนเปิดเรียน** กำหนดมาตรการ ดังนี้ (1) สถานศึกษาประเมินตนเองก่อนเปิดเรียนผ่านระบบ Thai Stop COVID Plus (TSC+) ผ่านทางเว็บไซต์ เพื่อประเมินความพร้อมในการเปิดเรียนของสถานศึกษา แบ่งการประเมินออกเป็น 6 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 ความปลอดภัยจากการลดการแพร่เชื้อโรค มิติที่ 2 การเรียนรู้ มิติที่ 3 การครอบคลุมถึงเด็กด้อยโอกาส มิติที่ 4 สุขภาพและการคุ้มครอง มิติที่ 5 นโยบาย และ มิติที่ 6 การบริหารการเงิน (2) นักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากร และผู้ปกครอง ให้ประเมินความเสี่ยงผ่านระบบไทยเซฟไทย (Thai Save Thai) ผ่านทางเว็บไซต์/แอปพลิเคชันก่อนวันเปิดภาคเรียน (3) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นที่ไปตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เพื่อรองรับการดำเนินการตาม 6 ข้อปฏิบัติหลักในสถานศึกษา ได้แก่ คัดกรองวัดไข้ สวมหน้ากาก ล้างมือ เว้นระยะห่าง ทำความสะอาด และลดแออัดเมื่อเปิดเรียน

◆ **มาตรการในระหว่างเปิดเรียน** กำหนดมาตรการ ดังนี้

1) หน่วยงานที่มีสถานศึกษาในสังกัดและในกำกับต้องกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนรองรับสถานการณ์วิกฤติ โดยให้สถานศึกษาสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ และสถานการณ์ความรุนแรงการระบาดของโรคตามระดับสี

ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ดังนี้

- พื้นที่ระดับขาว (ปลอดภัย มีวัคซีน) หมายถึง ไม่มีผู้ติดเชื้อภายในประเทศ มีผู้ติดเชื้อมาจากต่างประเทศ ผู้เดินทางมาจากต่างประเทศเข้าสถานที่กักกัน ผู้ติดเชื้อเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลที่กำหนด ให้ดำเนินกิจการหรือกิจกรรมได้ทุกประเภทตามปกติ สถานศึกษาสามารถเปิดการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้ 100% แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการหลัก

- พื้นที่ระดับเขียว (ไม่รุนแรง ไม่มีวัคซีน) หมายถึง กรณีไม่มีผู้ป่วยในชุมชน 28 วันขึ้นไป คนในครอบครัวไม่มีพฤติกรรมเสี่ยงอาการของคนในครอบครัวปกติ ระดับความเสี่ยงต่ำ ให้ดำเนินกิจการหรือกิจกรรมได้ทุกประเภท สถานศึกษาสามารถเปิดการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้ 100% แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรการหลัก

- พื้นที่ระดับเหลือง (รุนแรงน้อย) หมายถึง กรณีมีปัจจัยเสี่ยงมีผู้ป่วยในชุมชนใน 28 วัน คนในครอบครัวไปในพื้นที่สถานที่เสี่ยงหรือมีพฤติกรรมเสี่ยง อาการของคนในครอบครัวป่วยแต่ไม่เป็นโรคโควิด 19 ระดับความเสี่ยงปานกลาง สถานศึกษาสามารถเปิดการเรียนการสอนที่โรงเรียนได้ แต่ถ้ามีความแออัดให้จัดนักเรียนสลับกันเรียน แต่ต้องจัดให้มีการคัดกรองและต้องปฏิบัติตามมาตรการหลัก

- พื้นที่ระดับส้ม (รุนแรงปานกลาง) หมายถึง กรณีมีปัจจัยเสี่ยงมีผู้ป่วยในชุมชนใน 14 วัน คนในครอบครัวสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย อาการของคนในครอบครัวรอยืนยันโรคโควิด 19 ระดับความเสี่ยงสูง สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนรูปแบบ ออนไลน์ และ/หรือ ออนแอร์

- พื้นที่ระดับแดง (รุนแรงมาก) หมายถึง กรณีมีปัจจัยเสี่ยงมีผู้ป่วยในชุมชนใน 7 วัน คนในครอบครัวสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย อาการของคนในครอบครัวรอยืนยันโรคโควิด 19 ระดับความเสี่ยงสูงมาก สถานศึกษา

ไม่ให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่สถานศึกษา แต่ให้จัดการเรียนการสอนรูปแบบทางไกลแทน เช่น ออนไลน์ และ/หรือ ออนแอร์

2) ดำเนินการตามมาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 (โควิด-19) อย่างเคร่งครัด ประกอบด้วย 6 มาตรการหลัก (DMHT-RC) ได้แก่ เว้นระยะห่าง (Distancing) ใส่หน้ากาก (Mask Wearing) ล้างมือ (Hand Washing) คัดกรองวัดไข้ (Testing) ลดการแออัด (Reducing) ทำความสะอาด (Cleaning) และ 6 มาตรการเสริม (SSET-CQ) ได้แก่ ดูแลตนเอง (Self-care) ใช้ช้อนกลางส่วนตัว (Spoon) กินอาหารปรุงสุกใหม่ (Eating) ลงทะเบียนไทยชนะหรือลงทะเบียนเพื่อบันทึกการเข้า-ออกสถานที่ต่าง ๆ (Thai chana) สำนวจตรวจสอบผู้เดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง (Check) เพื่อเข้าสู่กระบวนการคัดกรองและกักกันตัว (Quarantine)

2.5.3 รูปแบบการจัดการศึกษา ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) มีรูปแบบการเรียนการสอนทั้งสิ้น 5 รูปแบบ ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถดำเนินการเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนได้เองตามบริบท และความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องใช้การเรียนการสอนแบบออนไลน์เพียงอย่างเดียว ดังนี้

1) การเรียนในชั้นเรียน (On Site) การเรียนการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนเป็นหลัก โดยครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนอื่น ๆ มาบูรณาการสำหรับใช้กับการเรียนในชั้นเรียนได้ตามบริบทและความเหมาะสม

2) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On Air) การเรียนการสอนทางไกลผ่านโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และระบบดาวเทียม เพื่อให้นักเรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ผ่านทางโทรทัศน์ โดยช่องออกอากาศของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ ทั้งสิ้น 15 ช่องสัญญาณ ครอบคลุมเนื้อหา

ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 พร้อมทั้งอนุเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้จัดทำสื่อวีดิทัศน์การเรียนการสอน

3) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) เป็นการศึกษาผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยนักเรียนสามารถเลือกเรียนตามความสนใจหรือครูอาจกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา เนื้อหาอาจประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอและสื่อมัลติมีเดียอื่น ๆ ซึ่งนักเรียน ครู และเพื่อนร่วมชั้นเรียนสามารถติดต่อสื่อสารปรึกษา หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยใช้ช่องทางการสื่อสาร Social Media ช่องทางต่าง ๆ เช่น E-mail Social Network mail Chat Application Social Network Zoom เป็นต้น

4) การเรียนการสอนแบบ (On Demand) คือ การเรียนรู้ตามอัธยาศัยและความสะดวกของผู้เรียนแต่ละคน เป็นการเรียนรู้โดยระบบ DLTV ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (NEW DLTV) เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบทางเดียวมีครูสอนจากต้นทาง อาจารย์อุปกรณ์การเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ Tablet smartphone smart TV ผ่าน App DLTV / ผ่านเว็บไซต์ DLTV.ac.th / Youtube เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับชมได้ตลอดเวลา รับชมซ้ำในบทเรียนที่ไม่เข้าใจ รับชมย้อนหลังได้

5) การเรียนการสอนแบบ (On Hand) คือ การให้แบบฝึกหัดให้การบ้านไปทำที่บ้าน อาจใช้ร่วมกับรูปแบบอื่น ๆ ตามบริบทของท้องถิ่น ในกรณีที่นักเรียนมีทรัพยากรไม่พร้อมในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบแรก โดยอาศัยการเดินทางมารับเอกสารการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สถานศึกษา

หรือผู้สอนอาจเป็นผู้เดินทางไปส่งเอกสารด้วยตนเองที่บ้านผู้เรียนควบคู่ไปกับการสังเกตความเป็นอยู่และความพร้อมของผู้เรียน

2.5.4 แนวทางการจัดการศึกษาตามระดับและประเภทการศึกษา

◆ **การศึกษาขั้นพื้นฐาน** แบ่งการจัดการเรียนรู้ในช่วงวิกฤติออกเป็น 2 ช่วง คือ การจัดการเรียนการสอนในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน และการจัดการเรียนการสอนในช่วงเปิดภาคเรียน ดังนี้

1) **การจัดการเรียนการสอนในช่วงก่อนเปิดภาคเรียน** เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบผสมระหว่าง On Air Online และ On Hand โดยคำนึงถึงขนาดของสถานศึกษา ความพร้อมของสถานศึกษาและผู้เรียน รวมทั้งระดับการศึกษาของผู้เรียน เช่น การจัดการเรียนการสอนโดยการเรียนรู้ตามโครงการทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) หรือศึกษาโดยการอ่านหนังสือ และมีใบงานให้นักเรียนได้เรียนรู้ควบคู่กัน ทั้งนี้ในนักเรียนที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกล อาจจัดให้ครูเป็นผู้ไปแจกใบงานและจัดการเรียนการสอนในบางส่วนที่บ้านของนักเรียน ในส่วนของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบผสมระหว่าง Online และ On Hand โดยเป็นการดำเนินการผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น Google classroom/ Zoom/ Line ควบคู่กับการจัดทำใบงาน หรือบางสถานศึกษาอาจใช้เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบ Online อย่างเดียว ในสถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านบุคลากร รวมทั้งผู้ปกครองที่มีศักยภาพและความพร้อมในการสนับสนุนบุตรหลานในการเรียน Online โดยเป็นการจัดการเรียนการสอนผ่าน Google Classroom สื่อหลักที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน คือ PowerPoint นอกจากนี้ยังเสริมด้วยการใช้ Facebook และ Line ช่วยในการสื่อสารระหว่างครู ผู้ปกครอง และนักเรียน อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนของแต่ละสถานศึกษาอาจแตกต่างกัน บางแห่งอาจเป็นเพียงการเตรียมความพร้อมและ

ทบทวนความรู้ให้นักเรียน ในขณะที่บางแห่งใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในวิชาหลัก นอกจากนั้น แนวทางการประเมินผลผู้เรียน และแนวทางการนิเทศ ติดตามผลในช่วงก่อนเปิดเรียนจะไม่ได้เป็นไปอย่างเต็มรูปแบบ แต่จะดำเนินการ ในรูปแบบ Online เป็นหลัก เนื่องจากเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน และทบทวนบทเรียนมากกว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนเต็มรูปแบบ โดยการดำเนินการช่วงก่อนเปิดภาคเรียนของสถานศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะ ใกล้เคียงกัน อาจแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ลักษณะ การดำเนินการในสถานศึกษาส่วนใหญ่มีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

1.1) การประชุมเตรียมความพร้อม โดยการชี้แจงทำความเข้าใจ สถานการณ์และนโยบายของหน่วยงาน กำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และแนวทางดำเนินการ รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรโดยการจัดอบรม ครูให้มีความสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

1.2) การประชุมเพื่อวางแผนดำเนินการ โดยการประเมิน ความพร้อมของนักเรียนและผู้ปกครอง จัดเตรียมตารางการเรียนของ DLTV จัดทำใบงานให้กับนักเรียน จัดทำหน่วยการเรียนรู้ สื่อการเรียน และข้อสอบ เพื่อให้เกิดความพร้อมใช้เมื่อเปิดเรียน

1.3) การประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงทำความเข้าใจรูปแบบการเรียนการสอนที่สถานศึกษาจะใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และเป็นแนวทางให้ผู้ปกครองสามารถเตรียมความพร้อมให้กับบุตรหลานได้ รวมทั้ง การแนะนำการใช้เทคโนโลยีที่สถานศึกษาจะใช้ดำเนินการในการจัดการเรียน การสอน ทั้งนี้การประชุมผู้ปกครองอาจดำเนินการที่สถานศึกษา หรือดำเนินการ โดยให้ครูเข้าไปแนะนำให้กับผู้ปกครองในชุมชนตามแต่ศักยภาพของแต่ละพื้นที่

1.4) การจัดการเรียนรู้ผ่าน DLTV และสื่อต่าง ๆ พร้อมทั้ง มีการนัดหมายส่งงานและมอบหมายใบงาน โดยการดำเนินการเช่นเดียวกับ

การประชุมผู้ปกครอง กล่าวคือสถานศึกษาอาจดำเนินการโดยให้ผู้ปกครองมารับเอกสารใบงานที่สถานศึกษาด้วยตนเอง หรือให้ครูเป็นผู้นำไปแจกจ่ายตามชุมชนขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษานั้นๆ

2) การจัดการเรียนการสอนในช่วงเปิดภาคเรียน แบ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนออกเป็น 3 รูปแบบ ขึ้นอยู่กับการพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา ดังนี้

2.1) การจัดการเรียนรู้แบบปกติ สามารถดำเนินการได้ในสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนผู้เรียนน้อย และสถานศึกษาที่ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง โดยการจัดการเรียนการสอนเป็นการดำเนินการควบคู่ไปกับการใช้มาตรการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข เช่น การทำสติ๊กเกอร์เตือนให้นักเรียนเว้นระยะห่าง มีการเตรียมเจลล้างมือให้นักเรียนล้างมือบ่อย ๆ เป็นต้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการรักษาระยะห่าง ปรับการจัดห้องเรียน และการจัดที่นั่ง ปรับกิจกรรมที่เคยจัดเป็นกิจกรรมกลุ่ม ลดให้เป็นกิจกรรมเดี่ยวมากขึ้น ทั้งนี้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการเตรียมการด้านสาธารณสุข โดยมีการทำความสะอาดโรงเรียน จัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อม เตรียมการห้องเรียนให้มีความเหมาะสม มีการจัดที่นั่งของนักเรียนให้มีระยะห่าง โดยเฉพาะโรงอาหารที่ต้องจัดเตรียมที่นั่งและที่ล้างมือให้นักเรียน เจลแอลกอฮอล์ พร้อมเครื่องมือวัดอุณหภูมิ

2.2) การจัดการเรียนรู้โดยใช้การลดจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียน โดยการขยายห้องเรียนออกเป็น 2 ห้อง เพื่อให้จำนวนของนักเรียนต่อ 1 ห้อง มีจำนวนไม่เกิน 25 คน ซึ่งส่งผลให้ครูมีภาระการสอนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากไม่สามารถจัดการเรียนการสอนพร้อมกันทั้งหมดได้ ดังนั้นในสถานศึกษาบางแห่งจึงใช้การจัดการเรียนการสอนรูปแบบผสมผสาน คือ จัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ On Air ในบางรายวิชา คือให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองโดยศึกษาจาก DLTV สลับกับการเรียนกับครูผู้สอนโดยตรง ในด้าน

การเตรียมการสอน ครูจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวิชา โดยแบ่งเนื้อหาที่จะสอนในห้องเรียน และเนื้อหาหรือกิจกรรมที่จะใช้การเรียนผ่าน Online หรือการเรียนผ่าน DLTV พร้อมเตรียมใบงาน และสื่อที่จะใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งจำเป็นต้องมีการสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ที่ผู้ปกครองและผู้เรียนต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในระหว่างที่มาเรียน ณ สถานศึกษา

2.3) การจัดการเรียนรู้โดยการสลับวันเรียน สำหรับสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาก ไม่สามารถขยายห้องเรียนเพื่อสร้างระยะห่างให้กับผู้เรียน อาจใช้วิธีการแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม แล้วให้สลับวันกันมาเรียนที่สถานศึกษาสลับกับเรียนที่บ้าน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบผสม คือ การใช้การเรียนแบบ Online และ On Air ร่วมด้วย ในด้านการเตรียมการสอน ครูจะต้องวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวิชา โดยแบ่งเนื้อหาที่จะสอนในห้องเรียน และเนื้อหาหรือกิจกรรมที่จะใช้การเรียนผ่าน Online หรือการเรียนผ่าน DLTV พร้อมเตรียมใบงาน และสื่อที่จะใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งจำเป็นต้องมีการสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง เกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ที่ผู้ปกครองและผู้เรียนต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดในระหว่างที่มาเรียน ณ สถานศึกษา

ส่วนการประเมินผลในช่วงระหว่างเปิดเทอม ครูจำเป็นต้องออกแบบรูปแบบการวัดประเมินผลโดยใช้การวัดเชิงประจักษ์มากขึ้น ไม่เน้นเรื่องการสอบ แต่ให้พิจารณาตามลักษณะวิชา มีการประเมินจากชิ้นงานของนักเรียน และให้ครูผู้สอนมีการจัดทำข้อสอบแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สะดวกและเหมาะสมกับสถานการณ์วิกฤติ ส่วนการนิเทศติดตาม ต้องให้มีการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น ทั้งด้านพัฒนาการเรียนรู้อันและสุขภาพ จึงต้องมีการติดตามและนิเทศการสอนของครูอย่างใกล้ชิด

เช่นเดียวกัน โดยสถานศึกษาบางแห่งอาจใช้การติดตั้งกล้องวีดิโอเพื่อดูการเรียนการสอน และนิเทศการสอนโดยการแนะนำแนวทางการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม นอกจากนี้ หน่วยงานต้นสังกัดจำเป็นต้องเข้ามาตรวจติดตามการทำงานของสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบความพร้อมของสถานศึกษาในการเปิดการเรียนการสอนทั้งในส่วนของอาคารสถานที่ มาตรการเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน ว่าสามารถเปิดสถานศึกษาได้อย่างปลอดภัย

◆ **การอาชีวศึกษา** ได้วางแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยยึดหลัก 4 On คือ Online/ On Air /On Demand /On Site โดยให้สถานศึกษาพิจารณาตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่

1) กรณีสามารถเปิดสถานศึกษาได้ ให้สถานศึกษาดำเนินการตามมาตรการด้านสาธารณสุขเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค และต้องได้รับคำยินยอมจากนักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครอง รวมทั้งต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิดโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ (1) จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบปกติ (On Site) ได้ แต่ให้มีการเว้นระยะห่างที่เหมาะสม รวมทั้งต้องได้รับคำยินยอมจากนักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครอง และจะต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิดด้วย และ (2) จัดการเรียนแบบผสมผสาน (On Site และ Online) โดยอาจแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม เพื่อสลับวันมาเรียน สลับช่วงเวลาเพื่อลดความแออัดในสถานศึกษา

2) กรณีปิดสถานศึกษา ให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ Online / On Demand ในส่วนของภาคทฤษฎีเป็นหลัก โดยใช้สื่อการเรียนรู้อื่นๆ ตามความเหมาะสม เช่น E-book E-learning เป็นต้น ทั้งนี้ หากสถานศึกษาใดที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนรูปแบบ Online ได้ ให้ใช้ใบสั่งงาน หรือมอบหมายงานโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนแทน ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติให้ชะลอการจัดการเรียนการสอนจนกว่า

จะสามารถเรียนแบบ On Site ได้เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย

3) กรณีการฝึกประสบการณ์หรือทวิภาคี สถานศึกษาที่ยังไม่ได้ดำเนินการส่งนักเรียนนักศึกษาเข้ารับการฝึกงานให้ชะลอการส่งนักเรียนนักศึกษาไปฝึกงานไว้ก่อน ส่วนสถานศึกษาที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ให้ปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติด้านสาธารณสุข รวมทั้งต้องได้รับคำยินยอมจากนักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครอง โดยสถานศึกษาต้องมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด

4) การวัดและประเมินผล แนวทางการวัดประเมินผล ในกรณีสถานการณ์ยังไม่คลี่คลาย ให้มีการประเมินผลการเรียนทันทีหลังการสอน โดยภาคทฤษฎีอาจใช้การสอบออนไลน์หรือประเมินผลจากใบงาน/งานที่ได้รับมอบหมาย ในส่วนของข้อสอบ/การประเมินผลในภาคปฏิบัติ ให้ดำเนินการประสาน ศบค. จังหวัด เพื่อจัดสอบโดยคำนึงถึงแนวทางการปฏิบัติของแต่ละพื้นที่ ส่วนการทดสอบ V-NET ประจำปีการศึกษา 2563 ให้งดการจัดสอบ เว้นแต่นักเรียนนักศึกษาต้องการสอบให้ประสานขอสอบกับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) โดยตรง

◆ **การศึกษาระดับอุดมศึกษา** โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้ออกมาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) รวมทั้งคู่มือและแนวปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ประจำปีการศึกษา 2563 ทั้งนี้ให้สถาบัน อุดมศึกษาพิจารณาดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่

1) แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน ให้สถาบัน อุดมศึกษางดการเรียนการสอนในสถานที่ รวมทั้งการสอบ การฝึกอบรม หรือ กิจกรรมใด ๆ ที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก โดยให้พิจารณาจัดการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ (Online) ผสมผสานกับการสอนแบบปกติได้

ตามความเหมาะสม รวมทั้งกำหนดให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่เป็น Online มีคุณภาพเทียบเคียงได้กับการสอนแบบปกติ และปรับวิธีการวัด ประเมินผลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การจัดการศึกษามีความต่อเนื่อง และมีให้เกิดผลกระทบต่อนิสิตนักศึกษา โดยมีแนวทางหลักในการปฏิบัติ ดังนี้

- วิชาบรรยายให้จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผ่านระบบ LMS System (Learning Management System) คือการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในส่วนของรายวิชาที่มี เนื้อหาสาระใกล้เคียงกันให้ดำเนินการควบรวมรายวิชา ลดจำนวนห้องเพื่อลด ความซ้ำซ้อนและสร้าง Teaching Team

- วิชาปฏิบัติการ ให้พิจารณาย้ายวิชาไปจัดการเรียนการสอน ในเทอมถัดไป หรือหากจำเป็นต้องจัดการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการ ต้องเว้นระยะห่าง โดยลดจำนวนนักศึกษาต่อห้องและมีมาตรการรักษา สุขอนามัยตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข

- จัดการเรียนการสอนทุกระดับ หากจำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา ให้จัดจำนวนนักศึกษาทั้งในและนอก ห้องเรียน/ห้องปฏิบัติการ ให้สามารถเว้นระยะห่างของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

2) แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมของสถาบันอุดมศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานภายในกระทรวง หลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรม ที่มีคนเข้าร่วม มากกว่า 50 คน เช่น กิจกรรมการลงทะเบียนและปฐมนิเทศ กิจกรรมการรับน้อง กิจกรรมด้านดนตรี กิจกรรมด้านกีฬา เป็นต้น ทั้งนี้หากมีความจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่มีคนเข้าร่วมเป็นจำนวนมากจะต้องได้รับอนุญาต จากหัวหน้าส่วนราชการ/ผู้บริหารหน่วยงาน และให้ดำเนินการตามมาตรการ ควบคุมหลักในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด- 19) อย่างเคร่งครัด

- แนวทางการปฏิบัติในกระบวนการฝึกงาน/สหกิจศึกษา การจัดการให้ขึ้นกับสถานการณ์ของแหล่งฝึก/สถานประกอบการในพื้นที่นั้นๆ หรืออาจพิจารณาปรับรูปแบบ จัดให้มีกระบวนการเทียบแทน หรือเลือกแผนการเรียนอื่น ในกรณีอนุญาตให้นักศึกษาไปปฏิบัติงาน ณ แหล่งฝึก/สถานประกอบการ ให้คณะกรรมการโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักศึกษา และอาจารย์โดยเคร่งครัด

- แนวทางการปฏิบัติในการแลกเปลี่ยนบุคลากร นิสิต นักศึกษาให้ดำเนินการ ดังนี้ (1) การรับสมัครนักศึกษาต่างชาติใช้ระบบออนไลน์ ทุกขั้นตอน (2) การอนุมัติการเดินทางของบุคลากรและนักศึกษาแลกเปลี่ยน ตามหลักสูตร ให้พิจารณาความเหมาะสมตามสถานการณ์ในกรณีที่เป็นการเดินทางทั่วไปให้งดการเดินทาง และ (3) การเดินทางของบุคลากร นักศึกษาแลกเปลี่ยน ให้พิจารณาปฏิบัติตามมาตรการและประกาศท้องถิ่นนอกราชอาณาจักรที่เป็นเขตติดโรคติดต่ออันตรายอย่างเคร่งครัด

◆ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

การจัดรูปแบบการเรียนการสอนสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้กำหนด แนวทางการดำเนินการไว้ ดังนี้

1) ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (ETV) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในการดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์และวิทยุเพื่อการศึกษา เพื่อตอบโจทยการจัดศึกษาตลอดชีวิต สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย ทั้งการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานตามหลักสูตร และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเสริมทักษะต่างๆ สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย ประกอบด้วย รายการ ETV ดิวเข้มออนไลน์ โดยได้คัดสรรครูที่มีความสามารถและดีวเตอร์ระดับประเทศ มาสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนให้ความรู้ในทุกสาระวิชา รายการภาษาเพื่ออาชีพ รายการเพื่อผู้สูงอายุ รายการเสริมทักษะสำหรับผู้พิการ รายการทักษะอาชีพดิจิทัล เป็นต้น ผ่านทางสถานี

โทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) รวมทั้งผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ETV

2) สถาบันการศึกษาทางไกล มีบทบาทหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องด้วยวิธีทางไกล วางแผน พัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชัน และช่องทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความน่าสนใจ เพื่ออำนวยความสะดวกและง่ายต่อการเรียนรู้ เพราะมีเป้าหมายที่จะให้ประชาชนได้เข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง

2.5.5 ช่องทางการให้บริการด้านการจัดการเรียนการสอนทางไกล

1) การให้บริการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบการเรียนรู้เพื่อการศึกษทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV) เป็นการถ่ายทอดสดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากโรงเรียนวังไกลกังวลในพระบรมราชูปถัมภ์ และด้านวิชาซีพจากวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล ผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น และครูสอนไม่ตรงวิชาเอก โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กและตั้งอยู่ในชนบททางไกลที่มีเป็นจำนวนมาก ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม รวมทั้งเพื่อการศึกษาของประชาชนทั่วไป ตลอดจนการพัฒนาครูต้นทางและปลายทางทั่วประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสอนได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพ ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า เป็นช่องทางที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับคนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ตลอดจนจรรยาบรรณและน่านายการประกอบอาชีพสำหรับผู้ที่สนใจทั่วไป โดยในปัจจุบันมีช่องทางการรับชมการจัดการศึกษาทางไกล 4 ช่องทาง เพื่อให้ครอบคลุมการเข้าถึงการศึกษาและสะดวกกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ

ที่มา : มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, 2564

2) การให้บริการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (ThaiMOOC)

โดยกระทรวงการอุดมศึกษาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อให้บริการการเรียนรู้ e-Learning แก่นิสิตนักศึกษา ประชาชน ทุกระดับ ทุกอาชีพ ผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาที่ได้รับการผลิตและพัฒนา รายวิชาที่มีคุณภาพ โดยความร่วมมือจากมหาวิทยาลัย สถาบัน และองค์กรต่าง ๆ ภายในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 472 รายวิชา แบ่งเป็น 11 หมวดหมู่ ได้แก่ (1) สุขภาพและการแพทย์ (2) ทักษะชีวิตและการพัฒนาตนเอง (3) เกษตรและสิ่งแวดล้อม (4) ศิลปวัฒนธรรมและศาสนา (5) ภาษาและการสื่อสาร (6) สังคม การเมืองการปกครอง (7) ธุรกิจและการบริหารจัดการ (8) การศึกษาและการฝึกอบรม (9) วิศวกรรมและสถาปัตยกรรม (10) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี และ (11) คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยเผยแพร่รายวิชาในระบบ (Microsite) ผ่านหน้าเว็บไซต์ ThaiMOOC สามารถเข้าเรียนผ่านมือถือและ Smart Device ได้สะดวก คล่องตัว มีจุดเด่นคือ เนื้อหามีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งรูปแบบการนำเสนอ มีความสวยงาม เหมาะสม ชัดเจน และง่ายต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยปัจจุบัน

มีหน่วยงานและสถานศึกษาที่นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน แบ่งเป็น โรงเรียน/สถานศึกษา มหาวิทยาลัย/สถาบัน หน่วยงานรัฐ/เอกชน มากกว่า 121 หน่วยงาน

3) การให้บริการการศึกษาผ่านทางเว็บไซต์ www.ครูพร้อม.com
โดยกระทรวงศึกษาธิการจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแพลตฟอร์มที่ทำหน้าที่เป็น คลังสื่อ รวบรวมข้อมูลการเรียนรู้ ตลอดจนรูปแบบการจัดกิจกรรม ซึ่งมีข้อมูล เนื้อหาสาระที่ครอบคลุมทั้งระบบการศึกษา โดยเป็นข้อมูลจากหน่วยงาน ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) แบ่งหัวข้อหรือหมวดหมู่ตามความสนใจ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนทุกกลุ่ม รวมทั้ง ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป สามารถเข้าถึงได้ผ่านระบบกลาง ทั้งนี้ในส่วนกิจกรรมรูปแบบ ออนไลน์ สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) จะเป็น ผู้ออกแบบกิจกรรมร่วมกับศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ระดับจังหวัด เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการและ บริบทของแต่ละพื้นที่ ทุกคนสามารถเลือกหัวข้อหรือกิจกรรมที่ต้องการเรียนรู้ ได้ด้วยตัวเอง ประกอบด้วย 6 ฟังก์ชันให้เลือกใช้งานตามความสนใจ ดังนี้
(1) อยากรียน : สำหรับนักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจ สามารถเลือกเข้าเรียน วิชาต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการเปิดเรียน **(2) อยากรู้ :** รวบรวมสื่อและ กิจกรรมต่างๆ ที่น่าสนใจ นอกเหนือจากวิชาการ เช่น ความรู้รอบตัว ความรู้ นอกตำรา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย **(3) อยากรู :** เป็นรายการ ถ่ายทอดสดในเนื้อหาสาระที่น่าสนใจ จากบุคคลที่มีชื่อเสียงมากประสบการณ์ ในหลากหลายวงการ เพื่อเปิดโลกแห่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และสามารถ

เลือกชมได้ตามความสนใจ (4) **อยากสอน** : เป็นกิจกรรมพัฒนาทักษะทางภาษา การใช้เทคโนโลยี และการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดการเรียนการสอนในอนาคต (5) **อยากทำ** : เพื่อพัฒนาทักษะส่วนบุคคล พัฒนาทักษะทางอาชีพหรือความรู้เพิ่มเติมที่สามารถเรียนรู้จากการลงมือ ทำได้ทันที และ (6) **อยากแชร์** : นำคลิปที่น่าสนใจเกี่ยวกับการเรียน การสอน นวัตกรรมใหม่มาเผยแพร่ในแคมเปญ “ครูพร้อมอยากแชร์ Challenge”

2.5.6 แนวทางการเปิดภาคเรียนของประเทศไทย

การเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ภายใต้สถานการณ์ การแพร่ระบาดของโควิด-19 กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมกัน กำหนดการเปิดภาคการเรียนใหม่พร้อมกันทั่วประเทศในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการเปิดประเทศของรัฐบาล โดยยังคงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็น 5 รูปแบบ ได้แก่ On Site Online On Air On Demand และ On Hand (แนวน้ำ, 2564) อย่างไรก็ตาม กระทรวง ศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขยังคงเร่งดำเนินการเพื่อให้การเปิด ภาคการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เป็นไปในรูปแบบ On Site ให้ได้มากที่สุด กล่าวคือ การเปิดเรียนในรูปแบบ On Site อาจไม่ได้เปิดพร้อมกันทั้งประเทศ โดยต้อง คำนึงถึงความพร้อมของแต่ละสถานศึกษา แต่ระหว่างรอให้สถานศึกษาสามารถ เปิดจัดการเรียนการสอนแบบ On Site ได้ ให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบอื่นจนกว่าจะสามารถเปิดสถานศึกษาได้ (ประชาชาติธุรกิจ, 2564) ทั้งนี้การเปิดเรียนในรูปแบบ On Site จะสามารถดำเนินการได้อย่างเร็วที่สุด เมื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชน ใน 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การดำเนินการจัดสรรวัคซีนให้นักเรียนอายุ 12-18 ปี และการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ในขณะนี้ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) จึงได้ดำเนินการจัดทำแนวทางการเตรียมการ

เปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) การดำเนินการจัดสรรวัคซีนให้กับนักเรียนอายุ 12 -18 ปี พร้อมทั้งรณรงค์และสร้างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและเด็กในการตัดสินใจเข้ารับวัคซีน

2) การกำหนดให้สถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการ Sandbox : Safety Zone in School อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา จำเป็นต้องผ่านการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาตาม Thai Stop Covid Plus 44 ข้อ แบ่งออกเป็น 6 มิติ ได้แก่ (1) มิติที่ 1 ความปลอดภัยจากการลดการแพร่เชื้อโรค (2) มิติที่ 2 การเรียนรู้ (3) มิติที่ 3 การครอบคลุมถึงเด็กด้อยโอกาส (4) มิติที่ 4 สุขภาพและการคุ้มครอง (5) มิติที่ 5 นโยบาย และ (6) มิติที่ 6 การบริหารการเงิน เมื่อสถานศึกษาประเมินตนเองระบบจะทำหน้าที่ตรวจสอบความพร้อมของสถานศึกษา โดยแบ่งผลออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- สีเขียว หมายถึง โรงเรียนสามารถเปิดเรียนได้ โดยผ่านการประเมินทั้ง 44 ข้อ และได้รับใบประกาศรับรองมาตรฐาน จากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

- สีเหลือง หมายถึง โรงเรียนสามารถเปิดเรียนได้ แต่ต้องดำเนินการปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยผ่านข้อ 1 - 20 ทุกข้อ แต่ไม่ผ่านข้อ 21 - 44 ข้อใดข้อหนึ่ง

- สีแดง หมายถึง ไม่ผ่านการประเมิน ให้สถานศึกษาทบทวนประเด็นการประเมิน เพื่อปรับปรุงให้เป็นไปตามกรอบแนวทางมาตรการของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และทำการประเมินตนเองอีกครั้ง

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2564 สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ได้เผยแพร่รายชื่อ 63 โรงเรียนภายในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ได้รับอนุญาตให้สามารถเปิดดำเนินการเรียนการสอนได้ โดยขอให้ดำเนินการตามมาตรการป้องกันโรคโควิด -19 อย่างเคร่งครัด อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดที่นักเรียน ผู้ปกครองและสถานศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึง คือ การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแบบ New Normal ทั้งการเว้นระยะห่าง และการสวมหน้ากากอนามัย ฯลฯ เพื่อลดการแพร่ระบาดของโรคที่อาจเกิดขึ้นได้

3. แนวทางปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน ในกรณีได้รับอนุญาตให้จัดการเรียนการสอนรูปแบบ On Site สถานศึกษาต้องปฏิบัติตามมาตรการระหว่างเปิดเรียนตามที่กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ครอบคลุมทุกมิติอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียน ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสูงสุด และดำเนินการตาม 7 มาตรการหลักอย่างเคร่งครัด ดังนี้ (1) สถานศึกษาผ่านการประเมิน TSC+ และรายงานการติดตามการประเมินผลผ่าน MOE Covid (2) ทำกิจกรรมร่วมกันในรูปแบบ Small Bubble หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมข้ามกลุ่มและจัดนักเรียนในห้องเรียนไม่เกิน 25 คน โดยเว้นระยะห่างไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร (3) จัดระบบการให้บริการอาหารสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษาตามหลักมาตรฐานสุขาภิบาลอาหารและหลักโภชนาการ (4) จัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกันโรคโควิด - 19 ในสถานศึกษา ได้แก่ การระบายอากาศภายในอาคาร การทำความสะอาดรักษาคุณภาพน้ำดื่มและการจัดการขยะ (5) ให้นักเรียนที่มีความเสี่ยงแยกกักตัวในสถานศึกษา (School Isolation) และมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ รองรับการดูแลรักษาเบื้องต้น กรณีนักเรียน ครู หรือบุคลากรในสถานศึกษามีผลการตรวจพบเชื้อโรคโควิด - 19 (6) ควบคุมดูแลการเดินทางกรณี

มีการเข้าและออกจากสถานศึกษา (Seal Route) อย่างเข้มข้น และ (7) จัดให้มี School Pass สำหรับนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูล ผลการประเมิน TST ผลตรวจ ATK ภายใน 7 วัน และประวัติการรับ วัคซีน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

บทที่ 3

แนวทางการพัฒนาการศึกษาขององค์การระหว่างประเทศ
และกรณีศึกษาของต่างประเทศ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะด้านการศึกษาเนื่องจากสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ นับเป็นแหล่งชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมที่มีคนเข้าร่วมจำนวนมาก และมีความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคได้ ดังนั้น องค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การสหประชาชาติ (UN) ยูนิเซฟ (UNICEF) องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ยูเนสโก (UNESCO) และธนาคารโลก (World Bank) รวมทั้งประเทศต่างๆ ในหลายประเทศจึงกำหนดมาตรการและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาการศึกษาขององค์การระหว่างประเทศ

องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN, 2020) ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 และได้จัดทำกรอบนโยบายสำหรับการจัดการศึกษาเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 โดยมีประเด็นหลัก ดังนี้

- 1) ยับยั้งการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 พร้อมทั้งวางแผนอย่างรอบคอบและครอบคลุมเพื่อรองรับการเปิดภาคเรียนใหม่หลังวิกฤติการณ์
- 2) รักษาขอบประมาณด้านการศึกษาและส่วนงานที่เกี่ยวข้อง
- 3) สร้างระบบการศึกษาที่เหมาะสม ครอบคลุม และยั่งยืน
- 4) ทบทวนการเรียนรู้และเร่งปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้

องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund : UNICEF) ได้ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคระบาดดังกล่าว พร้อมทั้งให้คำแนะนำสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก

และครู เพื่อให้เด็กมีความสุขภาพแข็งแรงปลอดภัย และพร้อมต่อการเรียนรู้ โดยได้จัดทำ “ข้อเสนอระบบการศึกษาใหม่” (Lessons-for-Education-from-Covid-19) เพื่อให้ทุกประเทศทั่วโลกนำข้อเสนอดังกล่าวไปปรับใช้ให้เหมาะกับบริบทและสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคในแต่ละประเทศ โดยเสนอปัจจัยหลักของการแก้ไขปัญหาการศึกษายุคหลังโควิด - 19 ได้แก่ (1) การรับประกันว่าเด็กทุกคนจะมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการ ตลอดจนได้รับความช่วยเหลือที่จำเป็นโดยเท่าเทียมกัน ในทุกมิติเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับเยาวชน และ (2) การพัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น พร้อมรับมือวิกฤติการณ์รูปแบบใหม่ ๆ ในอนาคต โดยการปรับปรุงกลไกในโรงเรียน สร้างสรรค์ทรัพยากรทางการศึกษาที่หลากหลาย ส่งเสริมองค์ความรู้และทักษะของครู รวมถึงศักยภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสนับสนุนผู้เรียนอย่างครบวงจร (หนูหล้า, 2021)

นอกจากนี้ สถานการณ์การระบาดขณะนี้ เป็นสถานการณ์ไม่สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ สังคมยังคงต้องพร้อมเผชิญกับสถานการณ์ที่อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่นเดียวกับระบบการศึกษา เพราะแม้ว่าสถานศึกษาจะกลับมาเปิดทำการจัดการเรียนการสอนได้ แต่ยังคงไม่สามารถกลับมาดูแลนักเรียนทุกคนได้เต็มเวลาเช่นเดิม ด้วยข้อจำกัดจากการรักษาระยะห่างและมาตรการควบคุมโรค นักเรียนยังคงต้องเผชิญปัญหาของเวลาเรียนในสถานศึกษาที่ลดลง แทนที่ด้วยการเรียนรู้ทางไกล และการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน เด็กจะมีโอกาสเรียนรู้ในสถานศึกษามากน้อยลดหลั่นกันไป ขึ้นอยู่กับอายุระดับการศึกษา ลักษณะการเรียนรู้ และสถานการณ์การระบาดของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ UNICEF ได้เสนอแผนภาพหลักการในการวางแผนภายใต้ความไม่แน่นอน (Principles for planning under uncertainty) ไว้ดังนี้

ที่มา : Building Resilient Education Systems beyond the Covid -19 Pandemic: Considerations for education decision-makers at national, local and school levels (หนูหล้า, 2021)

นอกจากนั้น ได้มีการกำหนดขั้นตอนการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การประเมินสถานการณ์ในพื้นที่ (Asses) วิเคราะห์สถานการณ์ในการเข้าถึงการเรียนรู้ ความเป็นอยู่ที่ดี และความปลอดภัยของนักเรียนทุกคน โดยจำแนกข้อมูลตามเพศ เชื้อชาติ รายได้ ความทุพพลภาพ และที่พำนัก

2) การกำหนดแผนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์ (Plan) วางแผนกิจกรรมที่สอดคล้องกับบริบทและจุดแข็งของแต่ละพื้นที่ ปรับปรุงการศึกษาให้เหมาะสม ลดความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษา และจัดลำดับความสำคัญของประชากรและโรงเรียน โดยมุ่งสนับสนุนในที่มีความต้องการมากที่สุดก่อน

3) การดำเนินการ (Do) ดำเนินกิจกรรมตามแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งบันทึกและจัดทำเอกสารรายละเอียดกระบวนการดำเนินการและผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการตามแผน

4) การสะท้อนความคิดเพื่อปรับปรุงแผนการดำเนินการในอนาคต (Review) ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อปรับปรุงกิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับบริบทหรือได้ผลลัพธ์ที่ไม่ดีเท่าที่ควร รวมทั้งรักษากิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการ ได้ผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ที่ดีและสามารถลดช่องว่างของความไม่เท่าเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

UNICEF เสนอกลยุทธ์สำหรับการจัดการศึกษา 4 กลยุทธ์ (Antonowicz, 2020) ดังนี้

1) การเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษา (Access to education provision) ครอบคลุมถึงการป้องกันการออกกลางคัน และมาตรการสนับสนุนสำหรับเด็กที่จะกลับไปมีส่วนร่วมในการศึกษา โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ (1) ระยะสั้น - เร่งรัดการระบุตัวผู้เรียนที่มีความเสี่ยงที่จะระงับการลงทะเบียนเรียนและหลุดออกนอกระบบ ควบคู่กับการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองและครอบครัวของนักเรียน เพื่อสนับสนุนการกลับไปเรียนที่สถานศึกษา จัดการกับความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลด้านการศึกษาโดยการร่วมมือกับทุกภาคส่วน และการประเมินผลกระทบบจากวิกฤติที่มีต่องบประมาณด้านการศึกษา เพื่อจัดหาเงินทุนเพิ่มเติม (2) ระยะกลาง - วางกลยุทธ์การเตรียมความพร้อมในการเปิดภาคเรียนสำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง ควบคู่กับการกำหนดมาตรการป้องกันการออกกลางคัน โดยการสนับสนุนการเข้าถึงการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และ (3) ระยะยาว - กำหนดนโยบายและส่งเสริมการลงทุนสำหรับการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการการศึกษา (Education Management Information System : EMIS)

และระบบติดตามให้มีความละเอียดและแยกส่วนข้อมูลให้มีความชัดเจน ปรับปรุงโปรแกรมสำหรับการศึกษาทางเลือกให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ และปรับปรุงระบบการประสานงานของแต่ละภาคส่วน เพื่อสนับสนุนการเข้าถึง การศึกษาและการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะกลุ่มคนเปราะบาง เป็นต้น

2) การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ครอบคลุมเรื่องการสอน และการเรียนรู้ การประเมิน และการสนับสนุนการเรียนรู้ทางสังคมและ อารมณ์ (Quality and inclusive learning) โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ (1) ระยะสั้น เช่น วางแนวทางในการดำเนินการจัดสอบเพื่อวัดความรู้ ในระดับต่างๆ ระดมผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้เพื่อให้คำแนะนำและฝึกอบรม การจัดการเรียนการสอนสำหรับครู สนับสนุนผู้ปกครองในการวางแผน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้านของนักเรียน และการจัดหาอุปกรณ์ไอทีและ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตให้กับกลุ่มคนชายขอบมากที่สุด (2) ระยะกลาง ประเมิน ช่องว่างการเรียนรู้เพื่อดำเนินการปรับหลักสูตร โดยการพัฒนาโปรแกรม สนับสนุนการเรียนรู้สำหรับนักเรียนและพัฒนาสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ ออนไลน์และวิธีการเรียนรู้แบบผสมผสาน ควบคู่กับการพัฒนาครูและบุคลากร ในทักษะที่จำเป็น และ (3) ระยะยาว - ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะ ทางสังคมและอารมณ์ โดยบรรจุไว้ในหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้

3) การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ครอบคลุม วัตถุประสงค์ด้านสุขภาพจิตและ สังคม (Well-being : Mental Health and Psychosocial Support : MHPSS) โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ (1) ระยะสั้น - เร่งรัดการระบุนักเรียนและ ครอบครัวที่มีความเสี่ยงด้านคุณภาพชีวิตและสุขภาพจิต เพื่อสนับสนุนการยกระดับ คุณภาพชีวิตเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ปกครอง โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน ชายขอบ และนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล สนับสนุนบริการขั้นพื้นฐานที่มี

ความจำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดอาหารสำหรับนักเรียนของสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการภาระงานของครูและการสนับสนุนความเป็นอยู่ที่ดีของครู (2) ระยะกลาง - ส่งเสริมให้สถานศึกษาบุคลากร และนักเรียนสามารถเข้าถึงการดูแลสุขภาพจิตและสังคม (MHPSS) โดยการจัดหาเงินทุนเพื่อเพิ่มการดูแลสุขภาพจิตและสังคมในสถานศึกษา และ (3) ระยะยาว - การวางมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องรวมถึงการดูแลสุขภาพจิตและสังคม (MHPSS) การฝึกอบรมครูในด้านการดูแลสุขภาพจิตและสังคม ก่อนการเปิดภาคเรียนและในระหว่างเปิดภาคเรียน รวมทั้งมีนโยบายด้านงบประมาณในการสนับสนุนและสรรหาการดูแลสุขภาพจิตและสังคมที่เพียงพอและสม่าเสมอสำหรับสถานศึกษา

4) การพัฒนาโลกและสาธารณสุขโลกที่จำเป็นต่อการรับมือวิกฤติในปัจจุบันและในอนาคตของสถานศึกษา (Safe schools) มาตรการที่ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินการได้อย่างปลอดภัย รวมทั้งมาตรการสำหรับการศึกษานอกระบบ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ (1) ระยะสั้น - ประเมิน และติดตามความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ และงบประมาณของแต่ละสถานศึกษาเพื่อใช้จัดการเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สุขภาพและสุขอนามัยส่วนบุคคล เร่งให้บริการในการจัดสรรฉีดวัคซีนและบริการสุขภาพอื่นๆ ให้กับครู บุคลากรและนักเรียน (2) ระยะกลาง - สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการติดตามการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานเพื่อประเมินสถานการณ์ตามแนวทางและมาตรการระดับชาติ และ (3) ระยะยาว - จัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสุขภาพโดยรวมและสุขภาพในสถานศึกษา

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

(Organization for Economic Co-operation and Development : OECD)

ได้จัดทำรายงานเพื่อนำเสนอบทเรียนและแนวทางในการจัดการศึกษาภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศต่าง ๆ พบว่าร้อยละ 80 ของประเทศสมาชิกต้องปิดเรียนประมาณ 3 เดือน OECD จึงเสนอแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาการศึกษาของประเทศให้สามารถ**ล้มแล้วลุกไว (Resilience)** รัฐบาลในแต่ละประเทศควรใช้โอกาสนี้ส่งเสริมนวัตกรรม การสร้างระบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นล้มแล้วลุกไว มุ่งไปสู่อนาคตที่ดีของผู้เรียน “นักเรียนมีการศึกษาที่ดีย่างทั่วถึง เติบโตและพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล มีหลักสูตรและการประเมินผลที่สามารถวัดความคิดและการกระทำที่มีความซับซ้อน ส่งเสริมคุณค่าและสร้างโอกาสให้นักการศึกษาทำงานร่วมกัน สามารถระบุดึงการเปลี่ยนแปลงสำคัญ” โดยนโยบาย**เร่งด่วน (Quick Win)** ที่ต้องดำเนินการในระยะแรก การพัฒนาการศึกษาในรูปแบบล้มแล้วลุกไว แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) ผู้เรียน (Resilient learners) สมควรส่งเสริมให้มีพัฒนาการในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในทางบวก มีทักษะในการนำองค์ความรู้ที่มีไปเชื่อมโยงกับความสนใจ ความสามารถ และแรงบันดาลใจของตนเอง โดยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมถึงการนำไปใช้เพื่อประกอบอาชีพและดำรงชีวิตภายใต้สถานการณ์วิกฤติ

2) สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ (A resilient broader learning) สถาบันการศึกษาต้องเป็นศูนย์กลางเครือข่ายความร่วมมือและการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับบริบท โดยการร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ

3) ระบบการศึกษา (Resilient systems) ระบบการศึกษาต้องเป็นพลวัตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในทุกสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับบริบทสำคัญทางการศึกษา

และข้อมูลของผู้เรียนเพื่อให้เห็นความก้าวหน้าและเส้นทางการศึกษาของแต่ละบุคคล เพื่อให้การจัดการศึกษา มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน
ทั้งนี้ประเด็นสำคัญจากบทเรียนการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 ที่สามารถนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศด้านการศึกษา ดังนี้

1) สร้างระบบการศึกษาที่มีวิธีการส่งต่อความรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้การเรียนรู้ส่วนบุคคลมีความยืดหยุ่นมากขึ้น เสริมสร้างศักยภาพทางด้านดิจิทัล โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม อาทิ ผู้ปกครอง นายจ้าง และชุมชน กระตุ้นให้ผู้เรียนกำหนดทิศทางการศึกษาของตนเอง มุ่งเน้นความสำคัญของการเรียนรู้ในปัจจุบันและอนาคต เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและการศึกษาทั้งระบบให้สามารถอยู่ได้ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงและรองรับสถานการณ์วิกฤติต่างๆ ให้มีความสำคัญกับการเรียนรู้ในปัจจุบันและอนาคต

2) นักการศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะและความรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานในโลกวิถีใหม่ ควรเสริมสร้างระบบที่มีศักยภาพในเรื่องการศึกษาดิจิทัล การออกแบบนโยบายที่ส่งเสริมในเรื่องการเรียนรู้ในวิชาชีพ การพัฒนาวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นการจัดการศึกษาในรูปแบบ active learning และการเน้นความสำคัญในเรื่องการพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งให้ความสำคัญกับเรื่องสุขภาวะ และการเป็นอยู่ที่ดีของนักการศึกษา

3) การลดความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่เกิดจากวิกฤติที่เกิดขึ้น โดยส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้มีความยืดหยุ่น ทดแทนการเรียนรู้ที่สูญเสียไป รวมทั้งทบทวนวิธีการประเมินผู้เรียนแต่ละบุคคลตามความเหมาะสม ทั้งนี้ภาครัฐควรสนับสนุนในเรื่องการเรียนรู้ที่เกิดประสิทธิภาพ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เช่น ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ส่วนบุคคล การจัดการเรียนการสอนเสริมพิเศษ การเพิ่มวัสดุอุปกรณ์และทรัพยากรที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนฟื้นตัวจากวิกฤติ และปรับตัวได้ทันต่อสถานการณ์ทั้งในเรื่องสุขภาวะ

การวัดและประเมินผล การเสริมสร้างศักยภาพ และการเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนและบ้าน

ธนาคารโลก (World Bank)

ธนาคารโลก (World Bank, 2021) ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด -19 ที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อสำคัญในเรื่องการสูญเสียโอกาสและความไม่เท่าเทียมในเรื่องการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ทางไกลเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทดแทนการเรียนรู้ส่วนบุคคล สุขภาพที่ดีของเด็ก และพัฒนาการที่สูญเสียไปในช่วงวิกฤติได้ ดังนั้น จึงเสนอให้มีความร่วมมือจากองค์กรต่าง ๆ เช่น World Bank, UNESCO และ UNICEF ในการช่วยเหลือ สนับสนุนนักเรียนในอนาคต โดยการดำเนินงานควรให้ความสำคัญกับเรื่อง**การมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ** การแบ่งปันความรู้ และเรียนรู้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นสำคัญที่ควรดำเนินการใน 3 ลำดับแรก ได้แก่

1) เด็กและเยาวชนควรได้รับบริการเสริมที่สอดคล้องกับความต้องการของตน ทั้งในด้านการเรียนรู้ สุขภาพ จิตวิทยา และความต้องการอื่น ๆ ตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในแต่ละระดับเทียบกันระหว่างก่อนและหลัง สัดส่วนของโรงเรียนที่จัดบริการในด้านสุขภาพ จิตวิทยาให้แก่เด็กในแต่ละระดับ

2) นักเรียนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือ เพื่อชดเชยการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ มีเครื่องมือวัดและประเมินการเรียนรู้ที่สูญเสียไปของผู้เรียน เพื่อระบุปัญหาที่ผู้เรียนต้องการแก้ไขในช่วงที่หยุดเรียน ส่งเสริมให้มีการออกแบบและจัดทำแผนการดำเนินงานด้านดิจิทัลที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ เช่น เรื่องโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัลที่จะช่วยพัฒนาทักษะด้านการคิดคำนวณและการรู้หนังสือของนักเรียน เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้ ตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น (1) สัดส่วนโรงเรียนที่เสนอแนวทาง

การแก้ปัญหา (2) สัดส่วนของโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะด้านอารมณ์และสังคมของนักเรียน (3) สัดส่วนของโรงเรียนที่นำเทคโนโลยีดิจิทัลไปสอนเรื่องทักษะการคิดคำนวณ และการรู้หนังสือของผู้เรียน

3) ครูได้รับการเตรียมพร้อมและสนับสนุนในเรื่องการแก้ปัญหา การสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน โดยครูควรได้รับการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยการอบรม การโค้ช เพื่อแก้ปัญหการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ (1) สัดส่วนของครูที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อแก้ปัญหการศึกษา (2) สัดส่วนของครูที่ได้รับการฝึกอบรมและสนับสนุนเกี่ยวกับการสอนทางไกลในระดับต่าง ๆ

ยูเนสโก (UNESCO)

ยูเนสโก (UNESCO, 2020) ได้ชี้ให้เห็นว่าในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด -19 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงสำคัญทางการศึกษาและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหลายประการ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องความไม่เท่าเทียมทางการศึกษาที่เกิดขึ้น และมีแนวโน้มว่าทิศทางการศึกษาจะเน้นไปเรื่องการจัดการศึกษาของเอกชนมากขึ้น เพราะในช่วงการแพร่ระบาดการเรียนรู้ได้เปลี่ยนจากการเรียนรู้ที่โรงเรียนไปเป็นที่บ้าน ผู้ปกครองและชุมชนมีการตื่นตัวมากขึ้น ในการเห็นความสำคัญในเรื่องการทำงานและความเป็นมืออาชีพของครูเพื่อจัดการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาด นอกจากนี้ พบว่ายังมีความไม่พร้อมในเรื่องการเรียนรู้ดิจิทัลและทางไกลที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจจะทำให้เมื่อเปิดเรียนมาต้องเสียครูและนักเรียนจำนวนหนึ่งในระบบไป จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และแก้ปัญหาให้กับผู้เสียโอกาสในการเรียนรู้ ซึ่งฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรมีความไว้วางใจ และมีความร่วมมือในระดับนานาชาติเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา เห็นความสำคัญ

ของการศึกษาที่มีต่อสังคม ชุมชน และปัจเจกบุคคล พร้อมทั้งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันกำกับติดตามการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่มุ่งเน้นในเรื่องตอบสนอง ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยูเนสโกได้เสนอแนวคิด ในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการศึกษาในอนาคต 9 ประเด็น ดังนี้

1) มีพันธะสัญญาที่ทำให้การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในสังคม เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องความไม่เท่าเทียม สร้างสังคมที่ทุกคนอยู่ร่วมกันได้ อย่างปลอดภัย

2) ขยายเรื่องสิทธิทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงและการเข้าถึงความรู้และข้อมูลสารสนเทศ ซึ่งควรมีการอภิปราย ร่วมกันระหว่างผู้เรียนในกลุ่มอายุต่าง ๆ ในประเด็นนี้

3) เห็นคุณค่าของวิชาชีพครูและความร่วมมือระหว่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีนวัตกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยนักการศึกษาในช่วงวิกฤติ ซึ่งทำให้เกิด การมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับการให้อิสระ และความยืดหยุ่นในการทำงานร่วมกันมากขึ้น

4) ส่งเสริมในเรื่องสิทธิและการมีส่วนร่วมของนักเรียน เด็กและเยาวชน เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงที่ทุกฝ่ายต้องการ

5) ดูแลพื้นที่ทางสังคมในโรงเรียน จัดให้มีพื้นที่ในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรม และมีการเรียนรู้ร่วมกัน

6) จัดให้มีเทคโนโลยีและทรัพยากรต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับครูและนักเรียน ควรเน้นการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในการเข้าถึงเนื้อหาต่าง ๆ และการเกิดปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างบุคคล

7) จัดให้มีความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ในหลักสูตร เป็นช่วงเวลาที่ สำคัญที่ทุกฝ่ายต้องมาร่วมกันให้ความสำคัญกับเรื่องความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และการต่อต้านในเรื่องการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด การให้นักเรียนมีความสามารถ

ในการเข้าใจสถานะของตนเองในโลกที่มีความซับซ้อนมากขึ้น มีการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้ประเด็นและปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้เกี่ยวกับโลก

8) ดูแลเรื่องการเงินภายในประเทศและระหว่างประเทศสำหรับการจัดการศึกษาเพื่อสาธารณะ รัฐบาลและองค์กรระหว่างประเทศควรมีการระดมทรัพยากรสำหรับการจัดการศึกษาเพื่อสาธารณะ

9) เน้นแก้ปัญหาเรื่องความไม่เท่าเทียมให้หมดไป โดยความร่วมมือขององค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ

โดยสรุปการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด -19 มาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่มีความซับซ้อนและไม่แน่นอนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ได้ก่อให้เกิดพลวัตและแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และยังทำให้มนุษย์เกิดความตระหนักและรับรู้ถึงความสำคัญในเรื่องการอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัย หลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 ครั้งนี้ การศึกษาจะเปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก คือการระดมทรัพยากรและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา โดยมี การแลกเปลี่ยน เจรจา และตัดสินใจร่วมกันอย่างรอบคอบและครอบคลุมทุกด้าน

3.2 แนวทางการพัฒนาการศึกษาของต่างประเทศ

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาของต่างประเทศในครั้งนี้ กำหนดกรณีศึกษาการพัฒนาการศึกษาของต่างประเทศอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 จำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ รายละเอียดดังนี้

สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกานับเป็นประเทศอันดับต้น ๆ ที่ประสบปัญหาอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 เมื่อปัญหาการแพร่ระบาด

ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างรวมถึงส่งผลกระทบต่อมิติด้านการศึกษา จึงมีมาตรการในการปิดสถานศึกษา เนื่องจากสามารถช่วยลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาด แต่เมื่อสถานศึกษาเปิดนาน การเสียโอกาสในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวเองของเด็ก และเยาวชนยังมีแนวโน้มสูงขึ้น ทำให้ทุกประเทศทั่วโลกจำเป็นต้องหาแนวทางและรูปแบบการจัดการศึกษาทางไกลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในช่วงที่สถานศึกษาไม่สามารถเปิดได้ การเรียนออนไลน์จึงเป็นทางเลือกหลักของการเรียนการสอนในหลายพื้นที่ทั่วโลก แต่ปัญหาที่สำคัญคือ ไม่ใช่ นักเรียนทุกคนที่พร้อมจะเปลี่ยนไปเรียนออนไลน์เต็มรูปแบบได้เหมือนกันหมด (อมรินทร์ทิวา, 2564) ดังนั้น จึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาที่จะหาวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนออนไลน์ได้อย่างเท่าเทียม และสามารถลดการสูญเสียโอกาสทางการเรียนรู้ได้มากที่สุด

การบูรณาการการจัดการศึกษาร่วมกับทุกภาคส่วนนับเป็นทางเลือกที่ดีที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาในช่วงวิกฤติมีความทั่วถึง มีประสิทธิภาพ และมีความน่าสนใจต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม เมื่อการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ยังคงมีแนวโน้มที่จะไม่ยุติลงได้อย่างถาวร และสถานศึกษายังไม่สามารถเปิดให้บริการได้ตามปกติ การเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ กลับเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนนักศึกษาในสหรัฐฯ ที่ต้องเผชิญกับคุณภาพการศึกษาที่ลดลง ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนออนไลน์ที่บ้านไปเป็นการเรียนแบบไฮบริด (Hybrid) หรือการเรียนผสมผสานในรูปแบบใหม่ ที่มีทั้งการเรียนออนไลน์และการเรียนในชั้นเรียนควบคู่กันไป (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564) โดยการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามมาตรการที่ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (The Centers for Disease Control and Prevention : CDC) อย่างเคร่งครัด

โดยเฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (K-12) เนื่องจากโรงเรียนเป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน รวมทั้งเป็นสถานที่สนับสนุนการพัฒนาทางสังคมและอารมณ์ของผู้เรียนในทุกระดับ การจัดเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยต่อการเข้าถึงบริการจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

มาตรการและกลยุทธ์สำคัญที่สถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจำเป็นต้องดำเนินการตามที่ศูนย์ควบคุมและป้องกันโรคให้ข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

มาตรการในการจัดการศึกษา

1) การส่งเสริมการฉีดวัคซีน เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถช่วยให้โรงเรียนกลับมาจัดการเรียนการสอนได้อย่างปลอดภัย รวมทั้งการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่น ๆ และการจัดกิจกรรมด้านกีฬา

2) การส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน (อายุ 2 ปีขึ้นไป) เจ้าหน้าที่ ครู และผู้มาเยี่ยมโรงเรียนใส่หน้ากากอนามัยตลอดระยะเวลาที่ใช้บริการสถานศึกษา โดยไม่คำนึงถึงสถานะการฉีดวัคซีน

3) รักษาระยะห่างระหว่างนักเรียนภายในห้องเรียนอย่างน้อย 3 ฟุต เพื่อลดความเสี่ยงในการแพร่เชื้อ หากสถานศึกษามีข้อจำกัดในการรักษาระยะห่าง ให้พิจารณาดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคด้วยแนวทางอื่น ๆ เช่น การทดสอบคัดกรอง การตรวจคัดกรอง การระบายอากาศ การล้างมือ การกักกัน และการแยกกักกัน และการทำความสะอาดและการฆ่าเชื้อ

4) นักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่ควรอยู่บ้านเมื่อมีสัญญาณของการติดเชื้อ และส่งตัวไปยังผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพเพื่อทำการทดสอบและดูแล

5) หน่วยงานในท้องถิ่นควรติดตามการแพร่ระบาดในชุมชน ติดตามอัตราการฉีดวัคซีนของประชาชนในพื้นที่ การทดสอบคัดกรอง และแนวทางการเกิดการระบาด เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการบังคับใช้มาตรการ

ทั้งนี้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับแนวทางและมาตรการการปฏิบัติที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ครู เจ้าหน้าที่และครอบครัวของนักเรียน โดยใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารที่สะดวกต่อการเข้าถึง รับรู้และเข้าใจ

มาตรการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

1) รัฐบาลประกาศเลื่อนการสอบของโรงเรียนรัฐบาลทั้งหมดออกไปในปีการศึกษา 2019 - 2020 เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรวมตัวกันซึ่งเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค รวมทั้งเป็นการลดภาวะความเครียดของนักเรียนที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

2) เร่งดำเนินการเพื่อให้โครงการอาหารโรงเรียนเดินหน้าต่อไปได้ แม้จะปิดสถานศึกษา เช่น การให้ครอบครัวของนักเรียนสามารถมารับอาหารกลางวันที่โรงเรียนได้ทุกวัน หรือในสถานศึกษาบางแห่งอาจดำเนินการให้ครอบครัวของนักเรียนสามารถรับอาหารกลางวันในปริมาณที่มากขึ้นเพื่อจะได้ไม่ต้องเดินทางมารับอาหารทุกวัน (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

3) จัดให้มีบริการสายด่วน 24 ชั่วโมง โดยมีนักจิตวิทยาเพื่อให้คำปรึกษาและเฝ้าระวังด้านภาวะความเครียด ความรู้สึกโดดเดี่ยวที่อาจเกิดขึ้นในหมู่เด็กนักเรียนเมื่อจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียน และขาดการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสถานะที่สถานศึกษาไม่สามารถเปิดเรียนได้ตามปกติ (กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2563)

4) หน่วยงานอนุญาตให้มีนโยบายและแนวทางการปฏิบัติในการลาป่วยที่ยืดหยุ่น ไม่มีการลงโทษ และสนับสนุนให้คนที่ป่วยอยู่บ้านโดยไม่ต้องกังวลว่าจะมีผลกระทบในการจ้างงาน เช่น การลาป่วยโดยได้รับค่าจ้าง ให้ทางเลือกที่ยืดหยุ่นแก่นักเรียนและครอบครัวสำหรับการขาดงานโดยไม่ได้รับอนุญาตเพื่อเข้ารับการฉีดวัคซีน การลาป่วยเมื่อได้รับผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังการฉีดวัคซีน เป็นต้น (U.S. Department of Health & Human Services, 2021)

5) รัฐจะดำเนินการจัดสรรเงินทุนที่จัดหาให้ผ่านโครงการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และโครงการบรรเทาทุกข์การศึกษาฉุกเฉินของผู้ว่าการรัฐ ในการจัดหาอุปกรณ์ที่ช่วยในการระบายอากาศและระบบกรองอากาศสำหรับสถานศึกษา (U.S. Department of Health & Human Services, 2021)

6) จัดหาที่พัก แก้ว และช่วยเหลือนักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่ที่มีความทุพพลภาพและความต้องการด้านการดูแลสุขภาพ โดยช่วยให้เข้าถึงผู้ให้บริการโดยตรง อาทิ นักบำบัดโรค ที่ปรึกษาด้านสุขภาพจิตและการดูแลสุขภาพ และอื่นๆ รวมทั้งพิจารณาให้ครูและเจ้าหน้าที่ สวมหน้ากากใสหรือหน้ากากผ้าที่มีแผงใสเมื่อโต้ตอบกับเด็กเล็ก เด็กที่อยู่ช่วงพัฒนาการอ่านหรือเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับคนที่ต้องอาศัยการอ่านปากหรือสีหน้า

แนวทางการเปิดภาคเรียนในปี 2021 - 2022

สหรัฐอเมริกาได้พัฒนาแผนงาน Return to School เพื่อสนับสนุนนักการศึกษาและผู้นำโรงเรียน ผู้ปกครอง ครอบครัว และชุมชน และนำนักเรียนไปสู่เส้นทางการกลับไปเรียนรู้ในสถานศึกษาภายในปี 2021 - 2022 โดยได้รับความปลอดภัยและได้รับการสนับสนุนด้านการศึกษาตามความเหมาะสม กำหนดเป้าหมาย คือสร้างความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนได้รับการสนับสนุนและโอกาสที่จำเป็นในการรักษา เรียนรู้ และเติบโตในห้องเรียน

และสร้างสภาพแวดล้อมที่ให้นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถเติบโตและพัฒนาได้
ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำ Roadmap ซึ่งใช้เป็นคู่มือสำหรับโรงเรียน
K-12 และชุมชน ในปีการศึกษา ค.ศ. 2021 - 2022 โดยมีความสำคัญที่เป็น
“จุดสังเกต” 3 ประการ ดังนี้

ที่มา : U.S. Department of Education จากเว็บไซต์ <https://www.sites.ed.gov/roadmap/>

1) ให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียน บุคลากร
ของโรงเรียน และครอบครัว เมื่อสถานศึกษาสามารถกลับมาเปิดการเรียน
การสอนได้ได้แก่ สื่อสารกับครอบครัวบ่อย ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัย
เมื่อเด็กกลับมาเรียนในสถานศึกษา ส่งเสริมและให้การเข้าถึงวัคซีนแก่นักศึกษา
และบุคลากรที่มีสิทธิ์ สนับสนุนให้มีการดำเนินการทดสอบโรคติดเชื้อโควิด -19
ในโรงเรียน สวมหน้ากากและเว้นระยะห่างหากทำได้ในชุมชนที่ไม่ได้รับวัคซีน
ครบสมบูรณ์และสถานศึกษาตามแนวทางของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค
และให้บริการการขนส่งที่ปลอดภัย รับรองการเข้าถึงอาหารเพื่อสุขภาพและ
ความต้องการพื้นฐานอื่น ๆ รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายสำหรับการบริการดูแลเด็กเล็ก

2) สร้างชุมชนโรงเรียนและสนับสนุนสุขภาพทางสังคม อารมณ์ และจิตใจของนักเรียน โดยสร้างความเชื่อมั่นว่าเด็กทุกคนจะได้รับการสนับสนุน และเตรียมพร้อม เพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับความสำเร็จทางวิชาการ ของนักเรียน ด้วยการจัดลำดับความสำคัญด้านสังคม อารมณ์ และสุขภาพ จิตของนักเรียน ได้แก่ ประเมินความต้องการด้านสังคม อารมณ์ สุขภาพจิต ของนักศึกษาและบุคลากร จัดให้มีการพัฒนาวิชาชีพสำหรับนักการศึกษาและ พนักงานเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและประกอบอาชีพ จัดสรรงบประมาณเพื่อตอบสนองความต้องการด้านสังคม อารมณ์ และสุขภาพจิต ของนักเรียน เช่น การจัดหาที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตในโรงเรียน การเพิ่มจำนวนที่ปรึกษา นักจิตวิทยาในโรงเรียน และนักสังคมสงเคราะห์ เป็นสองเท่า และบูรณาการการทำงานร่วมกับชุมชนเพื่อช่วยพัฒนาด้านวิชาการ และอารมณ์ของนักเรียน

3) เร่งสนับสนุนความสำเร็จทางวิชาการ สร้างความมั่นใจให้กับ ผู้เรียนและผู้ปกครองว่า เด็กจะได้รับการพัฒนาให้มีส่วนร่วมและเป็นเลิศ ด้านวิชาการ มีความสามารถทางวิชาการที่ยอดเยี่ยมภายในปีการศึกษา 2021 - 2022 กระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาลกลางได้กำหนดขั้นตอนเพื่อยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในปีการศึกษานี้ให้บรรลุผลสำเร็จ ได้แก่ การดึงเยาวชน ที่หลุดออกนอกระบบการศึกษาให้กลับเข้ามาในระบบการศึกษาอีกครั้ง สํารวจ เพื่อระบุช่องว่างทางโอกาสทางวิชาการที่สูญเสียไปจากสภาวะวิกฤติการณ์ ควบคู่ กับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดการกับช่องว่างทางการศึกษา โดยเฉพาะ กลุ่มนักเรียนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด เน้นการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในสายอาชีพและการศึกษาด้านเทคนิค คุณภาพสูง เพื่อสนับสนุนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าสู่การศึกษา ในระดับอุดมศึกษา สนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนานักการศึกษา

ครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดการกับปัญหาการขาดแคลนครู โดยการเพิ่ม การฝึกอบรมและการสนับสนุนเพื่อช่วยให้ครูเติบโตและรักษาครูที่ดีในห้องเรียน รวมถึงการจัดหาค่าตอบแทนให้ครูอย่างเหมาะสม และสนับสนุนงบประมาณ สำหรับใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน เช่น โรงเรียนเตรียมอนุบาล คุณภาพสูง

สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่มีการติดเชื้อโควิด -19 สูงเป็นอันดับต้น ๆ เช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา มีการรับมือต่อการระบาดของโควิด -19 โดยประกาศเป็นแผนแนวทาง (Roadmap) การผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ แบ่งเป็นช่วงตามฤดูกาล เช่น ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว โดยมีการกำหนดช่วงเวลาชัดเจน ก่อนที่จะมีการประกาศคลายล็อกคดาวนอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2564 สหราชอาณาจักรได้ดำเนินการตามแผนการรับมือต่อการระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ช่วงฤดูใบไม้ผลิ หรือ Spring 2021 ที่แบ่งแนวทางเป็น 4 ขั้นตอน โดยเริ่มผ่อนคลายมาตรการในแต่ละด้านออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ช่วงเวลา 8 – 29 มีนาคม 2564 ขั้นตอนที่ 2 ช่วงเวลาตั้งแต่ 12 เมษายน 2564 (3) ขั้นตอนที่ 3 ช่วงเวลาตั้งแต่ 17 พฤษภาคม 2564 และ (4) ขั้นตอนที่ 4 ช่วงเวลาตั้งแต่ 21 มิถุนายน 2564

ทั้งนี้ รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา และมีการผ่อนคลายมาตรการด้านการศึกษาเป็นลำดับแรกในขั้นตอนที่ 1 เพื่อให้มั่นใจว่าเด็กและนักเรียนทุกคนจะกลับสู่การเรียนในสถานศึกษาอย่างปลอดภัย ได้ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม 2564 โดยรัฐบาลกำหนดให้ต้องมีการตรวจหาเชื้อ แบบ Rapid test สองครั้งต่อสัปดาห์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและ นักศึกษาในวิทยาลัย และให้ครูต้องมีการตรวจหาเชื้อเป็นประจำ เพื่อลดโอกาส การแพร่กระจายของเชื้อไวรัส และสำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ในมหาวิทยาลัยอังกฤษจะสามารถกลับไปเรียนได้ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม 2564 เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม กำหนดการทั้งหมดสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความปลอดภัย โดยรัฐบาลจะมีการพิจารณา 4 ด้าน คือ (1) จำนวนการฉีดวัคซีน (2) หลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าวัคซีนสามารถลดการเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลและลดจำนวนการตายในผู้ที่ได้รับวัคซีนแล้ว (3) อัตราการติดเชื้อไม่มีความเสี่ยงต่อการเพิ่มจำนวนการรักษาในโรงพยาบาลอย่างรวดเร็ว และ (4) การประเมินความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสายพันธุ์ของเชื้อไวรัส

นายกรัฐมนตรี (นายบอริส จอห์นสัน) ได้ประกาศอย่างชัดเจนว่าประเทศจะต้องเคลื่อนไปสู่ความรู้สึกปกติให้มากขึ้น (Chan, 2021) รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรประกาศคลายล็อกดาวน์ประเทศ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2564 (BBC, 2021) ตามแผนแนวทางที่กำหนดไว้ ซึ่งแม้ปัจจุบันสหราชอาณาจักรจะมีผู้ติดเชื้อใหม่สูงโดยเฉลี่ย 35,000 คนต่อวัน (ข้อมูล ณ วันที่ 19 กันยายน 2564) (GOV.UK, 2021) แต่เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เสียชีวิตแล้วพบว่า มีผู้เสียชีวิตเฉลี่ยในช่วง 7 วัน ประมาณ 128.3 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 12 กันยายน 2564) ซึ่งคิดเป็นเพียง 1.3 คนในประชากร 100,000 คนเท่านั้น และรัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรกำลังดำเนินการตามแผนแนวทางการรับมือต่อการระบาดของโควิด -19 ฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว ที่มีการกำหนดให้มีการฉีดวัคซีนกระตุ้นภูมิคุ้มกันให้กับผู้ใหญ่อายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไปอีกกว่า 30 ล้านคน และฉีดวัคซีนเข็มแรกให้กับวัยรุ่นอายุ 16- 17 ปี และคาดว่า จะขยายไปสู่เด็กอายุ 12-15 ปี (BBC, 2021) เพื่อลดการหยุดชะงักของการศึกษาและการเรียนรู้ของนักเรียน

แนวทางหรือนโยบายการจัดการเรียนการสอนและการวัดประเมินผล

ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด -19 โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลทุกแห่งในสหราชอาณาจักรใช้การจัดการเรียนการสอนแบบทางไกล

ตามแนวทางของรัฐบาลหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 โดยมีการดำเนินการดังนี้

1) รัฐบาลเผยแพร่ข้อมูลทั่วไปและแนวทางต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์ www.gov.uk ที่เป็นการให้ข้อมูลอย่างละเอียดครบถ้วนและมีจำนวนตามกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสื่อสารทำความเข้าใจและลดความสับสนที่อาจเกิดขึ้นจากการสื่อสารจากหลากหลายช่องทาง

2) กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนทางไกลบนเว็บไซต์ของสถานศึกษาแต่ละแห่งด้วย เพื่อเป็นการสื่อสาร ชี้แจง และทำความเข้าใจว่านักเรียนจะได้เรียนอะไรที่บ้าน และจะมีการสนับสนุนเด็ก ๆ ให้มีส่วนร่วมในหลักสูตรการเรียนทางไกลได้อย่างไร

3) การจัดการเรียนการสอนแบบทางไกล มีข้อกำหนดไว้ว่าจะต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ผสมผสานกันระหว่างการถ่ายทอดการสอนสดโดยตรงกับสื่อที่มีการบันทึกไว้แล้ว ตลอดจนเวลาสำหรับนักเรียนที่จะทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างอิสระ เช่น งานที่ได้รับมอบหมาย พลศึกษา และการอ่านหนังสือในพื้นที่ที่เหมาะสม นอกจากนี้ การเรียนทางไกลยังจำเป็นต้องจัดให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Special Education Needs and Disabilities, SEND)

4) กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานการเรียนทางไกลขั้นต่ำที่ต้องดำเนินการ ดังนี้ (1) ระดับ key stage 1 กำหนดให้เรียนไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อวัน โดยเฉลี่ยตามกลุ่มอายุ และจำนวนชั่วโมงน้อยลงกว่านั้นสำหรับเด็กเล็ก (2) ระดับ key stage 2 กำหนดไม่เกิน 4 ชั่วโมงต่อวัน และ (3) ระดับ key stage 3 และ 4 กำหนดไม่เกิน 5 ชั่วโมงต่อวัน โดยโรงเรียนจะต้องมีระบบที่จะกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของนักเรียนกับงานในแต่ละวัน ซึ่งจะรวมถึงการติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนผ่านบทเรียนที่ถ่ายทอดสดหรือบทเรียนที่มี

การบันทึกไว้แล้ว ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ และมีการติดต่อโดยตรงกับนักเรียนเพื่อพูดคุยสอบถามในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งการเรียนที่บ้านผ่านทางไกล ทางกระทรวงศึกษาธิการได้มีแนวทางและคู่มือสำหรับผู้ปกครองในการช่วยวางแผนการเรียนของเด็กในแต่ละวัน ตลอดจนแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนในการเรียนรู้

มาตรการภายหลังจากการประกาศคลายล็อกดาวน์เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2564

1) รัฐบาลไม่ได้มีข้อกำหนดให้ทุกคนต้องสวมหน้ากากอนามัยแล้ว แต่ยังคงแนะนำว่าควรสวมหน้ากากเมื่ออยู่ในพื้นที่ปิดหรือพื้นที่ชุมชนที่มีการติดต่อกับบุคคลที่ไม่ได้พบปะกันโดยปกติ และหากมีการระบาดขึ้นในสถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนหรือวิทยาลัย หรือหากสถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนหรือวิทยาลัยอยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาด จึงจะมีข้อแนะนำให้สวมหน้ากากในพื้นที่ส่วนกลางหรือห้องเรียน

2) หลักสูตรอาชีพศึกษา หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ หลักสูตรการแสดงต่าง ๆ และการฝึกอบรมอาชีพ เช่น ช่างตัดผม กีฬาและฟิตเนส ร้านอาหาร อาจมีความเสี่ยงต่อการกระจายของเชื้อไวรัสในอากาศหรือตามพื้นผิวต่าง ๆ จึงมีข้อกำหนดให้สวมหน้ากาก และมีการทำความสะอาด ตลอดจนเปิดให้อากาศได้ถ่ายเทอยู่เสมอ

3) เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี 6 เดือนที่ไปโรงเรียนปกติ และมีความใกล้ชิดกับผู้ป่วย สามารถไปโรงเรียนได้ตามปกติ โดยไม่จำเป็นต้องสวมหน้ากากในโรงเรียน แต่ยังคงแนะนำให้สวมหน้ากากในระหว่างการเดินทางในที่สาธารณะ

4) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและวิทยาลัยจำเป็นต้องมีการตรวจหาเชื้อ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ โดยการตรวจห่างกัน 3 – 5 วัน แต่สำหรับนักเรียนในระดับ

ประถมศึกษาชันนั้นมีการตรวจหาเชื้อ 2 ครั้งเท่านั้น คือ ครั้งแรกในช่วงเริ่มภาคเรียน และครั้งที่ 2 ตอนเริ่มเข้าศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ข้อมูล 17 สิงหาคม 2564)

5) การวัดและประเมินผล ปัจจุบัน (17 สิงหาคม 2564) กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการวางแผนการประเมินในระดับประถมศึกษา สำหรับปีการศึกษา 2021 - 2022 ซึ่งจะรวมถึงการประเมินพื้นฐานตามกฎหมายและการตารางการตรวจสอบ สำหรับในระดับมัธยมศึกษาจะมีการประเมินมาตรฐานความรู้ เรียกว่า ประกาศนียบัตรการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (General Certificate of Secondary Education, GCSE) และหากต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจะต้องเรียนและสอบในระดับ A-Level เพิ่มเติม การประเมิน GCSE จะใช้ร่วมกัน 3 แคว้น คือ อังกฤษ ไอร์แลนด์เหนือ และเวลส์ ในขณะที่สกอตแลนด์จะมีประกาศนียบัตรการสำเร็จการศึกษาแยกต่างหาก การประเมิน GCSE เป็นระบบ 9-1 (9-1 Grading Scheme) โดยเกรด 9 เป็นเกรดสูงสุดและเกรด 1 เป็นเกรดต่ำสุด ทั้งนี้ การประเมิน GCSE มีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโควิด - 19 ที่ทำให้ไม่มีการจัดการสอบระดับชาติเหมือนทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2563 กระทรวงศึกษาธิการได้มีการประกาศยกเลิกการสอบและให้ใช้คะแนนจากการประเมินของครูแทน โดยการทดสอบจำลองรายวิชา และหลักฐานอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบและนำคะแนนทั้งหมดมาวิเคราะห์ทางสถิติที่พัฒนาขึ้นโดยสำนักงานควบคุมคุณภาพและรับรองคุณวุฒิทางการศึกษา (The Office of Qualifications and Examinations Regulation : Ofqual) ที่ใช้อัลกอริทึมเป็นการตัดสินใจ และใช้กับระดับ A-Level เป็นครั้งแรก แต่ต่อมามีการร้องเรียนและถกเถียงเป็นวงกว้าง จึงทำให้การประเมิน GCSE ในปี พ.ศ. 2564 ไม่มีการทดสอบเช่นเดิม และให้ครูเป็นผู้ประเมินเกรดที่ได้มาจากหลักฐานเชิงประจักษ์ เช่น การทดสอบจำลอง การบ้าน งานในชั้นเรียน และการทดสอบอื่น ๆ ที่จัดขึ้นโดย Ofqual เท่านั้น โดยไม่มีการใช้อัลกอริทึมในการคำนวณเกรด คุณครูจะส่งเกรดให้กับครูใหญ่

ก่อนที่จะส่งต่อไปยังคณะกรรมการการทดสอบ (Examination Board) ต่อไป (BBC, 2021)

มาตรการเยียวยาด้านสุขภาพทางอารมณ์และสังคม และโครงสร้างพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการแห่งสหราชอาณาจักรให้ความสำคัญต่อสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี (Mental health and wellbeing) ของเด็กเป็นอย่างมาก ได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองในการสนับสนุนดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชนในระหว่างสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในช่วงการเรียนทางไกล และคู่มือสำหรับสาธารณชนในการดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี นอกจากนี้ ได้มีการระดมสรรพกำลังจากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลและสนับสนุนการดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี อาทิ MindEd, Think Ninja และ Every Mind Matters อีกทั้งห้องสมุดท้องถิ่นมีการจัดรายการการอ่านให้กับผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนในการดูแลสุขภาพจิต และการจัดการกับความยากลำบากทางอารมณ์และประสบการณ์ต่าง ๆ และจากการใช้สื่อออนไลน์ที่เพิ่มมากขึ้น ครูและผู้ปกครองจำเป็นต้องให้ความรู้กับเด็กด้านการรู้สื่อดิจิทัลและความปลอดภัยจากออนไลน์ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งเสริมให้ผู้ปกครองรับฟังและพร้อมให้เด็กพูดคุยเมื่อพบว่ามีอาการกังวลที่เกิดขึ้นจากการออนไลน์ และมีคู่มือ Coronavirus (Covid -19) ให้กับผู้ปกครองสำหรับการปกป้องดูแลบุตรหลานจากความเสียหายออนไลน์ที่อาจเกิดขึ้นได้ และเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงการสนับสนุนด้านสุขภาพจิตได้อย่างปลอดภัย เป็นความลับและไม่มีค่าใช้จ่ายตลอดเวลาจากอาสาสมัครที่สนับสนุนโดยรัฐบาลและองค์กรภาพชุมชนผ่านช่องทางโทรศัพท์ เช่น การส่งข้อความ SHOUT ไปยังหมายเลข 85258 และโทรไปยังสายด่วนเด็กที่เบอร์ 0800 1111 เป็นต้น

ที่มา : <https://www.readingagency.org.uk/> และ <https://www.nhs.uk/ev-ery-mind-matters/>

ทั้งนี้ ในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นได้มีการกำหนดมาตรการความปลอดภัยและกรอบมาตรการในสถานการณ์ฉุกเฉิน (Contingency Framework) เพื่อเป็นข้อมูลให้กับองค์กรส่วนท้องถิ่นได้รับมือและจัดการกับการระบาดของโควิด - 19 ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้รัฐบาลได้มีการสนับสนุนเงินเยียวยาจำนวน 500 ปอนด์ สำหรับเด็กที่ได้รับคำแนะนำให้มีการกักตัว ซึ่งผู้ที่ได้รับเงินเยียวยานี้ จะต้องผ่านเงื่อนไขต่าง ๆ ได้แก่ เป็นผู้ปกครองของเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี เป็นผู้ปกครองของเยาวชนอายุ 16 - 25 ปี ที่มีแผนการดูแลด้านการศึกษา เป็นผู้มีรายได้น้อย เป็นผู้ไม่สามารถทำงานที่บ้านได้ เป็นผู้ที่ไม่ได้ทำงานเนื่องมาจากต้องดูแลเด็กที่ถูกกักตัว เป็นผู้ที่อยู่ในอังกฤษ รวมถึงเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนด

เป้าหมายการดำเนินงานและแนวทางการฟื้นฟู

สหราชอาณาจักรเริ่มปีการศึกษาใหม่ในเดือนกันยายน 2564 ซึ่งจะ เป็นครั้งแรกของการกลับสู่การเรียนในโรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบหลังจาก มีการปิดสถานศึกษาเนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -19 และการปิดภาคฤดูร้อน กระทรวงศึกษาธิการแห่งสหราชอาณาจักรได้มี

การสื่อสารผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ ผ่านทุกช่องทางโดยเฉพาะ การสื่อสารออนไลน์ โดยมีเว็บไซต์ Gov.uk เป็นแกนหลักที่รวบรวมข้อมูลที่จำเป็น ทุกอย่าง และช่องทางอื่น ๆ จะเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่เว็บไซต์หลักเพียงแห่งเดียว เพื่อลดความสับสนที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยการเตรียมความพร้อม ต่อการเปิดโรงเรียนและเริ่มปีการศึกษาใหม่ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการเผยแพร่ คู่มือสำหรับผู้ให้บริหารสถานศึกษาและองค์กรระดับท้องถิ่น เพื่อสามารถนำไป ใช้ประโยชน์และสื่อสารกับครู ผู้ปกครองและนักเรียนได้ในทิศทางเดียวกันต่อไป

ที่มา : Department for Education: <https://www.gov.uk/>
แนวทางการฟื้นฟูการศึกษา

- **เด็กเล็ก** รัฐบาลได้มีการจัดสรรงบประมาณกว่า 153 ล้านปอนด์ สำหรับการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กเล็ก (Early year staff) เพื่อสนับสนุน การเรียนรู้และพัฒนาเด็กเล็กได้อย่างเหมาะสม โครงการฝึกอบรมจะมุ่งเน้น การพัฒนาทักษะหลัก เช่น ภาษาและการพูดของเด็ก และการพัฒนาทางอารมณ์ และทางร่างกาย นอกจากนี้ ยังมีโครงการ Hungry Little Minds ที่มีข้อมูล เกียรติความรู้ และกิจกรรมสำหรับผู้ปกครองในการดูแลเด็กแรกเกิดถึง 5 ปี ที่บ้าน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตามวัยได้อย่างเหมาะสม

สำหรับสถานพัฒนาเด็กเล็กที่รัฐบาลสนับสนุนจะสามารถเข้าร่วมโครงการ Nuffield Early Language Intervention (NELI) โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในปี การศึกษา 2021/2022 เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสได้ทำกิจกรรมเสริมสำหรับการพัฒนาด้านภาษา

- **ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา** รัฐบาลได้มีการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการช่วยเหลือโรงเรียน 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) Catch-up Premium จำนวน 650 ล้านปอนด์ สำหรับปีการศึกษา 2021 ให้กับโรงเรียนเพื่อ สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถช่วยเหลือนักเรียนในการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่หายไป และ (2) Recovery Premium จำนวน 302 ล้านปอนด์ ให้กับโรงเรียนของรัฐ สำหรับปีการศึกษา 2021/2022 ในการช่วยเหลือโรงเรียนในการสนับสนุน นักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส นอกจากนี้ยังมีการจัดสรรงบประมาณจำนวน 200 ล้านปอนด์ ให้กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ภาคฤดูร้อนในปี 2021 เพิ่มเติม โดยในการส่งเสริมด้านวิชาการ สหราชอาณาจักร ได้มีโครงการ National Tutoring Programme (NTP) ซึ่งเป็นโครงการ ที่รับทุนสนับสนุนจากรัฐบาล ที่ออกแบบมาเพื่อสนับสนุนโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาผลกระทบของสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด – 19 ต่อความก้าวหน้า และความสำเร็จของนักเรียน

- **การศึกษาสำหรับนักเรียนอายุ 16-19 ปี** สหราชอาณาจักรได้ ขยายการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนค่าเล่าเรียนสำหรับการศึกษาของนักเรียน ที่มีอายุ 16 – 19 ปี ไปถึงปีการศึกษา 2023/2024 โดยให้กับกลุ่มเป้าหมาย เฉพาะในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และอื่น ๆ ที่การเรียนรู้อาจได้รับผลกระทบหรือหยุดชะงักจากสถานการณ์โรคระบาด และได้มีการประกาศ แนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนที่กำลังจะจบการศึกษาแต่ได้รับผลกระทบ ให้อนุโลมให้นักเรียนสามารถเรียนซ้ำได้อีกหนึ่งปีการศึกษา นอกจากนี้

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการจัดทำรายวิชาออนไลน์ให้นักเรียนระดับ A-Level ใช้สำหรับการทบทวนการเรียนรู้ด้วยตนเองในวิชาคณิตศาสตร์ชั้นสูง ฟิสิกส์ และวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์

- **เด็กที่มีความต้องการพิเศษและพิการ** สหราชอาณาจักรให้ความสำคัญต่อกลุ่มเด็กที่มีความต้องการ พิเศษและพิการ (Educational Needs and Disabilities (SEND) ทั้งที่เรียนรวมกับการศึกษาในระบบปกติและเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ โดยโครงการฟื้นฟูการศึกษา (Recovery Programmes) ที่เน้นการออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น และให้การสนับสนุนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะรวมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบาง โดยโรงเรียนที่มีการเรียนรวมของกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการจัดสรรงบประมาณจาก Recovery Premium มากกว่าโรงเรียนอื่นตามผลการประเมินความต้องการ มีการขยายโครงการ Tutoring Programmes ให้ครอบคลุมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของติวเตอร์ในพื้นที่ที่จะให้การช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างใกล้ชิด สำหรับโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาทางเลือก จะได้รับงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้มั่นใจว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการติวแบบ 1 : 1 ให้กับนักเรียนได้ รวมถึงมีการจัดเนื้อหาเป็นการพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะครอบคลุมในวิชา ภาษาและการสื่อสาร การคำนวณ ศิลปะสร้างสรรค์ การมีชีวิตอยู่อย่างอิสระ การพัฒนาทางกายภาพ และการเรียนรู้การพัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนี้ ยังมีบทเรียนและแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการบำบัด ทั้งด้านอาชีพ กายภาพ ภาษาและการพูด

ออสเตรเลีย

กระทรวงศึกษาธิการทักษะ และการจ้างงานแห่งรัฐบาลออสเตรเลียได้นำเสนอแนวทางในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการศึกษาทั้งในโรงเรียน การพัฒนาทักษะของประชาชน และเสนอมาตรการที่จำเป็นต่าง ๆ เพื่อให้ประเทศสามารถ

พื้นที่ตัวจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 โดยมีประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้ (ออนไลน์, 2564)

แนวทางการจัดการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด -19

รัฐบาลประเทศออสเตรเลียได้กำหนดหลักการดำเนินงานสำหรับสถานศึกษาเพื่อให้สามารถดำเนินงานจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในปี 2021 โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้ (1) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียน โดยครูที่มีความเป็นมืออาชีพ (2) ในช่วงการแพร่ระบาด ให้สามารถจัดการเรียนการสอนทางไกลที่มีความยืดหยุ่นได้ (3) โรงเรียนต้องเป็นสถานที่ที่ปลอดภัย และเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา โดยต้องมีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้เกิดกับผู้เรียน (4) รัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในภาครัฐที่มีอำนาจในการบริหารการศึกษาต้องรับผิดชอบการบริหารจัดการและสร้างทางเลือกสำหรับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น เงินอุดหนุน (5) การตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์โควิดจะต้องแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ รับทราบ ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักการโดยรวมของประเทศ (6) เด็กทุกคนต้องได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพในช่วงการเกิดวิกฤติ และ (7) จัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียน เพื่อแนะนำให้นักเรียนได้รับรู้และรับทราบแนวปฏิบัติต่าง ๆ

นอกจากนั้น ยังได้ดำเนินการหาแนวทางเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ครู ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่

1) ศูนย์กลางข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะของนักเรียน (Student Wellbeing Hub) เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลที่ได้มีการทำงานร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ครู และภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน ในช่วงสถานการณ์โควิดและ

สถานการณ์อื่น ๆ ในอนาคต เพื่อให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ผ่านโมดูลต่าง ๆ ได้ และมีประกาศนียบัตรเมื่อเรียนจบหลักสูตร ในขณะที่ผู้ปกครองสามารถศึกษาคำแนะนำเพื่อช่วยเหลือบุตรหลานให้เกิดการเรียนรู้ ส่วนนักเรียนสามารถเข้ามาเล่นเกมตอบคำถาม และศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่จะประโยชน์ต่อการดูแลรักษาสุขภาพที่ดีของตนเอง

2) ศูนย์กลางข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technologies Hub) มีการนำเสนอข้อมูลที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับหลักสูตร และกลยุทธ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของประเทศ ซึ่งในศูนย์ข้อมูลนี้ได้มีคำแนะนำครูสำหรับการจัดการเรียนรู้เมื่อนักเรียนอยู่ที่บ้าน รวมทั้งมีสื่อต่าง ๆ ให้กับครอบครัวด้วย ข้อมูลที่อยู่ในศูนย์มีการนำเสนอและพัฒนาเนื้อหาใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนหลักสูตรเทคโนโลยีดิจิทัลของประเทศออสเตรเลีย

3) ความท้าทายทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Australian Digital Technologies Challenges) โดย Australian Computing Academy ได้จัดสรรทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กตั้งแต่วัยฐานจนอายุ 12 ปี ในช่วงสถานการณ์โควิดให้สามารถพัฒนาตนเองได้ โดยได้ส่งเสริมให้เรียนรู้ที่บ้านได้ ถึงแม้ว่าจะไม่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้านก็ตาม

ที่มา : Grok Academy: <https://www.launch.grokacademy.org/>

4) โปรแกรมความร่วมมือสำหรับเด็กออทิสติก ได้มีการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัด Webinars และโมดูลการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อช่วยเหลือเด็กออทิสติกให้สามารถเรียนออนไลน์และเรียนทางไกลได้

5) โปรแกรมการเรียนรู้โดยการลงมือทำทางวิทยาศาสตร์ (Science by Doing Program) สำหรับเด็กอายุ 7 - 10 ปี ตามหลักสูตรของประเทศ โดยมีคำแนะนำสำหรับครูในการออกแบบการเรียนรู้ออนไลน์ให้กับนักเรียนโดยใช้ทรัพยากรที่จัดไว้ตามโครงการ เน้นการเรียนรู้โดยวิธีสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ (Inquiry-Based Approach) เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจและเข้าใจมากขึ้น โปรแกรมประกอบด้วย 16 หน่วย แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) คู่มือสำหรับนักเรียน (2) ทรัพยากรทางดิจิทัลสำหรับนักเรียน และ (3) คู่มือสำหรับครู

แนวทาง/มาตรการสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ทักษะและการจ้างงาน เพื่อรองรับการแพร่ระบาดของโควิด -19

รัฐบาลได้จัดสรรเงินเพื่อสนับสนุนโครงการที่เป็นประโยชน์และมีความสำคัญที่เห็นว่าควรดำเนินการในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ปี 2021 - 2025 โดยประเด็นสำคัญที่รัฐบาลสนับสนุน ได้แก่ การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองในเรื่องการศึกษา สุขภาวะของผู้บริหาร ครู และนักเรียน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการวิจัยในเรื่อง ผลกระทบของการเรียนทางไกลต่อนักเรียนในกลุ่มเปราะบาง รายละเอียด ดังนี้

1) กระทรวงศึกษาธิการ ทักษะ และการจ้างงาน ได้จัดทำสื่อการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์สำหรับครูเพื่อใช้จัดการเรียนการสอน โดยครูผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ ยังมีสื่อสำหรับให้คำแนะนำสำหรับการลดความเสี่ยงในการติดเชื้อโควิด - 19 สำหรับนักเรียนตามระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

2) คณะรัฐมนตรีได้กำหนดหลักการในระดับประเทศเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพให้กับนักเรียนทุกคนในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด - 19 โดยให้ภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขด้วย นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรียังได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับนักเรียนในโรงเรียนประจำทั่วประเทศด้วย

3) ให้เงินอุดหนุนช่วยเหลือโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนของรัฐเพื่อจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพให้กับนักเรียนได้อย่างมีมาตรฐานเพื่อรองรับการเปิดเรียน

4) ให้ความช่วยเหลือสำหรับมาตรการด้านความสะอาดในโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนของรัฐบาล เป็นเงิน 10 ล้านเหรียญออสเตรเลีย สำหรับการจัดซื้อสบู่ น้ำยาทำความสะอาด และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดอื่นๆ

การปฏิรูปและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม (Vocational Education and Training: VET) รัฐบาลประเทศออสเตรเลียได้ประกาศแนวทางในการปฏิรูปและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญในการฟื้นฟูประเทศในระยะยาวอันเป็นผลมาเนื่องจากโควิด - 19 โดยรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณในปี ค.ศ. 2021 - 2022 เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ VET ทั้งนี้ การดำเนินงานได้แบ่งการปฏิรูปเป็น 3 ส่วน คือ (1) การปฏิรูปในระยะเร่งด่วนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในปี ค.ศ. 2019 - 2021 (2) การปฏิรูประยะต่อไป การนำไปสู่การปฏิบัติ ค.ศ.2022 - 2024 และ (3) สิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบ เช่น การจัดทำข้อมูลสารสนเทศสำหรับอาชีพเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจ

การปฏิรูปทักษะในระยะเร่งด่วนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ในปี ค.ศ. 2019 - 2021 เพื่อฟื้นฟูประเทศ มีแนวทางในการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

1) การให้มีคณะผู้เชี่ยวชาญอิสระเพื่อศึกษาและทบทวนระบบ VET ในภาพรวม ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะให้กับประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจ โดยจากรายงานของคณะทำงานได้นำเสนอประเด็นสำคัญ 6 ประเด็นไว้ในรายงานการศึกษาในครั้ง ได้แก่ (ก) ควรสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบประกันคุณภาพ (ข) มีการพัฒนาคุณวุฒิให้เร็วขึ้น (ค) ทำระบบการอุดหนุนเงินให้ง่ายอื่นและให้สอดคล้องกับทักษะที่ต้องการ (skills matching) (ง) มีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพให้ผู้เรียนและประชาชนมากขึ้น (จ) ควรให้มีเส้นทางเกี่ยวกับทักษะในระดับมัธยมศึกษาที่ชัดเจนขึ้น ฉ) ให้กลุ่มที่เสียเปรียบในประเทศออสเตรเลียสามารถเข้าถึงการพัฒนาทักษะได้ง่าย

2) จัดทำ Roadmap สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิรูปทักษะและเป็นแนวทางสำหรับการจัดทำข้อตกลงด้านทักษะในระดับประเทศ ซึ่งในการจัดทำเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาล ภาคอุตสาหกรรม และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญในระบบ VET

3) สร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรมและนายจ้างในระบบ VET โดยส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนในองค์กร ได้แก่ การจ้างนักศึกษาที่จบจากระบบ VET การฝึกอบรมและการฝึกงานให้กับนักศึกษา การอบรมพนักงานในสถานประกอบการของตน หรือทำงานร่วมกับหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่ได้รับการลงทะเบียนในการพัฒนาการฝึกอบรมในองค์กรต่าง ๆ นอกจากนี้ ภาคอุตสาหกรรมยังมีบทบาทสำคัญในการระบุทักษะที่มีความต้องการในอนาคตของประเทศด้วย

4) การปรับปรุงระบบคุณวุฒิ รัฐบาลได้ตกลงที่จะปรับระบบคุณวุฒิทั่วประเทศ (Vocational Education and Training (VET) Qualifications) รวมถึงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติของประเทศออสเตรเลีย (Australian

Qualifications Framework) ด้วยการปรับระบบคุณวุฒิให้ดีขึ้น เพื่อให้ระบบการฝึกอบรมเข้มแข็งและทำให้การฟื้นตัวจากโควิด 19 เร็วขึ้น นอกจากนี้ การปฏิรูปจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของพนักงาน เพื่อให้ได้งานที่ตรงกับความต้องการของตลาดในอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นทั้งต่อนายจ้างและผู้เรียนซึ่งในปัจจุบันได้มีการนำร่องโดยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานด้านบริการทรัพยากรมนุษย์ หน่วยงานด้านดิจิทัล และหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับเหมืองแร่ในการพัฒนากรอบคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องให้ได้กรอบคุณวุฒิที่เป็นรูปธรรม ลดความซ้ำซ้อนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรม

5) แต่งตั้งคณะกรรมการทักษะแห่งชาติ เพื่อให้คำแนะนำกับผู้นำเกี่ยวกับความต้องการแรงงานในภาคส่วนต่าง ๆ และทักษะที่ต้องการของแรงงานในอนาคต และทำให้ระบบการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมของประเทศออสเตรเลีย เป็นระบบที่ง่ายและมีความเข้มแข็งมากขึ้น โดยคณะกรรมการเน้นเป้าหมายระยะยาวใน 3 เรื่อง ได้แก่ (1) ให้ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญเกี่ยวกับตลาดแรงงาน (2) ปรับปรุงคุณภาพ การเข้าถึง และความสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงของ VET และ (3) ส่งเสริมให้การจัดการศึกษาและการฝึกอบรมมีความสอดคล้องกับตลาดแรงงาน

ที่มา : <https://www.indigenous.gov.au/>

6) จัดตั้งสถาบันอาชีพแห่งชาติ (National Career Institute) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพของตน โดยกลยุทธ์ในการทำงานได้รับการกำหนดจากคณะกรรมการทักษะแห่งชาติ ซึ่งมาจากทั้งภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และผู้จัดการศึกษา เน้นการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 4 เรื่อง ได้แก่ (1) การสนับสนุนและให้ข้อมูลกับผู้รับบริการ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการเลือกเส้นทางการศึกษา การอบรม ทักษะ และการจ้างงานเพื่อความต้องการในการพัฒนาอาชีพของตนเอง (2) สนับสนุนส่งเสริมในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะตลอดอาชีพและการทำงานของประชาชน (3) ให้ความช่วยเหลือการพัฒนาทักษะในภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ เพื่อให้แรงงานมีทักษะที่ดีขึ้น และให้ประชาชนมั่นใจและทราบทิศทางการทักษะที่เป็นที่ต้องการในปัจจุบันและอนาคต และ (4) ให้ความช่วยเหลือด้านระบบการให้บริการเรื่องอาชีพให้กับผู้รับบริการ เพื่อให้ได้รับสิ่งที่ดีที่สุด โดยประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพผ่านการปรึกษาหารือทางเว็บไซต์ ส่วนนักเรียนเข้าถึงข้อมูลผ่าน School Leavers

Information Kit and School Leavers Information Service รวมทั้งมีการให้เงินอุดหนุนการพัฒนาอาชีพให้กับประชาชนอีกด้วย

7) การจัดอบรมแบบไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือเก็บค่าใช้จ่ายในราคาถูกผ่านกองทุน Job Trainer Fund เป็นความร่วมมือในการจัดสรรเงินระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลมลรัฐ จัดให้มีสถานที่ในการฝึกอบรมกว่า 30,000 แห่งทั่วประเทศ โดยจัดในทักษะที่จำเป็นแก่ประชาชน เช่น สุขภาพ การดูแลผู้สูงอายุและคนพิการ IT การค้าขาย สำหรับผู้ต้องการหางานทำ เยาวชน และผู้ที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งคาดว่าจะมีการขยายสถานที่ในการฝึกงานและเงินงบประมาณเพิ่มขึ้นไปจนถึงสิ้นปี 2022 โดยหลักสูตรต่าง ๆ ที่จัดโดยกองทุนจะมอบประกาศนียบัตรการรับรองหลักสูตร หรือการอบรมระยะสั้นต่าง ๆ ด้วย

8) การเจรจาตกลงเรื่องทักษะแห่งชาติเพื่อพัฒนาระบบ VET รัฐบาลกลางและรัฐบาลมลรัฐได้ตกลงความร่วมมือกันพัฒนาระบบ VET เช่น ปรับรูปแบบการอุดหนุนเงิน เพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบสำหรับรัฐบาลและภาคอุตสาหกรรม เช่น เรื่องการจัดทำข้อมูล เพิ่มการเข้าถึงในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นพื้นฐานของประชาชนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการสะสมหน่วยกิตย่อย (micro-credentials) ในระบบการฝึกอบรม ทำให้ระบบการฝึกงานมีความทันสมัยมากขึ้น ปรับปรุงระบบ VET ในโรงเรียนและสนับสนุนให้สถาบันอาชีพแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการให้ข้อมูลเรื่องอาชีพแก่ผู้เรียนและประชาชน

แนวทางการปฏิรูปทักษะในระยะสอง เป็นการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อฟื้นฟูประเทศ ซึ่งจะดำเนินการในปี ค.ศ. 2022 – 2024 โดยมีแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) พัฒนาด้านการเข้าถึง และสนับสนุนให้ผู้เรียนและแรงงานมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น (fundamental skills) 2 ด้าน ได้แก่ (1) ภาษาอังกฤษ

การอ่านออกเขียนได้ และการคิดคำนวณ (LLN) ซึ่งรวมถึงทักษะด้านการอ่าน เขียน ความรู้ทางดิจิทัล การใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ (2) ทักษะด้านการทำงาน ได้แก่ ความร่วมมือ การแก้ปัญหา การบริหารจัดการตนเอง การเรียนรู้และเทคโนโลยีในการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT) ซึ่งรวมถึงกลุ่มแรงงานต่างด้าวด้วย

2) ส่งเสริมระบบการฝึกอบรมที่ทำให้ได้หน่วยกิตย่อย (micro-credentials training system) โดยทำให้การเรียนรู้และการฝึกอบรมมีความยืดหยุ่นมากขึ้น และทำให้ประชาชนสามารถฝึกอบรมให้มีทักษะที่จำเป็นเร่งด่วนที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานได้ทันเวลา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการทำงานและภาคอุตสาหกรรม และสามารถนำไปสู่การได้คุณวุฒิแบบเต็มรูปแบบในอนาคต นอกจากนี้ กองทุนการฝึกอบรม ได้สนับสนุนการค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมในสาขาที่เป็นที่ต้องการ และรัฐบาลออสเตรเลียยังอุดหนุนเงินสำหรับการอบรมหน่วยกิตย่อยด้วย

3) พัฒนาระบบการฝึกงาน (apprenticeships) ให้มีความเป็นเอกภาพ และทันสมัยเพื่อเพิ่มอัตราการสำเร็จการศึกษา และสนับสนุนการดำเนินงานของภาคธุรกิจ โดยรัฐบาลสนับสนุนงบประมาณเพื่อขยายโครงการฝึกงาน และสนับสนุนค่าจ้างในการฝึกงานเพิ่มเป็น 12 เดือน เป็นต้น

4) ปรับปรุงระบบ VET ที่จัดให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา รัฐบาลปรับระบบคุณวุฒิสำหรับการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทั่วประเทศ (Vocational Education and Training (VET) Qualifications) รวมถึงกรอบคุณวุฒิแห่งชาติของประเทศออสเตรเลีย (Australian Qualifications Framework) ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ (1) นักเรียนในโรงเรียนสามารถเรียนและฝึกอบรมในระบบ VET ได้ เพื่อให้มีทักษะในการทำงานตามที่ได้รับการรับรองในระดับประเทศ ซึ่งเด็กจะได้หน่วยกิตและคุณวุฒิที่สามารถนำไปใช้

เพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย รวมทั้งสามารถฝึกงานเป็นบางช่วงในระหว่างเรียนที่โรงเรียนมัธยมได้ด้วย (2) การจัดหลักสูตร VET ในโรงเรียน เพื่อสร้างโอกาสให้กับนักเรียนในการพัฒนาทักษะที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และทำให้หลักสูตรการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเชื่อมต่อไปยังการศึกษาและการทำงานในอนาคตได้ (3) รัฐบาลต้องปฏิรูปการจัดระบบ VET ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพราะปัจจุบันคุณภาพของวิชาที่จัดและผลการเรียนของนักเรียนยังไม่คงที่ ภาคอุตสาหกรรมเป็นห่วงเรื่องการจัดระบบ VET ในโรงเรียน และยังพบว่ามีข้อมูลจำนวนจำกัดสำหรับการตัดสินใจเชิงนโยบาย (4) ปรับปรุงคุณภาพและพัฒนาเส้นทางการเรียน VET ในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีการจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมารับผิดชอบเพื่อเสนอทางเลือกในการปฏิรูปในครั้งนี้

5) ส่งเสริมสนับสนุนสถาบันอาชีพแห่งชาติ (National Careers Institute) ที่จัดตั้งขึ้นโดยกระทรวงศึกษา ทักษะ และการจ้างงาน มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้องให้กับประชาชนในท้องถิ่นเรื่องการศึกษา การฝึกอบรมและการจ้างงาน โดยเชื่อมโยงหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างบุคคล ภาคอุตสาหกรรม นายจ้าง โรงเรียน ที่ปรึกษาด้านอาชีพ โดยรัฐบาลให้เงินอุดหนุนในการจัดทำเว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ประชาชนสามารถไว้วางใจได้ ใช้ประกอบการตัดสินใจ การให้การแนะนำเป็นรายบุคคล รวมทั้งมีการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เผยแพร่เป็นระยะๆ ให้มีความทันสมัยตลอดเวลา

6) ปรับปรุงวิธีการเก็บ การใช้ และการวิเคราะห์ข้อมูลระบบ VET รัฐบาลร่วมมือกับรัฐบาลมลรัฐ และหน่วยงานศูนย์กลางการวิจัยด้านอาชีวศึกษาระดับประเทศ (National Centre for Vocational Education Research) ทำให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ให้ผู้ใช้บริการของระบบ VET ปรับปรุง

ระบบการจัดเก็บข้อมูล และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ทันสมัยเป็นปัจจุบันและมีมาตรฐาน ทำให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ทันเวลา และยังทำให้ข้อมูลที่เก็บและรายงานเป็นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7) เพิ่มการลงทุนภายใต้โมเดลการอุดหนุนเงินรูปแบบใหม่ (a new funding model) รัฐบาลได้ปรับโมเดลการอุดหนุนเงินรูปแบบใหม่ที่ง่ายและมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและนายจ้างมากขึ้น โดยการปรับค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพของหลักสูตรกำหนดโดยคณะกรรมการทักษะแห่งชาติ ให้มีการคำนวณที่เข้าใจง่าย โปร่งใส สะท้อนต้นทุนในการฝึกอบรมที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ ในปี 2020-2021 รัฐบาลออสเตรเลียได้เพิ่มการลงทุนในระบบ VET เพื่อตอบสนองต่อการแพร่ระบาดของโควิด -19 เป็นเงินประมาณ 7 พันล้านเหรียญออสเตรเลีย โดยข้อมูลในวันที่ 31 มีนาคม 2564 พบว่ามีผู้เข้ามาใช้บริการถึง 115,000 คน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ธุรกิจกลับมาเปิดได้เหมือนเดิม

กล่าวโดยสรุป คือ รัฐบาลออสเตรเลียจะสนับสนุนให้เกิดการปฏิรูปในระยะยาวเพื่อให้ประชากรของประเทศเข้าถึงการฝึกอบรมที่มีคุณภาพสูง และสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาประชากรให้มีทักษะที่เป็นที่ต้องการสำหรับการทำงานใน 10 ปีข้างหน้าและอนาคต

สาธารณรัฐประชาชนจีน

จีนเป็นประเทศแรกในโลกที่เป็นจุดเริ่มต้นของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (โควิด -19) ซึ่งเริ่มต้นระบบจากเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วงตั้งแต่ปลายปี 2562 และต่อจากนั้นโควิด - 19 ได้มีการระบาดอย่างรุนแรงไปทั่วโลกจนมาถึงปัจจุบัน ในขณะที่จีนเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษามาแต่โบราณ แผนการปฏิรูปและการพัฒนาการศึกษาระยะกลางและระยะยาวของจีน (พ.ศ.2553 - 2563)

ที่ขึ้นอยู่กับนโยบายในเรื่องการศึกษาเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ เนื่องจากทรัพยากรมนุษย์เป็นสมบัติอันล้ำค่าของประเทศ ดังนั้น การศึกษาของจีนจะต้องดำเนินต่อไป กระทรวงศึกษาธิการจีนจึงได้ประกาศว่าแม้ประเทศกำลังทำสงครามกับการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 การศึกษายังคงต้องดำเนินต่อไป จึงให้สถานศึกษาเปิดภาคเรียนฤดูใบไม้ผลิอย่างเป็นทางการในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2563 ในรูปแบบหยุดเรียนในโรงเรียนแต่ไม่หยุดการเรียนการสอน

แนวทางและมาตรการการจัดการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดโควิด - 19

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ได้ศึกษาแนวทางและมาตรการการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีนในช่วงตั้งแต่เริ่มต้นการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 สรุปได้ดังนี้

1) สถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนออนไลน์พร้อมกันในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 โดยกรมการศึกษาอู่ฮั่นประกาศห้าม ครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาพบปะกันเพื่อเตรียมการเรียนการสอนโดยเด็ดขาด พร้อมทั้งให้สถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนออนไลน์พร้อมกันในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา โดยมีการกำชับให้นักเรียนต้องเข้าเรียนออนไลน์ให้ตรงตามเวลาในตารางสอนที่จัดไว้ เนื่องจากยังมีการตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าเรียน เสมือนเรียนอยู่ในห้องเรียนของโรงเรียน

2) การเตรียมการเพื่อจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากจีนไม่ได้เตรียมการเพื่อจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบในวงกว้างเช่นนี้มาก่อน เอกชนหลายแห่งได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบแอปพลิเคชัน (App) ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ฝ่ายการศึกษาสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเงื่อนไขในพื้นที่แต่ละแห่ง และแต่ละวิชา สำหรับการเตรียม ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา รัฐบาลได้จัดทำโปรแกรมสำหรับสอนครูและคณาจารย์ให้มีความรู้ความสามารถดำเนินการสอนทางออนไลน์ได้

โดยจัดทำไว้ในเว็บไซต์ www.eduyun.cn ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มด้านการศึกษาระดับชาติของจีน ที่แนะนำขั้นตอนและวิธีการสอนให้แก่ครูและคณาจารย์ เพื่อทำการสอนออนไลน์ โดยจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ไว้ตอบคำถามเมื่อครูและคณาจารย์มีปัญหา ครูในโรงเรียนต่าง ๆ สามารถเลือกใช้ App ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ที่มา : <https://www.news.cgtn.com/>

3) การเตรียมความพร้อมของครู และคณาจารย์ กรมการศึกษาอื่น ได้มีคำสั่ง และสร้างระบบการรายงานตัวของนักเรียนที่อยู่นอกโรงเรียน กำหนดเวลาในการสื่อสารกับนักเรียนเพื่อรับทราบสถานการณ์การเรียนออนไลน์ของนักเรียนแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์หรือรูปแบบการสื่อสารออนไลน์อื่น ๆ มีการเน้นย้ำเรื่องการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูประจำชั้นหรือประจำวิชาต้องทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ เป็นพี่เลี้ยง ในช่วงที่มีการเรียนการสอน ซึ่งบางวิชาอาจมีครูดีเด่นของชาติเป็นผู้สอนใน App ที่กรมการศึกษาจัดไว้ให้ โดยครูและนักเรียนจะเรียนรู้ไปด้วยกัน

4) ผู้ปกครอง สำหรับการเรียนการสอนของนักเรียนระดับปฐมวัยและประถมศึกษา มัธยมศึกษา ผู้ปกครองจำเป็นต้องจัดหาอุปกรณ์เพื่อการออนไลน์ให้แก่บุตรหลาน โดยมีโทรศัพท์มือถือเป็นอย่างน้อย อาจต้องช่วยบุตรหลานที่ยังเป็นเด็กเล็กในการดาวน์โหลดตำรา สื่อการเรียนให้เรียบร้อยก่อนถึงชั่วโมงการเรียนออนไลน์

5) การประเมินผลการเรียนการสอนทางไกลในระยะเริ่มต้น กรมการศึกษาเมืองอู่ฮั่นได้ประเมินผลการเรียนการสอนในสองสัปดาห์ หลังเปิดภาคเรียนออนไลน์ ซึ่งพบข้อดี คือ ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนกับครู และคณาจารย์ที่เป็นครูที่เก่งที่สุดของประเทศในบางวิชา นับเป็นการกระจายความเสมอภาคของโอกาสการเรียนรู้ได้วิธีหนึ่ง ในขณะที่ครูก็ได้มีโอกาสเรียนรู้วิธีการสอนของครูที่มีคุณภาพด้วย ผู้ปกครองสามารถดาวน์โหลดข้อมูลเอกสารตำราจากแอปพลิเคชันที่มีคุณภาพให้แก่บุตรหลานได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ส่วนในด้านปัญหาอุปสรรคที่เป็นความท้าทายที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ได้แก่ สัญญาณอินเทอร์เน็ตบางแห่งไม่เร็วพอสำหรับการเรียนการสอน และการใช้งานทำให้ขาดความต่อเนื่อง ครู นักเรียน และผู้ปกครองยังขาดประสบการณ์การเรียนแบบออนไลน์ ทำให้รู้สึกว่าการเรียนการสอนไม่สะดวกเหมือนเรียนในห้องเรียน ที่สามารถสื่อสารสองทางและเห็นหน้ากันชัดเจน ชั่วโมงการเรียนออนไลน์ที่ผ่านโทรศัพท์มือถือ/โน้ตบุ๊ก/คอมพิวเตอร์ต่อเนื่องทั้งวัน ทำให้นักเรียนมีปัญหาทางสายตา และชั่วโมงหลัง ๆ นักเรียนจะขาดสมาธิ นักเรียนที่เรียนรู้ช้าตามการสอนในออนไลน์ไม่ทัน ต้องรอถึงท้ายชั่วโมงที่ครูมีเวลาให้ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นครึ่งชั่วโมง ซึ่งบางครั้งเมื่อเกิดข้อสงสัยแล้วนักเรียนจะไม่สามารถเข้าใจขั้นตอนต่อไป

6) การพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาส จากความวิกฤติของอู่ฮั่นที่ต้องเผชิญกับการสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ในขณะนั้น

นับเป็นความท้าทายของวงการศึกษารัฐบาลจีน สำหรับครู นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งต่างก็มีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน แต่ต้องพยายามเรียนรู้และสร้างความเคยชินกับการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ครั้งนี้ โดยได้มีนักวิเคราะห์ผลกระทบต่างๆ และได้ข้อสรุปว่าจากประสบการณ์ครั้งนี้ จีนน่าจะมองเห็นแนวทางการจัดการศึกษาแนวใหม่อีกทางเลือกหนึ่ง ที่สามารถพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีความสมบูรณ์ ล้ำสมัย สามารถปรับใช้ตามความเหมาะสมกับบริบทในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาของจีนต่อไปในอนาคต

แนวทางและมาตรการในการเปิดภาคเรียน

นโยบายที่ชัดเจนของสาธารณรัฐประชาชนจีน คือ “การศึกษาไม่หยุดยั้ง และสุขภาพต้องมาก่อน” แม้รัฐบาลจีนจะเน้นย้ำความสำคัญของการศึกษา แต่สุขภาพของประชาชนต้องสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง จากสถานการณ์ที่จีนเป็นประเทศแรกของโลกที่ประสบปัญหาความวิกฤติของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ซึ่งเป็นความท้าทายของวงการศึกษารัฐบาลจีนที่จำเป็นต้องดำเนินการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ทั่วประเทศโดยไม่ทันตั้งตัว เมื่อผ่านไประยะเวลาหนึ่งที่มีการแพร่ระบาดของโรคลดความรุนแรงลง การทยอยเปิดสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมเพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษา กลับเข้าเรียน โดยดำเนินการภายใต้มาตรการต่าง ๆ ดังนี้

1) มาตรการพิจารณาระดับความเสี่ยงอย่างรอบด้าน โดยพิจารณาจากสภาพการแพร่ระบาดของโรคในพื้นที่ มณฑล เขตปกครองตนเอง และเทศบาล หากสถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงหรือมีความเสี่ยงในระดับต่ำ สำหรับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อนุญาตให้กลับไปเรียนในโรงเรียนได้ เนื่องจากนักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ ส่วนระดับอุดมศึกษาอนุญาตให้ทยอยเปิดเรียนในบางพื้นที่ มณฑล เขตปกครองตนเอง และเทศบาล ที่มีความเสี่ยงต่ำตั้งแต่ช่วงต้นเดือนและ

กลางเดือนเมษายน 2563 โดยมีการประเมินระดับความเสี่ยงของพื้นที่และจะทยอยเปิดไปเรื่อย ๆ หากเป็นสถาบันที่ตั้งอยู่ในพื้นที่มณฑลที่ไม่มีความเสี่ยงหรือมีความเสี่ยงในระดับต่ำ สามารถเปิดเรียนในมหาวิทยาลัยได้ รวมทั้งพิจารณาจากชั้นปีของนักศึกษา โดยนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาและนักศึกษาปริญญาโทที่มีภารกิจในการทำงานวิจัย ให้กลับมาเรียนก่อนแล้วจึงพิจารณาจากภูมิลาเนาของนักศึกษา อนุญาตให้นักศึกษาที่มีภูมิลาเนาอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงระดับต่ำกลับเข้ามาเรียนก่อน โดยมหาวิทยาลัยจะต้องดูแลการเดินทางของนักศึกษาตั้งแต่ออกจากบ้าน พาหนะในการเดินทางจนถึงการเข้าสู่รั้วของมหาวิทยาลัย ซึ่งจะต้องมีมาตรการป้องกันโรคอย่างดี และมีกระบวนการตรวจสอบที่รัดกุม ส่วนนักศึกษาที่มีภูมิลาเนาอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงระดับสูง จะยังไม่อนุญาตให้กลับเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย แต่จะให้เรียนออนไลน์ไปก่อน

ในปีการศึกษา 2563 ได้มีการเลื่อนเวลาการสอบเข้ามหาวิทยาลัยออกไป 1 เดือน ซึ่งที่ผ่านมาการเรียนออนไลน์อาจยังมีปัญหาอุปสรรคการได้เรียนรู้ในโรงเรียนเพิ่มอีก 1 เดือน จะช่วยให้มีเวลาเพียงพอสำหรับทำความเข้าใจเนื้อหาสาระที่อาจขาดไปในช่วงที่เรียนออนไลน์ ถือเป็นการสร้างความเป็นธรรมทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการแนะนำทุกพื้นที่ ทุกมณฑลให้ความสำคัญต่อการดำเนินการในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย 3 ด้าน ได้แก่ (1) เพิ่มความเข้มแข็งด้านการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด -19 หน่วยงานด้านสาธารณสุขทุกมณฑลต้องพิจารณาสภาพการแพร่ระบาดเชิงลึกพร้อมทั้งมีระบบการป้องกันที่มีความครอบคลุมและได้มาตรฐาน (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสอบมีระบบการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง ตั้งแต่การเตรียมข้อสอบจนกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการสอบโดยไม่ให้เกิดความผิดพลาดแม้แต่จุดเดียว และ (3) ทุกพื้นที่ต้องเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์

การป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ เนื่องจากเป็นช่วงเข้าสู่ฤดูร้อน อาจมีภัยธรรมชาติเกิดขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องซักซ้อมการป้องกันภัย และการแก้ปัญหา เพื่อประกันว่าการสอบเข้ามหาวิทยาลัยทั่วประเทศ จะดำเนินการได้ตามกำหนดเวลา โดยไม่เกิดปัญหาอุปสรรค กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้จัดทำแนวทางการดำเนินการ ทั้งกระบวนการ โดยเน้นมาตรฐานบนพื้นฐานของหลักคุณธรรม และเน้นการสร้าง ความเข้าใจให้กับนักเรียนในการปฏิบัติตนระหว่าง การสอบด้วย

2) มาตรการว่าด้วย “3 ไม่” หากโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ยังไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ 3 เรื่องต่อไปนี้ ก็ยังไม่อนุญาตให้เปิดเรียน ในโรงเรียนได้ หลักการ “3 ไม่” ประกอบด้วย (1) ควบคุมสถานการณ์ การแพร่ระบาดโดยทั่วไปภายในพื้นที่ได้แล้ว (2) มีมาตรการป้องกันและควบคุม ขึ้นพื้นฐานของโรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่ละเอียดรอบคอบ ได้มาตรฐาน และ (3) สถานศึกษาสามารถรับประกันความปลอดภัยในพื้นที่ สาธารณะภายในบริเวณโรงเรียน และในวิทยาเขตได้ ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้โรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทุกแห่งในทุกมณฑลทั่วประเทศ จัดทำแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อรองรับสถานการณ์การระบาดของ เชื้อไวรัส โควิด -19 โดยละเอียด หากพบว่ามี การแพร่ระบาดจะต้องมี มาตรการจัดการและรายงานต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยด่วน เพื่อให้มั่นใจใน ความปลอดภัยของการป้องกันและควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของ สถานศึกษาและสถาบันการศึกษาได้ทันทั่วทั้ง

3) มาตรการสวมใส่หน้ากากอนามัย จีนยังให้ความสำคัญต่อ การสวมใส่หน้ากากเพื่อความปลอดภัยในแต่ละสถานที่ โรงเรียนจะต้องมี แผนการควบคุมดูแลของตนเอง ในห้องเรียนถือเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่น ของนักเรียนจึงจำเป็นต้องสวมใส่หน้ากาก ส่วนในสนามโรงเรียนหากมี ความหนาแน่นต่ำ อาจไม่ต้องสวมใส่ แต่ในเบื้องต้นต้องให้ความสำคัญ ในการป้องกันการกลับมาแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 จึงให้สวมใส่ไว้ก่อน

แนวทางการจัดการในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1) สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง และให้คำแนะนำสำหรับนักเรียนและผู้ปกครองก่อนการเปิดเรียน ดังนี้ นักเรียนต้องเข้าใจข้อกำหนดขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 และต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และต้องพัฒนานิสัยการใช้ชีวิตของนักเรียนให้มีสุขอนามัยที่ดี ทำงานตรงต่อเวลา ออกกำลังกายในระดับปานกลางอย่างมีวินัย ขณะเดียวกันต้องเสริมสร้างโภชนาการให้เหมาะสม ล้างมือบ่อยๆ อยู่ในที่โล่งที่มีการระบายอากาศบ่อยๆ และต้องมีชั่วโมงการนอนหลับที่เพียงพอ และผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจกับโรคโควิด -19 แล้ว ยังต้องมีมาตรการป้องกันตนเองที่ดีในระหว่างที่ติดต่อกับบุคคลอื่น เนื่องจากมีการติดต่อกับบุคคลอื่นมากกว่านักเรียน

2) ปรับแผนการสอนให้เชื่อมโยงต่อจากการเรียนออนไลน์ กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้โรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเปิดภาคเรียน โดยเรียนออนไลน์มาตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2563 โดยกำหนดให้โรงเรียนต้องรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเรียนออนไลน์ที่บ้านของนักเรียน โดยให้ปรับแผนการสอนให้เชื่อมโยงต่อจากการเรียนออนไลน์ ให้ทุกโรงเรียนทำความเข้าใจกับสถานการณ์การเรียนออนไลน์ของนักเรียนที่แตกต่างกันในแต่ละห้อง แต่ละชั้น โดยมีแนวปฏิบัติให้ใช้หลัก “4 ใจ” ซึ่งประกอบด้วย **อุ่นใจ สุขใจ ใส่ใจ และตั้งใจ** เพื่อสร้างบรรยากาศในโรงเรียน หลัก “4 ใจ” จะช่วยให้ทั้งนักเรียนและครูมีจิตใจที่เข้มแข็งเบิกบานซึ่งมีความสำคัญต่อการใช้ชีวิต ในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) การเผชิญปัญหาโดยตรง เพื่อสร้างความมั่นใจให้ครูและนักเรียนรู้สึกอุ่นใจ (2) การยอมรับความจริงกับสิ่งที่เกิดขึ้น และปรับตัวใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างสุขใจ (3) การกระตุ้นให้นักเรียนมีความใส่ใจกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์

ที่ตีระหว่างครูกับนักเรียน หลังการกลับมาเรียนในโรงเรียน ให้เพิ่มการแลกเปลี่ยน
ข้อคิดเห็นให้มากขึ้น และ (4) ปลุกฝังให้นักเรียนมีความตั้งใจขยันหมั่นเพียรต่อ
การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายด้วยวิธีการต่างๆ
ด้วยการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสามารถช่วยให้นักเรียนมีความตั้งใจ
ขยันหมั่นเพียรต่อการศึกษาเป็นการเพิ่มคุณภาพการศึกษา

มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

จีนมีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ แบ่งเป็น 2 ประเด็น
ที่สำคัญ ดังนี้

แพลตฟอร์มสายด่วนความช่วยเหลือด้านจิตวิทยา จีนให้ความสำคัญ
ด้านการดูแลและการให้ความช่วยเหลือทางด้านจิตใจเป็นอย่างมาก
และถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการป้องกันและควบคุมโรคระบาด ตั้งแต่
เริ่มมีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้เปิด
สายด่วนเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านจิตวิทยาในเวลาราชการ โดยให้บริการแก่
ครูและนักเรียนของโรงเรียน รวมถึงสังคม ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้ง
แพลตฟอร์มสายด่วนความช่วยเหลือ ด้านจิตวิทยาเปิดบริการเต็มรูปแบบตลอด
24 ชั่วโมง ให้บริการครอบคลุมไปถึงนักเรียนนักศึกษาต่างชาติและ ชาวจีน
โพ้นทะเลด้วย ขณะนี้ได้บรรจุ “บทเรียนแรกของปีการศึกษา” ให้เป็นเนื้อหาของ
การให้คำปรึกษา ด้านจิตวิทยาไว้ในกระบวนการเรียนออนไลน์

มาตรการช่วยเหลือผู้สำเร็จการศึกษาสู่ตลาดแรงงาน รัฐบาลจีนมี
มาตรการช่วยเหลือผู้สำเร็จการศึกษาในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด -19
ดังนี้ (1) เปิดช่องทางเว็บไซต์บริการสมัครงานที่ชื่อ “24365” ตั้งแต่ปลายเดือน
กุมภาพันธ์ เพื่อให้บริการแก่ผู้สมัครงานและผู้ว่าจ้าง โดยร่วมมือกับเว็บไซต์
รับสมัครงานชั้นนำของประเทศ 5 แห่ง เปิดตลอด 24 ชั่วโมง ใน 365 วัน ปัจจุบัน
ได้ประกาศตำแหน่งว่างกว่า 7 ล้านตำแหน่ง มีผู้ลงทะเบียนรายใหม่เพิ่มมา
1.1 ล้านราย มีผู้ยื่นใบสมัครกว่า 11 ล้านครั้ง (2) อำนวยความสะดวก

ในการลงนามสัญญาการจ้างงานบนเว็บไซต์ และ (3) ส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูล การเปิดรับสมัครงานไปยัง มหาวิทยาลัยในแต่ละพื้นที่ มณฑล และมหาวิทยาลัย แต่ละแห่งก็เข้าร่วมโครงการจัดหางานแก่บัณฑิต มีกิจกรรมช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

แนวทางการพัฒนาการศึกษาหลังการแพร่ระบาด

จีนประกาศนโยบายสร้างประชากรที่แข็งแกร่งให้เป็นรากฐานของ สังคมที่แข็งแกร่ง และเป็น “ต้นทุน” ที่สำคัญในการต่อสู้กับความท้าทาย ด้านสาธารณสุขอย่างโรคโควิด - 19 ที่กำลังสร้างผลกระทบไปทั่วโลก ในเวลานี้ จีนกำลังเร่งขับเคลื่อนนวัตกรรมด้านยาและวัคซีนควบคู่ไปกับการปลูกฝังรากฐาน “ความแข็งแกร่งทางกายและใจ” ให้กับเด็กและเยาวชน ผ่านทาง “นวัตกรรมทางการศึกษา” ซึ่งมุ่งพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้ตอบ โจทย์การสร้างประชากรที่มีต้นทุนความแข็งแกร่งทางกายภาพ (ออนไลน์, 2564)

เมื่อวิกฤตคลี่คลาย และรัฐบาลตัดสินใจผ่อนคลายนโยบายมาตรการล็อกดาวน์ สถานศึกษากลับมาเปิดประตูรับเด็ก ๆ เข้าห้องเรียนอีกครั้ง ทางการเงิน ได้ประเดิมวิถีชีวิตใหม่ในรั้วโรงเรียนให้เข้ากับยุค New Normal ด้วยการขอให้ โรงเรียนส่งเสริมหลักสูตรวิชา “พลศึกษา” โดยกระทรวงศึกษาธิการจีน ได้ออก “แนวปฏิบัติว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา” ให้นักเรียนออกกำลังกายที่โรงเรียนระยะเวลา 1 ชั่วโมง/วัน และอีก 1 ชั่วโมง หลังเลิกเรียนทุกวัน ด้วยเห็นว่านักเรียนมีสภาพร่างกายอ่อนแอลงจากการเรียน อยู่บ้านเป็นเวลานาน กระทรวงศึกษาธิการจีนยังสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสโมสร กีฬาสำหรับเยาวชนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถใช้เวลา “นอกหลักสูตร” และ “นอกเวลาเรียน” ในการฝึกฝนทักษะฟุตบอล บาสเก็ตบอล วอลเลย์บอล รวมถึงกีฬาอื่นๆ ได้ และนวัตกรรมด้านการศึกษาที่ไม่ได้เน้นเฉพาะความเป็นเลิศ ด้านวิชาการ แต่ยังคงคำนึงถึงสุขภาพจิตและสุขภาพกายของเยาวชนเป็นสำคัญ

ที่มา : <https://www.thansettakij.com/world/477586>

แนวนโยบายในการพัฒนาการศึกษาของจีน

เมื่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ในจีนได้รับการบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดในเวลาอันรวดเร็วจนสถานการณ์ดีขึ้น รัฐบาลเริ่มเดินหน้าปฏิรูปการศึกษาต่อทันที ล่าสุดกระทรวงศึกษาธิการของจีนประกาศห้ามการสอบข้อเขียนสำหรับเด็กที่มีอายุ 6 - 7 ปี เพราะการสอบที่มากเกินไปส่งผลให้นักเรียนต้องรับภาระหนักและอยู่ภายใต้ความกดดัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตใจและร่างกายอย่างมาก กฎระเบียบใหม่ยังจำกัดการสอบในชั้นปีอื่น ๆ ของการศึกษาระดับภาคบังคับ ไม่ให้เกินภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง และห้ามท้องถิ่นจัดสอบระดับภูมิภาค หรือระหว่างโรงเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาทั้งหมด ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ยังไม่จบการศึกษา ห้ามโรงเรียนจัดสอบย่อยรายสัปดาห์ สอบย่อยรายวิชา รวมถึงสอบรายเดือน และห้ามเลี้ยงไปเปิดการสอบในชื่ออื่น ๆ ด้วย ถือเป็นการเดินทางผ่านปฏิรูปการศึกษาเพื่อลดความกดดันต่อนักเรียน และผู้ปกครองในระบบโรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง (ออนไลน์, 2564)

ที่ผ่านมาระบบการศึกษาของจีนมุ่งเน้นที่ผลสอบ กำหนดให้นักเรียนต้องเข้าสอบตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนตั้งแต่ปีแรก ไปจนถึงการสอบเข้ามหาวิทยาลัยสำหรับนักเรียนอายุ 18 ปี ทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างดุเดือด และแย่งกันกวาดวิชาอย่างมาก เมื่อกระทรวงศึกษาธิการของจีนประกาศปฏิรูปการศึกษาในทุกระดับ หมายรวมถึงแนวทางการจัดการโรงเรียนกวาดวิชาด้วย โดยเมื่อปลายเดือนกรกฎาคม (2564) ที่ผ่านมา จีนได้สั่งให้บริษัทกวาดวิชาของเอกชนทั้งหมดแปลงเป็นองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร โดยให้สถาบันตัวเตอรืเหล่านี้สอนบทเรียนได้เฉพาะวันหยุดสุดสัปดาห์วันละ 1 ชั่วโมง และห้ามสอนวิชาหลัก และที่สำคัญกว่านั้น ยังได้ออกคำเตือนไม่ให้โรงเรียนต่าง ๆ สร้างห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีพรสวรรค์ (Gifted) หรือห้องอัจฉริยะใด ๆ รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการสั่งห้ามครูให้การบ้านแบบข้อเขียนสำหรับนักเรียนเกรด 1 - 2 รวมทั้งจำกัดการให้การบ้านนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ให้เกินวันละ 1.5 ชั่วโมง การ “ยกเครื่อง” ปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ของจีน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้ได้ ด้วยนโยบายเลิกการสอบข้อเขียนในเด็กเล็ก ลดการบ้านเด็ก ละไม่ให้มีห้องเรียนพิเศษ **คุมร.ร.กวาดวิชาไม่ให้แสวงผลกำไร ห้าม** ร.ร.จัดอันดับคะแนนสอบ **ปรับครูทุก 6 ปี**

ล่าสุดทางการเมืองเซี่ยงไฮ้ประกาศยกเลิกการสอบปลายภาควิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อลดภาระของนักเรียนและผู้ปกครอง ตามเสียงเรียกร้องเพื่อลดการให้ความสำคัญกับการเรียนภาษาอังกฤษในโรงเรียนรัฐบาล หลังจากนั้นนักเรียนประถมศึกษาจะสอบปลายภาคเฉพาะวิชาภาษาจีนและคณิตศาสตร์ ส่วนวิชาอื่นรวมทั้งภาษาอังกฤษจะวัดผลจากการประเมินของครูผู้สอนโดยไม่มีคะแนนสอบ และมีการออกกฎหมายบังคับให้เด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เล่นเกมได้ไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ระหว่างเวลา 20.00 - 21.00 น. เฉพาะวันศุกร์ เสาร์-อาทิตย์ในช่วงเปิดภาคเรียน เท่านั้น ส่วนช่วงปิดเทอม เด็กจะได้รับอนุญาตให้เล่นเกมออนไลน์ได้นานขึ้น แต่ยังคงจำกัดวันละ 60 นาที เป็นกฎใหม่ที่มีความพยายามเพื่อควบคุมพฤติกรรมเด็กติดเกมของจีน ที่ส่งผลต่อการศึกษาและชีวิตประจำวันของเด็กอย่างมาก ภาพที่สะท้อนได้อย่างชัดเจนในประเทศจีน คือ การจัดการที่เด็ดขาด ลงมือทำทันที และแก้ปัญหาที่มีลักษณะโดมิโน ซึ่งส่งผลสัมพันธ์กันในเวลาที่ไม่กี่สัปดาห์แบบสอดรับกัน

สิงคโปร์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ (ลอเรนซ์ หว่อง) กล่าวว่า “วิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ครั้งนี้สร้างความท้าทายใหญ่หลวงให้กับทุกประเทศ แต่เราจะต้องพลิกวิกฤตินี้ให้เป็นโอกาสในการออกแบบระบบการศึกษาใหม่ และสร้างอนาคตการเรียนรู้ที่เด็ก ๆ จะเรียนได้อย่างสนุก กระตือรือร้น และมีเป้าหมาย ทั้งในโรงเรียนและตลอดชีวิต เรายังคงเปิดรับไอเดียใหม่ ๆ ยังเดินทางทดลองสิ่งใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อสรรค์สร้างระบบการศึกษาที่พร้อมสำหรับอนาคต” กระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ตระหนักว่าผลกระทบของโรคโควิด -19 ไม่ได้มีผลกระทบต่อการศึกษาเพียงในระยะสั้นเท่านั้น เนื่องจากหากการระบาดของโรคอาจลึกลง แต่ผลกระทบจากการระบาดหลายอย่างจะยังคงอยู่และจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีของโลกไปอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งเป็นเหตุผลให้หลักสูตรและรูปแบบการจัดการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนไปเพื่อผลในระยะยาว จึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กและเยาวชน รวมถึงประชาชนทุกคนให้มีทักษะ ศักยภาพ และความสามารถที่พร้อมในการรับมือกับโลกที่เปลี่ยนไปหลังยุคการแพร่ระบาดของโรคโควิด -19 (อมรินทร์ทิวา, 2564)

รูปแบบการจัดการศึกษา

ประเทศสิงคโปร์เป็นอีกประเทศที่เป็นตัวอย่างที่ดีของการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบไฮบริด โดยจัดโปรแกรม ‘การเรียนรู้แบบผสมผสาน’ (Blended Learning) ระหว่างการเรียนรู้ที่บ้านและการเรียนในห้องเรียน ซึ่งปัจจัยสำคัญในการเรียนแบบผสมผสานคือการจัดสรรเวลาให้กับทั้งการเรียนที่โรงเรียนและการเรียนจากบ้านควบคู่กัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การเรียนจากที่บ้าน (Home-based Learning – HBL) มาจากแนวคิดที่ว่า “การจัดการเรียนการสอนให้โรงเรียนเปิดอยู่เสมอ” แต่เนื่องด้วยข้อจำกัดในด้านความพร้อมของผู้เรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน การเรียนแบบ HBL ให้ความยืดหยุ่นกับนักเรียนมากกว่าการเรียนในห้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนที่บ้านได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยนักเรียนสามารถจัดตารางเรียนเองได้ และที่สำคัญยังเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดสรรเวลาส่วนหนึ่งเลือกเรียนรู้สิ่งที่ตัวเองถนัดหรือสนใจนอกเหนือหลักสูตร (Student-Initiated Learning) อย่างเช่นการเรียนภาษาต่างประเทศอื่นเพิ่มเติม หรือการเรียนเครื่องดนตรีบางชนิด ดังนั้นการเรียนจากบ้านในแบบสิงคโปร์จึงไม่ได้มีหน้าที่แค่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้โดยที่นักเรียนไม่จำเป็นต้องไปโรงเรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยกระตุ้นให้เด็ก ๆ สนใจที่จะเรียนรู้และค้นหาตัวเองมากขึ้น ในส่วนของสถานศึกษาจะทำหน้าที่ให้คำแนะนำและการสนับสนุนสำหรับนักเรียนในการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ทั้งแบบออนไลน์และแบบฉบับเอกสาร เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (อมรินทร์ทาว, 2564)

การจัดการเรียนการสอนที่บ้านดำเนินการผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ Singapore Student Learning Space (SLS) ในทุกสถานศึกษา ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ ข่าวสาร แบบทดสอบ ความรู้ที่ถูกรวบรวมโดยครูผู้สอนสำหรับผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาถึง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถขับเคลื่อนการเรียนรู้ของตนเองตามความต้องการและความสนใจโดยอาศัยอุปกรณ์ สิ่งของ รอบตัวที่มีในบ้าน หรือใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลา และสามารถหยุดและกลับไปทบทวน ในรายวิชาที่ต้องการเรียนซ้ำได้ ทั้งยังเป็นช่องทางให้ผู้เรียนติดต่อกับเพื่อน ร่วมชั้นเรียน และครูผู้สอนเพื่อถามคำถามในส่วนของบทเรียนที่ไม่เข้าใจ สำหรับ แพลตฟอร์มออนไลน์ ผู้เรียนสามารถเลือกรูปแบบการเรียนรู้ได้อย่างอิสระ ทั้งรูปแบบการเรียนรู้ผ่านวิดีโอ การเรียนรู้ผ่านเกมการศึกษา การจำลอง สถานการณ์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Simulations) สื่อที่ช่วยในการฝึก การอ่าน เป็นต้น ผู้เรียนสามารถใช้แพลตฟอร์มดังกล่าวในการพัฒนาทักษะ ด้านไวยากรณ์ของภาษา การจดจำคำศัพท์ การเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ การร่วมทำการทดลองต่าง ๆ การเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้วยการทำแบบทดสอบ หรือเกมทางคณิตศาสตร์ ฯลฯ (MOE Singapore, 2019) นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังสามารถติดตามความคืบหน้าในการเรียนรู้ การทำกิจกรรมของ นักเรียน และการส่งงานผ่านทางแพลตฟอร์ม SLS ได้เช่นเดียวกัน (Ministry of Education, 2021) ทั้งนี้การเรียนออนไลน์โดยอาศัยแพลตฟอร์ม SLS ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักการทำหน้าที่เป็นเจ้าของการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันกับเพื่อน ๆ มากขึ้น รวมทั้งการเรียนรู้ ด้วยตนเองจะสนับสนุนผู้เรียนให้เป็นผู้เรียนที่มีความรับผิดชอบพร้อมในอนาคต (Ministry of Education, 2017)

ที่มา : http://www.asean thai.net/ewt_news.php?nid

ในการจัดการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ กระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ (Ministry of Education, 2021) เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและได้ให้แนวทางสำหรับการช่วยอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้ (1) จัดทำตารางกิจวัตรประจำวันให้ร่วมกับผู้เรียนโดยการกำหนดเป้าหมายและตารางเวลาสำหรับการเรียนในแพลตฟอร์มและเวลาสำหรับการทำกิจกรรมอื่น ๆ เป็นการพัฒนากิจกรรมชีวิตในการบริหารเวลาและสร้างวินัยในตนเอง (2) มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเวลาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน โดยสถานศึกษาจะกำหนดระยะเวลาสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ในแต่ละวัน ผู้ปกครองสามารถกำหนดข้อตกลงร่วมกับผู้เรียนเพื่อหยุดพักระหว่างการเรียนรู้ออนไลน์และจัดการเวลาในการพักผ่อนด้วยการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น เวลาที่ใช้ในวิดีโอเกมและโซเชียลมีเดีย รวมทั้งการใช้เวลาเพื่อการทำกิจกรรมออฟไลน์ที่ส่งผลดีต่อสุขภาพ เช่น การอ่านหนังสือหรือเล่นเกมกระดานร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้ผู้ปกครองควรให้ผู้เรียนหยุดพักหลังจากใช้เวลาอยู่หน้าจอทุกๆ 30 นาทีและเปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่นๆ (3) ให้ความสำคัญในด้านสุขภาพจิตของผู้เรียนโดยการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนเป็นประจำเพื่อเสริมสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ดี และเป็นแนวทางในการส่งเสริมการรักษาทัศนคติเชิงบวกและมองโลกในแง่ดี ลดความเครียดที่อาจเกิดขึ้นจากการเรียนที่บ้านเป็นเวลานาน

2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาภายใต้สภาวะวิกฤติ รัฐบาลสิงคโปร์เห็นความสำคัญและความจำเป็นในการปฏิรูปการเรียนการสอนในห้องเรียน สิ่งสำคัญคือการสร้างความแตกต่างจากการเรียนออนไลน์ ด้วยการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นการเน้นรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry based learning) ซึ่งการเรียนรู้จากการตั้งคำถาม ทดลอง ค้นคว้า หาคำตอบให้มากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงมากกว่าการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบที่ครูให้ความรู้แก่นักเรียนเพียงทางเดียว นอกจากนี้ สถานศึกษาและมหาวิทยาลัยในสิงคโปร์ยังเริ่มนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เทคโนโลยีจำลองโลกเสมือน (VR) มาเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยการนำมาใช้จำลองระบบการทำงานในร่างกายมนุษย์ จำลองสถานที่ท่องเที่ยวแทนการออกไปทัศนศึกษาในสถานที่จริง หรือการเล่นเกมส์เชิงการศึกษาต่างๆ ซึ่งส่งผลให้การเรียนในห้องเรียนมีความสนุกสนาน น่าสนใจมากยิ่งขึ้น และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้มากขึ้น ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาผู้เรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับมาตรการการจัดการที่ปลอดภัยสำหรับการจัดการศึกษาในระยะที่ 2 (ฉบับเพิ่มเติม) ของกระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ (2021) อย่างเคร่งครัด ดังนี้

2.1) การเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล สำหรับชั้นเรียน
ในร่มและชั้นเรียนกลางแจ้ง ขนาดของชั้นเรียนที่ใช้ในการจัดการเรียน
การสอนในห้องเรียน ต้องมีจำนวนนักเรียนรวมกับผู้สอนคนไม่เกิน 50
คน โดยควบคุมไม่ให้มีการรวมกลุ่มนักเรียนเกิน 5 คน โดยต้องมีระยะห่าง
ที่ปลอดภัยอย่างน้อย 1 - 2 เมตรระหว่างบุคคลที่มีการสวมหน้ากาก
และต้องมีระยะห่างอย่างน้อย 3 เมตรระหว่างแต่ละกลุ่ม และไม่ควรให้นักเรียน
มีการสลับกลุ่มกันทั้งก่อน ระหว่าง และหลังเลิกเรียน รวมทั้งจำเป็นต้อง
ให้นักเรียนและครูปฏิบัติตามมาตรการ ดังนี้ **นักเรียน**จำเป็นต้องเว้นระยะห่าง
ที่ปลอดภัยระหว่างนักเรียนอย่างน้อย 1 - 2 เมตร โดยสถานศึกษาจำเป็นต้อง
สร้างการรับรู้ถึงระยะห่างที่เหมาะสมแก่นักเรียนและดำเนินการทำสัญลักษณ์
ในการเว้นระยะห่างให้กับนักเรียนอย่างเข้มงวด ส่วน**ผู้สอน**แนะนำให้ลดการติดต่อกับ
นักเรียนเป็นรายบุคคลให้น้อยที่สุด หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ให้ควบคุม
จำนวนการติดต่อกับนักเรียนให้น้อยที่สุด และควบคุมไม่ให้ใช้เวลามากจนเสี่ยง
ต่อการแพร่ระบาดของโรคได้ รวมทั้งควบคุมไม่ได้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
ปฏิบัติงานมากกว่าหนึ่งแห่งเพื่อลดความเสี่ยงของการติดเชื้อ อย่างไรก็ตาม
ชั้นเรียนในกิจกรรมสำหรับเด็กอายุต่ำ 12 ปีไม่สามารถสวมหน้ากากได้ เช่น
กิจกรรมการออกกำลังกาย การเต้นรำ การร้องเพลง การฝึกใช้เสียง การพูด
การแสดงละคร การใช้เครื่องดนตรี เป็นต้น อาจกลับมาเปิดการเรียนการสอน
ต่อได้โดยไม่จำเป็นต้องให้เด็กเข้ารับการทดสอบก่อนเข้าชั้นเรียน และจำเป็นต้อง
ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่อไปนี้ (1) ชั้นเรียนเหล่านี้ต้องมีขนาดไม่เกิน 5 คน
(รวมผู้สอน) (2) เด็กที่ได้รับการอนุญาตให้เข้าร่วมชั้นเรียนจะต้องมาจาก
ครอบครัวเดียวกัน และ (3) บุคคลอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรม
ที่มีอายุมากกว่า 12 ปี (รวมทั้งผู้สอน) จะต้องได้รับการฉีดวัคซีน

2.2) การปฏิบัติตนตามประกาศเรื่องสุขภาพ โดยไม่ให้สถานศึกษาอนุญาตให้ผู้เรียนและบุคลากรที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด -19 หรือต้องสงสัยว่าติดเชื้อโควิด -19 เข้าสถานศึกษา ได้แก่ (1) บุคคลที่อยู่ใน Leave of Absence (LOA) หรือ Approved Absence (AA) (2) บุคคลที่อยู่ใน Stay Home Notice (SHN) หรือ Home Quarantine Order (HQO) (3) บุคคลที่มีอาการไข้หรือมีอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ จาม หอบ น้ำมูกไหล ไม้รู้สึกตัว ไม้ได้กลิ่น ไอ หรือเจ็บคอ โดยไม่อนุญาตให้บุคลากรและนักศึกษาที่อยู่ในขอบข่ายข้างต้นเข้าภายในสถานศึกษา และควรให้บุคคลดังกล่าวเข้าพบแพทย์ทันที นอกจากนี้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการตรวจสอบสมาชิกในครอบครัวที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันของนักเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องว่ามีอาการไม่สบายหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้น เด็กไม่ควรเข้าเรียนในสถานศึกษาด้วยเช่นเดียวกัน

2.3) การฆ่าเชื้อพื้นผิว พื้นผิวทั้งหมดในห้องเรียนต้องผ่านการฆ่าเชื้ออย่างทั่วถึง และควรหลีกเลี่ยงการให้อุปกรณ์การเรียน รวมทั้งสื่อการสอนต่างๆ ร่วมกัน หากไม่สามารถทำได้ สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการทำความสะอาดอุปกรณ์และ/หรือฆ่าเชื้ออย่างทั่วถึงก่อนที่จะใช้งานทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนผู้ใช้งาน

2.4) การสวมหน้ากากอนามัย ผู้ที่เข้ามาใช้บริการสถานศึกษาจำเป็นต้องสวมหน้ากากตลอดเวลา ยกเว้นบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ Face shield แทนการใส่หน้ากากในบุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษ เช่น ผู้ที่มีภาวะสุขภาพที่ส่งผลต่อการทำให้หายใจลำบาก บุคคลที่มีปัญหาด้านสุขภาพเมื่อสวมหน้ากากเป็นเวลานาน เป็นต้น ทั้งนี้ผู้สอนจำเป็นต้องสวมหน้ากากอนามัยหรือหน้ากากที่มีประสิทธิภาพเทียบเท่าหน้ากากอนามัยตลอดเวลา

2.5) การจัดสรรช่วงเวลาเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้มีเวลาพักระหว่างคาบเรียน เพื่อให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาพักระหว่างคาบเรียนเพื่อให้มีเวลาเพียงพอในการฆ่าเชื้อพื้นผิวห้องเรียน โดยให้มีระยะเวลาพักระหว่างคาบเรียนอย่างน้อย 15 นาที

2.6) การระบายอากาศ ขอความร่วมมือให้สถานที่ทุกแห่งปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงการระบายอากาศและคุณภาพอากาศภายในอาคารขององค์การด้านสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (National Environment Agency: NEA) (2021) เพื่อลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด - 19 ได้แก่ (1) สถานที่ที่มีการใช้เครื่องปรับอากาศร่วมกับเครื่องระบาย/พอกอากาศ เพิ่มการระบายอากาศจากภายนอก โดยให้มีการถ่ายเทอากาศภายนอกให้เข้ามาสลับกับอากาศภายในอาคารให้ได้มากที่สุด และลดการหมุนเวียนอากาศภายในอาคารเพียงอย่างเดียวให้น้อยที่สุด รวมทั้งหมั่นตรวจสอบประสิทธิภาพระบบระบายอากาศ และดำเนินการพอกอากาศอย่างน้อยวันละครั้ง และอย่างน้อยสองชั่วโมงก่อนการเข้าใช้อาคารสถานที่ (2) สถานที่ที่มีการใช้เครื่องปรับอากาศโดยไม่มีเครื่องระบาย/พอกอากาศ ให้ดำเนินการเพิ่มการระบายอากาศโดยการเปิดหน้าต่างและประตูให้บ่อยที่สุดในขณะที่มีการเปิดเครื่องปรับอากาศเพื่อระบายอากาศภายในออก และให้ติดตั้งพัดลมดูดอากาศแบบติดหน้าต่างเพื่อเพิ่มการระบายอากาศออกจากพื้นที่ภายในอาคาร และ (3) สถานที่ที่มีการระบายอากาศตามธรรมชาติด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายอากาศโดยวางพัดลมไว้ที่หน้าต่างเพื่อเป่าลมภายในอาคารออกควบคู่กับการเปิดหน้าต่างและ/หรือประตูไว้ตลอดเวลา รวมทั้งพิจารณาติดตั้งพัดลมดูดอากาศแบบติดหน้าต่างเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายอากาศ

2.7) การฉีดวัคซีนและการทดสอบการติดเชื้อ กำหนดให้สถานศึกษาต้องทำการทดสอบการติดเชื้อในรูปแบบ Fast and Easy Testing (FET)

สองครั้งต่อสัปดาห์ให้แก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา รวมทั้ง พนักงานนอกเวลา พนักงานอิสระ หรือเจ้าหน้าที่พิเศษที่ยังไม่ได้รับวัคซีน โดยเฉพาะในสถานศึกษาที่มีนักเรียนอายุต่ำกว่า 12 ปี สำหรับครู และบุคลากรที่ได้รับการฉีดวัคซีนครบถ้วนแล้ว จะได้รับยกเว้นจากการทดสอบการติดเชื้อดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนมกราคม - พฤษภาคมปี 2563 ที่ผ่านมา ประเทศสิงคโปร์ได้มีการยกระดับความรุนแรงของการแพร่ระบาดเป็นพื้นที่สีแดง ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากมีผลทำให้สถานที่ทำงานและโรงเรียนถูกปิด รัฐบาลจึงเปลี่ยนแนวทางการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักเต็มรูปแบบแทนการเรียนแบบผสมผสานเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรค และเพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน ครู และครอบครัว และจะพิจารณากลับมาเปิดการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้เมื่อสถานการณ์มีความรุนแรงน้อยลง ควบคู่กับคงความเข้มงวดทางมาตรการด้านความปลอดภัยรวมทั้งการเว้นระยะห่างและการสวมหน้ากากอนามัย (Davie, 2020)

มาตรการการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

1) ปัญหาการเรียนเข้าถึงอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ได้ไม่เท่าเทียมกัน เช่น อุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตโรงเรียนสามารถให้นักเรียนยืมอุปกรณ์เหล่านี้ได้ อย่างไรก็ตาม เดิมทีสิงคโปร์มีแนวคิดที่จะแจก Tablet หรือ Laptop ให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาทุกคนเพื่อใช้ในการเรียนการสอนภายใต้โครงการ National Digital Literacy Program แต่หลังจากที่ประเทศประสบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 รัฐบาลจึงได้เร่งดำเนินการแจก Tablet หรือ Laptop โดยมีเป้าหมายแจกให้ครบภายในสิ้นปี 2021 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เร็วขึ้นกว่ากำหนดเดิม 7 ปี

2) ดำเนินการเพิ่มเติมเงินอุดหนุนสำหรับซื้ออุปกรณ์ให้กับนักเรียนทุกคนอีกคนละ 200 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 4,600 บาท) โดยเฉพาะนักเรียนที่มาจากครอบครัวรายได้ต่ำ จะได้รับพิจารณาเพิ่มเงินอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษ (อมรินทร์ทเวา, 2564)

3) สำหรับผู้ปกครองที่ไม่สามารถทำงานจากที่บ้านหรือไม่สามารถจัดเวลาสำหรับการดูแลบุตรหลานได้ สถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลและศูนย์ดูแลนักเรียน รวมถึงศูนย์ดูแลนักเรียนพิเศษ จะยังคงเปิดให้บริการเพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองที่ต้องทำงาน

4) ดำเนินการจัดหาวัคซีนให้กับเด็กนักเรียน โดยมีการกำหนดการฉีดวัคซีนสำหรับนักเรียนตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2564 เป็นต้นไป โดยนักเรียนที่มีสิทธิ์เข้ารับการฉีดวัคซีน ต้องมีอายุสิบสองปีขึ้นไป และกำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา วิทยาลัยจูเนียร์ (JCs) ศูนย์เตรียมเข้ามหาวิทยาลัยหรือสถาบัน Millennia (MI) โรงเรียนการศึกษาพิเศษ (Special Education: SPED) และนักศึกษาฝึกงานระดับอุดมศึกษาที่มีความทุพพลภาพที่เข้าร่วมโครงการ IHL Internship Programme (SG Enable, ม.ป.ป.) นอกจากนี้คาดว่าจะมีการดำเนินการจัดหาวัคซีนเข็มที่ 2 สำหรับนักเรียนเหล่านี้ภายในต้นเดือนกันยายน 2564 (Ministry of Education, 2021)

โรงเรียนและสถาบันการศึกษาของสิงคโปร์มีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้การเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลักแบบเต็มรูปแบบ (HBL) ซึ่งโรงเรียนได้มีการจัดเตรียมนักเรียน ผู้ปกครอง และครูสำหรับการทำงานแบบ HBL โดยโรงเรียนจะให้คำแนะนำและการสนับสนุนโดยการจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้สะดวกต่อการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก รวมทั้งให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่อาจต้องการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลหรือการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยโรงเรียนจะต้องติดต่อสื่อสารกับนักเรียน

เพื่อตรวจสอบความเป็นอยู่ของนักเรียนและความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ รวมทั้งมีการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองถึงแนวทาง คำแนะนำ และให้การสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ที่บ้านได้อย่างเต็มที่ สำหรับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนระดับปฐมวัยและศูนย์ดูแลนักเรียน ให้ปิดการจัดการเรียนการสอนชั่วคราว ทั้งนี้สถานศึกษาบางแห่งอาจมีข้อยกเว้น โดยยังคงให้บริการสำหรับผู้ปกครองที่ไม่สามารถหาวิธีการบริหารจัดการเพื่อดูแลการเรียนรู้ที่บ้านของบุตรหลานของตนได้ในส่วนของการทดสอบและประเมินผลถูกปรับเปลี่ยนตามความจำเป็น การสอบกลางภาคของทุกโรงเรียนได้ถูกเลื่อนออกไปตามความเหมาะสม

แนวทางการปรับหลักสูตร

รัฐบาลสิงคโปร์ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งกำลังเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้คนทั้งในช่วงการระบาดและหลังการระบาดของโรค ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการของสิงคโปร์จึงมีแนวคิดในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เริ่มมีการระบาดใหม่ ๆ โดยการปรับหลักสูตรของสิงคโปร์ได้ดำเนินการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา โดยเน้นความสำคัญกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ดังนี้ (1) การเรียนเกี่ยวกับวิทยาการคำนวณ (Coding) (2) การคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) และ (3) วิทยาการคอมพิวเตอร์ (Computing) ควบคู่กับการเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ที่ตอบสนองกับวิถีชีวิตใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนี้ (1) การพัฒนาทักษะความรู้ทางการเงิน สำหรับรองรับทักษะในการบริหารจัดการด้านการเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความจำเป็นมากขึ้น พร้อมกับส่งเสริมให้นักเรียนมีสมุดบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อเพิ่มความคุ้นเคยในการใช้จ่ายเงินโดยไม่ใช้เงินสด (2) รายวิชาหน้าที่พลเมือง

(Character and Citizenship Education) ได้เพิ่มเนื้อหาการเรียนเกี่ยวกับการท่องโลกไซเบอร์อย่างมั่นคงปลอดภัย (Cyber Wellness Education) และ (3) การดูแลสุขภาพจิต (Mental Health) เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดการความเครียดของตัวเอง รวมถึงช่วยดูแลสุขภาพจิตของคนรอบข้างได้

ส่วนการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สิงคโปร์ยังมีแนวคิดปรับรูปแบบหลักสูตรให้เป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary Learning) คือเรียนแบบบูรณาการหลายสาขาวิชา แทนที่จะเน้นเรียนสาขาเดียว เพื่อสร้างคนสิงคโปร์ให้มีทักษะความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น โดยหลายสถาบันอุดมศึกษาในสิงคโปร์เริ่มปรับเปลี่ยนให้นักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาเอกได้ 2 สาขาวิชา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะในการทำงานที่หลากหลายมากขึ้น รวมถึงการเริ่มปรับหลักสูตรใหม่ที่ผสมผสานหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน เช่น เศรษฐศาสตร์และวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Economics and Data Science) และธุรกิจวิศวกรรม (Business Engineering) เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระในบางรายวิชาที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 เช่น สาขาการท่องเที่ยว การโรงแรม และสาขาคหกรรม ให้มีเนื้อหาที่มุ่งเน้นพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับการปรับตัวทางด้านอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ เช่น การปรับสูตรอาหารในกรณีที่ขาดแคลนวัตถุดิบหรือต้นทุนวัตถุดิบมีความผันผวน เนื้อหาด้านการจัดงานประชุมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื้อหาด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำความสะอาดโรงแรม ฯลฯ

สรุป นโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญของนานาประเทศ มุ่งเน้นวัตถุประสงค์เดียวกันคือเพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องผ่านทางไกลและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ และมาตรการทางไกลอื่น ๆ ควบคู่กับการดำเนินการ

ตามมาตรการทางสาธารณสุขของแต่ละประเทศเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลจะทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดแนวทางการปฏิบัติ แต่การตัดสินใจในการดำเนินการจะขึ้นอยู่กับแต่ละสถานศึกษา โดยคำนึงถึงบริบท และความเหมาะสมที่เอื้อต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 4

บทวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการศึกษา
อันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด -19
ของประเทศไทยกับต่างประเทศ

การศึกษาวិเคราะห์แนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด – 19 ของประเทศไทยกับต่างประเทศในบทนี้ นำเสนอสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์การศึกษา 2 ข้อ ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ และ (2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด -19 ขององค์การระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ รายละเอียดดังนี้

4.1 สภาพปัจจุบันปัญหาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -19 ตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศทั่วโลกและประเทศไทยอย่างรุนแรงทุกด้าน รวมถึงด้านการศึกษาซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเลื่อนการเปิดภาคเรียน และการสั่งปิดสถานศึกษาเพื่อหลีกเลี่ยงและลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาด ทำให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สูญหายไป และก่อให้เกิดปัญหาเด็กหลุดออกนอกระบบการศึกษาตามมา โดยสามารถสรุปสภาพปัจจุบันปัญหาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยทั้งทางบวกและทางลบที่สำคัญ ดังนี้

ผลกระทบทางบวก ได้แก่ การเกิดนวัตกรรมการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่สามารถนำไปพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเหมาะสมกับบริบทพื้นที่และประเทศ ส่งผลดีต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูได้พัฒนาตนเอง

ในด้านเทคโนโลยีเพื่อการจัดการศึกษา สถานศึกษา ครู ชุมชน และครอบครัว มีปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากขึ้น เนื่องจากเกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ในการจัดการศึกษาท่ามกลางสภาวะวิกฤติ รวมทั้งรัฐได้มีการพิจารณาจัดบริการ โครงสร้างพื้นฐานด้านสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมและทั่วถึงมากขึ้น ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยี โดยการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ เช่น การเรียนรู้รูปแบบ Online / On Air/On Demand เป็นต้น รวมทั้งได้ฝึกความมีวินัย รู้จักรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ฝึกต่อยอดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และกระตุ้นความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยพบผลกระทบทางบวกสำคัญที่ส่งต่อการพัฒนา การศึกษาของประเทศ 2 ประการ เป็นต้น

1) การปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน จากการเรียนในชั้นเรียน ที่สถานศึกษามาเป็นการเรียนการสอน 5 รูปแบบ ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่ง สามารถดำเนินการเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนได้ตามบริบท และความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา ดังนี้ (1) การเรียนในชั้นเรียน (On Site) (2) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On Air) (3) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) (4) การเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (On Demand) และ (5) การเรียนการสอนแบบให้กลับบ้านไปทำที่บ้าน (On Hand) โดยมีกรนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น

2) การปรับแนวทางการทดสอบ การวัดและประเมินผล จากการเน้น การทดสอบมาเป็นการมุ่งเน้นการวัดประเมินผลจากสภาพจริง ไม่นับเรื่องการสอบ โดยให้พิจารณาตามลักษณะวิชา มีการประเมินจากชิ้นงานของนักเรียน และ ให้ครูผู้สอนมีการจัดทำข้อสอบแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สะดวก และเหมาะสมกับสถานการณ์วิกฤติ ในส่วนของการทดสอบเพื่อรับนักเรียน เข้าศึกษาต่อไม่ให้นำผลการทดสอบ O-NET มาใช้เป็นเกณฑ์ในการรับนักเรียน

ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 สำหรับการรับนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จะพิจารณาดำเนินการเพิ่มสัดส่วนการคัดเลือกในรอบแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) และรอบโควตาให้มากขึ้น ส่วนรอบแอดมิชชัน (Admission) จะไม่นำคะแนน O-NET มาประกอบการคัดเลือก และให้ปรับปรุงข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และการทดสอบความถนัดทางวิชาการ/วิชาชีพ (PAT) โดยคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ที่ถูกปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์

ผลกระทบทางลบ ได้แก่ คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนลดลง เนื่องจากการเรียนผ่านระบบออนไลน์ก่อให้เกิดปัญหาด้านความเหลื่อมล้ำทางด้านดิจิทัล การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทำให้ครูมีภาระงานมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ ในขณะที่ต้องทำหน้าที่ดูแลด้านสาธารณสุขและเตรียมความพร้อมให้นักเรียนก่อนเปิดเรียน รวมทั้งต้องจัดทำข้อมูลเพื่อรายงานให้กับหน่วยงาน ส่งผลให้ครูบางส่วนเกิดความเครียด เนื่องด้วยความกังวลในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป และการขาดทักษะและความไม่คุ้นเคยในการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งก่อให้เกิดอัตราความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจทำให้เกิดครัวเรือนนักเรียนยากจนและยากจนพิเศษเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ พบผลกระทบทางลบสำคัญที่ส่งต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศ 2 ประการ ดังนี้

1) ผู้เรียนหลุดออกนอกระบบการศึกษา พบปัญหาเด็กหลุดออกนอกระบบการศึกษามีอัตราเพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากผลกระทบเชิงลบทางเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาความยากจนซ้ำซ้อน ปัญหายากจนเฉียบพลัน ปัญหาการเพิ่มขึ้นของภาระหนี้สิน เป็นต้น ทำให้หลายครอบครัวมีรายได้ครัวเรือนลดลง ส่งผล

ทำให้ขาดแคลนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนออนไลน์ โดยมีแนวทางแก้ไขปัญหาที่สำคัญ คือ การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน ของทุกภาคส่วน ในการร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น เข้าถึงได้ง่าย สะดวก มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อทักษะการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ สามารถเรียนควบคู่กับการประกอบอาชีพได้ ซึ่งกระทรวง ศึกษาศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายที่คุ้มครองและรองรับ กับกลุ่มเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและควรออกแนวทางเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดหลุดออกจากระบบการศึกษามากขึ้น ส่วนทางโรงเรียน และครูควรจะให้ความสำคัญกับเด็กนักเรียนทุกคน โดยควรคำนึงถึงการเรียนรู้ ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังเป็นสิ่งสำคัญ โดยปัจจุบันประเทศไทยได้เริ่มบูรณา การทำงานร่วมกันเพื่อทดลองต้นแบบระบบการศึกษาทางเลือกใหม่ (Alternative Education) เพื่อค้นหาวិธีการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์โควิด - 19 เพื่อให้การศึกษาสามารถเข้าถึงผู้เรียนทุกคนได้และช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษาได้ เช่น โครงการ “Free School-in-a-Box” เป็นต้น

2) สุขภาพจิตและการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน วิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลให้ผู้เรียนต้องประสบปัญหา ด้านสุขภาพจิตที่เกิดจากความเครียดอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และที่สำคัญ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดสภาวะการเรียนรู้ถดถอย มีพัฒนาการช้ากว่าปกติ ซึ่งในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่อาจจะ ได้แรงงานที่มีทักษะและศักยภาพไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนบางกลุ่มไม่มี โอกาสเข้าถึงการศึกษา และขาดการเชื่อมต่อกับระบบการศึกษาเป็นระยะเวลาาน กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน และครู จึงควรหารื้อร่วมกันในการปรับเปลี่ยน การเรียนการสอนหลังจากที่สามารถเปิดโรงเรียนได้ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

โดยต้องคำนึงถึงการที่ผู้เรียนต้องได้รับการชดเชยในความรู้ที่สูญเสียไปในช่วงที่เรียนออนไลน์เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ตามพัฒนาการของตนเอง รวมทั้งส่งเสริมการตระหนักรู้ด้านสุขภาพจิตให้กลายเป็นส่วนสำคัญต่อการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ควบคู่กับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรการเรียน ดังนั้น ครูและผู้บริหารจึงจำเป็นต้องทำงานร่วมกับชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านสุขภาพจิตให้กับผู้เรียน โดยครูและนักเรียนควรได้รับวิธีการรับรู้ถึงสัญญาณของปัญหาด้านสุขภาพจิต และมีแนวทางในการจัดการวิกฤติสุขภาพ โดยบูรณาการการบริการและการสนับสนุนที่ครอบคลุมผู้เรียนทุกระดับชั้น การเข้าถึงบริการและโปรแกรมด้านพฤติกรรมและสุขภาพจิต รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวและชุมชนของนักเรียน

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด – 19 จึงนับเป็นจุดเปลี่ยนและปัจจัยเร่งที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ เนื่องจากก่อให้เกิดสถานการณ์ พฤติกรรม และการปฏิบัติต่าง ๆ ที่ไม่คุ้นเคยหรือเป็นสิ่งผิดปกติในอดีตกลายมาเป็นมาตรฐานปกติในปัจจุบันหรือเรียกว่าความปกติใหม่หรือวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ทำให้ทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนใหม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทการพัฒนาใหม่ของประเทศ เพื่อให้สามารถรับมือและเตรียมความพร้อมในการเยียวยาช่วยเหลือผู้เรียน และฟื้นฟูการศึกษาให้เข้าสู่สภาพปกติภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงมาเป็น “จุดเปลี่ยน” ในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของประเทศไปสู่เป้าหมายใหม่ที่ดีกว่าในอนาคต รวมทั้งมีศักยภาพในการสร้างสรรค์ประโยชน์และขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้อง

พัฒนาการศึกษาของประเทศให้สามารถ “ล้มแล้วลุกไว” เพื่อพัฒนาศักยภาพ และคุณภาพชีวิตของคนให้เป็นกำลังหลัก (Human Capital) ในการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืนต่อไป

4.2 การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการศึกษอันเป็นผล มาจากสถานการณ์โควิด -19 ขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 เป็นปรากฏการณ์ ที่ส่งผลกระทบต่อการหยุดชะงักของระบบการศึกษาครั้งใหญ่ที่สุด การปิดสถานศึกษา และพื้นที่การเรียนรู้ต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของประชากรโลก อย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ วิกฤติดังกล่าวทำให้ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ที่มีอยู่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะกับประชาชนกลุ่มเปราะบาง ในทางกลับกัน วิกฤตการณ์นี้ส่งผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาอีกนัยหนึ่ง การ และเพื่อศึกษา เปรียบเทียบการพัฒนาการศึกษาขององค์การระหว่างประเทศ และต่างประเทศ ที่มีบทเรียนการพัฒนาการศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี จึงได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาขององค์การระหว่างประเทศ ได้แก่ องค์การสหประชาชาติ ยูนิเซฟ องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ยูเนสโก และ ธนาคารโลก และกรณีศึกษาของต่างประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ เพื่อนำบทเรียน ที่ได้มาปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยเพื่อพัฒนา ทุนมนุษย์ให้เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และสามารถ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้นตามเป้าหมายที่ กำหนดต่อไป รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 1-2

ตารางที่ 1 : การวิเคราะห์การจัดการศึกษาและแนวโน้มการพัฒนาภาคการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด -19 ขององค์การระหว่างประเทศ

องค์การสหประชาชาติ (UN)	องค์การทุนเพื่อเด็กฯ (UNICEF)	องค์การเพื่อความร่วมมือฯ (OECD)	ธนาคารโลก (World Bank)	ยูเนสโก (UNESCO)
<p>จัดทำกรอบนโยบายการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการ</p> <p>1) ยังมีการแพร่ระบาดของโควิด - 19 และวางแผนรองรับการเปิดภาคเรียนหลังวิกฤต</p> <p>2) รักษางบประมาณด้านการศึกษาและงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3) สร้างระบบการศึกษาที่เหมาะสม ครอบคลุมและยั่งยืน</p> <p>4) ทบทวนการเรียนรู้และปรับปรุงเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้</p>	<p>1) จัดทำ "ข้อเสนอระบบการศึกษาใหม่" โดย 1.1) รับผิดชอบต่อเด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น และได้รับความช่วยเหลือที่จำเป็นโดยเท่าเทียมกันในทุกระดับ</p> <p>1.2) พัฒนาระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น พร้อมรับมือกับวิกฤตการณ์รูปแบบใหม่ในอนาคต</p> <p>2) กำหนดขั้นตอนการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนได้แก่ (1) ประเมินและวิเคราะห์การเข้าถึงการเรียนรู้ (2) กำหนดแผนการดำเนินงาน ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ (3) ดำเนินการจัดทำเอกสารบันทึกรายละเอียดและผลลัพธ์ที่ได้ (4) ตรวจสอบและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแผนการดำเนินงานในอนาคต</p> <p>3) เสนอกลยุทธ์การจัดการศึกษา</p> <p>3.1) การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษา (Access) ครอบคลุมปัญหาการออกกลางคัน และมาตรการสนับสนุนให้เด็กกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา</p>	<p>1) จัดทำรายงานแนวทางจัดการศึกษาภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด -19 เน้นความสำคัญด้านนวัตกรรม</p> <p>2) ส่งเสริมความยืดหยุ่นและกำหนดนโยบายฟื้นตัว (Quick Win) 3 ส่วน ดังนี้</p> <p>1.1) ส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาการด้านการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงในทางบวก และมีทักษะการนำความรู้ไปเชื่อมโยงกับความสนใจ ความสามารถ และแรงบันดาลใจของตนเอง</p> <p>1.2) สถานศึกษาต้องเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับบริบท โดยความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ</p> <p>1.3) ระบบการศึกษาต้องเป็นพลวัต เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนในทุกสถานการณ์</p> <p>2) เสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศจากบทเรียนการแพร่ระบาดของโควิด - 19</p>	<p>จัดทำข้อเสนอเพื่อความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศ โดยให้ความสำคัญกับข้อเสนอมุ่งเป้าไปที่การปรับตัวและฟื้นตัว</p> <p>1) เด็กและเยาวชนควรได้รับบริการเสริมที่สอดคล้องกับสภาพ จิตวิทยา และความต้องการอื่น ๆ</p> <p>2) นักเรียนต้องได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อขยายโอกาสในการเรียนรู้ที่สูญเสียไป โดยสนับสนุนให้เกิดการแก้ปัญหาการเรียนรู้ในระดับต่าง ๆ การจัดทำเครื่องมือวัดและประเมิน การเรียนรู้ที่สูญเสียไปของนักเรียน ส่งเสริมให้มีการออกนอกและจัดทำแผนการดำเนินงานการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลที่สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติได้</p> <p>3) ครูได้รับการเตรียมพร้อมและสนับสนุนด้านการแก้ปัญหาโอกาสในการเรียนรู้ที่สูญเสียไปของนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอน</p>	<p>จัดทำข้อเสนอแนวคิดในการพัฒนาการศึกษา และแก้ปัญหาเชิงโอกาสในการเรียนรู้ที่สูญเสียไปของนักเรียน ประกอบด้วย 9 ประเด็นหลัก ดังนี้</p> <p>1) มีพันธะสัญญาให้การศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในสังคม</p> <p>2) ขยายสิทธิทางการศึกษาโดยมุ่งเน้น การให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงและการเข้าถึง ความรู้และข้อมูลสารสนเทศ</p> <p>3) เห็นคุณค่าของวิชาชีพครูและส่งเสริมความร่วมมือการดำเนินงานร่วมกันระหว่างครอบครัวและชุมชน เพื่อสร้างเสริมวัฒนธรรมอันดีทางศาสนาและวิถี</p> <p>4) ส่งเสริมสิทธิและการมีส่วนร่วมของนักเรียน เด็กและเยาวชน เพื่อร่วมกันสร้างสรรคการเปลี่ยนแปลงที่ตอบสนองความต้องการของทุกฝ่าย</p> <p>5) จัดให้มีพื้นที่ในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมและมีนักเรียนร่วมกัน</p>

องค์การสหประชาชาติ (UN)	องค์การทุนเพื่อเด็ก (UNICEF)	องค์การเพื่อความร่วมมือ (OECD)	ธนาคารโลก (World Bank)	ยูเนสโก (UNESCO)
	<p>3.2) การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (Quality) และการสนับสนุนการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม</p> <p>3.3) การยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ครอบครัว และบุคลากรทางการศึกษา ครอบครัวและสังคม</p> <p>การดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตและสังคม (Well-being & MHPPSS)</p> <p>3.4) การพัฒนาโลกและสาธารณสุขโลกที่จำเป็นต่อการรับมือวิกฤติในปัจจุบันและอนาคตของสถานศึกษา (Safe Schools)</p>	<p>2.1) สร้างระบบการศึกษาที่ให้การเรียนรู้ส่วนบุคคลมีความยืดหยุ่นมากขึ้น</p> <p>2.2) นักการศึกษาต้องมีทักษะและความรู้เพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานในโลกวิถีใหม่ เช่น ทักษะและความรู้ด้านดิจิทัล</p> <p>2.3) ลดความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยส่งเสริมการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่มีความยืดหยุ่น เพื่อทดแทนการเรียนรู้ที่สูญหายไป และต้องทบทวนวิธีการประเมินผู้เรียนที่เหมาะสมแตกต่างตามศักยภาพของแต่ละบุคคล</p>		<p>6) จัดให้เทคโนโลยีและทรัพยากรที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับครูและนักเรียน และส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างบุคคล</p> <p>7) จัดให้ความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ในหลักสูตร เพื่อต่อต้านเรื่องการให้ข้อมูลที่ผิดพลาด และสามารถบูรณาการ และให้ประเด็นปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้เกี่ยวกับโลก</p> <p>8) ปกป้องเรื่องการเงินภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อสาธารณณะ</p> <p>9) มุ่งเน้นการแก้ปัญหาเรื่องความไม่เท่าเทียม โดยความร่วมมือขององค์กรระหว่างประเทศ</p>

ตารางที่ 2 : การวิเคราะห์การจัดการศึกษาและแนวโน้มการพัฒนาการศึกษาจากสถานการณ์โควิด -19 ของต่างประเทศ

ประเทศ	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
<p>1. ประเทศไทย</p> <p>◆ กำหนดให้สถานศึกษาคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยสูงสุดของผู้เรียน โดยต้องดำเนินการควบคุมการพิจารณาสถานที่ทางสาธารณสุขร่วมด้วย แบ่งเป็น 2 มาตรการ ดังนี้</p> <p>1) มาตรการก่อนเปิดเรียน กำหนดให้ (1) สถานศึกษาประเมินตนเองก่อนเปิดเรียนผ่านระบบ TSC+ (2) นำเรียนนักศึกษา ครู บุคลากร และผู้ปกครองประเมินความเสี่ยงผ่านระบบ TST และ (3) สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันควบคุมโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด</p> <p>2) มาตรการในระหว่างเปิดเรียน</p> <p>ในสังกัดกำหนดแนวทางโดยให้สถานศึกษาเลือกรูปแบบการจัดการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม และสถานการณ์ความรุนแรงของสภาพตามระดับพื้นที่</p> <p>(2) ป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโควิด -19 ด้วย 6 มาตรการหลัก ได้แก่ เว้นระยะห่าง ใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือ งดการกอด ใช้ งดการแออัด ทำความสะอาด เป็นต้น</p>	<p>◆ กำหนดมาตรการผ่อนคลายภาระด้านการเรียนของผู้เรียน ความถูกต้องในการปรับแผนการศึกษาให้มีความยืดหยุ่น โดยแบ่งสาระสำคัญของการสอนเป็น “เรื่องที่ต้องรู้” และ “เรื่องที่ควรรู้”</p> <p>◆ การประกาศไม่ให้นำผลการสอบ O-NET มาใช้เป็นเกณฑ์ในการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้น ม.1 และม.4 รวมถึงการคัดเลือกนักเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา</p> <p>◆ มาตรการสำหรับการช่วยเหลือและบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด -19 โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบดังนี้</p> <p>1) ลดภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ โดยให้ความช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ทั้งในสังกัด ศร. นอกสังกัด ศร. พึงภาครัฐและภาคเอกชนในระดับชั้นอนุบาล - ม.6 และระดับอาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.) ในอัตรา 2,000 บาทต่อคน</p> <p>2) ขอความร่วมมือให้กลุ่มโรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐ และกลุ่มโรงเรียนนานาชาติ ให้ลดหรือปรับค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากผู้ปกครองให้เท่าปีการศึกษา 2563 และจัดตั้งศูนย์ประสานงานและแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในกลุ่มโรงเรียนเอกชน</p>	<p>กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกันกำหนดการเปิดภาคเรียนใหม่พร้อมกันทั่วประเทศ</p> <p>ภาคเรียนที่ 2 ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2564 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการเปิดประเทศของรัฐบาล โดยยังคงใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน 5 รูปแบบ ได้แก่ On Site/On Air/Online/ On Demand/On Hand และเร่งดำเนินการเพื่อให้การเปิดภาคเรียนที่ 2 แบบ On Site ให้ได้มากที่สุด โดย สพฐ. กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้</p> <p>1) จัดสรรวัสดุให้แก่ผู้เรียนอย่างความเข้าใจให้กับผู้ปกครองและเด็กในการตัดสินใจให้กลับโรงเรียนและเด็กในการตัดสินใจให้กลับโรงเรียน</p> <p>2) ให้สถานศึกษาปฏิบัติตาม มาตรการ Sandbox : Safety Zone in School อย่างเคร่งครัด โดยสถานศึกษา School ฝั่งเมืองผ่านการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาตาม TSC+ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ สีเขียว สีเหลือง และสีแดง</p>	<p>จัดทำแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลจากการพัฒนาประเทศไทย - 19 เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย และบรรเทาผลกระทบบที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโควิด -19 โดยให้ความสำคัญกับ การพัฒนาศักยภาพของประเทศไทยให้สามารถ “ลื่นไหลทุกก้าว” กำหนดแนวทางการพัฒนาคนซึ่งมีการศึกษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญเป็น 1 ใน 4 แนวทางการพัฒนาประเทศไทย ดังนี้</p> <p>- การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคนไทยให้มีความแข็งแกร่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย (Human Capital) ด้วยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปรับทักษะ และส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยการพัฒนาแรงงานที่อยู่ในภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบจากการมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะกับรูปแบบธุรกิจ และโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพมาตรฐานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานโดยกรมความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล</p>	

ประเภท	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
<p>◆ รูปแบบการจัดการศึกษา ให้แต่ละสถานศึกษาสามารถเลือกรูปแบบการเรียนการสอนเองได้ตามบริบท และ ความเหมาะสมจาก 5 รูปแบบ ได้แก่ On Site/ On Air/ Online/ On Demand/ On Hand</p> <p>◆ แนวทางการจัดการศึกษาดตามระดับและประเภทการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาที่เรียนรู้อยู่ระหว่าง On Air Online และ On Hand โดยคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา และ มีรูปแบบการวัดประเมินผลโดยใช้การวัดเชิงประจักษ์ให้มากขึ้น ไม่เน้นเรื่องการสอบ - การอาชีวศึกษา จัดการเรียนการสอนโดยยึดหลัก 4 On ได้แก่ Online/ On Air/ On Demand/ On Site กรณีสามารถเปิดสถานศึกษาได้ ให้ดำเนินการตามมาตรการด้านสาธารณสุขอย่างเคร่งครัด และ กรณีเปิดสถานศึกษา ให้จัดการเรียนการสอนรูปแบบ Online/ On Demand ในส่วนของภาคทฤษฎีเป็นหลัก หากไม่สามารถจัด Online ได้ให้ใช้ใบสั่งงาน กรณีฝึกประสบการณ์หรือ ทวิภาคี หากยังไม่ได้ส่งผู้เรียนเข้ารับ การฝึกงานให้ชะลอการส่งใบฝึกงาน ให้ออน ส่วนที่ส่งไปแล้วให้ปฏิบัติตาม แนวทางการปฏิบัติด้านสาธารณสุข ทั้งนี้ในส่วนการวัดประเมินผล ภาคทฤษฎีใช้การสอบออนไลน์ ส่วนภาคปฏิบัติให้ประสาน ศบค.จังหวัด 	<p>3) ให้สถานศึกษาสามารถใช้จ่ายเงินที่ได้รับจัดสรรตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ใน 5 รายการ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ ในปีการศึกษา 2564 ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดของผู้เรียน</p> <p>◆ กสทช. มีมาตรการช่วยเหลือและสนับสนุนภาครัฐและประชาชนลดวิกฤติ จากการระบอบขาดของโรคโควิด - 19 ในการสนับสนุนแพคเกจอินเทอร์เน็ต สำหรับนักเรียนนอก ประเทศศึกษา ถึงมัธยมศึกษา นักเรียนระดับปวช. และ นักเรียน กศน. สังกัด ศอ. โดยนักเรียน นักศึกษาสามารถใช้งานอินเทอร์เน็ต มือถือได้ไม่จำกัด และสนับสนุน ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือนให้ในกรณีที่ใช้เน็ตบ้านจำนวน 79 บาทต่อเดือน</p>	<p>3) แนวทางปฏิบัติระหว่างเปิดเรียน การเรียนการสอนแบบ On Site ต้องปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดให้ โดยกลุ่มทมิติดิจิทัลเคร่งครัด โดยกำหนดมาตรการหลักดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) สถานศึกษาพัฒนาประเมิน TSC+ (2) ทำกิจกรรมร่วมกันในรูปแบบ Small Bubble (3) จัดระบบบริการ อาหารและหลักมาตรฐานสุขาภิบาล อากาศและหลักโภชนาการ (4) จัดการ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในการป้องกัน โรคโควิด -19 (5) ให้นักเรียนที่มีความเสี่ยงแยกกักตัวในสถานศึกษา (6) ควบคุม ดูแลการเดินทางกรณี การเข้าและออกจากสถานศึกษา และ (7) จัดให้มี Scool Pass สำหรับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ ผลการประเมิน TST ผลการตรวจ ATK ภายใน 7 วัน 	<p>ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการพัฒนาทักษะ อชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแรงงานเพื่อให้แรงงาน มีความยืดหยุ่น พร้อมปรับตัว ตลอดจน มุ่งเน้นการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ ในระยะยาว เป็นต้น</p>	

ประเทศ	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยาวชน ผู้ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางที่ฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
	<p>มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การศึกษาระดับอุดมศึกษา โดย อว. กำหนดมาตรการรวมทั้งคู่มือและแนวปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอนประจำปี 2563 ดังนี้ (1) งดการเรียนการสอน ในสถานที่ รวมทั้งการสอบ การฝึกอบรม ที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมาก โดยให้เรียนแบบ Online หรือการผสมผสาน ตามความเหมาะสม (2) ให้สถาบัน อุดมศึกษาและหน่วยงานภายใน หลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมที่มีคนเข้าร่วม มากกว่า 50 คน - การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กำหนดให้ (1) ศูนย์ เทคโนโลยีทางการศึกษา (ETV) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นหลัก ในการดำเนินงานการผลิตรายการโทรทัศน์ และวิทยุเพื่อการศึกษา และ (2) สถาบัน การศึกษาทางไกล มีหน้าที่ในการ ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาคณะเอง 			

ประเทศ	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยียวยาที่ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนามาการศึกษา
2. สหรัฐอเมริกา	จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตามมาตรการของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค (The Centers for Disease Control Prevention : CDC) โดยในช่วงแรกของการระบาด จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ และมี การปรับเปลี่ยนการเรียน โดยมี มาตรการสำคัญ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการฉีดวัคซีนให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา รวมถึง การจัดการกิจกรรมนอกหลักสูตร และ การจัดกิจกรรมด้านกีฬา 2) ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคน (อายุ 2 ปีขึ้นไป) คุร เจ้าหน้าที่ และผู้มา เยี่ยมโรงเรียนสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา ที่มาใช้บริการสถานศึกษา โดยไม่ คำนึงถึงสถานะการฉีดวัคซีน	กำหนดมาตรการสำคัญ 6 ประการ ดังนี้ 1) เลื่อนการสอบของโรงเรียนรัฐบาล ทั้งหมดออกไปในปีการศึกษา 2019 – 2020 เพื่อป้องกันการรวมตัวกัน ซึ่งเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค 2) เร่งดำเนินการโครงการอาหาร ของโรงเรียนเดินหน้าต่อไปได้ แม้จะ ปิดสถานศึกษา เช่น การให้ครอบครัว นักเรียนสามารถมารับอาหารกลางวัน ได้ที่โรงเรียนทุกวัน หรือในบาง สถานศึกษาอาจให้ครอบครัวสามารถมารับ อาหารกลางวันในปริมาณที่เพิ่มขึ้น 3) จัดให้มีบริการสายด่วน 24 ชั่วโมง โดยให้หม่ นักจิตวิทยาเพื่อให้ความปรึกษา และเผื่อว่าด้านภาวะความเครียด ความรู้สึกโดดเดี่ยวที่อาจเกิดขึ้นในหมู่ นักเรียนเมื่อจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน รูปแบบการเรียนและขาดการปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น ๆ	พัฒนาแผนงาน Return to School และจัดทำ Roadmap เพื่อเป็นข้อมูล สำหรับโรงเรียน K-12 และชุมชน ปีการศึกษา 2021 - 2022 ประกอบด้วย “จุดสังเกต” 3 ประการ ดังนี้ 1) ให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียน บุคลากรของ โรงเรียน และครอบครัวเมื่อสถานศึกษา สามารถกลับมาเปิดเรียนได้ เช่น การสื่อสารกับครอบครัวอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัย เมื่อเด็กกลับมาเรียนในสถานศึกษา 2) สร้างชุมชนโรงเรียนและสนับสนุน สภาพทางสังคม อารมณ์ และจิตใจของ นักเรียน โดยสร้างความเชื่อมั่นว่าเด็ก ทุกคนจะได้รับประสบการณ์ที่ดีและเตรียมพร้อม เพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง สำหรับความสำเร็จทางวิชาการของ นักเรียน	สหรัฐอเมริกาเป็นแนวทางการจัดสรร งบประมาณเพื่อพัฒนามาการศึกษา โดยให้ ความสำคัญ ดังนี้ 1) มุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการ ด้านสังคม อารมณ์และสุขภาพจิตของ นักเรียน เช่น การจัดหาที่ปรึกษาและ ผู้ช่วยครูด้านสุขภาพจิตในโรงเรียน การเพิ่มจำนวนที่ปรึกษานักจิตวิทยา ในโรงเรียน และนักสังคมสงเคราะห์ เป็นสองเท่า 2) สนับสนุนการเรียนการสอนในสาย อาชีพและการศึกษาด้านเทคนิคคุณภาพสูง 3) การพัฒนานักการศึกษา ครูและ บุคลากรทางการศึกษา โดยเพิ่มการ มีโอกาสและการสนับสนุนเพื่อช่วยให้ครู เด็ดเดี่ยวและรักวิชาชีพครู รวมถึงการจัดหา ค่าตอบแทนให้ครูอย่างเหมาะสม 4) พัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กก่อน วิทยาลัย

<p>ประเทศ</p>	<p>มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา</p>	<p>มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ</p>	<p>มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน</p>	<p>แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา</p>
<p>3. รักษาระยะห่างระหว่างนักเรียนภายในห้องเรียนอย่างน้อย 3 ฟุต หรือดำเนินการป้องกันโรคด้วยแนวทางอื่น เช่น การทดสอบคัดกรอง การตรวจคัดกรอง การระบายอากาศ เป็นต้น</p> <p>4) ให้นักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่อยู่บ้านเมื่อมีสัญญาณของโรคติดเชื้อ และส่งตัวไปยังผู้ดูแลด้านสุขภาพ</p> <p>5) หน่วยงานในท้องถิ่นที่ติดตามการแพร่ระบาดในชุมชน รวมถึงติดตามการฉีดวัคซีนของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการบังคับใช้มาตรการ</p>	<p>4) หน่วยงานอนุญาตให้มีนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนยืดหยุ่น ไม่มีการลงโทษสนับสนุนให้คนที่ป่วยอยู่บ้านโดยไม่ตั้งข้อกล่าวหาจะมีผลกระทบในการจ้างงาน</p> <p>5) รัฐจัดสรรทุนให้ผ่านโครงการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินระดับประถมศึกษาและโรงเรียนการศึกษา และโครงการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินของรัฐบาลรัฐ โดยจัดหาอุปกรณ์ช่วยระบายอากาศและระบบกรองอากาศสำหรับสถานศึกษานักเรียน ครู และเจ้าหน้าที่ที่มีความทุพพลภาพด้านอื่น ๆ</p>	<p>◆ มาตรการเยียวยาด้านสุขภาพและอารมณ์</p> <p>1) กระทรวงศึกษาธิการจัดทำคู่มือผู้ปกครองในการสนับสนุนดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชนในระหว่างเรียนทางไกล และคู่มือสำหรับสาธิตชุมชนในการดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี</p> <p>2) มีการระดมสรรพกำลังจากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลและสนับสนุนการดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดี เช่น MindEd, Think Ninja และ Every Mind Matters</p> <p>3) ส่งเสริมให้ห้องสมุดท้องถิ่นจัดการการอ่านให้ผู้ใหญ่ เด็กและเยาวชนในการดูแลสุขภาพจิต และการจัดการกับความยากลำบากทางอารมณ์และประสบการณ์ต่าง ๆ</p>	<p>3) เร่งสนับสนุนความล้ำหน้าเชิงวิชาการ สร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนและผู้ปกครองว่าเด็กจะได้รับการศึกษาที่มีส่วนร่วมและเป็นเลิศด้านวิชาการ มีความสามารถทางวิชาการที่สอดคล้องกับภายในปีการศึกษา 2021 - 2022</p>	<p>แนวทางการฟื้นฟูการศึกษาแบ่งเป็นระดับ ดังนี้</p> <p>1) เด็กเล็ก รัฐบาลจัดสรรงบประมาณกว่า 153 ล้านปอนด์สำหรับการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้อะนึ่งและพัฒนาเด็กเล็กได้อย่างเหมาะสม</p> <p>2) ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับโรงเรียน 2 รูปแบบ ได้แก่</p> <p>2.1) Catch-up Premium จำนวน 650 ล้านปอนด์ ในปีการศึกษา 2021 ให้โรงเรียนเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนในการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่สูญหายไป</p> <p>2.2) Recovery Premium จำนวน 302 ล้านปอนด์ สำหรับปีการศึกษา 2021/2022 เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในการสนับสนุนนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส</p> <p>ให้ที่ปรึกษา.มัธยมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อนในปี 2021 เพิ่มเติม</p>
<p>3. สหราชอาณาจักร</p>	<p>ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด -19 โรงเรียนที่ได้รับงบประมาณจากรัฐบาลทุกแห่งใช้การจัดการเรียนการสอนแบบทางไกลตามแนวทางของรัฐบาลหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวทางดังนี้</p> <p>1) รัฐบาลเผยแพร่ข้อมูลและแนวทางต่าง ๆ เกี่ยวกับช่องทางออนไลน์ที่ www.gov.uk เพื่อสื่อสารทำความเข้าใจและลดความสับสนที่อาจเกิดขึ้นในสถานการณ์ฉุกเฉิน</p> <p>2) กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่งเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนทางไกลบนเว็บไซต์ของสถานศึกษาแต่ละแห่งเพื่อสื่อสารชี้แจงทำความเข้าใจเรื่องการเรียนที่บ้าน และส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในหลักสูตรการเรียนการสอนทางไกล</p>	<p>การเริ่มปีการศึกษาใหม่ในเดือนกันยายน 2564 เป็นครั้งแรกของการกลับมาเข้าสู่เรียนในโรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบหลังจากมีการปิดสถานศึกษาเนื่องจาก การแพร่ระบาดของโควิด - 19 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการ ดังนี้</p> <p>1) มีการสื่อสารต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านทุกช่องทาง โดยเฉพาะการสื่อสารออนไลน์ ผ่านทางเว็บไซต์ www.gov.uk เป็นแกนหลักทั้งหมด</p> <p>2) เผยแพร่คู่มือสำหรับให้ผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรระดับท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และสื่อสารกับผู้ปกครองและนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p>	<p>การเริ่มปีการศึกษาใหม่ในเดือนกันยายน 2564 เป็นครั้งแรกของการกลับมาเข้าสู่เรียนในโรงเรียนอย่างเต็มรูปแบบหลังจากมีการปิดสถานศึกษาเนื่องจาก การแพร่ระบาดของโควิด - 19 โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการ ดังนี้</p> <p>1) มีการสื่อสารต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านทุกช่องทาง โดยเฉพาะการสื่อสารออนไลน์ ผ่านทางเว็บไซต์ www.gov.uk เป็นแกนหลักทั้งหมด</p> <p>2) เผยแพร่คู่มือสำหรับให้ผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรระดับท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และสื่อสารกับผู้ปกครองและนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน</p>	<p>แนวทางการฟื้นฟูการศึกษาแบ่งเป็นระดับ ดังนี้</p> <p>1) เด็กเล็ก รัฐบาลจัดสรรงบประมาณกว่า 153 ล้านปอนด์สำหรับการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้อะนึ่งและพัฒนาเด็กเล็กได้อย่างเหมาะสม</p> <p>2) ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณสำหรับโรงเรียน 2 รูปแบบ ได้แก่</p> <p>2.1) Catch-up Premium จำนวน 650 ล้านปอนด์ ในปีการศึกษา 2021 ให้โรงเรียนเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนในการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่สูญหายไป</p> <p>2.2) Recovery Premium จำนวน 302 ล้านปอนด์ สำหรับปีการศึกษา 2021/2022 เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในการสนับสนุนนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส</p> <p>ให้ที่ปรึกษา.มัธยมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อนในปี 2021 เพิ่มเติม</p>

ประเทศ	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
<p>3) กำหนดให้การเรียนการสอนทางไกล มีข้อกำหนดว่าจะต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลายผสมผสานระหว่างการถ่ายทอดการสอนสดกับสื่อที่มีการบันทึกไว้ โดยต้องจัดให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ</p> <p>4) กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการเรียนทางไกลตามระดับ ดังนี้ (1) key stage 1 เรียนไม่เกิน 3 ชั่วโมง/วัน เฉลี่ยตามกลุ่มอายุ และจำนวนชั่วโมงน้อยกว่านั้นสำหรับเด็กเล็ก (2) key stage 2 เรียนไม่เกิน 4 ชั่วโมงต่อวัน (3) key stage 3 และ 4 เรียนไม่เกิน 5 ชั่วโมงต่อวัน</p> <p>5) โรงเรียนต้องมีระบบกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของนักเรียนทั้งงานในชั้นเรียน และมีการติดต่อโดยตรงกับนักเรียนเพื่อพูดคุยและสอบถามในเรื่องต่างๆ</p> <p>6) กระทรวงศึกษาธิการจัดทำคู่มือและแนวทางสำหรับบุคลากรในการช่วยวางแผนการเรียนของเด็กแต่ละวัน</p>	<p>4) ส่งเสริมการรู้ดิจิทัล และความปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์ให้ทันเด็ก โดยมีการจัดทำคู่มือ Coronavirus (Covid - 19)</p> <p>5) ส่งเสริมให้มีอาสาสมัครดูแลสุขภาพจิตให้เด็กและเยาวชน โดยไม่มีค่าใช้จ่ายผ่านช่องทางโทรทัศน์ สายด่วนเด็ก เป็นต้น</p> <p>◆ มาตรการเยียวยาด้านโครงสร้างพื้นฐานและกรอบมาตรการในสภาวะการเปลี่ยนแปลง</p> <p>1) กำหนดมาตรการในสภาวะการฉุกเฉินเพื่อเป็นข้อมูลให้องค์กรส่วนท้องถิ่นได้รับมือและจัดการกับการระบาดของโควิด - 19 ที่อาจเกิดขึ้นในสถาน ศึกษา และสถานพัฒนาเด็กเล็ก</p> <p>2) รัฐบาลสนับสนุนเงินเยียวยาจำนวน 500 ปอนด์ สำหรับเด็กที่ได้รับความช่วยเหลือให้พักตัว โดยผ่านเงินโอนไปตามที่กำหนด เช่น ผู้ปกครองของเยาวชนอายุไม่เกิน 15 ปี ผู้ปกครองของเยาวชนอายุ 16 -25 ปี ที่มีแผนการดูแลด้านการศึกษา เป็นต้น</p>	<p>3) การศึกษาสำหรับนักเรียนอายุ 16-19 ปี ขยายการตั้งงบประมาณสนับสนุนค่าเล่าเรียนของนักเรียนอายุ 16-19 ปี ไปถึงปีการศึกษา 2023/2024 โดยให้กลุ่มเป้าหมายเฉพาะการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบหรือหยุดชะงักจากการระบาดของโควิด - 19 รวมทั้งประกาศแผนงานในการช่วยเหลือโดยอนุโลมให้นักเรียนสามารถเรียนซ้ำได้อีกหนึ่งปีการศึกษา</p> <p>4) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ รัฐให้ความสำคัญกับเด็กกลุ่มนี้ ทั้งที่จะเรียนรวมกับการศึกษาในระบอบปกติและเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ และรวมถึงเด็กกลุ่มผู้ดูแลโอกาสและเด็กกลุ่มเปราะบาง โดยโรงเรียนที่จัดเรียนรวมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะได้รับจัดสรรงบประมาณมากกว่าโรงเรียนอื่นตามผลการประเมินความต้องการ และการขยายโครงการ Tutoring Programme โดยโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาทางเลือก จะได้รับงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถจัดการตัวแบบ 1 : 1 ได้</p>	<p>3) การศึกษาสำหรับนักเรียนอายุ 16-19 ปี ขยายการตั้งงบประมาณสนับสนุนค่าเล่าเรียนของนักเรียนอายุ 16-19 ปี ไปถึงปีการศึกษา 2023/2024 โดยให้กลุ่มเป้าหมายเฉพาะการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบหรือหยุดชะงักจากการระบาดของโควิด - 19 รวมทั้งประกาศแผนงานในการช่วยเหลือโดยอนุโลมให้นักเรียนสามารถเรียนซ้ำได้อีกหนึ่งปีการศึกษา</p> <p>4) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ รัฐให้ความสำคัญกับเด็กกลุ่มนี้ ทั้งที่จะเรียนรวมกับการศึกษาในระบอบปกติและเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ และรวมถึงเด็กกลุ่มผู้ดูแลโอกาสและเด็กกลุ่มเปราะบาง โดยโรงเรียนที่จัดเรียนรวมของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะได้รับจัดสรรงบประมาณมากกว่าโรงเรียนอื่นตามผลการประเมินความต้องการ และการขยายโครงการ Tutoring Programme โดยโรงเรียนการศึกษาพิเศษและการศึกษาทางเลือก จะได้รับงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถจัดการตัวแบบ 1 : 1 ได้</p>	

ประเภท	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยาวชน ผู้ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
	<p>ในช่วงการคลายล็อกดาวน์ (วันที่ 19 กรกฎาคม 2564) การเปิดเรียนในสถานศึกษา กำหนดมาตรการดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ไม่มีข้อกักหนัดให้สวมหน้ากากอนามัย ยกเว้นกรณีในพื้นที่ที่มีการระบาด หรือในสถานรับเลี้ยงเด็กเล็ก โรงเรียน หรือวิทยาลัยที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาด 2) มีข้อกำหนดให้สวมหน้ากากอนามัยในหลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ หลักสูตรการแสดง และการฝึกอบรมวิชาชีพ เช่น ช่างตัดผม กีฬา และพิตเนส ร้านอาหาร 3) เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี 6 เดือนที่ไปโรงเรียนปกติ และมีความใกล้ชิดกับผู้ป่วย สามารถไปโรงเรียนได้ตามปกติ โดยไม่จำเป็นต้องสวมหน้ากากในโรงเรียน แต่ให้สวมหน้ากากระหว่างการเดินทางในที่สาธารณะ 4) นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาและวิทยาลัยต้องมีการตรวจหาเชื้อ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ตรวจห่างกัน 3-5 วัน สำหรับเด็กนักเรียนในระดับประถมศึกษา มีการตรวจหาเชื้อ 2 ครั้ง ครั้งแรกในช่วงเริ่มภาคเรียน และครั้งที่ 2 ตอนเริ่มเข้าศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา 			

ประเทศ	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยาวชนที่ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
4. ออสเตรเลีย	<p>รัฐบาลกำหนดหลักการดำเนินงานสำหรับสถานศึกษาในปี 2021 ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่มีความคุณภาพให้กับผู้เรียนโดยครูที่มีความเป็นมืออาชีพ 2) ในวงการและระดับให้สามารถจัดการเรียนการสอนทางไกลที่มีความยืดหยุ่นได้ 3) โรงเรียนต้องปลอดภัยและเสริมสร้างสภาพที่ให้กับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา 4) รัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในภาครัฐที่มีอำนาจในการบริหารการศึกษาต้องรับผิดชอบการบริหารจัดการและสร้างแรงผลักดันให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับระบบโรงเรียน เช่น รัฐบาลท้องถิ่น 5) การตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์โควิด-19 จะต้องแจ้งให้ส่วนเกี่ยวข้องรับทราบ ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักการโดยรวมของประเทศ 	<p>รัฐบาลจัดสรรเงินเพื่อสนับสนุนโครงการที่ดำเนินการในช่วงระยะเวลาดังแต่ปี 2021 – 2025 เพื่อพัฒนาสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การมีภาวะของผู้บริหาร ครู และนักเรียน และส่งเสริมการวิจัยผลกระทบของการเรียนทางไกลต่อนักเรียนในกลุ่มบางประเภท ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) จัดทำสื่อการสอนรูปแบบที่เป็นประโยชน์สำหรับครูเพื่อจัดการเรียนการสอน โดยครู ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าถึงสื่อได้ทางเว็บไซต์ และสามารถดาวน์โหลดได้ทางเวปไซต์ และมีสื่อสำหรับให้คำแนะนำสำหรับภาคความรู้แจ้งในการคิดเพื่อโควิด - 19 สำหรับนักเรียนตามระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย 		<p>การปฏิรูปและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีวศึกษา (VET) ในระยะเร่งด่วนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในปี 2019 – 2021</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การให้คณาจารย์จากวิทยาลัยเพื่อศึกษาและทบทวนระบบ VET ในภาพรวม 2) จัดทำ Roadmap สำหรับเป็นแนวทางในการปฏิรูปทักษะและเป็นด้านทักษะแห่งชาติ 3) สร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรมและนายจ้างในระบบ VET 4) กายวิภาคปรับปรุงคุณภาพชีวิตรวมถึงการดูแลผู้ดูแลผู้ดูแลของประเทศไทย 5) แต่งตั้งคณะกรรมการทักษะแห่งชาติ 6) จัดตั้งสถาบันอาชีพแห่งชาติ 7) การให้ค่าธรรมเนียมไม่ติดค่าใช้จ่ายหรือเก็บค่าใช้จ่ายในราคาถูกผ่านกองทุน Job Trainer Fund

ประเทศ	<p>6) เด็กทุกคนต้องได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพในช่วงการเกิดวิกฤติ</p> <p>7) จัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนเพื่อแนะนำให้นักเรียนได้รับรู้และรับทราบแนวปฏิบัติ</p> <p>8) จัดทำศูนย์กลางข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียน (Student Wellbeing Hub)</p> <p>9) จัดทำศูนย์กลางข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technologies Hub) เพื่อให้ คำแนะนำครู สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่บ้าน รวมทั้งมีสื่อต่าง ๆ ให้บริการครอบครัวด้วย</p> <p>10) จัดสรรทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กตั้งแต่พื้นฐานจนอายุ 12 ปี ในช่วงสถานการณ์โควิดให้สามารถพัฒนาตนเองได้ โดยได้ส่งเสริมให้เรียนรู้ที่บ้านได้ ถึงจะไม่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้าน</p> <p>11) จัดทำโปรแกรมความร่วมมือสำหรับเด็กออทิสติก เช่น จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัด Webinars และโมดูลออนไลน์ เพื่อช่วยเหลือเด็กออทิสติกให้สามารถเรียนออนไลน์และเรียนทางไกล</p>	<p>มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ</p> <p>2) กำหนดหลักการระดับ ประเทศ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับจัดการศึกษาให้มีความภาคให้กับนักเรียนทุกคน โดยให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขด้วย</p> <p>3) ให้เงินอุดหนุนช่วยเหลือโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนของรัฐเพื่อจัดสิ่งแวดล้อมอย่างมีมาตรฐาน เพื่อรองรับการเปิดเรียน</p> <p>4) ให้ความช่วยเหลืออาชีพรับมาตรการด้านความสะอาดในโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนของรัฐบาล เป็นเงิน 10 ล้านเหรียญออสเตรเลีย สำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์ทำความสะอาด</p>	<p>มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน</p>	<p>แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา</p> <p>8) มีการเจรจาข้อตกลงในเรื่องทักษะแห่งชาติ การปฏิรูปทักษะในระยะที่สอง (2022 – 2024) เพื่อให้ประชากรของประเทศไทยเข้าถึงการฝึกอบรมที่มีคุณภาพสูงและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) พัฒนาศักยภาพกำลัง และสนับสนุนให้เรียนรู้และแรงงานมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ (1) ภาษาอังกฤษ การอ่านออกเขียนได้ และการคิดคำนวณ (2) ทักษะการทำงาน ได้แก่ ความร่วมมือ การแก้ปัญหา การบริหารจัดการตนเอง การเรียนรู้และเทคโนโลยีในการสื่อสาร และสารสนเทศ (3) ส่งเสริมระบบการฝึกอบรมที่ทำได้หน่วยกิตย่อย โดยทำให้การเรียนรู้และและการฝึกอบรมมีความยืดหยุ่นมากขึ้น และทำให้ประชาชนสามารถฝึกอบรมใหม่ทักษะที่จำเป็นเร่งด่วนและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานได้ในเวลา (4) ทำให้ระบบการศึกษามีความ เป็นเอกภาพและที่สมวัยเพิ่มอัตรา การสำเร็จการศึกษา และสนับสนุนภาครัฐและปรับปรุงพัฒนาเรื่อง การเคลื่อนไหวอย่างเร่งด่วน (5) ปรับปรุงระบบ VET ที่จัดให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยปรับระบบคุณวุฒิด้านการศึกษาและการฝึก อบรมทั่วประเทศ รวมทั้งการออกแบบคุณวุฒิ ของวิชาชีพของออสเตรเลีย
--------	---	---	-----------------------------------	--

ประเทศ	12) จัดไปโปรแกรมการเรียนรู้โดยการลงมือทำทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กอายุ 7 - 10 ปี โดยมีค่านำสำหรับครูในการออกแบบการเรียนรู้ออนไลน์ให้กับนักเรียน ตามโครงการเน้นการเรียนรู้ด้วยวิธีสืบเสาะทางวิทยาศาสตร์ (Inquiry-Based Approach)	มาตรการช่วยเหลือเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา 5) ส่งเสริมสนับสนุนสถาบันอาชีพแห่งชาติ เพื่อให้เป็นหน่วยงานแนวหน้าสำหรับเรื่องอาชีพในท้องถิ่น 6) ปรับปรุงวิธีการเก็บข้อมูล VET รวมทั้งการใช้ และการวิเคราะห์ข้อมูล 7) เพิ่มการลงทุนภายใต้โมเดลการอุดหนุนเงินรูปแบบใหม่ทั้งยังและมีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมากขึ้น
5. สาธารณรัฐประชาชนจีน	แนวทางการจัดการศึกษาในช่วงตั้งแต่เริ่มต้นการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา - 19 ดังนี้ 1) สถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนออนไลน์พร้อมกันในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด - 19 โดยประกาศห้าม ครู นักเรียน และบุคลากรทางการศึกษาพบปะกัน เพื่อเตรียมการเรียนการสอนโดยเด็ดขาด	◆ แพดททอริสมสายด่วนความช่วยเหลือด้านจิตวิทยา - วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้เปิดสายด่วนเพื่อให้ความช่วยเหลือด้านจิตวิทยาในเวลาทำการ โดยให้บริการภาครัฐและนักเรียนของโรงเรียน - กระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งแพดททอริสมสายด่วนความช่วยเหลือด้านจิตวิทยาเป็นการเต็มรูปแบบตลอด 24 ชั่วโมง ให้บริการครอบครัวและชาวจีนนักเรียนนักศึกษาต่างชาติและชาวจีนโพ้นทะเล โดยได้บรรจุ “บทเรียนแรกของการศึกษา” ให้เป็นเนื้อหาของการให้คำปรึกษา ด้านจิตวิทยาไว้ในกระบวนการจัดการเรียนออนไลน์	การทยอยเปิดสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาที่มีความพร้อมเพื่อให้นักเรียนระดับอุดมศึกษา โดยดำเนินการดังนี้ 1) มาตรการพิจารณาภาวะความเสี่ยงของการพิจารณาเปิดภาคเรียนจะพิจารณาอย่างรอบด้าน จากสภาพการแพร่ระบาดของโรคในพื้นที่ มีเหตุผล เหตุประกอบตนเอง และเทศบาล	ประกาศนโยบายสร้างประเทศที่แข็งแกร่งให้เป็นรากฐานของสังคมที่แข็งแกร่งและเป็น “ต้นทุน” ที่สำคัญในการต่อสู้กับความท้าทายด้านสาธารณสุข ปลัดกระทรวง “ความแข็งแกร่งทางกายและใจ” กระทรวงศึกษาธิการ “นวัตกรรมทางการศึกษา” ซึ่งมุ่งพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับการสร้างประชากรที่มีต้นทุนความแข็งแกร่งทางกายภาพ ดังนี้

<p>ประเทศ</p>	<p>มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา</p>	<p>มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ</p>	<p>มาตรการ/แนวทางการปิดเรียน</p>	<p>แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา</p>
	<p>2) รัฐบาลทุ่มงบประมาณจำนวนมากหนึ่งเพื่อใช้เตรียมการเพื่อจัดการเรียนการสอนออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ</p> <p>3) การเตรียมความพร้อมของครู และคณาจารย์ โดยให้ครูและคณาจารย์ร่วมกันจัดทำ หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน (ผ่านออนไลน์) ด้านการวางแผนจัดการดำเนินชีวิตให้แก่นักเรียน โดยให้ความสำคัญต่อการรักษาสภาพจิตใจของนักเรียน</p> <p>4) ผู้ปกครองจำเป็นต้องจัดหาอุปกรณ์เพื่อการเรียนออนไลน์ให้แก่บุตรหลาน โดยไม่ว่าใครก็ตามที่มีคือเป็นอย่างน้อย และจะต้องช่วยบุตรหลานซึ่งเป็นเด็กเล็กในการดาวน์โหลดตำราสื่อการเรียนให้เรียบร้อยก่อนถึงช่วงไมการเรียนออนไลน์</p> <p>5) ดำเนินการเรียนการสอนตามแผนการสอน โดยมีแนวปฏิบัติเรื่องหลัก "4 ใจ" ประกอบด้วย ใจดี ใจดี ใจดี ใจดี เพื่อสร้างบรรยากาศในโรงเรียน และช่วยให้ทั้งนักเรียนและครูมีจิตใจที่เข้มแข็งเบิกบาน</p>	<p>◆ มาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ</p> <p>รัฐบาลจมีมาตรการช่วยเหลือผู้สำเร็จการศึกษาในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด -19 ดังนี้</p> <p>1) เปิดช่องทางเว็บไซต์บริการสมัครงานที่ชื่อ "24365" เพื่อให้บริการแก่ผู้สมัครงานและผู้จ้าง โดยรวมมีอีกเว็บไซต์รับสมัครงานชั้นนำของประเทศไทย 5 แห่ง เปิดตลอด 24 ชั่วโมง 365 วัน</p> <p>2) อำนวยความสะดวกในการลงนามสัญญาจ้างงานบนเว็บไซต์</p> <p>3) ส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลการเปิดรับสมัครงานไปยัง มหาวิทยาลัยในแต่ละพื้นที่ มณฑล และมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเข้าร่วมโครงการจัดทำงานแก่นักศึกษาฝึกกรรมช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร</p>	<p>2) มีการเลื่อนเวลาการสอนเข้ามหาวิทยาลัยต่อไป 1 เดือน โดยยึดตามการวิจัย 2 ข้อ ได้แก่ 1) "สุขภาพต้องมาอันดับ 1" เพื่อให้มีนักเรียนกลับมาปอดด้วยจากเชื้อไวรัส โควิด -19 และข้อ 2 "ความเป็รธรรมต้องมาก่อนอันดับ 1" กระทรวงศึกษาธิการแนะนำทุกพื้นที่ทุกมณฑลให้ความสำคัญต่อการดำเนินการในการสอนเข้ามหาวิทยาลัย 3 ด้าน ได้แก่ (1) เพิ่มความเข้มแข็งด้านการป้องกัน การแพร่ระบาด (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสอนมีระบบการบริหารจัดการที่เข้มแข็ง และ (3) ทุกพื้นที่ต้องเตรียมความพร้อมในการรับสถานการณ์การป้องกันภัยพิบัติต่างๆ เนื่องจากเป็นช่วงเข้าสู่ฤดูร้อน</p> <p>3) มาตรการด้วย "3 ไม่" หากโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยยังไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ 3 เรื่องนี้ ก็ยังไม่อนุญาตให้เปิดเรียนในโรงเรียนได้ หลักการ "3 ไม่" ได้แก่ (1) ควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดโดยทั่วไป ภายในพื้นที่ที่ได้แล้ว (2) มีมาตรการป้องกันและควบคุมขั้นพื้นฐานของโรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่ละเอียดรอบคอบคุมได้มาตรฐาน และ</p>	<p>1) ให้โรงเรียนส่งเสริมหลักศูตรวิชา "พลศึกษา" โดยเลือก "แนวปฏิบัติ" วิชาด้วยการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา" เพราะเห็นว่าหลังจากที่นักเรียนที่จบประเทศเรียนอยู่ที่บ้านเป็นระยะเวลาสั้น ทำให้นักเรียนมีสภาพร่างกายอ่อนแอ จึงควรส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายมากขึ้น</p> <p>2) กระทรวงศึกษาธิการประกาศห้ามการสอบข้อเขียนสำหรับเด็กที่มีอายุ 6 - 7 ปี เพราะส่งผลให้นักเรียนต้องรับภาระหนักและอยู่ภายใต้ความกดดันและส่งผลกระทบท่อสุขภาพจิตใจและร่างกายอย่างมาก</p> <p>3) ให้บริษัททววิชาของเอกชน พยายามดูแลเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร โดยให้สถาบันต้นตอหรือเหล่าผู้สอบทเรียนได้เฉพาะว่าเหตุผลสุดขีดตัวหนังสือ 1 ชั่วโมง และห้ามสอนวิชาหลัก</p> <p>4) มีนโยบายเรื่องครูในสถานศึกษาที่ต้องให้กลับปรับเปลี่ยนกันไปรับตำแหน่งในโรงเรียนต่าง ๆ ทุก 6 ปี เพื่อป้องกันไม่ให้ครูที่มีความรู้ความสามารถจะจุกอยู่ในโรงเรียนระดับที่ศึกษาเพียงเท่านั้น</p>

ประเทศ	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
	<p>6) ทั่วโลกในระยะเริ่มต้น พบว่าสองสัปดาห์หลังเปิดภาคเรียนออนไลน์มีข้อดีคือ นักเรียนได้มีโอกาสเรียนกับครูและคณาจารย์ที่เป็นครูที่เก่งที่สุดของประเทศในบางวิชา จึงเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักเรียน เป็นการกระชับความสัมพันธ์ของโอกาสการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น</p>		<p>(3) สถานศึกษาสามารถปรับประกันความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะภายในบริเวณโรงเรียน และในวิทยาเขตได้</p> <p>4) มาตรการสวมใส่หน้ากากอนามัยโรงเรียนจะเข้มงวดขึ้นมาตรการควบคุมดูแลของตนเองในห้องเรียนถือเป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของนักเรียน</p>	<p>5) ออกคำเตือนไม่ให้โรงเรียน สร้างห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีพรสวรรค์ (Gifted) หรือห้องอัจฉริยะใด ๆ</p> <p>6) กระบวนการศึกษาธิการสั่งห้ามครูให้การบ้านแบบข้อเขียนสำหรับนักเรียนเกรด 1 - 2 รวมทั้งจำกัดการให้การบ้านนักเรียนมัธยมศึกษาต้น ไม่ให้เกินวันละ 1.5 ชั่วโมง</p>
<p>6. ลิงคโปร์</p>	<p>การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบไฮบริด (Hybrid) โดยจัดโปรแกรม 'การเรียนรู้แบบผสมผสาน' (Blended Learning) ระหว่างการเรียนที่บ้านและการเรียนในห้องเรียน รายละเอียดดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การเรียนจากที่บ้าน (Home-based Learning – HBL) ลิงคโปร์ให้ความยืดหยุ่นกับนักเรียนมากกว่าการเรียนในห้อง โดยนักเรียนสามารถจัดการเรียนเอง และเปิดโอกาสให้นักเรียนจัดสรรเวลาส่วนตัวที่เลือกเรียนรู้อิสระของตนเองหรือสนใจนอกเหนือหลักสูตร (Student-Initiated Learning) ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ในทุกสถานศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ กำหนดแนวทางดังนี้ 1.1) จัดทำตารางกิจกรรมประจำวันร่วมกับผู้เรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1) รัฐบาลเร่งแจก Tablet หรือ Laptop เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนเข้าถึงอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ได้ไม่เท่าเทียมกัน โดยมีเป้าหมายแจกให้ครบภายในสิ้นปี 2021 ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เร็วขึ้นกว่ากำหนดเดิม 7 ปี 2) เพิ่มเงินอุดหนุนสำหรับซื้ออุปกรณ์ให้กับนักเรียนทุกคนละ 200 ดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 4,600 บาท) โดยเฉพาะนักเรียนที่มาจากครอบครัวรายได้ต่ำ จะได้รับพิจารณาเพิ่มเงินอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษ 3) เปิดให้บริการศูนย์ดูแลนักเรียนและศูนย์ดูแลนักเรียนพิเศษ เพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองที่ต้องทำงาน 4) จัดทำวัคซีนให้กับเด็กนักเรียน โดยมีการกำหนดการฉีดวัคซีนสำหรับนักเรียนตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2564 เป็นต้นไป โดยนักเรียนที่มีสิทธิ์เข้ารับการฉีดวัคซีน ต้องมีอายุสิบสองปีขึ้นไป 		<p>รัฐบาลสิงคโปร์ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งกำลังเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้คน ทั้งในวงการของโปรดักต์และหลังการประกาศของโรค จึงมีแนวคิดในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด – 19 และปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ในระดับชั้นประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) การเรียนเกี่ยวกับวิทยาการคำนวณ (Coding) 2) ทักษะเชิงคำนวณ (Computational Thinking)

ประเภท	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
	<p>1.2) มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเวลาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนที่บ้าน</p> <p>1.3) ให้ความสำคัญในด้านสุขภาพจิตของผู้เรียนโดยการสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนเป็นประจำ</p> <p>2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาภายใต้สภาวะวิกฤตการณ์ด้วยการปรับปรุงแบบการเรียนการสอนเป็นการเน้นรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-based Learning) การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) ภายใต้มาตรการดังนี้</p> <p>2.1) การเว้นระยะห่างทางบุคคล สำหรับชั้นเรียนในรมและชั้นเรียนกลางแจ้ง ต้องมีจำนวนนักเรียนรวมกับผู้สอนไม่เกิน 50 คน</p> <p>2.2) การปฏิบัติตามประกาศเรื่องสุขภาพ โดยไม่อนุญาตให้ผู้เรียนและบุคลากรที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโควิด -19 หรือต้องสงสัยว่าติดเชื้อโควิด -19 เข้าสถานศึกษา</p>			<p>3) วิทยาการคอมพิวเตอร์ (Computing) ควบคู่กับการเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ใหม่ ที่ตอบสนองกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนี้ (1) การพัฒนาทักษะความรู้ทางด้านการเงิน สำหรับรองรับทักษะในการบริหารจัดการ (2) ราววิชาหน้าที่พลเมือง และ (3) การดูแลสุขภาพจิต เพื่อให้นักเรียนสามารถจัดการความเครียดของตัวอง</p> <p>4) ส่วนการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สังกัดปรีมีแนวความคิดปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นสหวิทยาการ แทนที่จะเน้นเรียนสาขาเดียว เพื่อสร้างคนลิงคิงไปให้มีความรู้ที่หลากหลายมากขึ้น</p>

ประเทศ	มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา	มาตรการช่วยเหลือเยาวชนที่ได้รับผลกระทบ	มาตรการ/แนวทางการเปิดเรียน	แนวทางกึ่งฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา
	<p>2.3) การเข้าซื้อพันธบัตรของรัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังและ/หรือเข้าซื้ออย่างทั่วถึงก่อนที่จะใช้งานทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนผู้ใช้งาน</p> <p>2.4) ผู้ที่เข้ามาใช้บริการสถานศึกษาจำเป็นต้องสวมหน้ากากตลอดเวลา ยกเว้นบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ Face shield แทนการใส่หน้ากากในบุคคลที่มีความจำเป็นพิเศษ</p> <p>2.5) การจัดสรรช่วงเวลาเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้มีเวลาพักระหว่างคาบเรียน</p> <p>2.6) การระบายนายกเทศมนตรี</p> <p>ขอความร่วมมือให้สถานที่ทุกแห่งปฏิบัติตามคำแนะนำเกี่ยวกับ การปรับปรุงการระบายอากาศและคุณภาพอากาศภายในอาคารขององค์กรด้านสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ</p> <p>2.7) การฉีดวัคซีนและการทดสอบการติดเชื้อ กำหนดให้สถานศึกษาต้องทำการทดสอบการติดเชื้อในรูปแบบ Fast and Easy Testing (FET) สองครั้งต่อสัปดาห์ให้แก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา</p>			

สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการศึกษา
อันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของประเทศไทยกับองค์การระหว่าง
ประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ

◆ องค์การระหว่างประเทศ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์
โควิด -19 ขององค์การระหว่างประเทศจำนวน 5 องค์การ คือ องค์การสหประชาชาติ
องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
และการพัฒนา ธนาคารโลก และยูเนสโก พบว่าแต่ละองค์การตระหนักถึง
ความสำคัญและเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษา
ของทุกประเทศทั่วโลก และได้เสนอนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษา
ในช่วงสภาวะวิกฤติที่เกิดจากทั้งภายในองค์กร และความร่วมมือระหว่าง
องค์กร เพื่อให้ประเทศทั่วโลกพร้อมรับและสามารถจัดการกับสภาวะวิกฤติ
ดังกล่าวโดยยังคงรักษาคุณภาพและสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษา
โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัย
ให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ มีสุขภาวะที่ดี เป็นแรงงาน
ที่มีศักยภาพและมีทักษะใหม่ พร้อมรับการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิต
เพื่อรองรับโลกอนาคต และเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ
โดยองค์การระหว่างประเทศได้มีการศึกษาสภาพปัญหาและจัดทำกรอบนโยบาย
การพัฒนาการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ขององค์การเพื่อให้ประเทศทั่วโลก
นำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น องค์การ
สหประชาชาติ จัดทำ “กรอบนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อรองรับโควิด - 19”
องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ จัดทำ “ข้อเสนอระบบการศึกษาใหม่”

องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ จัดทำ “รายงานแนวทางการจัดการศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโควิด - 19” ธนาคารโลก จัดทำ “ข้อเสนอเพื่อความร่วมมือจากองค์การระหว่างประเทศ” และยูเนสโก จัดทำ “ข้อเสนอแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา” เพื่อสร้างระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น โดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ และพัฒนานวัตกรรมการศึกษารูปแบบใหม่ รองรับการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาเรื่องโอกาสในการเรียนรู้ที่สูญหายไปให้สามารถล้มนแล้วลุกไว โดยสามารถสรุปการดำเนินงานขององค์การระหว่างประเทศทั้ง 5 องค์การว่ามีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกันในการพัฒนาการศึกษาเพื่อพร้อมรับกับวิกฤตการณ์ในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ยืดหยุ่น ครอบคลุมและทั่วถึง โดยร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์วิกฤตเพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศทั่วโลกให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป

◆ กรณีศึกษาของต่างประเทศ

การศึกษบทเรียนการพัฒนาการศึกษาของต่างประเทศอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของต่างประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ เปรียบเทียบกับประเทศไทยใน 4 ประเด็นหลัก รายละเอียดดังนี้

1) **มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา** พบว่าประเทศไทย กำหนดมาตรการแนวทางในการจัดการศึกษาโดยดำเนินการควบคู่กับมาตรการทางสาธารณสุขที่คำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยสูงสุดของผู้เรียน มีการประเมินและเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาผ่านระบบ TSC+ (Thai Stop Covid Plus) และประเมินความเสี่ยงของนักเรียน นักศึกษา ครู บุคลากรและผู้ปกครองผ่านระบบ TST (Thai Save Thai) และมาตรการในช่วงเปิดภาคเรียน ที่ให้แต่ละสถานศึกษาจัดรูปแบบการเรียนการสอน 5 รูปแบบ ได้แก่ On Site/

On Air/Online/On Demand/On Hand โดยเลือกได้ตามความเหมาะสม และสถานการณ์ความรุนแรงของการระบาดในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งประกาศ แนวทางการจัดการศึกษาตามระดับและประเภท ได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษา และการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เช่นเดียวกับมาตรการและแนวทางของต่างประเทศ ที่จัดการศึกษาโดยดำเนินการควบคู่กับมาตรการทางด้านสาธารณสุข เพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มความปลอดภัยจากการติดเชื้อโควิด – 19 ได้แก่ การสวม หน้ากากอนามัย การรักษาระยะห่าง การส่งเสริมการฉีดวัคซีนให้กับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น โดยแต่ละประเทศอาจมีมาตรการที่แตกต่าง ออกไปตามบริบท เช่น **สหรัฐอเมริกา** จัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ตามมาตรการของศูนย์ควบคุมและป้องกันโรค และมีการปรับรูปแบบ การเรียนการสอนจากการเรียนออนไลน์ในช่วงแรก มาเป็นการเรียนด้วย รูปแบบไฮบริด มีการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตรและกิจกรรมด้านกีฬา เป็นต้น **สหราชอาณาจักร** ในช่วงการระบาดกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งที่รับงบประมาณ จากรัฐ ใช้การจัดการเรียนการสอนทางไกลตามแนวทางที่รัฐหรือกฎหมาย กำหนด โดยรัฐเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์ gov.uk เพื่อสื่อสาร ทำความเข้าใจและลดความสับสนที่อาจเกิดขึ้นเพียงเว็บไซต์เดียว การเรียน ทางไกลให้ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ผสมผสานระหว่างการถ่ายทอดการสอนสด กับสื่อที่บันทึกไว้แล้ว กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำการเรียนทางไกลตามระดับโดย K-1 เรียนไม่เกิน 3 ชั่วโมง และเพิ่มจำนวนชั่วโมงเป็น 4 – 5 ชั่วโมงใน K 2-3-4 จัดทำคู่มือและแนวทางสำหรับผู้ปกครอง เพื่อช่วยวางแผนการเรียนของเด็กแต่ละวัน และในช่วงการคลายล็อกดาวน์ ไม่ได้มีข้อกำหนดให้สวมหน้ากากอนามัย ยกเว้น กรณีในพื้นที่ระบาด และในสถานศึกษาหลักสูตรอาชีวศึกษา หลักสูตรการดูแล

สุขภาพ หลักสูตรการแสดงและหลักสูตรการฝึกอบรมวิชาชีพ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และวิทยาลัยต้องมีการตรวจหาเชื้อ 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ตรวจห่างกัน 3-5 วัน และยกเลิกการสอบ GCSE เป็นต้น **ออสเตรเลีย** ในช่วงการแพร่ระบาดให้สามารถจัดการเรียนการสอนทางไกลที่มีความยืดหยุ่น โรงเรียนต้องปลอดภัยและเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา จัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียน จัดทำศูนย์กลางข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพในโรงเรียน จัดทำศูนย์กลางข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น **สาธารณรัฐประชาชนจีน** ให้สถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนออนไลน์พร้อมกันในทุกระดับและประเภทการศึกษา รัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อเตรียมการจัดการเรียนการสอนทางไกล ผู้ปกครองต้องจัดหาอุปกรณ์ออนไลน์ให้กับบุตรหลาน มีแนวปฏิบัติหลัก “4 ใจ” ได้แก่ อบอุ่นใจ สุขใจ ใส่ใจ และตั้งใจ จัดทำคู่มือการเรียนการสอนและวางแผนการดำเนินชีวิตให้แก่แก่นักเรียน โดยให้ความสำคัญต่อการรักษาสุขภาพจิตใจของนักเรียน และ**สิงคโปร์** จัดการเรียนการสอนในรูปแบบไฮบริด โดยจัดโปรแกรมการเรียนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ที่บ้าน (Home-based Learning) และการเรียนในห้องเรียน โดยให้ความยืดหยุ่นกับการเรียนที่บ้านมากกว่าการเรียนในห้องเรียน และเรียนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ในทุกสถานศึกษามีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับการจัดการเวลาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน และให้ความสำคัญในด้านสุขภาพจิตของผู้เรียน เป็นต้น

จากการศึกษาวิเคราะห์มาตรการและแนวทางการจัดการศึกษาของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ พบว่ามาตรการทางกายภาพของประเทศไทยต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีมาตรการจัดการศึกษาควบคู่กับมาตรการทางด้านสาธารณสุข เช่น การสวมใส่หน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่าง การดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่และสถานศึกษา

การระบายนโยบาย และการส่งเสริมการฉีดวัคซีนให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยมีจุดร่วมสำคัญ คือ การปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนในชั้นเรียนมาเป็นการเรียนการสอนทางไกล โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยอาจเป็นการเรียนแบบไฮบริด (Hybrid) ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ครอบครัวและชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบกับการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลาน โดยเฉพาะการเรียนการสอนของเด็กเล็กหรือการศึกษาปฐมวัยที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ จากผู้ปกครองมากกว่าวัยอื่น ๆ รวมทั้งนำไปสู่การปรับโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ทั่วถึงและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่เพิ่มมากขึ้น แต่พบความแตกต่างที่เป็นข้อสังเกตสำคัญในมาตรการการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยกับต่างประเทศ คือ มาตรการด้านสุขภาวะทางด้านจิตใจและอารมณ์ ที่ต่างประเทศส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ นอกเหนือจากมาตรการทางด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อบรรเทาปัญหาและลดภาวะความเครียดของเด็กและเยาวชนรวมถึงผู้ปกครองจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนและวิถีการดำรงชีวิตใหม่ที่เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการด้านสุขภาวะทางด้านอารมณ์และจิตใจที่ชัดเจน และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ต่างประเทศให้ความสำคัญกับการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและเป็นเอกภาพด้วยช่องทางการสื่อสารจากรัฐเพื่อลดความสับสนที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการจัดทำคู่มือและแนวทางสำหรับผู้ปกครองช่วยวางแผนการเรียนของเด็กและเยาวชน

2. มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ พบว่าประเทศไทย

กำหนดมาตรการผ่อนคลายภาระด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยสำรวจความต้องการอุปกรณที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ควบคู่กับการกำหนดให้สถานศึกษาปรับแผนการศึกษาให้ยืดหยุ่น โดยแบ่งสาระสำคัญเป็น “เรื่องที่ต้องรู้” และ “เรื่องที่ควรรู้” กำหนดไม่ให้นำผลการทดสอบ O-NET มาใช้เป็นเกณฑ์ในการสอบเข้า ม.1 และ ม. 4 รวมทั้งการสอบคัดเลือกเข้าเรียนต่อสถาบันอุดมศึกษา ลดภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้โดยให้ความช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ทั้งในสังกัด ศธ. นอกสังกัด ศธ. ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในระดับชั้นอนุบาล – ม.6 ในอัตรา 2,000 บาทต่อคน ในขณะที่ต่างประเทศ เริ่มจากสหรัฐอเมริกา กำหนดมาตรการสำคัญ ได้แก่ เลื่อนการสอบของโรงเรียนรัฐบาลออกไปในปีการศึกษา 2019 - 2020 จัดให้มีบริการสายด่วน 24 ชั่วโมง โดยมีนักจิตวิทยาเพื่อให้คำปรึกษาและเฝ้าระวังด้านภาวะความเครียดของนักเรียน จัดสรรทุนให้ผ่านโครงการบรรเทาทุกข์ฉุกเฉินระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และโครงการบรรเทาทุกข์การศึกษาฉุกเฉินของผู้ว่าการรัฐ โดยจัดหาอุปกรณ์ช่วยระบายอากาศและระบบกรองอากาศของสถานศึกษา เป็นต้น **สหราชอาณาจักร** มีมาตรการเยียวยาด้านสุขภาพและอารมณ์ โดยจัดทำคู่มือผู้ปกครองในการสนับสนุนดูแลสุขภาพจิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนในระหว่างเรียนทางไกล ส่งเสริมการเรียนรู้สื่อดิจิทัล และความปลอดภัยจากการใช้สื่อออนไลน์ ส่งเสริมให้มีอาสาสมัครดูแลสุขภาพจิตให้เด็กและเยาวชน และรัฐบาลสนับสนุนเงินเยียวยาจำนวน 500 ปอนด์ สำหรับเด็กที่ได้รับคำแนะนำให้กักตัว เป็นต้น **ออสเตรเลีย** รัฐบาลจัดสรรเงินเพื่อสนับสนุนโครงการที่ดำเนินการในช่วงตั้งแต่ปี 2021 -2025 เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การส่งเสริมสุขภาพของ

ผู้บริหาร ครู และนักเรียน และส่งเสริมการวิจัยผลกระทบของการเรียนทางไกล
ต่อนักเรียนในกลุ่มเปราะบาง ให้เงินอุดหนุนช่วยเหลือโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนของ
รัฐเพื่อจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพให้นักเรียนได้อย่างมีมาตรฐานเพื่อ
รองรับการเปิดเรียน และให้ความช่วยเหลือสำหรับมาตรการด้านความสะอาด
ในโรงเรียนที่ไม่ใช่โรงเรียนรัฐบาลเป็นเงิน 10 ล้านเหรียญออสเตรเลีย
เพื่อการจัดซื้อผลิตภัณฑ์และน้ำยาทำความสะอาด เป็นต้น **สาธารณรัฐประชาชนจีน**
จัดทำแพลตฟอร์มสายด่วนความช่วยเหลือด้านจิตวิทยาในเวลาราชการ
ซึ่งออกแบบโดยวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยให้บริการครูและนักเรียนของ
โรงเรียน และกระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งแพลตฟอร์มสายด่วนความช่วยเหลือ
ด้านจิตวิทยาเปิดบริการเต็มรูปแบบตลอด 24 ชั่วโมง ให้บริการครอบคลุมถึงนักเรียน
นักศึกษาต่างชาติ และชาวจีนโพ้นทะเล และช่วยเหลือผู้สำเร็จการศึกษา
สู่ตลาดแรงงาน โดยเปิดเว็บไซต์บริการสมัครงานชื่อ “24365” เพื่อให้บริหาร
แก่ผู้สมัครงานและผู้ว่าจ้าง และส่งเสริมการเชื่อมโยงข้อมูลการเปิดรับสมัครงาน
ไปยังมหาวิทยาลัยในแต่ละพื้นที่ และมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งเข้าร่วมโครงการ
จัดหางานแก่บัณฑิต เป็นต้น **สิงคโปร์** รัฐบาลมีนโยบายเร่งแจก Tablet
หรือ Laptop เพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนเข้าถึงอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้
ที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยมีเป้าหมายแจกให้ครบภายในสิ้นปี 2021 เพิ่มเงิน
อุดหนุนสำหรับซื้ออุปกรณ์ให้กับนักเรียนทุกคนอีกคนละ 200 ดอลลาร์สิงคโปร์
(ประมาณ 4,600 บาท) โดยเพิ่มเงินอุดหนุนให้กับนักเรียนที่มาจากครอบครัว
รายได้ต่ำเป็นกรณีพิเศษ และเปิดให้บริการศูนย์ดูแลนักเรียนและศูนย์ดูแล
นักเรียนพิเศษเพื่อช่วยเหลือผู้ปกครองที่ตกงาน เป็นต้น

จากการศึกษาวิเคราะห์มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ
จากสถานการณ์โควิด - 19 ของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

พบว่าเกือบทุกประเทศกำหนดมาตรการแนวทางที่คล้ายคลึงกัน ในด้านการบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดบริการอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อการสอนรูปแบบใหม่ และมีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาทางด้านสุขภาพและอารมณ์ เพื่อลดภาวะความเครียดของผู้เรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนทั่วไป ยกเว้นประเทศไทยที่พบว่า ยังไม่มีมาตรการดังกล่าวที่ชัดเจน และมาตรการที่แตกต่างอีกประการหนึ่ง คือ การจัดสรรเงินเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอน พบว่าต่างประเทศมีการจัดสรรเงินให้ผู้เรียนในอัตราที่ไม่เท่ากัน โดยมีการพิจารณาจัดสรรเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษให้กับเด็กยากจนและเด็กกลุ่มเป้าหมายพิเศษด้วย

3) มาตรการและแนวทางในการเปิดเรียน พบว่าประเทศไทย โดยกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขกำหนดมาตรการการเปิดภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2564 ในเดือนพฤศจิกายน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการเปิดประเทศของรัฐบาล โดยยังคงใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอน 5 รูปแบบ และเร่งดำเนินการเพื่อให้การเปิดภาคเรียนที่ 2 เป็นแบบ On Site หรือการกลับเข้ามาเรียนในสถานศึกษาให้ได้มากที่สุด โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดแนวทางการเตรียมความพร้อมการเปิดเรียนที่สำคัญ ได้แก่ การจัดสรรวัคซีนให้นักเรียนอายุ 12 - 18 ปี ให้สถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการ Sandbox : Safety Zone in School และให้สถานศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้จัดการเรียนการสอนแบบ On Site ปฏิบัติตามมาตรการอย่างเคร่งครัด เช่น ผ่านการประเมิน TSC+ จัดการด้านอนามัยและสิ่งแวดล้อมในการป้องกันโรคโควิด - 19 จัดให้มี School Pass เป็นต้น ในขณะที่ต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ได้พัฒนาแผนงาน Return to School และ

จัดทำ Roadmap สำหรับโรงเรียนและชุมชน โดยให้ความสำคัญกับสุขภาพและความปลอดภัยกับนักเรียน บุคลากร และครอบครัว สร้างชุมชนโรงเรียนและสนับสนุนสุขภาพทางสังคม อารมณ์และจิตใจของนักเรียน และเร่งสนับสนุนความสำเร็จทางวิชาการ โดยมีเป้าหมายสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการที่ยอดเยี่ยมภายในปีการศึกษา 2021 -2022 **สหราชอาณาจักร** มีการเตรียมการเพื่อการกลับเข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างเต็มรูปแบบภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด - 19 โดยรัฐติดต่อสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านทุกช่องทาง โดยเฉพาะผ่านทางเว็บไซต์ www.gov.uk เป็นแกนหลักเพียงช่องทางเดียว เผยแพร่คู่มือสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรระดับท้องถิ่นเพื่อนำไปสื่อสารกับครู ผู้ปกครอง และนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน **สาธารณรัฐประชาชนจีน** กำหนดมาตรการพิจารณาระดับความเสี่ยงในการเปิดภาคเรียนอย่างรอบด้าน การเลื่อนสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยออกไป กำหนดมาตรการว่าด้วย “3 ไม่” โดยหากโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยยังไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ 3 เรื่องนี้ได้ จะยังไม่อนุญาตให้เปิดเรียนในโรงเรียนได้ ได้แก่ (1) ควบคุมการแพร่ระบาดในพื้นที่ได้ (2) มีมาตรการป้องกันและควบคุมขั้นพื้นฐานของโรงเรียน วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่ครอบคลุมทุกมาตรฐาน (3) สถานศึกษาสามารถรับประกันความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะได้ เป็นต้น

ทั้งนี้ จากการศึกษาวิเคราะห์มาตรการและแนวทางการเปิดเรียนของประเทศไทยกับต่างประเทศ พบว่า ทุกประเทศต่างให้ความสำคัญกับมาตรการและแนวทางการเปิดภาคเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้เรียนอย่างเต็มที่ รวมทั้งดำเนินการเร่งรัดเพื่อให้สามารถเปิดเรียนในสถานศึกษาได้อย่างเร็วที่สุด อย่างไรก็ตาม ยังคงให้ความสำคัญและพิจารณาสถานการณ์การแพร่ระบาดที่แตกต่างของแต่ละพื้นที่เป็นหลัก โดยมีข้อสังเกต คือ บางประเทศ

ยังไม่ได้กำหนดมาตรการและแนวทางการเปิดภาคเรียนที่ชัดเจน เนื่องจากยังไม่มั่นใจกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด – 19 ที่อาจเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกใหม่เกิดขึ้นทั่วโลกได้

4) **แนวทางการฟื้นฟูและพัฒนาการศึกษา** พบว่าประเทศไทยได้มีการจัดทำแผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการระบาดของโควิด – 19 โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้สามารถ “ล้มแล้วลุกไว” และกำหนดแนวทางการพัฒนาคนซึ่งมีการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญ เป็น 1 ใน 4 แนวทางการพัฒนาประเทศ ด้วยการส่งเสริมแรงงานที่อยู่ในภาคการผลิตและบริการที่ได้รับผลกระทบให้ได้รับการฝึกอบรม ยกระดับทักษะ และปรับศักยภาพแรงงานให้เหมาะสมกับรูปแบบธุรกิจ และโครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ยกระดับคุณภาพมาตรฐานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานโดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ส่งเสริมการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการพัฒนาทักษะอาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของแรงงานเพื่อให้แรงงานมีความยืดหยุ่นพร้อมปรับตัว ตลอดจนมุ่งเน้นการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพในระยะยาว เป็นต้น ส่วนในต่างประเทศ ได้แก่ **สหรัฐอเมริกา** มีแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาโดยมุ่งเน้นกับการตอบสนองด้านอารมณ์ และสุขภาพจิตนักเรียน เช่น การจัดหาที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตในโรงเรียน การสนับสนุนการเรียนในอาชีพและสายเทคนิค การพัฒนานักการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน **สหราชอาณาจักร** มีแนวทางการฟื้นฟูการศึกษาแบ่งเป็นระดับ ดังนี้ (1) เด็กเล็ก รัฐบาลจัดสรร

งบประมาณกว่า 153 ล้านบาท เพื่อการฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กเล็ก (2) ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษาแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ Catch-up Premium จำนวน 650 ล้านบาทในปีการศึกษา 2021 ให้โรงเรียนใช้สนับสนุนช่วยเหลือการเรียนรู้ที่สูญหายไปของนักเรียน และ Recovery Premium จำนวน 302 ล้านบาทสำหรับปีการศึกษา 2021/2022 เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนในการสนับสนุนเด็กด้อยโอกาส และการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อนของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา (3) นักเรียนอายุ 16-19 ปี ขยายการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนค่าเล่าเรียนของนักเรียนอายุ 16-19 ปี ไปถึงปีการศึกษา 2023/2024 โดยให้กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบหรือหยุดชะงักจากการระบาดของโควิด - 19 และ (4) เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยโรงเรียนที่จัดเรียนรวมของกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะได้รับจัดสรรงบประมาณมากกว่าโรงเรียนอื่นตามผลการประเมินความต้องการ **ออสเตรเลีย** กำหนดให้มีการปฏิรูปและพัฒนาการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมอาชีวศึกษา (VET) แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะเร่งด่วนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในปี 2019 - 2021 และระยะที่สอง (2022 - 2024) เพื่อให้ประชากรของประเทศเข้าถึงการฝึกอบรมที่มีคุณภาพสูงและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นฐานกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ในขณะที่ **สาธารณรัฐประชาชนจีน** ประกาศนโยบายสร้างประชากรที่แข็งแกร่งให้เป็นรากฐานของสังคมที่แข็งแกร่งและเป็น “ต้นทุน” ที่สำคัญเพื่อปลูกฝังรากฐาน “ความแข็งแกร่งทั้งกายและใจ” ให้กับเด็กและเยาวชนผ่านนวัตกรรมทางการศึกษา โดยมุ่งพัฒนาหลักสูตรการศึกษาให้ตอบโจทย์การสร้างประชากรที่แข็งแกร่งและมีต้นทุนความแข็งแกร่งทางกายภาพ ดังนี้ (1) ให้โรงเรียนส่งเสริมหลักสูตร “พลศึกษา” (2) กระทรวงศึกษาธิการ

ประกาศห้ามการสอบข้อเขียนสำหรับเด็กที่มีอายุ 6-7 ปี (3) ให้บริษัททกวติวิชาของเอกชนทั้งหมดแปลงเป็นองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร และให้สอนได้เฉพาะวันหยุดสุดสัปดาห์วันละ 1 ชั่วโมง (4) ให้ครูในสถานศึกษาสลับปรับเปลี่ยนไปรับตำแหน่งในโรงเรียนต่าง ๆ ทุก 6 ปี เพื่อแก้ปัญหาการกระจุกตัวของครูที่เก้งอยู่แต่เฉพาะในโรงเรียนระดับหัวกะทิบางแห่ง (5) ออกค่าเดือนไม่ให้โรงเรียนสร้างห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือห้องอัจฉริยะใดๆ และ (6) กระทรวงศึกษาธิการสั่งห้ามครูให้การบ้านแบบข้อเขียนสำหรับนักเรียนเกรด 1-2 และจำกัดการให้การบ้านนักเรียนมัธยมศึกษาไม่ให้เกินวันละ 1.5 ชั่วโมง ส่วนสิงคโปร์ มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -19 และปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับวิทยาการคำนวณ (Coding) การคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) วิทยาการคอมพิวเตอร์ (Computing) ควบคู่กับการเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ใหม่ ๆ ที่ตอบสนองกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ส่วนอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีแนวคิดในการปรับรูปแบบหลักสูตรให้เป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary Learning) แทนที่การเน้นเรียนสาขาวิชาเดียว เป็นต้น

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการศึกษาของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย พบว่าหลายประเทศมีแนวทางการพัฒนาและฟื้นฟูการศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมนั้นแสดงให้เห็นถึงการเตรียมเพื่อพร้อมรับ และปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด - 19 เพื่อนำมาใช้เป็นบทเรียน และพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสในการพัฒนาการศึกษา เพื่อมุ่งเน้นการสร้างทุนมนุษย์ในอนาคตต่อไป โดยในส่วนของประเทศไทยนั้นว่าได้รับบทเรียน

ที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาจากสถานการณ์ดังกล่าวทั้งในด้านการจัดบริการ โครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งทางด้านวิชาการและ สุขภาวะทางจิตใจและอารมณ์ให้บรรลุเป้าหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ

สรุป นโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญของนานาประเทศ มุ่งเน้นวัตถุประสงค์เดียวกันคือเพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไก และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ และมาตรการทางไกลอื่น ๆ ควบคู่กับการดำเนินการตามมาตรการทางสาธารณสุข ของแต่ละประเทศเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคที่ทวีความรุนแรง ยิ่งขึ้น รวมถึงการดูแลสุขภาพทางจิตใจและอารมณ์ของผู้เรียนเพื่อไม่ให้ เกิดภาวะเครียด และหาแนวทางฟื้นฟูการศึกษาเพื่อชดเชยและทดแทนการเรียนรู้ที่สูญหายไปในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด - 19 โดยรัฐบาลจะทำหน้าที่เป็น ผู้กำหนดแนวทางการปฏิบัติ แต่การตัดสินใจในการดำเนินการจะขึ้นอยู่กับแต่ละ สถานศึกษาและบริบทของพื้นที่แต่ละประเทศ โดยคำนึงถึงบริบทและ ความเหมาะสมที่เอื้อต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะทางการพัฒนา การศึกษาของประเทศไทย

บทวิเคราะห์การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 ในบทนี้นำเสนอสรุปผลการศึกษาดามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และนำเสนอข้อเสนอแนะทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย รายละเอียดดังนี้

5.1 สภาพปัจจุบันปัญหาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของประเทศไทย

◆ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด -19 ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของประเทศทั่วโลกและประเทศไทยตั้งแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2562 จนถึงปัจจุบัน ทำให้การพัฒนาการศึกษาต้องหยุดชะงักและชะลอตัวอันเนื่องมาจากการเลื่อนการเปิดภาคเรียน และการปิดสถานศึกษาเพื่อหลีกเลี่ยงและลดความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของเชื้อโรค โดยสามารถสรุปสภาพปัจจุบันปัญหาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด – 19 ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาทั้งด้านการพัฒนาการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ พร้อมรับสำหรับชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยแบ่งเป็นผลกระทบทางบวกและทางลบที่สำคัญ ดังนี้

ผลกระทบทางบวก มีผลกระทบทางบวกสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา 2 ประการ ดังนี้

1) การปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ในปัจจุบันแม้จะมีแนวโน้มในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่สถานการณ์โควิด – 19 นับเป็นปัจจัยเร่งสำคัญที่ทำให้มีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนจากการเรียนในชั้นเรียนที่สถานศึกษา มาเป็นการเรียนการสอนด้วย 5 รูปแบบ โดยเรียนจากที่บ้านหรือนอกสถานศึกษา

ซึ่งสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถดำเนินการเลือกรูปแบบได้ตามบริบทของพื้นที่ และความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา ดังนี้ (1) การเรียนในชั้นเรียน (On Site) (2) การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On Air) (3) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) (4) การเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ตามอัธยาศัย (On Demand) และ (5) การเรียนการสอนแบบให้กลับบ้านไปทำที่บ้าน (On Hand)

2) การปรับแนวทางการทดสอบ การวัดและประเมินผล
เมื่อมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอน จึงต้องมีการปรับแนวทางการทดสอบ การวัดและการประเมินผล จากการเน้นการทดสอบมาเป็นการมุ่งเน้นการวัด ประเมินผลจากสภาพจริง ไม่เน้นเรื่องการสอบ โดยให้พิจารณาตามลักษณะวิชา มีการประเมินจากชิ้นงานของนักเรียน และให้ครูผู้สอนมีการจัดทำข้อสอบแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สะดวกและเหมาะสมกับสถานการณ์วิกฤติ ในส่วนของการสอบเพื่อคัดเลือกเข้าศึกษาต่อไม่ให้นำผลการทดสอบ O-NET มาใช้เป็นเกณฑ์ในการรับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 เช่นเดียวกับการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จะไม่นำคะแนน O-NET มาประกอบการคัดเลือก และให้ปรับปรุงข้อสอบที่ใช้ในการทดสอบความถนัดทั่วไป (GAT) และการทดสอบความถนัดทางวิชาการ/วิชาชีพ (PAT) โดยคำนึงถึงสาระการเรียนรู้ที่ถูกปรับใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ ซึ่งนับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของระบบการทดสอบการวัดและประเมินผล การศึกษาของประเทศ

◆ **ผลกระทบทางลบ** มีผลกระทบทางลบสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษา 2 ประการ ดังนี้

1) **ผู้เรียนหลุดออกนอกระบบการศึกษา** พบปัญหาผู้เรียนหลุดออกนอกระบบมีอัตราเพิ่มสูงขึ้น อันเนื่องมาจากผลกระทบเชิงลบทางเศรษฐกิจ ทำให้หลายครอบครัวมีรายได้ครัวเรือนลดลง ส่งผลทำให้ขาดแคลนงบประมาณ

ในการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนออนไลน์ กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จึงควรบูรณาการการดำเนินงานร่วมกัน ในการร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น เข้าถึงได้ง่าย สะดวก มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อทักษะการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถเรียนควบคู่กับการประกอบอาชีพได้ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายที่คุ้มครองและรองรับกลุ่มเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษาและควรมีแนวทางเฝ้าระวังเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กหลุดออกจากระบบการศึกษามากขึ้น ส่วนทางโรงเรียนและครูควรจะให้ความสำคัญกับเด็กนักเรียนทุกคน โดยควรคำนึงถึงการเรียนรู้ที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังเป็นสำคัญ โดยปัจจุบันประเทศไทยมีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน เพื่อทดลองต้นแบบระบบการศึกษาทางเลือกใหม่ (Alternative Education) เพื่อค้นหาวិธีการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์โควิด - 19 เพื่อให้การศึกษาสามารถเข้าถึงผู้เรียนทุกคนได้และช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้

2) สุขภาพจิตและการสูญเสียโอกาสในการเรียนรู้ของผู้เรียน

วิกฤติการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ส่งผลให้ผู้เรียนต้องประสบปัญหาด้านสุขภาพจิตที่เกิดจากการสะสมความเครียดจากวิถีชีวิตใหม่และการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน ส่งผลให้ผู้เรียนบางกลุ่มไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษา และขาดการเชื่อมต่อกับระบบการศึกษาเป็นระยะเวลานาน ผู้เรียนเกิดสภาวะถดถอยหรือมีพัฒนาการในการเรียนรู้ช้ากว่าปกติ ซึ่งในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่อาจจะได้แรงงานที่มีทักษะและศักยภาพไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน และครู จึงควรหารือร่วมกันในการปรับรูปแบบการเรียนการสอนหลังจากที่สามารถเปิดโรงเรียนได้ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด โดยต้องคำนึงถึงการชดเชยความรู้ที่สูญเสียไปของนักเรียนในช่วงที่เรียนออนไลน์

เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ตามพัฒนาการของตนเอง รวมทั้งส่งเสริมการตระหนักรู้ด้านสุขภาพจิตให้เป็นส่วนสำคัญต่อการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต ควบคู่กับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน และหลักสูตรการเรียนการสอน ครูและผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้ด้านสุขภาพจิตให้ผู้เรียน โดยครูและนักเรียนควรได้รับวิธีการรับรู้ถึงสัญญาณของปัญหาด้านสุขภาพจิต และมีแนวทางในการจัดการวิกฤติสุขภาพ โดยบูรณาการการบริการและการสนับสนุนให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกระดับชั้น การเข้าถึงบริการและโปรแกรมด้านพฤติกรรมและสุขภาพจิต รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับครอบครัวและชุมชนของนักเรียน

5.2 สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของประเทศไทยกับองค์การระหว่างประเทศ และกรณีศึกษาของต่างประเทศ

◆ องค์การระหว่างประเทศ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ขององค์การระหว่างประเทศจำนวน 5 องค์การ คือ องค์การสหประชาชาติ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ธนาคารโลก และยูเนสโก พบว่าแต่ละองค์การตระหนักถึงความสำคัญและเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ปัญหาภัยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของทุกประเทศทั่วโลก และได้เสนอนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาในช่วงสภาวะวิกฤติที่เกิดจากทั้งภายในองค์กร และความร่วมมือระหว่างองค์การ เพื่อให้ประเทศทั่วโลกพร้อมรับและสามารถจัดการกับ

สภาวะวิกฤติดังกล่าวโดยยังคงรักษาคุณภาพและสร้างความเท่าเทียมทางการศึกษาอย่างทั่วถึงโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เพื่อเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนทุกช่วงวัยให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ มีสุขภาพที่ดีเป็นแรงงานที่มีศักยภาพและมีทักษะใหม่ พร้อมรับการปรับเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตเพื่อรองรับโลกอนาคต และเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประเทศทั่วโลกนำข้อเสนอนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่ ภายใต้อัตลักษณ์มุ่งเน้นการสร้างระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น โดยมีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษารูปแบบใหม่รองรับการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาเรื่องโอกาสในการเรียนรู้ที่สูญหายไปให้สามารถลบล้างแล้วลุกไ้ และพร้อมรับกับวิกฤติการณ์ในอนาคตได้อย่างเหมาะสม ยืดหยุ่น ครอบคลุมและทั่วถึง โดยร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์วิกฤติเพื่อพัฒนาการศึกษาของประเทศทั่วโลกให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไป

◆ กรณีศึกษาของต่างประเทศ

การศึกษาวิเคราะห์บทเรียนการพัฒนาการศึกษาของต่างประเทศอื่นเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด -19 ของต่างประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ เปรียบเทียบกับประเทศไทยใน 4 ประเด็นหลัก สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

1) **มาตรการ/แนวทางในการจัดการศึกษา** พบว่ามาตรการทางกายภาพของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีมาตรการการจัดการศึกษาควบคู่กับมาตรการทางด้านสาธารณสุข เช่น การสวมใส่หน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่าง การดูแลรักษาความสะอาดพื้นที่และสถานศึกษา การระบายอากาศ และการส่งเสริมการฉีดวัคซีนให้

นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และมีจุดร่วมสำคัญ คือ การปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากการเรียนในชั้นเรียนมาเป็นการเรียนการสอนทางไกล โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยให้สามารถปรับรูปแบบการเรียนการสอนเป็นแบบไฮบริดหรือผสมผสาน ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ครอบครัวและชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบกับการจัดการเรียนการสอนของบุตรหลาน โดยเฉพาะการเรียนการสอนของเด็กเล็กหรือการศึกษาปฐมวัยที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ จากครูและผู้ปกครองมากกว่าวัยอื่น ๆ รวมทั้งนำไปสู่การปรับโครงสร้างพื้นฐานของรัฐด้านการบริการอินเทอร์เน็ตที่มีคุณภาพให้ทั่วถึงและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกพื้นที่ที่เพิ่มมากขึ้น แต่พบความแตกต่างที่เป็นข้อสังเกตสำคัญในมาตรการการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยกับต่างประเทศ คือ มาตรการด้านสุขภาวะทางด้านจิตใจและอารมณ์ที่ต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ ที่ให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ กับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกเหนือจากมาตรการทางด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อบรรเทาปัญหาและลดภาวะความเครียดของผู้เรียนและผู้ปกครองจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนและวิถีการดำรงชีวิตใหม่ที่เกิดจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการด้านสุขภาวะทางด้านอารมณ์และจิตใจที่ชัดเจน และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องและเป็นเอกภาพด้วยช่องทางการสื่อสารจากรัฐเพื่อลดความสับสนที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการจัดทำคู่มือและแนวทางสำหรับผู้ปกครองเพื่อช่วยวางแผนการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

2) มาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ พบว่า

เกือบทุกประเทศกำหนดมาตรการแนวทางที่คล้ายคลึงกัน เช่น การบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การจัดบริการอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย การส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อการสอนรูปแบบใหม่ และให้ความสำคัญกับมาตรการช่วยเหลือเยียวยาทางด้านสุขภาพและอารมณ์ ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการดังกล่าวที่ชัดเจน และมาตรการที่แตกต่างอีกประการหนึ่ง คือ การจัดสรรเงินเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอน พบว่าต่างประเทศมีการจัดสรรเงินให้ผู้เรียนไม่เท่าเทียมกัน โดยมีการพิจารณาจัดสรรเพิ่มเติมตามระดับและประเภทการศึกษา และจัดสรรเพิ่มเติมให้กับเด็กยากจนและเด็กกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

3) มาตรการและแนวทางในการเปิดเรียน พบว่าทุกประเทศ

ต่างให้ความสำคัญกับมาตรการและแนวทางการเปิดภาคเรียนที่มุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้เรียนอย่างเต็มที่ เพื่อให้สามารถเปิดเรียนในสถานศึกษาได้อย่างเร็วที่สุด เช่น สหรัฐอเมริกามีการพัฒนาแผนงาน Return to School และจัดทำ Roadmap เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนและชุมชน สหราชอาณาจักรมีการเผยแพร่คู่มือสำหรับให้ผู้บริหารสถานศึกษาและองค์กรระดับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการสื่อสารกับครู ผู้ปกครอง และนักเรียนให้ไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ยังคงให้ความสำคัญและพิจารณาสถานการณ์การแพร่ระบาดที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่เป็นหลัก โดยมีข้อสังเกต คือ บางประเทศยังไม่ได้กำหนดมาตรการและแนวทางการเปิดภาคเรียนที่ชัดเจน เนื่องจากยังไม่มั่นใจกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ที่อาจมีสถานการณ์การแพร่ระบาดระลอกใหม่เกิดขึ้นได้

4) **แนวทางการฟื้นฟูและการพัฒนาการศึกษา** พบว่าหลายประเทศมีแนวทางการพัฒนาและฟื้นฟูการศึกษาหลังการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการเตรียมการเพื่อพร้อมรับ และปรับเปลี่ยนรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาที่ได้รับผลกระทบ เพื่อนำมาใช้เป็นบทเรียน และพลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสในการพัฒนาการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นการลงทุนมนุษย์ในอนาคต โดยในส่วนของประเทศไทยนับว่าได้รับบทเรียนที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษาจากสถานการณ์ดังกล่าวทั้งในด้านการจัดบริการโครงสร้างพื้นฐาน การปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้รวมไปถึงการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งทางด้านวิชาการ และสุขภาวะทางจิตใจและอารมณ์ที่จะต้องมีการกำหนดนโยบายให้ชัดเจน เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 และยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และมีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและความถนัดเพื่อเป็นทุนมนุษย์ที่สำคัญ (Human Capital) ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วต่อไป

จุดเด่นของต่างประเทศ

จากการศึกษาวิเคราะห์มาตรการ/แนวทางการจัดการศึกษา มาตรการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ มาตรการ/แนวทางการเปิดภาคเรียน และแนวทางการพัฒนาหรือฟื้นฟูการศึกษาอันเนื่องมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ของต่างประเทศ 5 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร

ออสเตรเลีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ พบจุดเด่นของแต่ละประเทศ ดังนี้

สหรัฐอเมริกา มีจุดเด่น ดังนี้ มีการกำหนดมาตรการช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบที่มุ่งเน้นด้านสุขภาวะทางอารมณ์ และจิตใจ มีการพัฒนาแผนงาน Return to School และจัดทำ Roadmap เพื่อเป็นคู่มือให้โรงเรียนและชุมชนสำหรับการเปิดภาคเรียนในปีการศึกษา 2021 -2022 มีการสื่อสารกับครอบครัวเพื่อสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยเมื่อเด็กกลับมาเรียนในสถานศึกษา โดยสร้างความเชื่อมั่นว่าเด็กทุกคนจะได้รับการสนับสนุนเตรียมพร้อม เพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งทางด้านวิชาการ และเร่งสนับสนุนความสำเร็จทางวิชาการ สร้างความมั่นใจกับนักเรียนและผู้ปกครองว่าเด็กจะได้รับการพัฒนาให้มีส่วนร่วมและเป็นเลิศด้านวิชาการ ภายในปีการศึกษา 2021 – 2022 มีการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการพัฒนานักการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณสำหรับใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน

สหราชอาณาจักร มีจุดเด่น ดังนี้ มีการผ่อนคลายมาตรการด้านการศึกษาเป็นลำดับแรก เพื่อสร้างความมั่นใจว่าเด็กและนักเรียนทุกคนจะกลับสู่การเรียนการสอนในสถานศึกษาได้อย่างปลอดภัย โดยในช่วงการแพร่ระบาดให้สถานศึกษาที่ได้รับงบประมาณจากรัฐทุกแห่งจัดการเรียนการสอนทางไกลตามแนวทางของรัฐบาล โดยรัฐบาลเผยแพร่ข้อมูลทั่วไปและแนวทางที่เกี่ยวข้องผ่านทางเว็บไซต์ www.gov.uk ซึ่งบริการข้อมูลอย่างละเอียดและครบถ้วนตามจำนวนและกลุ่มเป้าหมาย และให้สถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนทางไกลบนเว็บไซต์ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง กำหนดมาตรฐานการเรียนทางไกลขั้นต่ำตามระดับชั้น ประกาศยกเลิกการสอบ GCSE ในปี 2563 และปี 2564 โดยให้ครูเป็นผู้ประเมินเกรดที่ได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์และ

หลักฐานอื่น ๆ ที่จัดทำโดย Ofqual การให้ความสำคัญกับสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็ก มีการจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่อดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีของเด็กและเยาวชนในช่วงการแพร่ระบาดของสถานการณ์โควิด-19 มีการระดมสรรพกำลังจากองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลและการดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน จัดให้มีอาสาสมัครด้านการดูแลสุขภาพจิต นอกจากนี้ มีการกำหนดแนวทางการฟื้นฟูการศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนและพัฒนาผู้เรียนตามช่วงวัยที่แตกต่างกัน เช่น สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็กเล็กให้เหมาะสมตามพัฒนาการช่วยเหลือโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาด้วยการจัดสรรงบประมาณ 2 รูปแบบ คือ Catch-up Premium เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่สูญหายไป และ Recovery Premium เพื่อช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาส เป็นต้น

ออสเตรเลีย มีจุดเด่น ดังนี้ สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการตัดสินใจเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางในการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด - 19 จัดให้มีผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนเพื่อแนะนำให้นักเรียนได้รับรู้และรับทราบแนวปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาการศึกษาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับครู ผู้บริหารสถานศึกษานักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์กลางข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพของนักเรียน ศูนย์กลางข้อมูลเทคโนโลยีดิจิทัล รัฐบาลจัดสรรเงินเพื่อสนับสนุนโครงการที่เป็นประโยชน์และมีความสำคัญที่เห็นว่าควรเร่งดำเนินการในช่วงปี 2021 - 2025 ได้แก่ การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การมีส่วนร่วมของนักเรียนและผู้ปกครองในเรื่องการศึกษา สุขภาวะของผู้บริหาร ครู และนักเรียน รวมทั้งการส่งเสริมการวิจัยด้านผลกระทบของการเรียนทางไกลต่อนักเรียนในกลุ่มเปราะบาง ปฏิรูปและการพัฒนาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม

เพื่อเป็นปัจจัยสำคัญในการฟื้นฟูประเทศในระยะยาวอันเป็นผลมาจาก โควิด - 19 เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ VET และส่งเสริมให้ประชากรของประเทศเข้าถึงการฝึกอบรมที่มีคุณภาพสูงและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง พัฒนาประชากรให้มีทักษะที่เป็นความต้องการสำหรับการทำงาน ใน 10 ปีข้างหน้าและอนาคต

สาธารณรัฐประชาชนจีน มีจุดเด่น ดังนี้ การเปิดเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 โดยประกาศนโยบาย “การศึกษาไม่หยุดยั้ง และสุขภาพต้องมาก่อน” และมาตรการว่าด้วย “3 ไม่น้อย” โดยเน้นเรื่องความสามารถในการควบคุมการแพร่ระบาดและความปลอดภัยในพื้นที่สาธารณะภายในสถานศึกษาได้ กำหนดให้ปรับแผนการสอนให้เชื่อมโยงต่อการเรียนออนไลน์ ด้วยแนวปฏิบัติหลัก “4 ใจ” ประกอบด้วย **อุ่งใจ สุขใจ ใส่ใจ และตั้งใจ** เพื่อสร้างบรรยากาศและช่วยให้นักเรียนและครูมีจิตใจที่เข้มแข็งเบิกบานสามารถใช้ชีวิตในโรงเรียนทั้งในด้านการเผชิญปัญหาโดยตรง และการปลุกฝังให้นักเรียนมีความตั้งใจ ขยันหมั่นเพียรต่อการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีแพลตฟอร์มสายด่วนความช่วยเหลือด้านจิตวิทยา เปิดบริการเต็มรูปแบบตลอด 24 ชั่วโมง และเปิดเว็บไซต์บริการสมัครงานที่ชื่อว่า “24365” เพื่อให้บริการแก่ผู้สมัครงานและผู้ว่าจ้างโดยร่วมมือกับเว็บไซต์รับสมัครงานชั้นนำของประเทศ 5 แห่ง เปิดตลอด 24 ชั่วโมง ใน 365 วัน ให้ความสำคัญกับสุขภาพร่างกายของผู้เรียน โดยให้โรงเรียนส่งเสริมหลักสูตรวิชา “พลศึกษา” และประกาศ “แนวปฏิบัติว่าด้วยการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา” นอกจากนี้จีนกำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาต่อทันทีหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 เริ่มคลี่คลาย โดยล่าสุดประกาศห้ามสอบข้อเขียนในเด็กอายุ 6 - 7 ปี รวมทั้งจำกัดการสอบในชั้นปีอื่น ๆ ของการศึกษาภาคบังคับ

ไม่ให้เกินภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง และรัฐบาลได้สั่งให้สถาบันกวดวิชาของเอกชน ทั้งหมดแปลงเป็นองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร โดยให้เปิดสอนได้เฉพาะวันหยุด สุดสัปดาห์วันละ 1 ชั่วโมง และห้ามสอนวิชาหลัก นอกจากนี้ ยังออกคำเตือนไม่ให้ โรงเรียนสร้างห้องเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีพรสวรรค์ (Gifted) หรือห้องอัจฉริยะ

สิงคโปร์ จุดเด่น ดังนี้ สนับสนุนการจัดการศึกษาทางไกลรูปแบบ ไฮบริด (Hybrid) จัดโปรแกรม ‘การเรียนรู้แบบผสมผสาน’ (Blended Learning) ระหว่างการเรียนรู้ที่บ้าน (Home-based Learning) และการศึกษาในห้องเรียน ภายใต้แนวคิด “การจัดการเรียนการสอนให้โรงเรียนเปิดอยู่เสมอ” ให้ความยืดหยุ่นแก่นักเรียนมากกว่าการเรียนในห้อง นักเรียนสามารถจัดสรรเวลา ส่วนหนึ่งเลือกเรียนรู้สิ่งที่ตัวเองถนัดหรือสนใจนอกเหนือหลักสูตร ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ Singapore Student Learning Space (SLS) ในทุกสถานศึกษา ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่รวมองค์ความรู้ข่าวสาร แบบทดสอบความรู้ ที่ได้รับการออกแบบโดยครูผู้สอนสำหรับผู้เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผู้ปกครองช่วยอำนวยความสะดวกและ สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในการเรียนรู้ที่บ้าน รัฐบาลช่วยเหลือและเยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อแก้ปัญหานักเรียนเข้าถึงอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ ได้ไม่เท่าเทียมกัน โดยมีนโยบายเร่งแจก Tablet หรือ Laptop ให้นักเรียนทุกคนจนครบภายในสิ้นปี 2021 ซึ่งเร็วขึ้นกว่ากำหนดเดิม 7 ปี และจัดสรรเงินอุดหนุนสำหรับซื้ออุปกรณ์ให้กับนักเรียนทุกคนอีกคนละ 200 ดอลลาร์สิงคโปร์ รวมทั้งการเพิ่มเงินอุดหนุนเป็นกรณีพิเศษให้กับครอบครัวรายได้ต่ำ นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อรองรับต่อการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด – 19 ตั้งแต่ช่วงแรกของการแพร่ระบาดโดยเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา โดยให้ความสำคัญกับเนื้อหาการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น วิทยาการคำนวณ (Coding) (2) การคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) ควบคู่กับ

การเพิ่มเติมสาระการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ทักษะความรู้ทางด้านการเงิน หน้าที่พลเมือง และการดูแลสุขภาพจิต เป็นต้น

สรุป การพัฒนาการศึกษาของนานาชาติเป็นผลมาจาก สถานการณ์โควิด - 19 พบข้อสรุปที่สำคัญ คือ วิกฤติการณ์ดังกล่าว นับเป็นโอกาสหรือปัจจัยเร่งสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ทิศทางการศึกษาใหม่ที่ควรคงไว้แม้ว่าสถานการณ์คลี่คลายไป เช่น การลงทุนด้านสิทธิ์ในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหรือโลกออนไลน์ ซึ่งเป็นแหล่งความรู้สำหรับทุกคน การปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเท่าทันพัฒนาการโลก การปรับการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีมาตรฐานผ่านการพัฒนาทักษะครู และความหลากหลายของการผลิตสื่อการสอน รวมถึงการปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการบทบาทหน้าที่ของครูให้รับผิดชอบในส่วนที่เทคโนโลยีไม่สามารถทำได้ เช่น การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ การเป็นที่ปรึกษาให้นักเรียน เพื่อพัฒนาสมรรถนะ และดูแลสุขภาพจิตใจของผู้เรียน เป็นต้น โดยนโยบายและแนวทางการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญของนานาชาติ มุ่งเน้นวัตถุประสงค์เดียวกันคือเพื่อให้การศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผ่านกลไกและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ โทรทัศน์ และมาตรการทางไกลอื่น ๆ ควบคู่กับการดำเนินการตามมาตรการทางสาธารณสุขของแต่ละประเทศเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลจะทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดแนวทางการปฏิบัติ แต่การตัดสินใจในการดำเนินการขึ้นอยู่กับแต่ละสถานศึกษาและบริบทของพื้นที่ในแต่ละประเทศ โดยคำนึงถึงบริบทและความเหมาะสมที่เอื้อต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

5.3 ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19

ประเทศไทยมีการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยปัจจุบันมีการกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ เริ่มจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ที่มุ่งเน้นเสริมสร้างศักยภาพในการฟื้นฟูและขับเคลื่อนประเทศให้สามารถ “ล้มแล้วลุกไว” (Resilience) จากช่วงเวลาเกือบ 2 ปีที่ผ่านมาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด -19 ซึ่งนับเป็นโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และส่งผลเชื่อมโยงไปถึงสภาวะถดถอยของทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่อาจจะนำไปสู่การถดถอยของการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว ในขณะที่เดียวกันก็เป็นปัจจัยเร่งสำคัญที่ก่อให้เกิดการวางแผนและกำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต ทั้งนี้ จากสภาพปัจจุบันปัญหาอันเกิดจากสถานการณ์โควิด - 19 และการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาการศึกษาอันเป็นผลมาจากสถานการณ์โควิด - 19 ขององค์การระหว่างประเทศและต่างประเทศ จึงมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยทั้งในระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของคน ให้เป็นกำลังหลักสำคัญในการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศ ดังนี้

1) ในช่วงสถานการณ์ฉุกเฉินหรือสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ รัฐบาลต้องสื่อสารและสร้างความรู้ความเข้าใจ

ด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และชัดเจนให้นักเรียนและผู้ปกครองรับรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นเอกภาพ โดยมีการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความสับสนหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนได้

2) รัฐบาลต้องมีนโยบายและมาตรการแนวทางที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดย “ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” โดยมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับการฟื้นฟูการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

3) รัฐบาลควรพิจารณาทบทวนนโยบายการจัดการจัดบริการสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีคุณภาพให้ผู้เรียนและครูทุกคนได้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตแบบไม่มีค่าใช้จ่ายให้ครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่

4) กระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อรองรับนักเรียนที่กลับเข้ามาเรียนในสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดรูปแบบการสอนเสริมการปรับพื้นฐานรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมตามความต้องการเพื่อแก้ปัญหา นักเรียนหลุดออกจากระบบ รวมทั้งพัฒนาระบบการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ที่สูญเสียไปของผู้เรียน เพื่อสามารถระบุปัญหาและกำหนดแนวทางการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้

5) กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญกับสุขภาวะทางจิตใจและอารมณ์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการฟื้นฟูการศึกษา โดยควรเพิ่มช่องทางการสื่อสาร เช่น Hotline/สายด่วน 24 ชั่วโมง ในการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อผ่อนคลายจากภาวะความเครียดอันเกิดจากความวิตกกังวลต่อการเรียนรู้และความเสี่ยงที่เกิดจากสังคมออนไลน์ และความรู้สึกโดดเดี่ยวจากผลกระทบทบทวนจากการระบาดของเชื้อโควิด-19 ที่เกิดจากการกักตัว

เมื่อติดเชื้อ หรือการสูญเสียคนในครอบครัวจากสถานการณ์ดังกล่าว

6) กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรร่วมมือกันผลิตและพัฒนาครูให้มีทักษะด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล เพื่อสามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนและรองรับการเรียนการสอน รูปแบบใหม่ในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งการสร้างทักษะในการให้คำปรึกษา และแนะนำผู้เรียนด้านสุขภาวะทางจิตใจและอารมณ์

7) กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่จัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ปรับการจัดการเรียนการสอนที่ไม่มีคุณภาพ และพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมระยะสั้น (Reskill และ Upskill) ให้หลากหลายเพื่อยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้มีทักษะในการรองรับอาชีพใหม่ในอนาคต รวมทั้งพัฒนาและส่งเสริม การใช้กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) และระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

8) กระทรวงศึกษาธิการต้องจัดทำและเชื่อมโยงแพลตฟอร์มการเรียนรู้ และจัดทำเนื้อหารายวิชาให้เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย รวมทั้งเชื่อมโยงการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสามารถช่วยสนับสนุน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เพื่อลดการชะลอหรือหยุดการเรียนรู้ให้มากที่สุด รวมทั้งรองรับการจัดการศึกษาในอนาคต

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาการศึกษาสอดคล้องกับสถานการณ์ และความจำเป็นในแต่ละช่วงเวลาและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน สามารถแบ่งแนวทางการพัฒนาการศึกษาออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

◆ ระยะเร่งด่วน (1 – 3 ปี)

1) สร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมผ่าน ช่องทางการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยพัฒนาประสิทธิภาพในการเข้าถึง อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่มีคุณภาพ และครอบคลุมทุกพื้นที่ ควบคู่กับการเร่งรัด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยทุกช่วงวัยในด้านเทคโนโลยี

ดิจิทัลให้มีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต รวมทั้งมีศักยภาพการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

2) เร่งรัดการปรับปรุงแบบการเรียนรู้โดยพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ทางไกลให้มีประสิทธิภาพและสะดวกต่อการเข้าถึงของผู้เรียนทุกระดับ รวมทั้งเร่งรัดการปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

3) เร่งรัดการดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค

4) เร่งรัดการพัฒนาให้ครูมีทักษะ ความเชี่ยวชาญที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะทักษะการใช้เทคโนโลยีที่มีคุณภาพ และระบบการเรียนการสอนแบบไฮบริด (Hybrid teaching) และเยียวยาผู้เรียน ครู อาจารย์ และบุคลากรจากผลกระทบ เช่น ประเมินความพร้อมแต่ละบุคคล ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน และงบประมาณเพื่อใช้จัดการด้านสาธารณสุขของแต่ละบุคคล

5) บรรจุเพิ่มสาระการเรียนรู้ด้านสุขภาวะทางอารมณ์และจิตใจลงในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งจัดให้มีครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนว ทำหน้าที่ให้คำบริการปรึกษาและคำแนะนำด้านสุขภาวะทางอารมณ์และจิตใจ

6) เร่งรัดการสร้างการรับรู้แนวทางการจัดการศึกษาให้เป็นในทิศทางเดียวกัน จัดทำคู่มือสำหรับชุมชนและผู้ปกครองในการเตรียมความพร้อมเด็ก และแนะแนวเด็กเพื่อป้องกันการเกิดภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของเด็กในช่วงเวลาที่ไม่สามารถเข้าเรียนตามปกติ รวมทั้งมีบริหารช่องทางติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครองและนักเรียนอย่างเหมาะสม เช่น สายด่วน การศึกษา เป็นต้น

◆ ระยะเวลา (3- 5 ปี)

1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้และหลักสูตรการเรียนการสอนแบบวิถีใหม่ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่บ้าน และส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสำคัญ โดยผสมผสานรูปแบบ Online / On Air/ On Site / On Hand / On Demand และปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีความยืดหยุ่น โดยสามารถสะสมและเทียบโอนหน่วยกิตได้ตามความเหมาะสม

2) สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอบรมทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่เน้นการสร้างและพัฒนาทักษะ สมรรถนะที่จำเป็นในตลาดงาน โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อสร้างโอกาสในยุคหลังโควิด-19 รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาทักษะ ปรับทักษะ และสร้างทักษะใหม่ให้กับวัยแรงงาน ให้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญที่หลากหลายตามความต้องการของตลาดงาน ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค

3) พัฒนาระบบการทดสอบ วัดและประเมินความรู้ ทักษะ และเทียบโอนประสบการณ์ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย สามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวก และตลอดเวลา สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ

4) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมกับการพัฒนาประสิทธิภาพด้านสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพและเหมาะสมตามบริบท มีความเสถียรในการจัดการเรียนการสอน เพื่อไม่ให้เกิดการชะงักทางการเรียนรู้

5) พัฒนาระบบฐานข้อมูลพื้นฐาน เช่น ฐานข้อมูลครัวเรือน ฐานข้อมูลรายได้ ฯลฯ รวมทั้งฐานข้อมูลทางการศึกษาให้มีความสะดวกต่อใช้งานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุม ป้องกัน และใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน

6) การจัดสรรงบประมาณด้านสาธารณสุขของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สถานศึกษา เพื่อไม่ให้เป็นการระงับของผู้ปกครองเพียงอย่างเดียว และงบประมาณในการพัฒนาครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษานับสนับสนุนให้มีการฝึกอบรมครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านจิตวิทยาเพื่อรองรับการแก้ปัญหา การศึกษาและการเรียนรู้ที่เกิดจากความผันผวนทางด้านอารมณ์และสังคมของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ออนไลน์ในการพัฒนาวิชาชีพของตนเองและโรงเรียน

7) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่และภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม เพื่อช่วยติดตามตรวจสอบ และเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทพื้นที่และชุมชน รวมทั้งเปิดให้มีเวทีรับฟังความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นและหาแนวทางแก้ไขและพัฒนา ร่วมกันเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

◆ ระยะเวลา (5 -10 ปี)

1) มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยสร้างและพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน แบบวิถีใหม่ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่บ้าน และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งพัฒนาช่องทางการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม ในรูปแบบที่หลากหลาย

2) พัฒนาหลักสูตรการอบรมที่หลากหลายเพื่อเตรียมครูให้มีความในเชี่ยวชาญในเรื่องดิจิทัลแพลตฟอร์มทั้งในด้านการพัฒนาสื่อ เนื้อหา ในการจัดการเรียนการสอน ควบคู่กับการบริหารจัดการด้านสุขภาวะ และสุขภาพจิตให้กับตนเองและผู้เรียน

3) ปรับเปลี่ยนสถานะของผู้สอนเป็น Facilitator เพื่อต่อยอดและแนะนำผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความถนัดและความต้องการ มากกว่าการแสวงหาความรู้จากครูผู้สอน หรือในสถานศึกษาเท่านั้น

4) จัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ในทุกรูปแบบ เช่น การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์และทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอนที่ทั่วถึง Free Wi-Fi โทรศัพท์มือถือ DLTV พร้อมทั้งวางแนวทาง หรือรอบการคัดเลือกและประเมินทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน ซอฟต์แวร์ สื่อ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐาน

5) พัฒนารูปแบบการสะสม เทียบโอนหน่วยกิต และกรอบคุณวุฒิ แห่งชาติให้สามารถดำเนินการได้ในทุกสถาบันการศึกษาทั้งในและนอกประเทศ รวมทั้งการนำทักษะ ความเชี่ยวชาญทางด้านอาชีพมาเทียบเป็นวุฒิการศึกษา โดยเน้นความสอดคล้องกับตลาดแรงงานเป็นสำคัญ

6) เชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลพื้นฐานของหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลทางการศึกษาฐานข้อมูลครัวเรือน ฐานข้อมูลรายได้ ฯลฯ ให้มีความถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และสะดวกต่อการเข้าถึงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีศูนย์ประสานงานเกี่ยวกับข้อมูล ข่าวสาร และการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ สะดวกต่อผู้รับบริการ

บรรณานุกรม

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (ม.ป.ป.). **โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): คำแนะนำสำหรับประชาชน**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2564 จาก กรมควบคุมโรค : <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/introduction.php>

กรมควบคุมโรค. (17 กันยายน 2564). **แนวทางการให้บริการวัคซีนโควิด 19 (Pfizer) สำหรับนักเรียน/นักศึกษา อายุ 12 ปี ขึ้นไปที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.moe.go.th/แนวทางการให้บริการวัคซีน/46008>

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (17 เมษายน 2564). **ประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง มาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (ฉบับที่ 11)**.

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2563). **คู่มือและแนวปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2563. ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย**.

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (ม.ป.ป.). **ข้อมูลสรุปด้านการให้บริการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ (Thai MOOC)**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2564 จาก <https://lms.thaimooc.org/>

กระทรวงศึกษาธิการ. (23 เมษายน 2564). **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ของสถานศึกษาในสังกัดและในกำกับกระทรวงศึกษาธิการ**.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **สถานการณ์โควิด-19**. เข้าถึงจาก ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 กระทรวงศึกษาธิการ (ศบค.ศธ.): <http://www.covid.moe.go.th/app/main/index.php>

กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย. (2563). **คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19**. นนทบุรี: บริษัท คิว แอดเวอร์ไทซิง จำกัด.

กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย. (2563). **คู่มือการเฝ้าระวังติดตามและแผนเผชิญเหตุรองรับการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.

กรุงเทพธุรกิจ. (17 มิถุนายน 2564). **‘โควิด 19’ ทำพิษส่งผล ‘เด็กหลุดออกนอกระบบ’ แล้ว 10%**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2564 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/944000>

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (17 กันยายน 2563). **Save The Children เสนอ 3 แนวทางช่วยเด็กนักเรียนกว่าพันล้านคนไม่หลุดจากระบบการศึกษา**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2564 จาก <https://www.eef.or.th/knowledge-18-09-20/>

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (19 เมษายน 2563). **ส่องนโยบายทางการศึกษาทั่วโลกในยุคไวรัส COVID-19 ระบาด**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2564 จาก กสศ : <https://www.eef.or.th/>

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (25 กันยายน 2564). **ยากจนลำบาก หลุดจากระบบการศึกษา**. เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2564 จาก <https://www.eef.or.th/infographic-06-09-21/>

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2564). *รายงานสถานการณ์ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาล่าสุด ภาคเรียนที่ 2 / 2563 และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย*. กรุงเทพมหานคร.

กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (28 เมษายน 2564). *นักเรียนชาวอเมริกันเกือบครึ่งหนึ่งยังคงเลือกที่จะเรียนหนังสือทางไกลไม่มั่นใจต่อความปลอดภัยยุคโควิด-19*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2564 จาก กสศ: <https://www.eef.or.th/news-schools-reopen-data/>

กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรค. (15 ตุลาคม 2564). *รายงานความก้าวหน้าการให้บริการฉีดวัคซีนโควิด 19*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2564, จาก <https://ddc.moph.go.th/dcd/news.php?news=21154&deptcode=dcd>

ข้อเสนอการฟื้นฟูการศึกษาไทยแก้ไขผลกระทบจากโรคโควิด 2019 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอคณะที่ปรึกษาด้านผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). (5 เมษายน 2564). กรุงเทพฯ.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (11) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต (พ.ศ. 2561 - 2580)*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (12) การพัฒนาการเรียนรู้ (พ.ศ. 2561 – 2580)*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน

คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2561). *แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

มณฑลสิ กปิลาถญจัน, พรชนก เทพขาม, นันทนิตยั ทองศรี, และพัชยา เลาสุทแสน . (2563). *ผลกระทบโควิด 19 ต่อดลาดแรงงานไทย* เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564 จากhttps://www.bot.or.th/Thai/Research AndPublications/articles/Pages/Article_12Oct2020.aspx

ทีมข่าว trueID. (22 ธันวาคม 2563). *รวม 5 ผลกระทบโควิด-19 ในปี 2020*. เข้าถึงได้จาก <https://news.trueid.net/detail/VGJ91QAKkvqN>

นายประพันธ์ สุขทะเลใจ (บ.ก.). (12 พฤษภาคม 2564). *'โควิด'กระทบการศึกษาไทย สกศ.เผยวัยแรงงานปี'63 ได้เรียนแค่'ม.ต้น'*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2564 จาก <https://www.naewna.com/local/572533>

บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน). (2564, พฤษภาคม 19). *เปิด 6 เมนู 'ครูพร้อม' เว็บไซต์การศึกษา ฝ่ามารัฐมโควิด*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2564 จาก https://www.matichon.co.th/education/news_2730700

บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (14 ม.ค. 2564). *แนวทางจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาด COVID-19 ระลอกใหม่ของอาชีวศึกษา*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2564จาก ศธ. 360 องศา: <https://moe360.blog/2021/01/14/ovec-covid/>

บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (27 กรกฎาคม 2564). *กรม.อนุมัติ 2.2 หมิ่นล้านบาท เยียวยาค่าเรียนคนละ 2 พันบาท*. เข้าถึงจาก <https://moe360.blog/2021/07/27/cabinet-resolution-27072564/>

ผู้จัดการออนไลน์. (23 กันยายน 2564). *“Free School-in-a-Box” การศึกษาทางเลือกใหม่ เพื่อเด็กหลุดนอกระบบการศึกษา ช่วงวิกฤติโควิด-19 ให้กลับมาเรียนอีกครั้ง*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2564 จาก <https://mgrOnline.com/qol/detail/9640000094400>

มติชนออนไลน์. (5 กันยายน 2564). *สธ.ยันไทยยังไม่มีวัคซีนโควิด ฉีดให้เด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี*. เข้าถึงเมื่อ วันที่ 19 ตุลาคม 2564 จาก https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_2923653

มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์. (ม.ป.ป.). *เกี่ยวกับ DLTV*. เข้าถึงได้จาก <https://www.dltv.ac.th/about-us>

ราชกิจจานุเบกษา. (13 ตุลาคม 2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พุทธศักราช 2561 - 2580*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ราชกิจจานุเบกษา. (30 ธันวาคม 2563). *แผนแม่บทเฉพาะกิจภายใต้ยุทธศาสตร์อันเป็นผลมาจาก สถานการณ์โควิด-19 พ.ศ. 2564-2565*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี

วงศ์พันธ์ อมรินทร์ทเวา. (14 พฤษภาคม 2564). *เพราะการศึกษาหยุดไม่ได้ ต่างประเทศเรียนกันอย่างไรในช่วงโควิด*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2564 จาก The101.world: <https://www.the101.world/education-abroad-covid/>

วีโอเอ เอพี และรอยเตอร์. (9 สิงหาคม 2564). *ยอดผู้ติดโควิดในสหรัฐฯ พุ่งแตะระดับเฉลี่ยเกิน 107,000 คนต่อวัน*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2021 จาก voathai: <https://www.voathai.com/a/us-averaging-107-000-new-covid-19-cases-a-day/5995056.html>

ศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์อมร ลีลารัศมี. (ม.ป.ป.). *เรื่อนำรู้เกี่ยวกับ COVID -19 จากโรคติดเชื้อไวรัส SARS-CoV -2. แพทยสภา.*

สพ.อว.ภารกิจด้านการอุดมศึกษา. (16 June 2020). *คู่มือและแนวปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2563*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564 จาก <https://www.ops.go.th/main/index.php/news-service/announcement/>

สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (21 กันยายน 2549). *องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD*. เข้าถึงได้จาก <https://www.ryt9.com/s/nesd/42724>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) ปีการศึกษา 2563*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2563). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *รายงาน เรียนออนไลน์ยุคโควิด-19 : วิฤติหรือโอกาสการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). *การจัดการศึกษาในยุคโควิด-19 : จีนทำอย่างไร*. เข้าถึงเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2564 จาก <https://onec.go.th/th.php./page/view/Outstand/4040>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (ม.ป.ป.). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ COVID-19*. กรุงเทพมหานคร.

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย. (6 พฤษภาคม 2563). *รู้จัก “New Normal” ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. เข้าถึงจาก Thai PBS News: <https://news.thaipbs.or.th/content/292126>

อรรถพล อนันตวรสกุล. (5 เมษายน 2564). *เพิ่มเติมประเด็นแลกเปลี่ยน “การฟื้นฟูการศึกษาไทยแก้ไขผลกระทบจากโรคโควิด-19”*.

ภาษาต่างประเทศ

Adam Weinberg. (4 August 2020). *5 ways COVID-19 will change higher education forever, and how colleges can adapt*. Retrieved from <https://www.usatoday.com/story/opinion/>

Ang Hwee Min. (2021). *Home-based learning for entire level no longer default approach when COVID-19 cases discovered in schools*. Retrieved from <https://www.channelnewsasia.com/singapore/moe-home-based-learning-positive-covid-19-case-2110356>

Australia Government. (2020, November 27). *Resources for teachers and school leaders*. Retrieved August 23, 2021, from <https://www.dese.gov.au/covid-19/schools/resources-teachers-and-school-leaders>

Australia Government. (2020, October 30). *COVID-19 National Principles for School Education*. Retrieved August 23, 2021, from <https://www.dese.gov.au/covid-19/schools/covid-19-national-principles-school-education>

Australia Government. (2021). *Skills Reform*. Retrieved September 1, 2021, from <https://www.dese.gov.au/skills-reform>

Australia Government. (2021, April 22). *COVID-19 Support for students with disability*. Retrieved August 23, 2021, from <https://www.dese.gov.au/covid-19/schools/>

BBC. (2021, August 13). *GCSEs 2021: The 9-1 Grading System Explained*. Retrieved from BBC: <https://www.bbc.com/news/education-48993830>

BBC. (2021, September 15). *Covid Rules: What's in England's 'Winter Plan'?*. Retrieved from BBC News: <https://www.bbc.com/news/explainers-52530518>

BBC. (2021, กรกฎาคม 6). *โควิด-19: อังกฤษเดินหน้าปลดล็อกดาวนีย์ ฟันเศรษฐกิจ แม้ยอดผู้ติดเชื้อรายวันหลักหมื่น*. Retrieved from BBC NEWS ไทย: <https://www.bbc.com/thai/international>

Chan, K. (2021, March 2021). *UK Schools to Reopen, Backed by Frequent Virus Testing*. Retrieved from AP News: <https://apnews.com/article/business-boris-johnson-coronavirus-pandemic-london-coronavirus-vaccine>

Department for Education. (2021, June). *Education Recovery : Support for early years settings, schools and providers of 16-19 education*. Retrieved from https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/

Digital Technologies Hub. (n.d.). *Digital Technologies Hub*. Retrieved August 23, 2021, from <https://www.digitaltechnologieshub.edu.au/>

EDUCAThai. (2 เมษายน 2020). *EDUCA CAFE PODCAST:แนวทางการจัดการเรียนรู้ครูอเมริกา-แคนาดาสู้ COVID-19*. Retrieved 27 สิงหาคม 2564 from EDUCA: <https://www.educathai.com/videos/370>

GOV.UK. (2021, March 7). *Schools and Colleges to Reopen from Tomorrow as Part of Step One of the Roadmap*. Retrieved from GOV.UK: <https://www.gov.uk/government/news/>

GOV.UK. (2021, September 19). *UK Summary*. Retrieved from Coronavirus (COVID-19) in the UK: <https://coronavirus.data.gov.uk/>

Linda Taylor Howard Adelman. (2021). *2021-22: Addressing Learning, Behavior, and Emotional Problems Through Better Use of Student and Learning Support Staff*. Retrieved from UCLA: <http://smhp.psych.ucla.edu>

Linda Taylor Howard Adelman. (2021). *Evolving Community Schools and Transforming Student/Learning Supports*. California, USA.

Linette Lai. (2021). *S'pore schools to start full home-based learning from May 19 amid spike in Covid-19 cases*. Retrieved from <https://www.straitstimes.com/singapore/parenting-education/spore-schools-to-start-full-home-based-learning-from-may-19-amid-spike>

LMS คืออะไร. (2 ก.ค. 2551). เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 ก.ค. 2564 จาก <https://www.kroobannok.com/1585>

Ministry of Educaion Singapore. (2021). *Parent kit*. Retrieved from <https://www.moe.gov.sg/parentkit>

Ministry of Education and Culture. (2021). *The impact of coronavirus on education and culture*. Retrieved from Ministry of Education and Culture: <https://minedu.fi/en/the-impact-of-coronavirus-on-education-and-culture>

Ministry of Education Singapore. (2021). *Arrangements for Schools and Institutes of Higher Learning Under Phase 3 (Heightened Alert)*. Retrieved from <https://www.moe.gov.sg/news/press-releases/>

Ministry of Education. (19 August 2021). *Singapore Student Learning Space (SLS)*. Retrieved 1 กันยายน 2564 จาก <https://www.moe.gov.sg/education-in-sg/student-learning-space>

Ministry of Education. (2021). *Advisory on Safe Management Measures for Private Tuition and Enrichment in Phase 2 (Heightened Alert)*. Singapore.

Ministry of Education. (28 August 2021). *FAQs: COVID-19 related matters*. Retrieved 1 กันยายน 2564 from <https://www.moe.gov.sg/faqs-covid-19-infection>

Ministry of Education. (31 AUG 2017). *Singapore Student Learning Space*. Retrieved 1 กันยายน 2564 from SCHOOLBAG: The education news site: <https://www.schoolbag.edu.sg/story/singapore-student-learning-space>

Nancy Barile. (ม.ป.ป.). *The Importance of Mental Health Awareness in Schools*. Retrieved 8 ตุลาคม 2564 from heyteach: <https://www.wgu.edu/heyteach/article/importance-mental-health-awareness-schools1810.html>

- National Environment Agency. (25 พฤษภาคม 2021). *Guidance on Improving Ventilation and Indoor Air Quality in Buildings amid the COVID-19 situation*. Retrieved 10 กันยายน 2564 from <https://www.nea.gov.sg/our-services/public-cleanliness/environmental-cleaning-guidelines/advisories/>
- OECD. (2020). *Lessons for Education from COVID-19 : A Policy Maker's Handbook for More Resilient Systems*. Paris: OECD Publishing.
- OECD. (2020). *Schooling Disrupted, Schooling Rethought: How the Covid-19 pandemic is changing education*. Retrieved from <https://read.oecd-ilibrary.org/view/Schooling-disrupted-schooling-rethought-How-the-Covid-19-pandemic-is-changing-education>
- OECD. (2020). *The state of school education: One year into the COVID pandemic*. OECD Publisher.
- Pilcher, S. and Hurley, P. (2020). *Skills for recovery: The vocational education system we need post-COVID-19*. Retrieved from Mitchell Institute for Education and Health Policy, Victoria University: www.mitchellinstitute.org.au
- Sandra Davie. (28 JUN 2020). *Home-based learning set to be regular part of schooling post Covid-19, says Education Minister Ong Ye Kung*. Retrieved 8 กันยายน 2564 from The Straitstimes: <https://www.straitstimes.com/singapore/education/>

science by doing. (n.d.). *about the program*. Retrieved August 23, 2021, from <https://www.sciencebydoing.edu.au/about-the-program>

SG Enable. (ม.ป.ป.). *IHL Internship Programme*. Retrieved 10 กันยายน 2564 from <https://employment.sgenable.sg/students/internship-programme/>

Shelby Carvalho, Jack Rossiter, Noam Angrist, Susannah Hares, และ Rachel Silverman. (2020). *Planning for School Reopening and Recovery After COVID-19 : An Evidence Kit for Policymakers*. Washington, DC: Center for Global Development.

studentwellbeinghub. (n.d.). *Who are we?*. Retrieved August 23, 2021, from <https://studentwellbeinghub.edu.au/about-us>

U.S. Department of Education. (n.d.). *Return to school Roadmap: A Guide for K-12 Schools and Communities for The 2021-2022 School year*. Retrieved สิงหาคม 30, 2564, from <https://sites.ed.gov/roadmap/>

U.S. Department of Health & Human Services. (5 สิงหาคม 2021). *Guidance for COVID-19 Prevention in K-12 Schools*. Retrieved 27 สิงหาคม 2564 from <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/k-12-guidance.html>

UNESCO. International Commission on the Futures of Education. (2020). *Education in a post-COVID world: Nine ideas for public action*. Paris: the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

UNICEF. (ม.ป.ป.). *8 ways teachers can support students' mental health during COVID-19 school returns*. Retrieved 8 ตุลาคม 2564 from Transitioning back to in-person classroom learning.: <https://www.unicef.org/coronavirus/8-teacher-tips-student-mental-health>

United Nations. (August 2020). *Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond*. Retrieved from <https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/>

Will Hazell. (10 May 2021). *Education catch-up: longer school day, more tutoring and better teaching 'three pillars' of recovery plan*. Retrieved from <https://inews.co.uk/news/education/>

World Health Organizatio. (nd.). *Coronavirus (Thailand)*. Retrieved from World Health Organizatio. Thailand: <https://www.who.int/thailand/health-topics/coronavirus>

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.อรรถพล สังขวาสี	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.อำนาจ วิทยานุกูวดี	เลขาธิการสภาการศึกษา (1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2564)
ดร.สวัสดิ์ ภู่ทอง	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.พีรศักดิ์ รัตนะ	รองเลขาธิการสภาการศึกษา (1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2564)
นายกวิน เสือสกุล	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และจัดทำรายงาน

นางโชติกา วรธมบุรี	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ
นางสาวสายรุ้ง แสงแจ้ง	นักวิชาการศึกษาคำานาญการพิเศษ
นางสาวจอมททยาสนิท พงษ์เสฐียร	นักวิชาการศึกษาคำานาญการพิเศษ
นางสาววนรัชต์ ประสิทธิเกตุ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

บรรณาธิการและพิสูจน์อักษร

นางโชติกา วรธมบุรี	ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ
นางสาววนรัชต์ ประสิทธิเกตุ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ออกแบบปก

นางสาวจอมททยาสนิท พงษ์เสฐียร นักวิชาการศึกษาคำานาญการพิเศษ

หน่วยงานรับผิดชอบโครงการ

กลุ่มนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
โทร. 02 668 7123 ต่อ 2431, 2453 โทรสาร 02 243 2787
e-mail : edplan.group@gmail.com
เว็บไซต์ <https://www.onec.go.th>